

Jelentés

az Aggteleki Nemzeti Park Igazgatóság

2023. évi szakmai tevékenységéről

Jósvafő, 2024. július 10.

Veress Balázs
igazgató

A jelentést elfogadom.

Balczó Bertalan
helyettes államtitkár

Összeállították

Bacsó Zsolt

Dr. Boldogh Sándor

Farkas Tünde

Felházi László

Gruber Péter

Gyenes Enikő

Hordós-Nagy Zsuzsa

Huber Attila

Juhász Zsolt

Kanyok Zsolt

Árvai-Kovács Szilvia

Marosi Marianna

Rózsa Sándor

dr. Sándor Katalin

Szabó Ádám

Szalóczy Gyula

Husztai Ádám

Veress Balázs

Virók Viktor

Visnyovszky Tamás

Tartalomjegyzék

Tartalomjegyzék.....	3
1. Bevezetés	7
2. Személyi állomány	9
3. Oltalom alatt álló természeti értékek és területek adatai, információi	11
3.1. <i>Országos jelentőségű védett, védelemre tervezett természeti, Natura 2000 és egyéb területek és ezek változásai.....</i>	<i>11</i>
3.1.1. Országos jelentőségű, egyedi jogszabállyal létesített védett természeti terület (nemzeti park, tájvédelmi körzet, természetvédelmi terület, természeti emlék).....	11
3.1.2. Országos jelentőségű, egyedi jogszabállyal létesíteni tervezett (védelemre tervezett) területek (nemzeti park, tájvédelmi körzet, természetvédelmi terület, természeti emlék)	13
3.1.3. „Ex lege védett” természeti területek (láp, szikes tó, víznyelő, forrás, kunhalom, földvár).....	15
3.1.4. „Ex lege” védett természeti értékek (barlangok /kiépítések, műszaki beavatkozások, hasznosítási jelentések, dokumentációs tevékenységek, térképezések, állapotfelvételek, kezelési tervek, nagyobb feltárások)	16
3.1.4.1. Barlangok kiépítése, műszaki beavatkozások.....	16
3.1.4.2. Hasznosítási jelentések	18
3.1.4.3. Dokumentációs tevékenységek, térképezések, állapotfelvételek, kezelési tervek.....	25
3.1.4.4. Nagyobb feltárások	25
3.1.5. Natura 2000 területek.....	26
3.1.6. Nemzetközi jelentőségű területek	29
3.1.7. Országos jelentőségű védett természeti területek speciális természetvédelmi kezelési tervű, meglévő és tervezett részterületei (például a földtani alapszelvények, földtani képződmények).....	31
3.2. <i>Terület nélküli, egyedi jogszabállyal védett és védelemre tervezett természeti értékek (védett mesterséges üregek).....</i>	<i>33</i>
3.2.1. Védett mesterséges üregek (amennyiben releváns az állapotváltozások és a denevérállomány változásának ismertetése)	34
3.3. <i>Egyéb speciálisan megkülönböztetett védelemben részesülő területek .....</i>	<i>35</i>
3.3.1. Erdőrezervátumok.....	35
3.3.2. Országos Ökológiai Hálózat	36
3.4. <i>Magas Természeti Értékű Területek .....</i>	<i>36</i>
4. Kutatás és monitorozás (saját, illetve más szervvel végeztetett, külön megjelenítve)..	38
4.1. <i>Kutatás (tárgy, kutató, helyszín, forrása, forrás nagysága és főbb eredményei) .....</i>	<i>38</i>
4.2. <i>Monitorozás (tárgy, kutató, helyszín, forrása, forrás nagysága és főbb eredményei) ..</i>	<i>39</i>
4.3. <i>TIR-be betöltött és betöltésre előkészített adatok modulonként .....</i>	<i>66</i>
4.4. <i>Jelentési kötelezettség (EU, nemzetközi egyezmény, nemzetközi szervezet) .....</i>	<i>66</i>
5. Természetvédelmi kezelési tevékenység	66
5.1.1. <i>Természetvédelmi kezelési tervek (meglévő, elmúlt évben készült, előkészített, kihirdetett) .....</i>	<i>66</i>

5.1.2. Natura 2000 fenntartási tervek és céldokumentumok (elmúlt évben készült vagy felülvizsgált).....	71
5.2. Élőhely-fenntartás, kezelés (élőhelyek és területegységek szerinti bontásban).....	82
5.2.1. Az élőhelyeket érintő jelentősebb ökológiai állapotváltozások.....	82
5.2.2. Élőhely-fenntartási, kezelési tevékenységek ismertetése	86
5.3. Élőhely-rehabilitáció (helyszín, az élőhely típusa, forrása, kezdete, várható befejezése).....	91
5.4. Fajmegőrzési tevékenységek (fajok és élőhelyek szerinti bontásban, feltüntetve a helyszínt).....	93
5.4.1. A fajokat érintő jelentősebb ökológiai állapotváltozások.....	93
5.4.2. Fajmegőrzési tevékenységek ismertetése	93
5.4.3. Védett fajokkal kapcsolatos illegális cselekmények észlelése.....	99
5.4.4. Védett és közösségi jelentőségű fajok kártételei	101
5.5. Idegenhonos inváziós fajokkal kapcsolatos gyakorlati tevékenységek.....	103
5.6. Természetvédelmi mentőtevékenység.....	103
6. Saját vagyongazdálkodási területeken folyó tevékenység	107
6.1. Területvásárlások, kisajátítások adatai (védeltségi szint helyreállítás, elővásárlási jog, pályázatok).....	108
6.2. Génmegőrzés	113
6.2.1. Génmegőrzési tevékenység ismertetése állatok esetében (az igazgatóság által a különböző haszonállat fajokból és fajtákból tartott nukleusz és génmegőrzési állományok, beleértve a hagyományos magyar kutyafajtákkal kapcsolatos tevékenységeket).....	113
6.2.1.1. Hucul ménes.....	113
6.2.1.2. Magyar kuvasz	119
6.2.2. Egyéb állatállomány, kezelésük.....	119
6.2.3. Génmegőrzési tevékenység ismertetése növények esetében (igazgatóság által fenntartott tájfajta gyümölcsös kertek, egyéb génmegőrző bemutató kertek, génmegőrzéshez kapcsolódó beruházások stb.).....	119
6.3. A nemzeti park igazgatóság vagyongazdálkodásában (saját vagyongazdálkodásban) álló erdőterületek.....	120
6.4. Vadászterületeken folyó vadállomány szabályozás	143
6.5. Halgazdálkodási vízterületek.....	145
6.5.1. Természetvédelmi és génmegőrzési szempontból különleges rendeltetésű halgazdálkodási vízterületek.....	148
6.5.2. Védett természeti területen található halastavak.....	150
7. Tájvédelem.....	150
7.1. Egyedi tájértékek (településenkénti kimutatás, változások)	150
7.2. Fejlesztési koncepciók és egyéb tervek véleményezése, közreműködés az elkészítésben	150
7.3. Település- és területrendezési tervek, valamint településképi arculati kézikönyv és településképi rendelet véleményezése, közreműködés az elkészítésben, adatszolgáltatás..	150
7.4. Tájvédelmi övezetek módosítása	152
7.5. Tájvédelmi jelentőségű beavatkozások.....	152

8. Projektek (természetvédelmi, informatikai, turisztikai stb. projektek célja, előrehaladása, eredményei ld. mellékelt táblázat).....	152
9. Jogi és ügyiratforgalommal kapcsolatos tevékenység.....	154
9.1. <i>Az Igazgatóság ügyiratforgalma .....</i>	<i>154</i>
9.1.1. Szakvéleményadás/adatközlés/jogsegély a hatóságok számára.....	155
9.1.2. Nem saját vagyonekezelésben lévő védett és Natura 2000 erdőterületek	158
9.1.3. Jelentési feladatok a Minisztérium számára: természetvédelmi szakmai főosztályok, Költségvetési, HEO stb. bontásban	160
9.1.4. Ügyfelekkel történő levelezés, egyeztetés	160
9.2. <i>Szabálysértés .....</i>	<i>161</i>
9.3. <i>Természetvédelmi bírság .....</i>	<i>162</i>
9.4. <i>Büntető ügyek .....</i>	<i>163</i>
9.5. <i>Polgári perek .....</i>	<i>163</i>
9.6. <i>Egyéb jogi ügyek.....</i>	<i>165</i>
10. Természetvédelmi Őrszolgálat	166
10.1. <i>Alapadatok.....</i>	<i>166</i>
10.1.1. Személyi feltételek.....	166
10.1.2. Technikai felszereltség, őrszolgálati irodák.....	167
10.1.3. Polgári természetőrök	170
10.2. <i>Feladatellátás .....</i>	<i>171</i>
10.2.1. Hatósági feladatellátás	171
10.2.2. Együttműködés más hatóságokkal	172
10.2.3. Nem hatósági feladatok ellátása.....	173
11. Költségvetés és vagyon	174
11.1. <i>Kiadások.....</i>	<i>174</i>
11.2. <i>Bevételek.....</i>	<i>177</i>
11.3. <i>Vagyon.....</i>	<i>180</i>
11.3.1. Befektetett eszközök	180
11.3.2. Forgóeszközök	181
11.4. <i>Épületek .....</i>	<i>181</i>
11.5. <i>Eszközök.....</i>	<i>182</i>
12. Bemutatás, oktatás, társadalmi kapcsolatok	182
12.1. <i>Ökoturisztikai és környezeti nevelési infrastruktúra .....</i>	<i>182</i>
12.1.1. Látogató-, és oktatóközpontok.....	182
12.1.2. Tanösvények	183
12.1.3. Egyéb bemutatóhelyek (pl. tájházak, arborétumok, geológia, barlangi bemutatóhelyek).....	184
12.1.4. Természetiskolai minősítésre felterjesztett helyszínek	189
12.1.5. Szálláshelyek.....	189
12.1.6. Új ökoturisztikai és környezeti nevelési létesítmények	191
12.2. <i>Ökoturisztikai és környezeti nevelési programok, szolgáltatások .....</i>	<i>192</i>
12.2.2. Szakvezetéses túrák, speciális túrák (pl. fotós túrák, kalandtúrák).....	192
12.2.3. Nyílt nap, jeles nap, saját szervezésű rendezvények.....	193
12.2.3. Természetiskolai minősítésre felterjesztett programszolgáltatás	194

12.2.4. Egyéb ökoturisztikai és környezeti nevelési programok, szolgáltatások (pl. természetvédelmi táborok, kulturális jellegű rendezvények, kézműves foglalkozások)	195
12.2.5. Kiadványok	195
12.2.6. Látogatóstatisztika	196
12.2.7. Környezeti nevelési statisztika.....	197
12.3. Társadalmi kapcsolatok.....	199
12.3.1. Nemzeti Parki Termék Védjegyrendszer működtetése, pályázati eredmények, programok bemutatása	199
12.3.2. Natúrparkokkal való kapcsolat	200
12.3.3. Kommunikáció – hírlevelek, honlapok, rendszeres kiadványok	200
12.4. Tervezett fejlesztések.....	201
12.5. Együttműködési megállapodások	202
12.6. Fontosabb események.....	203
13. Közfoglalkoztatás	203
13.1. Alapfeladatok, személyi feltételek.....	203
13.2. Elvégzett feladatok.....	203
13.3. Tapasztalatok.....	203
13.4. Javaslatok	203
14. Belföldi és külföldi együttműködés	204
15. Ellenőrzés	207
16. Éves munka legfontosabb összefoglalása	212
17. Fontosabb célkitűzések a következő évre (munkaterv), külön részletezve a tervezett pályázatok ütemezését és megvalósítását	224
Melléklet.....	232
<i>I. sz. melléklet: Projektek.....</i>	<i>233</i>
<i>II. sz. melléklet: Látogatóstatisztika .....</i>	<i>236</i>
<i>III. sz. melléklet: Tájéértékek .....</i>	<i>242</i>
<i>IV. sz. melléklet: Üzemeltetés keretében elvégzett munkák 2023. évben .....</i>	<i>250</i>
<i>V. sz. melléklet: Programterv (eseménynaptár) 2024. ....</i>	<i>255</i>
<i>VI. sz. melléklet: Idegenhonos inváziós fajokkal kapcsolatos gyakorlati tevékenységek részletezése .....</i>	<i>269</i>

1. Bevezetés

Az Aggteleki Nemzeti Park Igazgatóság a 2023. évben is a korábban kialakított stratégiai irányvonal, racionalizált szervezeti, működési és gazdálkodási keretek között kezdte el tevékenységét mind a természetvédelmi szakmai munka, mind a költségvetési gazdálkodás területén. A legfontosabb cél volt a természetvédelmi szakmai munka színvonalának folyamatos javítása a fejlődést is biztosító pénzügyi stabilitás fenntartása mellett.

A világjárvány lecsengésének köszönhetően egyre kedvezőbben alakultak az események, és bizakodhattunk a 2023-as terveink eredményes megvalósulásában.

A pozitív változások mellett ugyanakkor az Igazgatóságnak több kihívással is szembesülnie kellett. Az utóbbi két évben feladataink ellátását megnehezítette a kialakult energiaválság, a jelentős áremelkedés, a többletköltségek megjelenése és a szigorítások. Az infláció is egyre jelentősebbé vált, az egyre szélesebb körben jelentkező áremelkedés pedig kedvezőtlenül hatott a turizmusra is.

Az erdőgazdálkodási tevékenységünket az időjárás kedvezőtlenül befolyásolta, emellett a megbízható, és időben teljesítő fakitermelést végző vállalkozók hiánya is jelentősebb problémát okozott. A nehézségeken csak szigorú takarékos gazdálkodással és tervezett feladataink részbeni elhalasztásával sikerült úrrá lennünk.

2023-ban a sok esőzésnek köszönhetően rendkívül balesetveszélyes, életveszélyes állapotba került a Jósvafőn található Igazgatóság központi épülete előtt lévő terasz, illetve lépcső. A természeti károk okozta életveszélyes helyzet megszüntetése különösen indokolt volt, így az Igazgatóság haladéktalanul gondoskodott az életveszélyes állapot megszüntetéséről, és más feladatok terhére előteremtette a szükséges forrást a felújításra.

2023-ban ugyancsak a csapadékos időjárásnak köszönhetően, a Baradla-barlang Hangversenyerem színpada felett nyíló kürtőből jelentős mennyiségű közettörmelék hullott le, amely betérítette a színpadot, de még a mellette húzódó és a túra részét képező lépcsősor is. A természeti károk okozta veszélytelenítési munkálatok kivitelezése 2023. december hónapban zajlott le.

A 2023. évben is tovább folytattuk a jövőt megalapozó fejlesztések forrásait biztosító KEHOP pályázatok megvalósítását.

Összességében megállapítható, hogy az Igazgatóság a feladatait a 2023-as évben is megfelelő szakmai színvonalon látta el és – ha nehézségekkel is –, de a tevékenységünkhöz szükséges pénzügyi, személyi és tárgyi feltételeket a kedvezőtlen körülmények ellenére is biztosítani tudtuk. Társadalmi szerepvállalásunk továbbra is magas szintű volt.

A pénzügyi stabilitásunk és az önfinszírozó képességünk szintjének fenntartásáért a magunk részéről mindent megtettünk. A likviditási helyzetünket és pénzügyi stabilitásunkat a tárgyévben is sikerült átgondolt, szoros költségvetési gazdálkodással megőriznünk. A „húzóágazatnak” számító idegenforgalom keretein belül a speciális barlangi túrákat újraindítottuk, és rövid idő alatt megmutatkozott, hogy nagy az érdeklődés az online foglalással működő új szolgáltatás iránt.

A 2023. évben az állami vagyon fenntartásához és üzemeltetéséhez szükséges tevékenységünk átszervezését tovább folytattuk, ezeket részben saját üzemeltetési részlegünkkel, részben vállalkozók bevonásával végeztettük el. Évek óta gondot okoz a jelentős és évről-évre növekvő vagyonállományunk fenntartása, üzemeltetése, mivel erre az elmúlt években alig jutott forrás. A napi feladatok zavartalan elvégzéséhez szükséges működés kiadásainak forrásait mindenképpen biztosítani kellett, így az egyes felújításokat, eszköz cseréket és beszerzéseket el kellett halasztanunk, bármennyire is indokoltak voltak. Terveink között szerepelt, hogy ezen az állapoton javítsunk, de sajnos csak a legsürgetőbb problémák megoldására nyílt lehetőségünk.

A 2024. évben a szakmai munkánkat és a társadalmi szerepvállalásunk pozitív tendenciáit szeretnénk fenntartani. A működési és gazdálkodási eredményességünk és hatékonyságunk érdekében minden tőlünk telhetőt megteszünk, annak ellenére, hogy jellemzően külső körülmények miatt számos nehézségre és bizonytalanságra számíthatunk, amelyek a bevételeink tekintetében kiesést, költségeinket illetően pedig növekedést fognak okozni. Továbbra is ki kell emelni az energia költségek emelkedését, az inflációt, valamint a turizmus iránti kereslet visszaesését. Meg kell még említenünk az időjárási kockázatokat, amelyek az ökoturizmust és az erdészeti tevékenységet is erősen érinthetik.

Az Igazgatóság engedélyezett létszáma 2023. augusztusától 127 fő, így feladataink ellátását 2024-ben már ezzel a létszámmal kell megoldani. A 2022-ben elvont 4 álláshely is megnehezítette a feladataink ellátását, melyet tovább nehezít a további 14 álláshely elvonása.

2023. december 1-jétől a minimálbér havi bruttó összege 266.800 forintra, a garantált bérminimum pedig bruttó 326.000 forintra emelkedett. Működésünknek elengedhetetlen feltétele a szakképzett munkaerő, és a dolgozók megtartásához, illetve az üres álláshelyek feltöltéséhez is szükséges a bérek emelése. Tovább nehezíti a megfelelő munkaerő felvételét, hogy tömegközlekedési eszközzel nem megoldható a munkába járás, és az üzemanyagárak is emelkednek.

2. Személyi állomány

		Szakképzettség				
		alap-fokú	közép-fokú	felső-fokú	nyelvismeret (fő/nyelvek száma)	továbbképzések, 2023-ban szerzett vizsgák, diplomák
dolgozók (fő)	Kormány-tisztviselő	0	38	51	28 fő angol 10 fő német 1 fő francia 1 fő jelnyelv tolmács	A továbbképzések a képzési tervben rögzítetteknek megfelelően történtek.
	Munka Törvénykönyv hatálya alá tartozó	11	20	1	1 fő angol	
	Határozott idejű munkaviszony	8	6	0		
Összesen		19	64	52		

2023. augusztus 15. napján elvonásra került 14 álláshely, így az Igazgatóság engedélyezett létszáma 14 fővel csökkent.

Az Igazgatóság engedélyezett létszáma 127 fő lett, melyből szervezeti alaplétszám 127 fő, központosított álláshelyen lévők létszáma 0 fő.

A 2023. évi átlagos statisztikai létszámunk: 125,7 fő volt.

Az Igazgatóság 8 fő kormánytisztviselővel és 8 fő munkavállalóval létesített jogviszonyt a tárgyévben.

2023-ban összesen 21 fő foglalkoztatottnak szűnt meg a jogviszonya, ebből 12 fő kormánytisztviselő és 9 fő munkavállaló. 12 fő jogviszonya szűnt meg közös megegyezéssel, 1 fő azonnali hatállyal távozott próbaidő alatt, valamint 1 fő jogviszonya felmentéssel került megszüntetésre. A kormányzati igazgatásról szóló 2018. évi CXXV. törvény (a továbbiakban: Kit.) 52. § (2) bekezdésének b) pontjában, az 55.§ (2) bekezdésében, valamint az 56. § (3) és (6) bekezdésében megállapított jogkörében eljárva a Kormány döntött a bértömeggazdálkodással kapcsolatos intézkedések végrehajtásáról, amelynek következtében 3 fő munkaviszonya munkáltatói felmondással szűnt meg, 4 fő kormányzati szolgálati jogviszonya pedig a Kit. 104. § (1) bekezdés m) pontja alapján szűnt meg.

Az Igazgatóság a 2023. évben nem vett részt közfoglalkoztatási programban.

A személyi állomány megfelelő végzettséggel, valamint szakmai gyakorlattal rendelkezik, felsőfokú végzettségű kormánytisztviselőink aránya 57,3 %.

A nyelvismerettel rendelkezők aránya 30,4 %, beszélt nyelvek az angol, német, francia és jelnyelv tolmács.

2023-ban több foglalkoztatottunk vett részt továbbképzésen, illetve tett sikeres vizsgát. Kormánytisztviselőink teljesítették a vállalt és kötelezően meghatározott továbbképzéseket.

A foglalkoztatottak javadalmazása a Kit-nek, a munka törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvénynek (a továbbiakban: Mt.), és a Közszolgálati Szabályzatnak megfelelően történt.

Az illetményen/munkabéren felüli, jogszabály által előírt juttatásokat (cafetéria, utazási költségterítés stb.) biztosítani tudtuk. A gyermeket nevelő foglalkoztatottak részére iskolakezdési és gyermeknevelési támogatást is nyújtottunk a Kit. és a Közszolgálati Szabályzatunk alapján. Az év során 2 kollégának született gyermeke, akik családalapítási támogatásban részesültek.

1. A nemzeti park igazgatóságok részéről a védett természeti területek és a Natura 2000 területek természetvédelmi kezelése kapcsán foglalkoztatottak száma (fő)	
1.1. Kormánytisztviselők	80
1.2. Szerződéses munkavállalók	-
1.3. MTv munkavállalók	41
2. A védett természeti területek és Natura 2000 területek természetvédelmi kezelése kapcsán alkalmazott közfoglalkoztatottak száma (fő)	
-	
3. A védett természeti területek és Natura 2000 területek természetvédelmi kezelése kapcsán az igazgatósággal írásos megállapodás alapján együttműködő vállalkozások érintett munkavállalóinak becsült száma (fő)	
3.1 Turisztikai szolgáltatók	89
3.2. Megbízott tervező/kivitelező vállalatok	27
3.3. Gazdálkodók, mezőgazdasági, erdészeti vállalkozások	59
3.4. Egyéb	15

3. Oltalom alatt álló természeti értékek és területek adatai, információi

3.1. Országos jelentőségű védett, védelemre tervezett természeti, Natura 2000 és egyéb területek és ezek változásai

Országos jelentőségű, egyedi jogszabállyal létesített védett természeti területek adatai

Működési terület (ha)	433 889		Ebből fokozottan védett (ha)	Változás a tárgyévben (ha)	Védelemre tervezett	
	Száma (db)	Kiterjedése (ha)			Száma (db)	Kiterjedése (ha)
Nemzeti park	1	20 183,67	4 738,25	0	0	0
Tájvédelmi körzet	2	32 059	5 624,12	0	1+2 bővítés	25 832,06
Természetvédelmi terület	16	2 218	136,71	0	8+1 bővítés	2 512,48
Természeti emlék	28	13,26	0	0	3	0,4301
Összesen	45	54 473,93	10 499,08	0	12+3	28344,9701

3.1.1. Országos jelentőségű, egyedi jogszabállyal létesített védett természeti terület (nemzeti park, tájvédelmi körzet, természetvédelmi terület, természeti emlék)

Országos jelentőségű, egyedi jogszabállyal létesített védett természeti területek adatai

Név	Törzskönyvi szám	Kiterjedése (ha)	Ebből fokozottan védett (ha)
Aggteleki NP	177/NP/85	20183	4738,25
Zempléni TK	172/TK/84	26765	4992,88
Tokaj-Bodrozug TK	183/TK/86	5294	631,24
Abaújkéri Aranyos-völgy TT	317/TT/07	160,1	-
Abaújkéri Ördög-szikla kaptárkő TE	333/TE/14	0,22	-
Bodrogszegi Várhegy TT	233/TT/90	1,62	-
Edelényi Magyar Nőszirmos TT	299/TT/05	3,13	-

Erdőbényei fás legelő TT	236/TT/90	214,61	-
Füzérradványi park TT	116/TT/75	159,52	-
Keleméri Mohos-tavak TT	26/TT/51	56,7910	56,7910
Kelemér-Serényfalva TT	310/TT/07	331,8	79,92
Long-erdő TT	274/TT/96	1104,9821	-
Megyaszői-tátorjános TT	188/TT/87	35,3	-
Megyer-hegyi Tengersizem TT	278/TT/97	1,07	-
Rudabányai őshominida-lelőhely TT	153/TT/77	2,02	-
Sóstó-legelő TT	267/TT/94	70,96	-
Szendrőládi-rét TT	234/TT/90	1,51	-
Tarcali Turzó-dűlő TT	320/TT/09	10,74	-
Tállyai Patócs-hegy TT	189/TT/87	3,24	-
Zabanyik-hegy TT	322/TT/11	62,5	-
Bedela-kút feletti földtani képződmény természeti emlék	399/TE/91	0,4124	-
Bedela-kúti kőfejtő földtani alapszelvény természeti emlék	400/TE/91	0,2077	-
Borda-völgyi 1. földtani alapszelvény természeti emlék	401/TE/914	1,0577	-
Borda-völgyi 2. földtani alapszelvény természeti emlék	402/TE/91	0,0837	-
Borda-völgyi 3. földtani alapszelvény természeti emlék	403/TE/91	1,7084	-
Bódvalenkei műútkanyar alatti földtani alapszelvény természeti emlék	404/TE/91	0,1659	-
Edelényi Templom-domb földtani alapszelvény természeti emlék	405/TE/91	0,0907	-
Felső-templom melletti földtani alapszelvény természeti emlék	406/TE/91	0,0761	-
Hidvégardói temető melletti földtani képződmény természeti emlék	407/TE/91	0,0922	-
Lepinke-kőfejtő földtani alapszelvény természeti emlék	408/TE/91	0,2484	-
Lyuka-völgyi földtani képződmény természeti emlék	409/TE/91	0,4503	-
Meszési Templomdomb földtani alapszelvény természeti emlék	410/TE/91	0,2083	-

Rakacai TSz-kőfejtő - Nyugat földtani alapszelvény természeti emlék	411/TE/91	1,7431	-
Rakacai út menti földtani alapszelvények természeti emlék	412/TE/91	1,3065	-
Rakacaszend délnyugati útbevágás 1. földtani alapszelvény természeti emlék	413/TE/91	0,1272	-
Rakacaszend délnyugati útbevágás 2. földtani alapszelvény természeti emlék	414/TE/91	0,3020	-
Rézing-dűlői földtani alapszelvény természeti emlék	415/TE/91	0,2509	-
Szendrői palabánya földtani képződmény természeti emlék	416/TE/91	0,1788	-
Szendrői Várhegy földtani alapszelvény természeti emlék	417/TE/91	0,8252	-
Szuhogyi Nagy-hegy földtani képződmény természeti emlék	418/TE/91	0,2911	-
Tornaszentandrás Templomdomb földtani képződmény természeti emlék	419/TE/91	0,0856	-
Varbóci út melletti földtani alapszelvény természeti emlék	420/TE/91	0,7358	-
Vermek-dombja földtani alapszelvény természeti emlék	421/TE/91	0,2790	-
Rakaca nyugat földtani alapszelvény természeti emlék	423/TE/18	1,0319	-
Vizsolyi-kőfejtő földtani képződményei természeti emlék	424/TE/18	0,6228	-
Bolhási kalcittelér természeti emlék	439/TE/21	0,3955	-
Kapc-tetői feltárás természeti emlék	440/TE/21	0,0605	-

3.1.2. Országos jelentőségű, egyedi jogszabállyal létesíteni tervezett (védelemre tervezett) területek (nemzeti park, tájvédelmi körzet, természetvédelmi terület, természeti emlék)

Újonnan létesítendő országos jelentőségű védelemre tervezett terület (nemzeti park, tájvédelmi körzet, természetvédelmi terület, természeti emlék bontásban)

Meglévő országos jelentőségű védett természeti terület **bővítése** (nemzeti park, tájvédelmi körzet, természetvédelmi terület, természeti emlék bontásban)

Védelemre tervezett természeti területek adatai

Név	Védelemre tervezett terület típusa (bővítés/egyedi)	Kiterjedése (ha)	Ebből fokozottan védett (ha)	Védetté nyilvánítás állapota
Csereháti TK	egyedi	22328,8	-	Védelemre tervezett
Tokaj-Bodrozug TK	bővítés	3056,99	-	Védelemre tervezett
Mádi Kakas-hegy TT	egyedi	124,98	-	Védelemre tervezett
Kopasz-hegy és Dorgó-tető TT	egyedi	51,01	-	Védelemre tervezett
Abaújszántói Sátor-hegy és Krakó TT	egyedi	417,93	-	Védelemre tervezett
Erdőbénye-Szokolya Óvár TT	egyedi	602,33	-	Védelemre tervezett
Bombolybánya TT	egyedi	7,94	-	Védelemre tervezett
Zempléni TK	bővítés	446,27	-	Védelemre tervezett
Erdőhorváti Vár-hegy TT	egyedi	502,96	-	Védelemre tervezett
Long-erdő TT	bővítés	100,3	-	Védelemre tervezett
Mosonnai-erdő TT	egyedi	236,07	-	Védelemre tervezett
Révleányvári-erdő TT	egyedi	469,26	-	Védelemre tervezett
Galvács, volt homokbánya TE	egyedi	0,1096	-	Védelemre tervezett
Perkupa (Dobódél), egykori mészkőbánya TE	egyedi	0,2497	-	Védelemre tervezett
Perkupa, Temető feletti TE	egyedi	0,0708	-	Védelemre tervezett

3.1.3. „Ex lege védett” természeti területek (láp, szikes tó, víznyelő, forrás, kunhalom, földvár)

Ex lege védett természeti területek	Védett		Ebből fokozottan védett (ha)	Változás a tárgyévben (ha)	Védelemre tervezett	
	Száma (db)	Kiterjedése (ha)			Száma (db)	Kiterjedése (ha)
Lápok	76	2 404	0	0	0	0
Szikes tavak	0	0	0	0	0	0
Kunhalom	11	0	0	0	0	0
Földvár	23	0	0	0	0	0
Forrás	779	0	0	0	0	0
Víznyelő	106	0	0	0	0	0

NPI nyilvántartásában szereplő „ex lege” védett természeti területek:

Ex lege védett természeti területek	Egyedi jogszabállyal védett természeti területen elhelyezkedő		Egyedi jogszabállyal védett természeti területen kívül elhelyezkedő	
	Száma (db)	Kiterjedése (ha)	Száma (db)	Kiterjedése (ha)
Lápok	Nem ismert, nem lett felmérve		76	2404
Szikes tavak	0	0	0	0
Kunhalom	0	0	11	0
Földvár	Nem ismert, nem lett felmérve		23	0
Forrás	46	0	592	0
Víznyelő	98	0	8	0

Egyedi természetvédelmi hatósági határozatban megállapított kiterjedésű „ex lege” védett természeti területek:

Ex lege védett természeti területek	Egyedi hatósági határozattal lehatárolt ex lege védett természeti területek		Egyedi hatósági határozattal lehatárolásra váró ex lege védett természeti területek	
	Száma (db)	Kiterjedése (ha)	Száma (db)	Kiterjedése (ha)
Lápok	54 teljesen, 22 részben	2318,5	22 részben	85,5
Szikes tavak	0	0	0	0
Kunhalom	0	0	11	0
Földvár	0	0	23	0
Forrás	0	0	0	0
Víznyelő	0	0	0	0

3.1.4. „Ex lege” védett természeti értékek (barlangok /kiépítések, műszaki beavatkozások, hasznosítási jelentések, dokumentációs tevékenységek, térképezések, állapotfelvételek, kezelési tervek, nagyobb feltárások)

3.1.4.1. Barlangok kiépítése, műszaki beavatkozások

2019-ben megkezdődött a KEHOP-4.1.0-15-2016-00015 azonosító számú, „A Világörökség részét képező barlangok, jelentős földtudományi értékkel rendelkező mesterséges üregek védelmét és az ezekhez kapcsolódó sérülékeny élővilág megőrzését célzó természetvédelmi beavatkozások az Aggteleki Nemzeti Park területén“ elnevezésű pályázat fenntartási időszaka. 2023-ban garanciális javítás nem történt.

2019-ben befejeződtek az SKHU/1601/1.1/035 azonosító számú, „Gyógyturisztikai fejlesztések az Aggteleki- és Szlovák-karszt Világörökség barlangjaiban” elnevezésű pályázat építési munkálatai a Béke-barlang jósvafői bejárata előtti területen, valamint a Baradla-barlang Róka-ág és Hangverenyterem WC területen. 2023-ban garanciális javítás nem történt.

2023-ban a csapadékos időjárásnak köszönhetően, olyan régi, szenilis barlangjáratok is aktivizálódtak, mint a Hangversenyterem színpada felett nyíló kürtő. Az ősszel, ennek az aktivitásnak köszönhetően, jelentős mennyiségű kőzettörmelék hullott le a nagy magasságban nyíló kürtőből, amely betértette a színpadot, de még a mellette húzódó és a túra részét képező lépcsősorra is hullott. A nagy magasságból lehulló kőzettörmelék miatt a színpad megközelítése és az azon történő tartózkodás életveszélyessé vált, a mellette húzódó lépcsősoron való közlekedés a hullásból megpattanó kőzetdarabok miatt balesetveszélyes állapotúvá vált. A kürtő helyszínelése után egyértelművé vált, hogy a bejárati részén található

kőzettörmelék, illetve az onnan induló rézsús barlangjárattól kipergő kőzettörmelék hullott le. A rézsún sok lehullott kő található, annak teljes kitisztítása lehetetlen, így a bejárat rész védőhálóval történő lezárása jelenti az egyetlen olyan megoldást, amely elhárítja a közvetlen veszélyt.

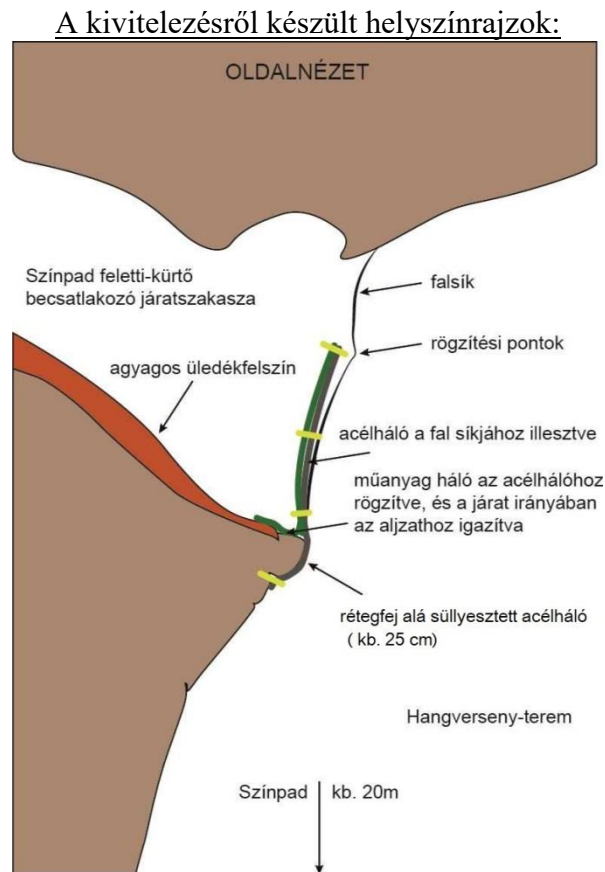
Igazgatóságunk a beszerzési szabályokat betartva, Kunisch Péter egyéni vállalkozóval kötött szerződést a veszélytelenítési munkálatok kivitelezésére. A munkálatok 2023. december hónapban zajlottak.

Baradla-barlang Hangversenytermében található kürtő veszélytelenítése és védőhálózása 2023.12.08.

A munka megnevezése: A barlang Hangverseny termében a színpad fölött nyíló kürtőből a színpadra hulló kitöltés okozta problémák megakadályozására készült védőháló kivitelezése.

Felhasznált anyagok:

- 30*30mm lyukkiosztású, 1,8 fonott drótháló
- Állványháló (az apró törmelék megfogására)
- INOX A2 M12 menetes szál, hozzávaló A2 anya
- Rozsdamentes alátétlemez
- HILTI ragasztó, HIT-HY 200-R V3

A beavatkozás hosszútávon biztosítja a világörökségi helyszín legfőbb barlangtani értékének a Baradla-barlang biztonságos bemutatását, koncertek és barlangi esküvők lebonyolítását a Hangversenyteremben.

3.1.4.2. Hasznosítási jelentések

Baradla-barlang (5430-1)

A hasznosított szakasz üzemeltetője: A 2011. augusztus 16-án kiadott NPTF-142/6/2011. számú, valamint a 2012. április 13-án kiadott 889-5/2012. számú, 2015. december 31-ig érvényes hasznosítási engedély (valamint a jelenleg érvényes, 2016. február 24-én kiadott BO/16/3356-1/2016. számú, 2025. december 31-ig érvényes hasznosítási engedély) jogosultja az Aggteleki Nemzeti Park Igazgatóság (3758 Jósvafő, Tengerszem oldal 1.).

A nyitva tartás rendje: A jelenleg érvényben lévő Üzemeltetési szabályzat szerint a barlang december 24., 25., 26. kivételével az év minden napján látogatható, turisztikai hasznosítása egész évben tart.

A látogatók rendelkezésére számos túralehetőség, program, illetve rendezvény áll:

- Barlangtúrák: naponta, illetve előzetes bejelentkezéssel induló túrák.

- Barlangi esküvő: Hangversenyerem, Óriások-terme.
- Koncertek, egyéb rendezvények (pl. megnyitó, zártkörű rendezvények): Hangversenyerem, Óriások-terme, Tigris-terem.

A barlang nyitva tartását, a túrák indulásának időpontját, a jegyek árát a minden évben újonnan kiadott igazgatói utasítás szabályozza.

Látogatók száma: 2023. évben az Igazgatóság által meghirdetett naponta induló túráinak 82.323 látogatója volt. A külföldi látogatók aránya jelentősen emelkedett az előző, pandémiás évekhez képest, közel 20%-ot tettek ki az összes látogatószámból. A látogatók száma nem érte el a COVID-19 vírus magyarországi megjelenése előtti időszak létszámát. Összevetve az előző évek adataival 2019-el bezárólag, nagyságrendileg 30.000 fővel kevesebb látogatója volt a Baradla-barlangnak 2023-ban. 2022-höz viszonyítva is csökkenés tapasztalható, a tárgyévben 8.458 fővel csökkent a látogatók száma.

Naponta induló barlangtúrák

	Aggteleki rövidtúra		Vörös-tói középtúra		Jósvafői rövidtúra		Összesen:	
	Túraszám	Fő	Túraszám	Fő	Túraszám	Fő	Túraszám	Fő
Január	64	1067	17	75	31	267	112	1409
Február	65	580	40	387	18	72	123	1039
Március	84	1236	52	863	17	130	153	2229
Április	113	4487	73	2223	24	445	210	7155
Május	176	5623	113	2518	36	288	325	8429
Június	176	6110	117	2905	48	810	341	9825
Július	176	10724	135	5109	55	571	366	16404
Augusztus	214	13503	119	4802	70	864	403	19169
Szeptember	105	3445	65	1818	36	588	206	5851
Október	107	3687	70	2354	25	472	202	6513
November	75	1557	45	1015	18	159	138	2731
December	53	948	33	503	16	118	102	1569
Összesen:	1408	52967	879	24572	394	4784	2681	82323

Előzetes bejelentkezéssel induló túrák: 2023 augusztusában újraindultak az előzetes bejelentkezéssel induló túráink, a Baradla-barlang esetében a Hosszútúra és a Retek-ági túra.

	Hosszútúra		Retek-ági túra		Összesen:	
	Túraszám	Fő	Túraszám	Fő	Túraszám	Fő
Január	0	0	0	0	0	0
Február	0	0	0	0	0	0
Március	0	0	0	0	0	0
Április	0	0	0	0	0	0
Május	0	0	0	0	0	0
Június	0	0	0	0	0	0
Július	0	0	0	0	0	0
Augusztus	3	54	0	0	3	54
Szeptember	3	82	2	17	5	99
Október	5	141	2	17	7	158
November	3	86	2	22	5	108
December	4	93	1	14	5	107
Összesen:	18	456	7	70	25	526

Speciális rendezvények: A barlangban 2 esküvő lett megtartva, illetve 1 koncert került megrendezésre. Egyéb rendezvényeken (zártkörű rendezvény), túrákon (manótúra, mikulástúra, forgatás, szakmai nap stb.) 1139 fő vett részt.

Rendkívüli események: 2023-ban átlagosan havonta előtötte az árvíz a barlangot, amely korlátozta a túrákat, illetve 2023. június 24-én barlangi koncert maradt el. A levonuló árhullámok után a túrákkal érintett barlangszakaszokon el kellett végezni minden alkalommal az iszapmentesítési, járdamosási munkálatokat.

Felújítások, bővítések: 2023. évben nem voltak a hasznosítással összefüggésben ilyen jellegű tevékenységek.

A műszaki létesítmények állapota, a szükséges intézkedések: A járófelület, lépcsők, korlátok a kivilágított szakaszon megfelelő állapotban vannak, így ezzel kapcsolatos intézkedésekre nem volt szükség. A járófelületek rendszeres karbantartása, tisztítása évente kétszer, illetve igény esetén zökkenőmentesen történik.

A Baradla-barlang aggteleki szakaszán az elektromos gerinchálózat előregedett, rossz állapotban van, ezért a gerinchálózat cseréje néhány éven belül szükséges. Az aggteleki és a

vörös-tói barlangszakaszban 2022-ben megtörtént a szünetmentes áramforrások cseréje. A beépített LED reflektorok és járatlámpák közül több működésképtelen, ezek cseréje indokolt.

Vass Imre-barlang (5440-2)

A hasznosított szakasz üzemeltetője: A 2011. június 27-én kiadott NPTF-142/5/2011. számú, 2015. december 31-ig érvényes hasznosítási engedély (valamint a jelenleg érvényes, 2016. január 20-án kiadott BO/16/1270-1/2016. számú, 2025. december 31-ig érvényes hasznosítási engedély) jogosultja az Aggteleki Nemzeti Park Igazgatóság (3758 Jósvafő, Tengerszem oldal 1.).

A nyitva tartás rendje: A jelenleg érvényben lévő Üzemeltetési szabályzat szerint a barlang december 24., 25., 26. kivételével az év minden napján látogatható, turisztikai hasznosítása egész évben tart. A barlang kizárólag előzetes bejelentkezéssel látogatható. Egy nap legfeljebb 10 túra indítható. A barlangban a világításrendszer kiépítettsége miatt egyszerre csak egy csoport tartózkodhat.

A barlang nyitva tartását, a túrák indulásának időpontját, a jegyek árát a minden évben újonnan kiadott igazgatói utasítás szabályozza.

Látogatók száma: 2023. augusztusában újraindultak az előzetes bejelentkezéssel induló túráink, így a Vass Imre-barlang is újra látogatható lett. 2023. évben a barlangnak 14 látogatója volt.

Speciális rendezvények: Jellegeből adódóan a barlangban nem tartunk speciális rendezvényeket.

Rendkívüli események: 2023. évben nem történt rendkívüli esemény a barlangban.

Felújítások, bővítések: 2023. évben nem voltak a hasznosítással összefüggésben ilyen jellegű tevékenységek.

A műszaki létesítmények állapota, a szükséges intézkedések: A járófelület és a lépcsők megfelelő állapotban vannak, így ezzel kapcsolatos intézkedésekre nem volt szükség. Omlás, rongálás nem történt. A bejárat ajtó és a Felfedező-ág ajtaja, valamint a barlangba beépített létrák a korrózió miatt rozsdás állapotban vannak, így cseréjük indokolt. A beépített LED reflektorok és járatlámpák nagyszámban működésképtelenek, cseréjük indokolt.

Béke-barlang (5430-3)

A hasznosított szakasz üzemeltetője: A 2011. június 27-én kiadott NPTF-142/3/2011. számú, 2015. december 31-ig érvényes hasznosítási engedély (valamint a jelenleg érvényes, 2016. február 09-én kiadott BO/16/2350-1/2016. számú, 2025. december 31-ig érvényes hasznosítási engedély) jogosultja az Aggteleki Nemzeti Park Igazgatóság (3758 Jósvafő, Tengerszem oldal 1.).

A nyitva tartás rendje: A jelenleg érvényben lévő Üzemeltetési szabályzat szerint a barlang december 24., 25., 26. kivételével az év minden napján látogatható, turisztikai hasznosítása egész évben tart. Egy nap legfeljebb 2 túra indítható. Árvíz idején, illetve magas CO₂ koncentráció felett túra nem indítható. Túraindulás rugalmasan, előzetes írásbeli jelentkezés (minimum 2 hét) alapján minimum 5 fő, maximum 10 fő jelentkezése esetén.

A barlang nyitva tartását, a túrák indulásának időpontját, a jegyek árát a minden évben újonnan kiadott igazgatói utasítás szabályozza.

Látogatók száma: 2023. évben a barlangban Igazgatóságunk nem folytatott hasznosítási tevékenységet. A barlang nem szerepelt a kiajánlott barlangtúrák között.

Speciális rendezvények: Jellegéből adódóan a barlangban nem tartunk speciális rendezvényeket.

Rendkívüli események: 2023. évben nem történtek rendkívüli események a hasznosítással összefüggésben.

Felújítások, bővítések: 2023. évben nem voltak a hasznosítással összefüggésben ilyen jellegű tevékenységek.

A műszaki létesítmények állapota, a szükséges intézkedések: A műszaki létesítmények megfelelő állapotban vannak, így ezzel kapcsolatos intézkedésekre nem volt szükség.

Földvári Aladár-barlang (5412-1)

A hasznosított szakasz üzemeltetője: A 2012. április 16-án kiadott 3640-5/2012. számú, 2016. december 31-ig érvényes hasznosítási engedély (valamint a jelenleg érvényes, 2017. április 27-én kiadott BO-08/KT/3144-2/2017. számú, 2026. december 31-ig érvényes hasznosítási engedély) jogosultja az Aggteleki Nemzeti Park Igazgatóság (3758 Jósvalő, Tengerszem oldal 1.).

A nyitva tartás rendje: A jelenleg érvényben lévő Üzemeltetési szabályzat szerint a barlang december 24., 25., 26. kivételével az év minden napján látogatható, turisztikai hasznosítása egész évben tart. Egy nap legfeljebb 10 túra indítható. A barlangban a világításrendszer kiépítettsége miatt egyszerre csak egy csoport tartózkodhat.

A barlang nyitva tartását, a túrák indulásának időpontját, a jegyek árát a minden évben újonnan kiadott igazgatói utasítás szabályozza.

Látogatók száma: 2023. augusztusában újraindultak az előzetes bejelentkezéssel induló túráink, így a Földvári Aladár-barlang is látogatható lett. 2023. évben a barlangnak 8 látogatója volt.

Speciális rendezvények: Jellegéből adódóan a barlangban nem tartunk speciális rendezvényeket.

Rendkívüli események: 2023. évben nem történt rendkívüli esemény a barlangban.

Felújítások, bővítések: 2023. évben nem voltak a hasznosítással összefüggésben ilyen jellegű tevékenységek.

A műszaki létesítmények állapota, a szükséges intézkedések: A járófelület és a létrák megfelelő állapotban vannak. Omlás, rongálás nem történt.

Kossuth-barlang (5440-1)

A hasznosított szakasz üzemeltetője: A 2011. június 27-én kiadott NPTF-142/4/2011. számú, 2015. december 31-ig érvényes hasznosítási engedély (valamint a jelenleg érvényes, 2016. február 08-án kiadott BO/16/2258-1/2016. számú, 2025. december 31-ig érvényes hasznosítási engedély) jogosultja az Aggteleki Nemzeti Park Igazgatóság (3758 Jósvafő, Tengersizem oldal 1.).

A nyitva tartás rendje: A jelenleg érvényben lévő Üzemeltetési szabályzat szerint a barlang december 24., 25., 26. kivételével az év minden napján látogatható, turisztikai hasznosítása egész évben tart. Egy nap legfeljebb 2 túra indítható. Árvíz idején túra nem indítható. Túraindulás rugalmasan, előzetes írásbeli jelentkezés (minimum 2 hét) alapján minimum 5 fő, maximum 10 fő jelentkezése esetén.

A barlang nyitva tartását, a túrák indulásának időpontját, a jegyek árát a minden évben újonnan kiadott igazgatói utasítás szabályozza.

Látogatók száma: 2023. augusztusában újraindultak az előzetes bejelentkezéssel induló túráink, így a Kossuth-barlang is újra látogatható lett. 2023. évben a barlangnak 29 látogatója volt.

Speciális rendezvények: Jellegéből adódóan a barlangban nem tartunk speciális rendezvényeket.

Rendkívüli események: 2023. évben nem történt rendkívüli esemény a barlangban.

Felújítások, bővítések: 2023. évben nem voltak a hasznosítással összefüggésben ilyen jellegű tevékenységek.

A műszaki létesítmények állapota, a szükséges intézkedések: A beszerelt létrák és drótkötelek megfelelő állapotban vannak. Omlás, rongálás nem történt.

Meteor-barlang (5452-1)

A hasznosított szakasz üzemeltetője: A 2011. június 27-én kiadott NPTF-142/2/2011. számú, 2015. december 31-ig érvényes hasznosítási engedély (valamint a jelenleg érvényes, 2016. január 20-án kiadott BO/16/1271-1/2016. számú, 2025. december 31-ig érvényes hasznosítási

engedély) jogosultja az Aggteleki Nemzeti Park Igazgatóság (3758 Jósvafő, Tengerszem oldal 1.).

A nyitva tartás rendje: A jelenleg érvényben lévő Üzemeltetési szabályzat szerint a barlang december 24., 25., 26. kivételével az év minden napján látogatható, turisztikai hasznosítása egész évben tart. Egy nap legfeljebb 2 túra indítható. Túraindulás rugalmasan, előzetes írásbeli jelentkezés (minimum 2 hét) alapján minimum 5 fő, maximum 10 fő jelentkezése esetén.

A barlang nyitva tartását, a túrák indulásának időpontját, a jegyek árát a minden évben újonnan kiadott igazgatói utasítás szabályozza.

Látogatók száma: 2023. augusztusában újraindultak az előzetes bejelentkezéssel induló túráink, így a Meteor-barlang is újra látogatható lett. 2023. évben a barlangnak 29 látogatója volt.

Speciális rendezvények: Jellegéből adódóan a barlangban nem tartunk speciális rendezvényeket.

Rendkívüli események: 2023. évben nem történtek rendkívüli események a hasznosítással összefüggésben.

Felújítások, bővítések: 2023. évben nem voltak a hasznosítással összefüggésben ilyen jellegű tevékenységek.

A műszaki létesítmények állapota, a szükséges intézkedések: A beszerelt létrák megfelelő állapotban vannak. Omlás, rongálás nem történt.

Rákóczi I. sz.-barlang (5412-2)

A hasznosított szakasz üzemeltetője: A 2012. április 16-án kiadott 3639-5/2012. számú, 2016. december 31-ig érvényes hasznosítási engedély (valamint a jelenleg érvényes, 2017. április 27-én kiadott BO-08/KT/3145-2/2017. számú, 2026. december 31-ig érvényes hasznosítási engedély) jogosultja az Aggteleki Nemzeti Park Igazgatóság (3758 Jósvafő, Tengerszem oldal 1.).

A nyitva tartás rendje: A jelenleg érvényben lévő Üzemeltetési szabályzat szerint a barlang december 24., 25., 26. kivételével az év minden napján látogatható, turisztikai hasznosítása egész évben tart. Egy nap legfeljebb 10 túra indítható. A barlangban a világításrendszer kiépítettsége miatt egyszerre csak egy csoport tartózkodhat.

A barlang nyitva tartását, a túrák indulásának időpontját, a jegyek árát a minden évben újonnan kiadott igazgatói utasítás szabályozza.

Látogatók száma: 2023. augusztusában újraindultak az előzetes bejelentkezéssel induló túráink, így a Rákóczi I. sz. barlang is újra látogatható lett. 2023. évben a barlangnak 250 látogatója volt.

Speciális rendezvények: Jellegeből adódóan a barlangban nem tartunk speciális rendezvényeket.

Rendkívüli események: 2023. évben nem történt rendkívüli esemény a barlangban.

Felújítások, bővítések: 2023. évben nem voltak a hasznosítással összefüggésben ilyen jellegű tevékenységek.

A műszaki létesítmények állapota, a szükséges intézkedések: A járófelület és a lépcsők még elfogadható állapotban vannak, így ezzel kapcsolatos intézkedésekre nem volt szükség, de a korrózióból adódó rozsdásodás miatti cseréjük indokolt. Omlás, rongálás nem történt. A beépített járatlámpák és LED reflektorok rossz állapotban vannak, cseréjük mihamarabb szükséges.

3.1.4.3. Dokumentációs tevékenységek, térképezések, állapotfelvételek, kezelési tervek

Az Aggteleki Tájegység területén jelenleg 293, míg a Zempléni Tájegység területén jelenleg 129 barlangot tartunk nyilván.

Objektum	Nyilvántartott összesen (db)	Ebből a tárgyévben nyilvántartásba vett (db)
Barlang	422	1

2023-ban 1 db új barlang feltárására került sor: Mohos-tebri-barlang (kataszteri száma: 5440-58).

A 2023. évben a természetvédelmi állapotfelmérés keret terhére 1 db szerződést kötöttünk élettelen természeti értékekre, amely a Baradla-barlang Retek-ág felmérésének folytatását képezte.

3.1.4.4. Nagyobb feltárások

Barlangjainkban nagyobb feltárásra 2023-ban nem került sor.

3.1.5. Natura 2000 területek

	Védett		Ebből fokozottan védett (ha)	Változás a tárgyévben (ha)	Védelemre tervezett	
	Száma (db)	Kiterjedése (ha)			Száma (db)	Kiterjedése (ha)
NATURA 2000 Különleges madárvédelmi terület	4	165184,2		0	0	0
NATURA 2000 Különleges természet-megőrzési és kiemelt jelentőségű természet-megőrzési terület	27	61905,6		0	0	0

A Natura 2000 területeknél a megadott érték az Igazgatóság által kijelölt Natura 2000 területek összterülete (tehát a HNPI által kijelölt Felső-Tisza SPA és SCI területek Igazgatóságunk működési területére eső részei nincsenek ebbe beleszámolva, ellenben a Sajó-völgy és Hernád-völgy SCI teljes területe igen).

A Natura 2000 területek összesített adatai:

Terület kódja és megnevezése	Kihelyezett tábla (db)	Területet érintő tanösvény vagy látogatóközpont megvalósulása (db)	Élőhely-rekonstrukció (ha)*	Területet érintő projektek száma (db)
HUAN10001 – Aggteleki-karszt			837,37	5
HUAN10002 – Putnok-dombság				2
HUAN20001 – Aggteleki-karszt és peremterületei			837,37	5

HUAN20002 – Rakaca-völgy és oldalvölgyei				1
HUAN20003 – Bódva-völgy és Sas-patak-völgye			1,5	1
HUAN20004 – Hernád-völgy és Sajóládi-erdő				1
HUAN20005 – Szuha-völgy				1
HUAN20006 – Sajó-völgy				1
HUBN10001 – Bodrozug – Kopasz-hegy – Taktaköz	3		493,07	1
HUBN10007 – Zempléni-hegység a Szerencsi-dombsággal és a Hernád-völgygel	1		11,06	2
HUBN20087 - Baskói-rétek				1
HUBN20073 – Bodrogszegi Várhegy				1
HUBN20071 – Bodrozug és Bodrog hullámtere	2		483,47	1
HUAN21007 – Bózsva-patak				1
HUBN20093 – Bózsva Temető-alja				1
HUBN20077 – Erdőbényei-olaszliszkai magyar nősziromos sztyepprétek				1
HUBN20085 - Északi-Zempléni-hegység				2
HUBN20082 – Felsőregmeci Ronyva				1
HUBN20089 - Füzéri Pál-hegy				1
HUBN20090 – Komlóskai Mogyorós-tető és Zsidó-rét				2
HUBN20084 - Központi-Zempléni-hegység	1		11,06	3
HUBN20081 – Long-erdő	1		24,79	2
HUAN21008 – Mádi Bomboly-bánya				1
HUAN21009 – Mádi Kakas-hegy				1
HUBN20078 – Pácini Mosonna-erdő				1

HUBN20088 - Regéci Várhegy				1
HUBN20079 – Révleányvári erdők				1
HUBN20075 – Sárospataki Mandulás				1
HUBN20074 – Tállyai Patócs-hegy–Sátor-hegy				1
HUBN20092 - Telkibányai Király-hegy				2
HUBN20072 – Tokaji Kopasz-hegy			11,9	1

A táblázatban a Natura 2000 területek átfedései miatt, átfedő adatok találhatóak.

*Az összesített adat tartalmazza a kaszált és a legeltetett területeket is.

Az ANPI üzemeltetésében összesen 2 db Látogató/oktatóközpont (Vörös-tói Látogatóközpont, Long-erdei ház) található Natura 2000 területen.

Az ANPI üzemeltetésében lévő tanösvények közül 14 db (Baradla ösvény, Tohonya-Kurisztán ösvény, Szádvár tanösvény, Zöldhatár tanösvény, Fürkész ösvény, Kincskereső ösvény, Bódva-völgyi tanösvény, Bokorlabirintus ösvény, a Huculok nyomán ösvény, valamint a Bodrogzugi vízitúra tanösvény, Hiúzok ösvénye, A tájépítész Bodrog tanösvény, Víz alatti erdő tanösvény, Láptündérek ösvénye) található Natura 2000 területen.

Élőhelyrekonstrukció:

Aggteleki Tájegység területén:

1) Erdőrészletek területén:

Tájidegen fafajok tarvágása: tárgyévben nem történt.

Szállalóvágás: 13 erdőrézletben történt 97,12 ha-on, az állományszerkezeti változatosság növelése érdekében.

Egyéb termelés: 3 erdőrézletben történt 12,98 ha-on azokban az erdőrézletekben, ahol az állományszerkezeti változatosság növelése volt a cél, vagy nem őshonos és/vagy nem tájhonos fafajok visszaszorítását végeztük.

2) Gyepterületeken:

Szárzúzás: 450,98 ha-on végeztük, a növekvő cserje és fafajok visszaszorításának és elszaporodásának megakadályozása érdekében.

Fásításból történő fakitermelés: 8 helyrajzi számot érintve, 18,36 ha-on végeztünk fakitermelést a gyepes élőhelyekre jellemző fátlan állapot visszaállítása érdekében.

Zempléni Tájegység területén:

1) Erdőrészletek területén:

- tájidegen fafajok tarvágásával: 17,89 hektáron,

- gyérítéssel idegenhonos fafajok eltávolításával: 11,58 hektár érintésével

- inváziós fafajok eltávolítása szálalással: 2,36 hektáros kiterjedésben.

2) Gyepterületek esetén:

Gyepterületeken inváziós fafajok eltávolítása (nem teljes gyeprekonstrukció, hanem magzó korban lévő amerikai kőris, zöld juhar, fehér akác, erdei fenyő visszaszorítása): 0,22 ha

Gyepterületeken az inváziós gyalogakác visszaszorítása szárazúzással: 8,36 ha.

Gyepterületeken az inváziós gyalogakác visszaszorítása legeltetéssel: 121 ha.

3.1.6. Nemzetközi jelentőségű területek

	Védett		Ebből fokozottan védett (ha)	Változás a tárgyévben (ha)	Védelemre tervezett	
	Száma (db)	Kiterjedése (ha)			Száma (db)	Kiterjedése (ha)
Ramsari terület	2	7 393		0	0	0
MAB bioszféra-rezervátum	1	49 372		0	0	0
Európa diplomás terület	0	0		0	0	0
Világörökségi területek*	2	33 438		0	0	0
UNESCO Globális Geopark	0	0		0	0	0
Csillagoségbolt - parkok	0	0		0	0	0

A fenti táblázatokkal kapcsolatos információk:

Aggteleki- és Szlovák-karszt barlangjai (20 183,6 ha), illetve Tokaj Történelmi Borvidék és Kultúrtáj Világörökség (13 255 ha). Az Aggteleki- és Szlovák-karszt barlangjai világörökséghez tartozó barlangok száma 293 (a területadat csak a hazai oldal kiterjedését mutatja).

A Nemzetközi jelentőségű területek összesített adatai:

Terület megnevezése	Kihelyezett tábla (db)	Területet érintő tanösvény vagy látogatóközpont megvalósulása (db)	Élőhely-rekonstrukció (ha)	Területet érintő projektek száma (db)
Baradla - barlangrendszer és				3

a hozzá kapcsolódó vizes élőhelyek Ramsari Terület				
Bodrogzug Ramsari Terület		2	483,47	2
MAB Bioszféra-rezervátum				2
Európa Diplomás Terület				
Aggteleki- és Szlovák-karszt barlangjai Világörökségi Terület			837,37	5
Tokaj Történelmi Borvidék és Kultúrtáj Világörökségi Terület			493,07	2
UNESCO Geopark				

A táblázatban a nemzetközi jelentőségű területek átfedései miatt, átfedő adatok találhatóak.

*Az összesített adat tartalmazza a kaszált és a legeltetett területeket is.

Ökoturisztika:

Az ANPI üzemeltetésében összesen 3 db Látogató/oktatóközpont (Aggteleki Látogatóközpont – Információs Iroda, Vörös-tói Látogatóközpont, Kúria Oktatóközpont és Lovasbázis) található Nemzetközi jelentőségű területen.

Az ANPI üzemeltetésében lévő tanösvények közül 13 db (Baradla ösvény, Tohonya-Kurisztlan ösvény, Szádvár tanösvény, Zöldhatár tanösvény, Fürkészs ösvény, Kincskeresős ösvény, Bódva-völgyi tanösvény, Bokorlabirintus ösvény, a Huculok nyomán ösvény, valamint a Bodrogzugi vízitúra tanösvény, a Tájépítész Bodrog tanösvény, a Víz alatti erdő tanösvény és a Láptündérek ösvénye) található Nemzetközi jelentőségű területen.

Ramsari terület

Élőhelyrekonstrukció a Baradla-Ramsari területen tárgyévben nem történt. A Bodrogzug Ramsari Területen 483,47 ha területen végzett ilyen tevékenységet Igazgatóságunk.

MAB bioszféra-rezervátum

Az előző években kihelyezett táblák ellenőrzése tárgyévben megtörtént, az állapotukban változás nem történt, további jelzőtábla kihelyezése nem történt.

Élőhelyrekonstrukciót tárgyévben Igazgatóságunk az Aggteleki Tájegység, az Aggteleki Bioszféra-rezervátum és a Tájegységet érintő Natura 2000 területek átfedése miatt, a 3.1.5.-ben leírtak szerint végzett.

Világörökség gondnoki teendők ellátása

Az Aggteleki Nemzeti Park Igazgatóság, az Építési és Közlekedési Minisztérium döntése értelmében, „Az Aggteleki-karszt és a Szlovák-karszt barlangjai” világörökségi helyszín által hordozott kiemelkedő egyetemes érték megőrzését szolgáló kezelés, 2023. évi világörökségi

gondnoksági feladatok ellátására, 10.000.000,- Ft, azaz tízmillió forint támogatásra kapott jogosultságot.

A szakmai programban a Baradla-barlang gyógybarlanggá nyilvánításához, a Budapest Főváros Kormányhivatala Népegészségügyi Főosztály BP/FNEF-TKI/1454-8/2022. számú határozatában előírt további szükséges vizsgálatok elvégzése szerepelt, az alábbi tartalommal:

- A dolgozók (barlangi) munkahelyi sugáregészségügyi monitorozása 2023. évre.
- A Róka-ágban kialakított Szanatóriumban a radonszint, egy éven át havi gyakorisággal – passzív mintavétellel - történő monitorozása 2023. évre.
- A Róka-ágban kialakított Szanatórium mindkét termében a szén-dioxid folyamatos monitorozásának kiépítése és monitorozása.
- A talaj- és talajvíz akkreditált mintavételen alapuló, akkreditált laboratóriumi vizsgálatok elvégzése a szerves tényezők vizsgálatára (növényvédő szerek, TPH).

Az előírt vizsgálatok lebonyolítása szükséges a Baradla-barlang gyógybarlanggá nyilvánításához, amely hosszútávon biztosítja a világörökségi helyszín legfőbb barlangtani értékének a Baradla-barlang gyógyászati hasznosítását. Az Igazgatóság a támogatási program megvalósítása kapcsán, a fenti vizsgálatokon felül, a megvalósításban részt vevő dolgozók bér- és járulék-költségének a gondnoksági feladattal arányos részét kérte támogatni.

2023. december hónapban elkészítettük a 2019-2023. közötti időszakról szóló, az Aggteleki-karszt és a Szlovák-karszt barlangjai világörökségi helyszín állapotáról szóló jelentést, a világ kulturális és természeti örökségének védelméről szóló egyezményből eredő feladatok ellátásáról szóló Országgyűlési beszámolóhoz.

3.1.7. Országos jelentőségű védett természeti területek speciális természetvédelmi kezelési tervű, meglévő és tervezett részterületei (például a földtani alapszelvények, földtani képződmények)

Megnevezés	Elhelyezkedés	Természetvédelmi státusz
Nyúlkert-lápai földtani képződmény feltárása – nemzeti park részterület	Súlyponti EOVS koordinátái: X=775661,93 Y=353181,93	Jogszabályban kihirdetett 55/2015 FM rendelet
Bük-hegyi földtani alapszelvény (Pz-32) – nemzeti park részterület	Súlyponti EOVS koordinátái: X= 775184,59 Y= 333569,80	Jogszabályban kihirdetett 55/2015 FM rendelet
Lászi-forrasi földtani alapszelvény (T-058) – nemzeti park részterület	Súlyponti EOVS koordinátái: X= 769493,59 Y= 345702,31	Jogszabályban kihirdetett 55/2015 FM rendelet
Szénvölgy-tetői földtani képződmény feltárása – nemzeti park részterület	Súlyponti EOVS koordinátái: X= 768888,26 Y= 345912,85	Jogszabályban kihirdetett 55/2015 FM rendelet

Baradla-tető földtani alapszelvény, T-047 – nemzeti park részterület	Súlyponti EOV koordinátái: X=756960 Y=349033	Jogszabályban kihirdetett 55/2015 FM rendelet
Erdőbényei fás legelő földtani képződmény – természetvédelmi terület részterület	Súlyponti EOV koordinátái: X=817633 Y=328797	Jogszabályban kihirdetett 55/2015 FM rendelet
Fonyi gejzirkúp – tájvédelmi körzet részterület	Súlyponti EOV koordinátái: X= 817031 Y= 340519	Jogszabályban kihirdetett 55/2015 FM rendelet
Fony, Sólyom-kő földtani képződmény feltárása - tájvédelmi körzet részterület	Súlyponti EOV koordinátái: X= 818095 Y= 346162	Előkészítés alatt áll
Jósvafő, Láz-tető É-i lába, T-079 földtani alapszelvény – nemzeti park részterület	Súlyponti EOV koordinátái: X=760752 Y=349470	Előkészítés alatt áll
Jósvafői útkanyar földtani alapszelvény, T-050 – nemzeti park részterület	Súlyponti EOV koordinátái: X=763768 Y=349472	Jogszabályban kihirdetett 55/2015 FM rendelet
Jósvafő, Vörös-tói elágazás, T-049 földtani alapszelvény – nemzeti park részterület	Súlyponti EOV koordinátái: X=760626 Y=349196	Előkészítés alatt áll
Martonyi, Szár-hegy teteje, T-055 földtani alapszelvény – nemzeti park részterület	Súlyponti EOV koordinátái: X= 774932 Y=349945	Előkészítés alatt áll
Regéc, Kis-Sertés-hegy, aranybánya földtani képződmény feltárása – tájvédelmi körzet részterület	Súlyponti EOV koordinátái: X= 820530 Y= 345798	Előkészítés alatt áll
Telekes-oldali útbevágás földtani alapszelvény, J-054 (T-046) – nemzeti park részterület	Súlyponti EOV koordinátái: X=772384 Y=347444	Jogszabályban kihirdetett 55/2015 FM rendelet
Alsó-malom földtani alapszelvény, T-078 – nemzeti park részterület	Súlyponti EOV koordinátái: X=770549 Y=351815	Jogszabályban kihirdetett 55/2015 FM rendelet
Szinpetri útbevágás földtani alapszelvény, T-051– nemzeti park részterület	Súlyponti EOV koordinátái: X=766113 Y=349959	Jogszabályban kihirdetett 55/2015 FM rendelet
Kettős bánya földtani alapszelvény, T-106 – nemzeti park részterület	Súlyponti EOV koordinátái: X=769874 Y=355490	Jogszabályban kihirdetett 55/2015 FM rendelet
Szögliget, Szádvár, T-105 földtani alapszelvény – nemzeti	Súlyponti EOV koordinátái: X=769152 Y=356902	Előkészítés alatt áll

park részterület		
Telkibánya, Király-hegy riodácit földtani képződmény feltárásai-tájvédelmi körzet részterület	Súlyponti EOV koordinátái: X= 824095 Y= 351983	Előkészítés alatt áll
Telkibánya, Ósva-völgy, opálelőfordulás földtani képződmény feltárásai-tájvédelmi körzet részterület	Súlyponti EOV koordinátái: X= 822817 Y= 349732	Előkészítés alatt áll
Telkibányai perlitfolyás - tájvédelmi körzet részterület	Súlyponti EOV koordinátái: X= 821158 Y= 350831	Jogszabályban kihirdetett 55/2015 FM rendelet
Ördögát-tető földtani alapszelvény, T-059 – nemzeti park részterület	Súlyponti EOV koordinátái: X=770771 Y=344661	Jogszabályban kihirdetett 55/2015 FM rendelet
Telekes-völgyi földtani alapszelvény, T-044 – nemzeti park részterület	Súlyponti EOV koordinátái: X= 771292 Y= 345258	Jogszabályban kihirdetett 55/2015 FM rendelet
Telekes-völgy 7. mellékvölgye földtani alapszelvény, J-53 – nemzeti park részterület	Súlyponti EOV koordinátái: X= 770983 Y=345133	Jogszabályban kihirdetett 55/2015 FM rendelet
Telekes-völgy 8. mellékvölgye földtani alapszelvény, T-045 – nemzeti park részterület	Súlyponti EOV koordinátái: X=771436 Y=345550	Jogszabályban kihirdetett 55/2015 FM rendelet
Lebuj-kanyari feltárás - tájvédelmi körzet részterület	Súlyponti EOV koordinátái: X= 822892 Y=314279	Jogszabályban kihirdetett 55/2015 FM rendelet
Aggtelek, Medve-sziclák, T-048 földtani alapszelvény – nemzeti park részterület	Súlyponti EOV koordinátái: X= 760509 Y= 348853	Előkészítés alatt áll
Hidvégardó, Alsó-hegy, 8. sz. földtani alapszelvény – nemzeti park részterület	Súlyponti EOV koordinátái: X= 781670 Y= 360835	Előkészítés alatt áll
Imola, Ördög-lyuk-víznyelő, M29 földtani alapszelvény – nemzeti park részterület	Súlyponti EOV koordinátái: X= 758940 Y= 344089	Előkészítés alatt áll

3.2. Terület nélküli, egyedi jogszabállyal védett és védelemre tervezett természeti értékek (védett mesterséges üregek)

Objektum	Nyilvántartott összesen (db)	Ebből a tárgyévben nyilvántartásba vett (db)
Védett mesterséges üreg	8 db	0

Védelemre javasolt mesterséges üregek

Rudabánya „Villanytetői-táró” (767365-339378), Rudabánya 051/3c

Fokozottan védett denevérek kiemelkedő jelentőségű nyári, ill. jelentős téli szálláshelye (pl. kereknyergű patkósdenevér: 1000-1100 pld; hosszúszárnyú denevér 500 pld.). Állapotfelvevétele és a denevérállomány aktuális felmérése 2023-ban is megtörtént.

Rudabánya „1926-os táró” (767233-338747), Rudabánya 051/1

Állapotfelvevétele és a denevérállomány aktuális felmérése 2023-ban is megtörtént.

Ipartörténeti emlék, denevérek téli szállása. A tárgyévben sajnos még több szemetet halmoztak fel benne. Megfelelő lezárással akár jelentős nyári denevérszállássá is válhatna.

Telkibánya (Kánya-hegy) Mária-bánya (823118-354420), Telkibánya 0227/1a

Denevérek kiemelkedő jelentőségű téli szállása, eddig 12 faj kimutatása történt meg (több fokozottan védett is). Nagyrészt feltáratlan. Fontos ipartörténeti emlék. Állapotfelvevétele és a denevérállomány aktuális felmérése 2023-ban is megtörtént.

Telkibánya (Kecske-hát-dűlő) Teréz-táró (823542-353755), Telkibánya, 0227/1a

Denevérek jelentős téli szállása (fok. védett fajok is). Fontos ipartörténeti emlék. Állapotfelvevétele és a denevérállomány aktuális felmérése 2023-ban is megtörtént.

2015-ben hirdették ki védettként a korábban védelemre tervezett mesterséges üregeket. 2023-ban folytattuk a mádi Bomboly-bánya Alsó- és Felső-tárónál, a sárospataki megyer-hegyi Zsolnay-bányánál, a füzérkajatai Kajati-tárónál, illetve az edelényi Mogyorós-tetői üreghrendszernél elvégzett denevérbarát lezárás hatásainak monitorozását.

3.2.1. Védett mesterséges üregek (amennyiben releváns az állapotváltozások és a denevérállomány változásának ismertetése)

A tárgyévben is felmértük a földművelésügyi miniszter 63/2015. (X. 16.) FM rendeletében védetté nyilvánított, alapvetően denevérvédelmi szempontból jelentős mesterséges üregeket. A célirányos felméréseket különösen indokolta az, hogy több üreget érintett a bennük szállást fogláló denevérállományok gyakorlati védelméhez kapcsolódó KEHOP-pályázat (stabilizálás, biztonságos lezárás stb.), mely 2020-ban zárult le.

A mádi Bomboly-bánya Felső-tárója 2023-ban is nemzetközi szinten kiemelkedő szálláshelye volt több ezer, többségében fokozottan védett denevérnek (pl. nagy patkósdenevér, hosszúszárnyú denevér). Itt korábban megtörtént a vágatrendszer denevérbarát lezárása. Az állomány növekedése egyértelműen a biztonságosabbá vált szálláskörülmények eredménye. Az állomány hosszú távú jövője szempontjából azonban aggodalomra ad okot, hogy a 2016-ban innen gyűjtött mintákból másfél évtizeddel a spanyolországi felfedezést követően, innen sikerült újra kimutatni a Lloviu filovirust. A mintagyűjtés és elemzés 2023-ban is intenzíven folyt a Szentágothai Kutatóközpont munkatársaival.

A Mogyorós-tetői üregrendszer állapotromlását sikerült megállítani a denevérvédelmi KEHOP-pályázat eredményeként. A bejárat átépítésével jelentősen nőtt a járatrendszerben élő denevérek biztonsága. A denevérállomány 2023-ban stabil volt.

A mádi Hosszú-táró és a füzérkajatai Kajati-táró denevérállományában 2023-ban nem lehetett érdemi változást tapasztalni, a tárók állapotában sem történt érdemi változás.

A védelemre tervezett rudabányai Andrassy-altáró esetében igen jelentős kármegelőzési és kármentesítési beavatkozás történt 2017-ben, ennek eredményeit monitoroztuk 2023-ban is. Tapasztalataink szerint a fokozottan védett kereknyergű patkósdenevérek teljes állománya áttelepült a lezárás eredményeként egy közeli, nem lezárt táróba (Villanytetői-táró). Rendszeres felmérésekkel elkezdjük előkészíteni ennek a mesterséges üregnek a védetté nyilvánítását. Ugyanezt végezzük a többi védelemre javasolt mesterséges üreg esetében is (Mária-bánya, Teréz-táró, 1926-os táró).

3.3. Egyéb speciálisan megkülönböztetett védelemben részesülő területek

3.3.1. Erdőrezervátumok

Az utóbbi évtizedekben Európa több országában jelöltek ki természetes szerkezetű és fajösszetételű erdőterületeket annak érdekében, hogy ott emberi beavatkozás nélkül, a természetes folyamatok hosszútávon, zavartalanul érvényesülhessenek.

Az erdőrezervátumok országos jelentőségű védett természeti területnek minősülnek.

Az erdőrezervátumok két részből állnak. Egy magterületből, amely alapvetően emberi beavatkozástól mentes, és teljes gazdasági korlátozás alá esik, itt csak kivételes esetben - ha azt erdővédelmi okok, veszélyeztetés vagy idegen honos fajok előretörése indokoltá teszi - lehet beavatkozásokat végezni. A magterületet védőzóna veszi körül, amelyben csak olyan erdészeti beavatkozások folytathatók, amelyek a magterület védelmét biztosító folyamatokat még időlegesen sem csökkentik. Ezek az erdőgazdálkodásnak a természetkímélő módozatai (pl. örökerdő üzemmód, készletgondozó használat, szálalás, szálalóvágás).

Erdőrezervátumok az Aggteleki Nemzeti Park Igazgatóság területén

Név, kód	Összterület (ha)	Magterület (ha)	Kihirdető rendelet
Nagy-sertéshegy Erdőrezervátum - ER-64	411,9	65,8	3/2000. KöM rendelet
Alsó-hegy Erdőrezervátum - ER-68	229,3	112,8	1/2000. KöM rendelet
Kelemér-Serényfálva Erdőrezervátum - ER-69	328,7	71,9	12/2007. KvVM rendelet
Haragistya-lófej Erdőrezervátum - ER-70	612,2	259,9	1/2000. KöM rendelet

Nagy-oldal Erdőrezervátum - ER-71	486,3	223,8	1/2000. KöM rendelet
Összesen	2068,4	734,2	

3.3.2. Országos Ökológiai Hálózat

Hálózati elem típusa	Terület (ha) 2022-ben	Terület (ha) 2023-ban	Változás előző évhez képest (ha)
Magterület	128 152	128 152	0
Ökológiai folyosó	73 536,8	73 536,8	0
Pufferterület	56 066,2	56 066,2	0
Összesen	257 755	257 755	0

2023. évben nem került sor az országos ökológiai hálózat övezeteinek módosítására az Aggteleki Nemzeti Park Igazgatóság működési területén. A település tervek nem érintették az ökológiai hálózat magterületét vagy ökológiai folyosóját újonnan kijelölendő beépítésre szánt területekkel, vagy az övezettel nem összeegyeztethető beruházással. A hálózat módosítására Igazgatóságunk részéről sem merült fel igény.

3.4. Magas Természeti Értékű Területek

Terület neve	Teljes terület (ha)	Max. támogatású terület (ha)
Bodrogköz MTÉT	41 179+612,91	38 543+294,86
Észak-Cserehát MTÉT	55 105+275,78	28 304+176,49
Összesen	97 172,69	67 318,35

2021-ben Igazgatóságunk felülvizsgálta a kijelölt MTÉT területeket és az igénybe vehető előírás csoportokat. A felülvizsgálat után a Bodrogköz MTÉT esetében az érintett blokkok területe 612,91 ha, támogatható területük összesen 294,86 hektárral növekedett. A 2023-as évben nem került sor felülvizsgálatra.

Az Észak-Cserehát MTÉT esetében az érintett blokkok területe 275,78 ha, támogatható területük összesen 176,49 hektárral növekedett még 2021-ben, de 2023-ban nem változott.

A Vidékfejlesztési Program keretében az MTÉT előírás csoportokat is tartalmazó AKG felhívás alapján a gazdálkodók 2016-2020 közötti, illetve 2017-2021. közötti időszakokra vonatkozóan vállaltak kezelési kötelezettséget. 2020 év végén minden gazdálkodót nyilatkoztattak arról, hogy a tervek szerint további 2 évvel történő AKG időszak meghosszabbítása esetén vállalni szándékoznak, vagy sem az MTÉT részvételüket, kötelezettségeket. A válaszokról sajnos nincs információnk. Igazgatóságunk az Észak-Cserehát MTÉT és Bodroghöz MTÉT területek koordinálását végzi. Mindkettő esetében az „MTÉT gyep hegy- és dombvidéki madárvédelmi előírásokkal” és az „MTÉT szántó hegy- és dombvidéki madárvédelmi előírásokkal” c. programcsomagok voltak elérhetők. A gyepek esetében elsősorban a földön fészkelő fokozottan védett haris fészkelő- és táplálkozóhelyének fenntartása, megóvása, továbbá egyéb, a gyepterületekhez kötődő védett fajok élőhelyeinek biztosítása a cél. A szántó célprogramban résztvevők kímélő gazdálkodási technológiával – a növényvédőszeres korlátozott használatával, a megfelelő betakarítási és növényápolási technológiák alkalmazásával – a vadon élő madarakra, apróvadfajokra gyakorolt káros hatások csökkentéséhez járulnak hozzá.

2023-ban 89 db kaszálási bejelentő (ebből egy ügyirat áttétellel továbbításra került a Bükki Nemzeti Park Igazgatóságra illetékesség hiánya miatt), 12 db villanypásztor és karám bejelentő, 11 db célprogramhoz kapcsolódó egyéb tárgyú megkeresés érkezett Igazgatóságunkra. Vélhetően Natura 2000 bejelentésként is küldtek néhány MTÉT bejelentőt, ahol átfedés van Natura 2000 és MTÉT célprogramban résztvevő táblák között.

Az Agrárminisztériummal, a Magyar Államkincstárral, más nemzeti parkoknál dolgozó kollégákkal, a Vármegyei Kormányhivatalok ellenőrzést végző és lebonyolító munkatársaival, továbbá a falugazdászokkal és a gazdálkodókkal is folyamatos az együttműködés. Tapasztalataink szerint a kaszálási bejelentések döntő többsége e-mailen érkezik, a gazdálkodók egy része a kaszálási bejelentéseket továbbra is postai úton teszi meg, az e-papíron beküldött bejelentések száma még elenyésző.

A korábbi évekhez hasonlóan 2023-ban is történtek helyszíni ellenőrzések, szakértőként. Az Együttműködési Megállapodás keretében történt a részvétel a bejárásokon, Natura 2000 és JFGK 2.,3. (Jogszabályban Foglalt Gazdálkodási Követelmények) célprogramok esetében.

AKG – MTÉT helyszíni ellenőrzés 2023-ban hat esetben volt. Natura 2000 és/vagy JFGK 2., 3. ellenőrzéseken összesen 37 kijelölt ügyfél ellenőrzésében működött közre az Igazgatóság. Az észlelt szabálytalanságok alapján a Magyar Államkincstár további 7 ügyfelet jelölt ki utólagosan ellenőrzésre, 2023. december 31-ig nem kaptunk vissza szakértői igazoló lapot, így teljesítési igazolást sem. A tárgyév során felkérést kaptunk egy új ellenőrzés típusban való részvételre: AKG QA, mely MTÉT érintettségű területek minőségbiztosítási ellenőrzését célozta. Ebből az ellenőrzés típusból 52 kijelölt ügyfél ellenőrzésében működött közre az Igazgatóság, tárgyévben teljesítési igazolás alapján Igazgatóságunk megkapta a közreműködési díját az AKG QA ellenőrzések vonatkozásában. A Magyar Államkincstár a 2023-ban végzett ellenőrzésekről – 2024-ben állít ki Teljesítés Igazolási Bizonylatot részünkre. A helyszíni ellenőrzéseken a Természetvédelmi Őrszolgálat munkatársai voltak jelen, az ügyiratkezelés és a szakértői díjak elszámolása a Természetmegőrzési Osztályon

zajlott. Az ellenőrzéseken – a természetvédelmi szempontok vizsgálata érdekében – az igazgatóságok szakértői részvételét a továbbiakban is indokoltnak tartjuk.

4. Kutatás és monitorozás (saját, illetve más szervvel végeztetett, külön megjelenítve)

4.1. Kutatás (tárgy, kutató, helyszín, forrása, forrás nagysága és főbb eredményei)

No.	Monitorozó projekt tárgya	Kutató	Monitorozás helyszíne	Monitorozás forrása	Forrás nagysága (ezer Ft)	Kutatás főbb eredményei
1.	Szünantropikus fajok vizsgálata	Dr. Boldogh Sándor (ANPI)	ANP	Saját forrás	120	*
2.	Komplex chiropterológiai vizsgálatsorozat	Dr. Boldogh Sándor (ANPI)	ANP	Saját forrás	60	*
3.	Nagyragadozó fajok állományainak felmérése	Szabó Ádám (ANPI)	ANPI működési terület	Saját forrás	600	*

* A részletes eredmények alább találhatók.

1. Szünantropikus fajok vizsgálata (saját foglalkoztatott által végzett kutatás)

A vizsgálatsorozat célja az erős civilizációs hatások alatt álló élőhelyeken élő fajok ökológiai igényeinek hosszú távú feltárása és az itt jelentkező veszélyeztető tényezőknek a tisztázása, majd az eredmények alapján hatékony természetvédelmi beavatkozások tervezése és kivitelezése. Jelenleg alapvetően a klímaváltozás okozta fenológiai fáziseltolódás, illetve az elterjedés-mintázatokban indukált változások követése történik. Vizsgált fajok/fajcsoportok: kiemelten az épületlakó fajok állományai (denevérek, madarak).

2. Komplex chiropterológiai vizsgálatsorozat (saját foglalkoztatott által végzett kutatás)

A pécsi Virologiai Nemzeti Laboratórium munkatársaival közösen 2023-ban is folytatódott a hosszúsárnyú denevérek tömeges vér-, vizelet- és parazita-mintáinak gyűjtése. Ez alapvetően a jelentős denevérpusztulást okozó *Lloviu filovirus (LLOV)* vizsgálata érdekében történik, de a közelmúltban felfedezett veszettségvírus-törzsek hazai kimutatására is koncentrálnak. Ezen kívül, vizsgálatok történnek védelmi beavatkozások hatásainak tesztelésére, megfelelő mentési és ellátási protokollok kidolgozására is.

3. Nagyragadozók (hiúz, barna medve és farkas) állományainak vizsgálata (saját foglalkoztatott által végzett kutatás)

Hiúz (*Lynx lynx*): A faj életnyomait nem találtuk a 2023. évben.

Barnamedve (*Ursus arctos*): 2023-ban a karszton egy, esetleg két fiatal egyed tartózkodott vadászok, illetve az Igazgatóság vadkamerájának felvételei szerint. A Cserháton egy kifejlett, és egy fiatal egyedről készült vadkamerás felvétel. A Putnoki-dombságban a nyár eleji időszakban rendszeresen jelen volt egy fiatal egyed.

Farkas (*Canis lupus*): 2023-ban mindkét tájegységben szaporodott. A karszton nőtt az állomány, két falka is szaporodott. A Zemplénben egy falka szaporodott, de ennek ellenére is úgy tűnik, hogy csökkent az egyedszám. Elhullás egy esetben, a Zempléni Tájegységben fordult elő. Illegális elejtés sajnos két esetben fordult elő (M237 és Putnok), mindkét esetben tart a nyomozás. Becsült populációméret a két tájegységben kamerafelvételekre, és a havas időben végzett nyomkövetésekre alapozva: 3, illetve 2 falka (szaporodó családok), összesen kb. 30 egyed.

2023. évben bejelentett, háziállatokban okozott nagyragadozó (farkas) kártétel egy alkalommal fordult elő, a Zempléni Tájegységben, Nyíri község határban. Két juhot megölt, kettőt megmárt. Sajnos a gazdák sok esetben nem jelentik be a káreseményeket (Erdőbénye), mert tartanak a bejelentéssel járó procedúrától, és a kártalanítás eredménytelenségétől.

Nagyragadozók házi állatokban okozott esetleges kártételének megelőzésével kapcsolatban, állattartó gazdálkodókkal való kapcsolatfelvétel, szakmai tanácsadás, valamint a terepi monitoring végzése céljából lett a gépkocsifutás felhasználva. 2023-ban 85 farkas és 6 barnamedve adat gyűjtése történt.

4.2. Monitorozás (tárgy, kutató, helyszín, forrása, forrás nagysága és főbb eredményei)

No.	Monitorozó projekt tárgya	Kutató	Monitorozás helyszíne	Monitorozás forrása	Forrás nagysága (ezer Ft)	Kutatás főbb eredményei
1.	Inváziós növényfajok monitorozása	Visnyovszky Tamás (ANPI)	ANPI működési terület	Saját forrás	1500	ANPI éves IAS jelentés
2.	Védett növényfajok felmérése	Virók Viktor, Farkas Tünde, Szegedi Zsolt Juhászné Túrke Ildikó (ANPI)	ANPI működési terület	TEV 2023 + Saját forrás	70 + 120	*

3.	Növénytársulások felmérése	Süveges Kristóf Horváth Soma	ANPI működési terület	TEV 2023	1200	*
4.	Élőhely-térképezés	Juhászné Túrke Ildikó (ANPI)	Alsódobsza	TEV 2023 + Saját forrás	108,825 + 522	*
5.	Egyenes-szárnyúak felmérése	Nagy Antal	ANPI működési terület	TEV 2023	600	*
6.	Közösségi jelentőségű élőhelyek felmérése	Vojtkó András	ANPI működési terület	TEV 2023	500	*
7.	Gőtemonitorozás	Száz Hárs Kft. Burinda Tamás	ANP	TEV 2023	300	*
8.	Ritka és telepesen költő madárfajok felmérése	Huber Attila (ANPI)	ANPI működési terület	TEV 2023 + Saját forrás	100 + 300	*
9.	Kisemlős monitorozás bagolyköpet elemzéssel	Bioaqua Pro Kft. Kiss Béla	ATE	TEV 2023	500	*
10.	Emlősök felmérése	1. részfeladat Pelék Izsó Ádám (ANPI)	Szögliget, Szendrő	Saját forrás	35	*
		2. részfeladat: Ürge Virók Viktor (ANPI)	Jósvafő			

11.	Denevér- közösségek felmérése	1. részfeladat: Abaúj-Zemplén Értékeiért Közhasznú Egyesület Géczi István	ZTE	Saját forrás	950	*
		2. részfeladat: Bioaqua Pro Kft. Kiss Béla	ATE			
12.	Keleméri Mohos- tavak TT területén végzett rekonstrukció vizsgálata	Papp Beáta Gabriella	Keleméri Mohos-tavak TT	TEV 2023	600	*
13.	Mohák monitorozása - Regenerációs vizsgálat	Szűcs Péter	ZTE	TEV 2023	500	*
14.	Halközösségek felmérése	Sallai Zoltán	országos	TEV 2023	4000	*
15.	Madárfajok felmérése	1. részfeladat Haris Huber Attila (ANPI)	ANPI	Saját forrás	300	*
		2. részfeladat CES Huber Attila (ANPI)	Szalonna			
		3. részfeladat Huber Attila Bódva-völgyi Madárgyűrűző Állomás (ANPI)	Szalonna			
16.	Gyepék regenerálódásána k vizsgálata az inváziós fajok	Juhászné Túrke Ildikó (ANPI)	Bodrogzug	Saját forrás	20	*

	visszaszorítását követően					
17.	Szálalások során nyitott mesterséges lékek vizsgálata	Juhászné Túrke Ildikó (ANPI)	Long-erdő	Saját forrás	20	*

1. Inváziós növényfajok monitorozása (saját foglalkoztatott által végzett monitorozás)

Igazgatóságunk folytatta az előző évek monitorozó munkáját a teljes működési területén.

Az 1143/2014/EU rendelet hatálya alá eső IAS fajok monitorozása a Működési területen:

Összhangban a rendelettel a 2023-as évben a lehetőségekhez képest igyekeztünk az előírt monitoring munkát tovább folytatni (több mint 430000 ha-on) elsősorban az eddig nem térképezett inváziós növényfajok részleges felméréssel. A jövőben a megalapozó felmérés trendmonitoring célú kibővítése lenne alapvetően szükséges legalább két ismétléssel.

A mirigyes bálványfa (*Ailanthus altissima*) működési területen való elterjedéséről megállapítható, hogy a bálványfa elsősorban települések belterületén elterjedt. Eddig mintegy 1440 helyszínen leltük fel cca. 38 ha teljes területfoglalással. Ezek a helyszíneken a növény folyamatosan növekvő foltokban szinte 100%-ban továbbra is jelen van.

A közönséges selyemkórónak (*Asclepias syriaca*) eddig 680 helyszínen regisztráltuk a jelenlétét. Ezek a helyszíneken a növény folyamatosan növekvő foltokban szinte 100%-ban továbbra is jelen van. Rohamos térnyerése miatt és főleg a homokos talajon fellelt állományok mérete alapján (az EU IAS listás fajok közül) ez a faj igényli a legnagyobb figyelmet és erőfeszítést. Felmérési adataink nem csak jelenlét, hanem jelenlét/hiány adatokként értelmezhetők.

A nem EU IAS listás fajok közül:

A japánkeserűfű félek (*Fallopia x. bohemica*) előfordulását, a működési területen történő monitorozás során eddig 1149 helyszínen regisztráltuk, cca. 57 ha területfoglalással. Ezek a helyszíneken a növény folyamatosan növekvő foltokban szinte 100%-ban továbbra is jelen van. A kanadai aranyvessző (*Solidago canadensis*) állományainak monitorozása folyamatos az ANP törzsterületén. A monitorozás során 2023-ban 1684,7 ha területet mértünk fel.

Tájegységekre bontva az alábbiakat állapítottuk meg:

Az Aggteleki Tájegység területén:

- *Solidago canadensis*: tömeges. A visszaszorítási munka eredményeként a komplex védekezéssel érintett területen a további terjedés megállt és visszaszorulás volt megfigyelhető. Elsősorban az Állami védekezés során végzett tevékenységnek köszönhetően.
- *Asclepias syriaca*: az ANP gyepein és szántóin gyorsan tör előre. Az ANP területén, a vagyonnekelt területeken a visszaszorítás folyamatos. Az egyéb ANP területeken szintén nagy erőfeszítéseket teszünk a vagyonnekelt/tulajdonosok bevonásával a visszaszorításra.

- *Ailanthus altissima*: Tornai-alsóhegyen tömeges, visszaszorítás alatt, Szögliget községhatárban előfordul, Bódvarákón az Esztramos-orom alatt terjedőben.
- *Fallopia sectio Reynoutria*: szórványos. Az összes külterületi előfordulásban teljes mértékű visszaszorítás alatt áll az ANP területén.
- *Amorpha fruticosa*: az aggteleki határban néhol tömeges. Az ellene való védekezés még csak alkalmi. Elsősorban a védekezés módszertanának kidolgozására koncentrálnunk a fedett, illetve a fedetlen karszton.
- *Ambrosia artemisiifolia*: az aggteleki, szinpetri, szini, szögligeti községhatár szántóin kritikus, az egész kezelési kerület földútjai mellett kritikus, a közutak mentén helyenként tömeges, (további terjedésének megakadályozását, a gyepek művelési ág megtartásával, szántók gyepeként kezelésével vegyszermentesen lehetne biztosítani).
- *Solidago gigantea*: szórványos.
- *Echinocystis lobata*: vízfolyások mellett szórványosan.
- *Helianthus* spp.: Szórványos a Jósza- és a Bódva völgyén terjed.
- *Robinia pseudoacacia*: telepített erdei területeken állományalkotó, több település határában a gyepeken szórványos, vagy tömeges.
- *Acer negundo*: néhány egyed, Aggtelek, Jósavfő községhatárban megkezdtük a terjedő állomány visszaszorítását.
- *Parthenocissus* spp.: szórványos.
- Adventív *Aster* fajok: a völgyek rontott gyepein gyakori.
- *Xanthium spinosum*: vadföldeken, szántókon alkalmanként előfordul.
- *Bidens frondosa*: az Aggtelek környéki vízállások partjain tömeges.
- *Impatiens parviflora*: a szögliget környéki erdőkben, főként a völgytalpakon néhol tömeges.

A Zempléni Tájegység területén:

- *Amorpha fruticosa*: a Bodrogzugban tömeges, a Taktaközben csatornák partján szórványosan (pl.: Taktaközi öntözőcsatorna), a Tokaji-hegyen is megjelent (Lencsés-völgy), a Bodroglakban csatornák partján tömeges.
- *Acer negundo*: a Bodrogzugban, de főleg a folyó menti galériaerdőkben tömeges, a Tokaji-hegy északi oldalán kisebb foltokban megjelent (Csepegő-dűlő, Dobó-dűlő). A Bodroglakban csatorna partokon néhol tömeges.
- *Acer saccharinum*: a Bodrogzugban két dűlőből (Bodrogkeresztúr – Disznó-szállás, Tokaj – Bodrog-köz) a Tisza mentén egy dűlőből (Tokaj – Alsó-legelő) lehet már kimutatni a fajt. Erőteljes terjedése tapasztalható, illetve várható.
- *Asclepias syriaca*: elsősorban a Bodroglak homokos talajú vidékein tör előre. A Tisza parti gátakon, a mentett oldalon, sok helyen tömeges, néhol (pl. Zemplénagárd) a gátakon kritikus. Terjedése robbanásszerű.
- *Fraxinus pennsylvanica*: a Bodrogzugban, Bodroglakban tömeges, folyamatosan terjed a Taktaközben (pl.: Taktaközi-öntöző-csatorna, Peres-kígyós-ér), illetve a Zempléni-hegység patakjainak alsóbb szintjein (pl.: Tolcsva-patak).
- *Solidago canadensis*: néhol tömeges, pl.: Tokaj – Közép-legelő, Telkibánya – Csenkő-patak-völgye, Hosszú-föld, Zemplénagárd – Papok-erdeje, stb.

- *Solidago gigantea*: a Hegyközben tömeges, a Központi-Zemplénben szórványos, pl.: Komlóska – Szkalka-rét. A *Solidago canadensis*-el együtt az egész működési területen jelen van. Míg az északabbi területeken a *Solidago canadensis*, addig a délebbi területeken a *Solidago gigantea* dominál észak-déli gradiens mentén váltva egymást.
- *Fallopia sectio Reynoutria*: a Zemplénben néhol tömeges (pl.: Sátorajtaújhely – Zsólyomka, Tolcsva-patak, Bénye-patak) a Bodrog-mentén (pl.: Felső-legelő, Tolcsva-patak) és a Taktaközben szórványos (pl.: Taktaközi-öntöző-csatorna), egy helyen tömeges: Tarcal – Nagy-szik. A teljes működési területen elsősorban települések belterületén jelen van. Terjedése robbanásszerű.
- *Echinocystis lobata*: a Bodrogzugban, Tisza mentén tömeges, a Tokaji-hegy északi oldalán, dél Zemplénben szórványosan fordul elő.
- *Ailanthus altissima*: a Tokaji-hegyen egyre több helyen megjelenik (Tarcal – Citrombánya környéke, Ceke, Öreg-temető, Tokaj – Palota-dűlő, Dobó-dűlő, Verebes-dűlő stb.), máshol még szórványosan: Bodrogkeresztúr – Dereszla, Mád - Nagy-Padi-hegy, Legyesbénye környéke stb. Ezen felül a tájegység legtöbb településének belterületén jelen van, több településen tömeges, terjedése robbanásszerű.
- *Helianthus spp.*: vízfolyások mentén néhol tömeges (pl.: Bénye-patak, Tolcsva-patak, Takta, Szerencs-patak).
- *Robinia pseudoacacia*: telepített erdei területeken, egykori felhagyott szőlők helyén állományalkotó, több település határában a gyepeken szórványos, vagy tömeges.
- *Ambrosia artemisiifolia*: az előző évi jelentés szerint sehol sem tömeges, de egyre több területen megjelenik, a Taktaközben, Felső-Bodrogköz területén kifejezetten tömegessé vált. A Zempléni-hegységben létesített szórókon, vadföldeken, utak mellett, taktaközi szántókon, Tisza-menti szántókon terjed.
- *Bidens frondosa*: a Tisza és a Bodrog mentén tömeges, a Bodrogzug területén főleg a holt medrek parti zónájában, galériaerdőkben tömeges. Megjelent a Zempléni-hg. területén is, ahol legnagyobb károkat a forráslápok területén okoz (pl.: Komlói-völgyi láprétek).
- *Parthenocissus spp.*: A Bodrog- és a Tisza-mentén szórványosan, illetve a Tokaji-hegy északi oldali területein is megjelent.
- *Abutilon theophrasti*: sehol sem tömeges, de egyre több területen megjelenik. A Zempléni-hegységben létesített szórókon, vadföldeken, utak mellett, taktaközi, Tisza-menti szántókon (pl.: Bodrogközi-vár-dűlő, Alsó-legelő, Kis-virágos-dűlő, Kincstári-rétek-dűlő), Felső-Bodrogköz területén.
- *Elaeagnus angustifolia*: a Tokaji-hegyen terjedőben, néhol már tömeges (pl.: Donárd, Kis-Garai), terjedőben: Tokaj - Nagy-Kopasz-dűlőben, a Tarcal - Bige és Téglás dűlőkben, valamint a Tokaj – Kereszt-hegyen.
- *Humulus scandens*: a szerencsi ülepítő tavakon tömeges.
- *Elodea canadensis*: a Bodrog-mentén szórványosan (pl.: Zsaró-ér, Felső-legelő).
- *Impatiens parviflora*: zempléni erdőkben, főként a völgytalpakon általánosan tömeges.
- *Aster spp.*: a Bodrog-mentén, Tisza-mentén szórványosan, terjed.
- *Pinus nigra*: a Tokaji-hegyen sztyeprét foltokon erőteljesen terjed.
- *Vitis riparia*: a Bodrog és a Tisza-mentén tömeges.

Külön ki kell emelni két csoport a *Paulownia sp.* és a *Phyllostachys sp.* egyre aggasztóbb jelenlétét és gyors terjedését a teljes működési területen.

2. Védett növényfajok felmérése (saját foglalkoztatott által végzett monitorozás)

Karcsú sisakvirág (*Aconitum variegatum* subsp. *gracile*): Az aggteleki Nyilas állománya immár harmadjára nem került elő. Ez az állomány valószínűleg kipusztult. A Nagy-völgyben a hajtások száma összességében jelentősen csökkent. Ez valószínűleg a 2021-22-es szárazságnak és a jelentős mértékű árnyékolásnak köszönhető. A hajtásokból csak a lékben találtunk egy bimbós példányt, máshol a faj nem virágzott. Megfigyeltük a faj vegetatív szaporodását is. A Fekete-tó völgyében a szegélyben található foltok élőhelye erősen cserjésedik, és terjed a kanadai aranyvessző (*Solidago canadensis*). Az erőteljes gombafertőzés és a cserjésedés veszélyezteti. Minden hajtás lisztharmatos volt. Ennél az állománynál a hajtásszám kissé csökkent (sok elszáradt is volt), és alig virágzott. A Nagy-Nyilasoknál is a meddő hajtások száma csökkent és nagyon gyengén virágzott az állomány. A Gyertyánkúti-réteken 2023-ban további állomány-növekedés volt tapasztalható a 2020-as felméréshez képest. A további növekedést vélhetően 2023 kedvező csapadékviszonyai, valamint a területkezelések kedvező hatása okozhatta, hiszen a cserjeirtás, kaszálás, valamint a széna eltávolítása a területről jelentős mértékben csökkentik az avarosodást. A faj néhány egyede új helyről került elő. Rendkívül kevés virágzó hajtást találtunk a növényeken, és jellemzően azok az egyedek virágoztak, amelyek fák alatt, erdőszegélyben, aljnövényzet nélküli részeken nőttek.

Törpemandula (*Amygdalus nana*): A szendrőládi állománynál mindkét foltban jelentősen emelkedett a hajtásszám és az első folt kiterjedése is nőtt. A 1. folton már nem található kivágott cserjék, de a 2. folt élőhelye továbbra is erősen cserjésedik a völgy felől. Aszalón a mezsgye egyre zavartabb, már csak gyomnövényeket lehet találni és az ördögcérna is terjed. A felső részét valószínűleg gyomirtóval kezelték, innen teljesen eltűnt a faj. Összességében 1-1,5 méter széles sávba szorult vissza az állomány. Az út másik oldalán található kisebb állomány viszont jelentősen fejlődött. Ez a rész nem zavart. A Szikszói-hegyen 2023-ban több részen is beleszántottak az állományba, mivel itt fordult meg a szomszédos területet művelő munkagép. Emiatt a folt kiterjedése kis mértékben csökkent. Keleti részén egy sávot lezúztak. Jó hír viszont, hogy ettől az állománytól kb. 300 méterre, északra előkerült egy nagyobb folt, melyet sűrűn borítanak a hajtások. Utóbbinál zavarást nem tapasztaltunk. Az edelényi állományban a hajtások száma tovább csökkent, ami egyértelműen a 2022-es extrém aszályos időjárásnak tudható be. Nagyon sok teljesen elszáradt hajtást vagy olyat lehetett látni, mely tövéből hajtott újra, vagy egy alsó rügyből. A szinte talaj nélküli élőhelyen a hosszú aszályos időszakokat kevésbé tudja tolerálni a faj. Bodrogkisfaludnál a hajtásszám az előző felméréshez képest jelentősen csökkent. A korábban is tapasztalt vadnyomás továbbra is jelentős, sőt még intenzívebb. A megnövekedett vadállomány jelentős károkat okoz a termőhelyen a taposásával, illetve a növények lerágásával, valószínűleg ez okozta a jelentős csökkenést.

Gyapjas őszirózsa (*Aster oleifolius*): Az összborítás a legutóbbi felméréshez képest további 183,66 négyzetméterrel csökkent. Az állomány termőhelyének egy részén a cserjeborítás, illetve az inváziós fehér akác borítása tovább nőtt, így a kézi, szelektív cserjeirtási munkálatok továbbra is szükségesek lennének a területen. Továbbra is veszélyt jelent a faj állományaira az egykori szőlőültetvények újratelepítése. A faj több négyzetméternyi állománya tűnt azonban el teljesen nyílt, cserjésedés által nem fenyegetett részekről is, ami talán a korábbi évek extrém száraz időjárásai viszonyaival magyarázható.

Gyapjas csüdfű (*Astragalus dasyanthus*): A 2017-ben és 2020-ban elvégzett felmérésekhez képest tovább csökkent az állomány nagysága. A nagyobb állományok esetében (Bige-dűlő, Nagy-Kopasz) a 2020-ban tapasztalt állománynövekedés már nem volt érezhető, sőt, ezeken a területeken a populáció mérete visszaesett a 2017-ben tapasztalt méretre. A két kisebb állomány esetében (Temető-domb, Téglás-dűlő) néhány egyedszamos csökkenés volt tapasztalható. A Lencsés-tag esetében továbbra sem került elő egy egyed sem. 2023-ban további két új helyről is előkerült a faj néhány egyede, a Kis-Kopaszról, illetve a Nagy-Kopasz keleti oldalán lévő nyiladékról.

Osztrák sárkányfű (*Dracocephalum austriacum*): Összességében megfigyelhető volt, hogy a szini állomány kivételével mindenhol csökkent – sok helyen jelentősen – a virágzás intenzitása. A jósvafői Nagy-oldalon utoljára 2020-ban találtunk egyetlen tövet, utána már hiába kerestük, 2023-ban sem került elő. A Tohonyán az egyedszám ismét jelentős visszaesést mutat. Emellett a virágzó tövek és hajtások aránya is jóval az átlag alatt van. Az elmúlt 10 évben egyértelműen csökkenő tendenciát mutat az állomány egyedszáma. A területen jól láthatóan átalakulóban van a gyep, a szálkaperje dominanciát a csenkesz fajok veszik át. Emiatt záródik az élőhely, nyitott sziklás felszínt már alig lehet találni. A jósvafői Szőlő-hegyen az előző jelentős csökkenés után 2023-ban kis mértékben ismét emelkedett az egyedszám, viszont a virágzó egyedek és tövek aránya jelentősen visszaesett. A hajtások száma összességében jelentősen emelkedett, valószínűleg a 2022-es aszályos időjárás miatt 2022-ben számos tő nem hajtott ki, melyek a 2023-as, kedvezőbb feltételek miatt újra hajtást neveltek. A Farkaslesnél nagyon jelentősen visszaesett az egyedszám, a 2020-as érték közel felére. A virágzó egyedek és hajtások aránya is csökkent, de még átlag feletti értéket mutatnak. A korábban jelzett gubacsdarázs faj kártételét nem láttuk. A terület erdősül. Az Arany-hegyen az egyedszám kis mértékben ismét emelkedett. A virágzó tövek aránya átlag feletti értéket mutat, viszont a virágzó hajtások aránya az átlagértékkel közel megegyező. A területen nem volt tapasztalható semmilyen zavarás. A Barátsághegyi-kerteknél az egyedszám újra emelkedett, a virágzó tövek és hajtások aránya jelentősen visszaesett, közel az átlagok felére. A második, nyugati folt fölött fokozatosan zárul az erdő, itt egy tővel kevesebbet találtunk. A legnagyobb, Zabanyik-tetőn lévő populációinál a tőszám és a hajtásszám is tovább emelkedett, viszont a virágzó tövek és hajtások aránya jóval az átlag alatt marad. 2023-ban kiemelkedően sok olyan hajtást találtunk, melynek a csúcsa le volt harapva.

Kakasmandikó (*Erythronium dens-canis*): A bódvaszilasi állománynál az egyedszám jelentősen emelkedett, a monitorozás kezdete óta 2023-ban mértük a legmagasabb értéket, viszont a virágzó egyedek aránya 2023-ban a legalacsonyabb. A területen jelentős a

vadtaposás. A jósmafői állománynál az egyedszám ismét emelkedett, és az egyik legmagasabb értéket mutatja. Jelentős csökkenést csak a 4-es, legkisebb foltnál tapasztaltunk. A területen zavarást, károsodást nem figyeltünk meg. A sűgői állományban az egyedszám emelkedett, de meg sem közelíti a 2017-es felmérés értékét.

Kockás kotuliliom (*Fritillaria meleagris*): Összességében a 2023-as év kedvező volt a faj számára a sok kora tavaszi csapadék miatt. Viszlón az állomány virágzó egyedeinek a száma ismét csökkent, és 2023-ban mértük 2002-óta a második legalacsonyabb értéket. Továbbra is problémát jelent, hogy a gyepeknek csak az elhanyagolható kisebb részét kaszálják és az élőhely folyamatosan cserjésedik, erdősül. Tornaszentandrason (Bódvaszilas) jelentősen emelkedett az egyedszám, mely valószínűleg a kedvezőbb vízellátottságnak tudható be. Rendszeresen kaszálják a területet. Égetést 2023-ban nem tapasztaltunk. Az élőhely szárazodása veszélyezteti ezt az állományt és a rendszeres égetések. Bódvalenkén 2023-ban pont akkor gyűjtötték be a terület keleti részét, amikor a nyugatin a felmérést végeztük. Így szerencsére sikerült eloltani időben a tüzet, csak néhány tő égett meg. 2023-ban nagyon gazdagon virágzott az állomány, így az egyedszám jelentősen emelkedett. Több ponton is megtaláltuk, ahol korábban még nem figyeltük meg. A terület mélyebb részeit mindenhol víz borította, régen tapasztaltunk ilyet. Ott, ahol a víz mélysége 10-20 cm volt, a kockásliliom nem hajtott ki. Tornaszentjakabon 2023-ban jelentősen visszaesett a virágzó tövek száma, amire magyarázatot nem tudunk adni. A terület nedves, vízállásos volt (emiatt égetés sem fordult elő), és új zavaró hatást nem észleltünk. A Sas-pataktól északra lévő területeket kaszálással, a délre lévő gyepeket legeltetéssel hasznosítják. A délkeleti részt birkákkal, a délkeleti szarvasmarhákkal legeltetik. Utóbbi élőhely erősen szét van taposva, sok helyen növényzet sem található. Ezen a részen nagyon kevés tövet találtunk. A délkeleti részen a rekettyefüzeset elkezdték kiirtani, elképzelhető, hogy itt terjedni fog az állomány. Szászfán az egyedszám 10 % alatti mértékben csökkent az előző felméréshez képest. Az élőhely viszonylag nedves volt, és jól megfigyelhető volt, hogy olyan helyeken is találtunk virágzó töveket, ahol korábban nem. A Janka-patak melletti gyepeket ismét rendszeresen kaszálják, égetést 2023-ban nem tapasztaltunk. A keleti részt ismét nem kezelik, kökényes cserjés kezd felnőni rajta. A Rakaca menti részeket illegálisan szarvasmarhával legeltetik és egyes részei erősen cserjésednek. A Rucsnik területén 2023-ban jelentősen emelkedett az egyedszám, 14-szer több egyed számoltunk, mint az eddigi legmagasabb 2020-as érték. A fajnak nagyon kedvező volt a 2023-as év, nagy területeket sekély víz borított. A mélyebb vízzel borított egykori holtmedrekből hiányzott a faj. A területen zavarást nem tapasztaltunk.

Magyar nőszirm (*Iris aphylla* subsp. *hungarica*): A meszesi állománynál a meddő hajtások száma kis mértékben csökkent az előző felméréshez képest, viszont sokkal gyengébben virágzott az állomány. Az 1. foltra továbbra is igaz, hogy ezen a területen egyre inkább záródik a gyepe, bár 2023-ban jelentősen emelkedett a hajtásszám. Jelentős hajtáscsökkenést tapasztaltunk a 6. és 7. foltnál. Az előbbinél egyre nagyobbra nőnek a fák az állomány körül. A 4. foltot 2023-ban nem találtuk meg, ez a rész erősen cserjésedik. A rakacaszendi állománynál jelentősen csökkent a hajtásszám és nem virágzott az állomány. Az adatok a 2014-es értékekhez hasonlóak. A szendrőládi állománynál a vegetatív hajtások száma tovább csökkent, most mértük a legalacsonyabb értéket és virágzó hajtásból is csak egy volt. A

legdrasztikusabb csökkenés az 1. lokalitásnál volt, ahol két pontban csak 3 hajtást találtunk. Feltételezhetően a 2022-es szélsőségesen aszályos év viselte meg az állományt. A Kurityán melletti állománynál 2020-ban jelentős csökkenés mutatkozott. 2023-ban néhány hajtással többet találtunk, de így is alacsony az érték. Az előző felméréshez viszonyítva gazdagabban virágzott. Cserjésedő terület, melyen a gyep is folyamatosan záródik. A hernádnémeti állománynál a legdrasztikusabb a változás, tizedére visszaesett a hajtásszám. Antropogén zavarást nem észleltünk, de egy rókavár folyamatosan terjeszkedik az állományra és valószínűleg a 2022-es szélsőségesen aszályos időjárás is negatívan hatott az állományra.

Heverő iszapfű (*Lindernia procumbens*): A 2023-as év nyarán a 2022-es évhez képest több csapadék esett, így megfelelő iszapos felszínnek alakultak ki a faj számára. Ugyanakkor ezek nagy része a nyár végére kiszáradt. Kivételt a Bódva-völgy és a Sajó-völgy jelentette, ahol ősszel is nagy belvizes részek voltak, több helyen épp a magas vízállás miatt nem tudott kialakulni törpekákás növényzet. Ellenőriztük a Hernád-völgyben, Sajó-völgyben, Bódva-völgyben, Sajó–Hernád-síkon, Taktaközben és Bodroghözben található összes korábbi előfordulási helyeit és megnéztünk számos újabb belvizes foltot is. 2023-ban 61 felmért lokalitásból 22 esetben került elő a faj.

Fekete lonc (*Lonicera nigra*): Az egyedszám az elmúlt felméréshez képest kis mértékben nőtt, de több év távlatában jelentős mértékben csökkent. A konkurens cserjefajok, valamint a pionír jellegű elegyfajok erősödése nem kedvező a faj számára. A korábbi kerítés napjainkra jelentősen megrongálódott, és a vadak bejárása nem ütközik akadályba. Már észlelhető a vadragás a területen, ami esetleges fokozódásával veszélyeztető tényező lehet a faj számára. Az egyedek erősen visszarágottak, nem virágoztak, nem hoztak termést.

Fehérmájvirág (*Parnassia palustris*): Egyetlen állomány sem került elő. Az aggteleki és szemerei populációt évek óta nem találjuk, de a regéci esetében is a második ismétlésnél nem került elő.

Közönséges zergeboglár (*Trollius europaeus*): A szászfai egyedszám emelkedett, és a monitorozás kezdete óta 2023-ban mértük a legmagasabb értéket. A területnek kedvező volt a vízellátottsága, de ettől függetlenül alacsonyak voltak a tövek (kb. 10 cm magasak) és gyengén virágoztak. Sajnos csak két tó virágzott, az egyikken egy, a másikon három virág volt. A felmérés idején egy szarvasmarhagulya legelt a területen, így több tó le volt taposva. A szemerei állománynál 2023-ban három tó került elő, és mind a három virágzott is. A területen intenzíven terjed a nád.

Közösségi jelentőségű növényfajok:

Piros kígyószisz (*Echium maculatum*): A Natura 2000 monitorozás keretében 2023-ban 58 lokalitást sikerült felmérni, melyből 34-nél találtuk meg a fajt, összesen 1055 egyedet. 2023-ban nagyon gyengén virágzott a faj.

Kikeleti hóvirág (*Galanthus nivalis*): A Natura 2000 monitorozás keretében 2023-ban 15 lokalitást sikerült felmérni, összesen 15554 egyedet.

Magyar nőszirm (Iris aphylla subsp. hungarica): A Natura 2000 monitorozás keretében 2023-ban 11 lokalitásban került felmérésre a faj, összesen 1728 egyedet számoltunk.

Heverő iszapfű (Lindernia procumbens): A Natura 2000 monitorozás keretében 2023-ban 61 lokalitásban került felmérésre a faj, melyek közül 22-ben találatuk meg, összesen 221 407 egyedet számoltunk.

Korpafüfélék (Lycopodiaceae): A Natura 2000 monitorozás keretében 2023-ban a család egy faja került felmérésre összesen 6 lokalitásban.

Leánykökörcsin (Pulsatilla grandis): A Natura 2000 monitorozás keretében 2023-ban 21 lokalitásban sikerült felmérni a fajt, összesen 2581 egyedet.

Janka-tarsóka (Thlaspi jankae): A Natura 2000 monitorozás keretében 2023-ban mindösszesen 2 lokalitásból került elő a faj.

3. Növénytársulások felmérése (más szervvel végeztetett monitorozás)

3.1 Növénytársulások monitorozása az NBmR keretében az Aggteleki Tájegységben (Horváth Soma)

Polygalo-Brachypodietum pinnati - Jósvafő

A 2015-ös *Dracocephalum austriacum* sajnos 2023-ban sem került elő a kvadrát bejárása során.

75%-os, vagy magasabb frekvenciát a *Brachypodium pinnatum* (82→88%), a *Festuca rupicola* (30→88%), *Fragaria viridis* (58→82%), illetve a *Genista tinctoria* (56→78%) hozott. A korábban igen gyakori *Inula ensifolia* frekvenciája visszaesett (78→64%), a *Peucedanum cervaria* gyakorisága 48%-ról 72%-ra nőtt. A kvadrátok legalább felében előfordultak a következő fajok: *Aster linosyris*, *Centaurea scabiosa*, *Cirsium pannonicum*, *Filipendula vulgaris*, *Pulsatilla grandis*, *Prunella grandiflora*, *Stipa stenophylla*, *Teucrium chamaedrys*.

Védett fajok: *Aster amellus*, *Adonis vernalis*, *Gentiana cruciata*, *Prunella grandiflora*, *Pulsatilla grandis*, *Stipa joannis*, *Stipa pennata*, *Stipa stenophylla*, *Stipa dasyphylla*.

A degradációt jelző legjelentősebb fajok: *Calamagrostis epigeios*, *Bothriochloa ischaemum*, ezek esetében a borítás és a frekvencia is nőtt (*C. epigeios*: 0,1→0,2%, 4→14%; *B. ischaemum*: 0,1→0,2%, frekvencia maradt 2%).

Polygalo-Brachypodietum pinnati - Gömörszőlős

Ezek alapján a következő fajok esetében készült el az összevetés: a *Brachypodium pinnatum* átlagos borítása 13,7%-ról 20,6%-ra nőtt (mikrokvadrátonkénti átlagborítás), frekvenciája 90% körül maradt, a faj esetében kirajzolódik egy hullámzó dinamika. A *Cirsium pannonicum* helyzete érdemben nem változott (borítás: 6,4→7,0%; frekvencia: érdemben nem változott, 66→68%). A *Dorycnium germanicum* átlagborítása és frekvenciája is tovább csökkent (5,9%→3,3%), illetve: 68→40%). A *Filipendula vulgaris* borítása csökkent, frekvenciája enyhén csökkent (4,46→2,54%, illetve: 66→72%). A *Galium verum* frekvenciája nem

változott (26%), borítása csökkent (0,7→0,4%). Az *Inula ensifolia* borítása csökkent (24,1→16,8%), a frekvencia stabil maradt (84%). Végül a *Scabiosa ochroleuca* átlagos borítása 0,19%-ról 0,1%-ra csökkent, frekvenciája 16-ról 10%-ra csökkent.

A fajok egyike sem került elő (a kóróik a többi területen, illetve a ploton kívül látszóttak, de a felvételbe nem kerültek elő). Ezek a következők voltak: *Prunella grandis*, *Orchis simia*, *Gentiana cruciata*, *Adonis vernalis*, *Pulsatilla grandis*, *Dianthus pontederæ*, *Linum flavum*. Érdekes, hogy a többi gyeses mintaterületen ezek a minőségi változások nem ennyire szűróak.

Luzulo-Callunetum

A felvétel időpontjában előző évi kezelés nyomai látszóttak a területen. A 2023-as szárazúzásra októberben került sor.

A „kezelt” területen a *Calluna vulgaris* átlagos borítása a korábbi 6,6%-ról tovább csökkent 3,0%-ra, a frekvenciával együtt (74→ 44%), a *Luzula campestris* borítása 0,4% maradt, frekvenciája szerint a felvételek 6%. A *Viola canina* átlagborítása nem változott érdemben (3,4→ 3,9%), frekvenciája 82%-ról 66%-ra esett vissza. A jelentős frekvenciájú fajok (75% és felette) a következők voltak (zárójelben az előző és az aktuális frekvencia %): *Briza media* (86→ 54%), *Potentilla erecta* (84 → 70), *Prunus spinosa* (84→ 64), *Anthoxanthum odoratum* (82→ 26), *Viola canina* (82→ 66), *Agrostis capillaris* (80→ 86). Érdekes trendeket a következő fajok mutatnak: *Thymus glabrescens* (56→ 32), *Solidago virgaurea* (36→ 10), *Fragaria viridis* (40→ 6), *Nardus stricta* (40→ 4), *Galium verum* (64→ 64).

A „kontroll” területen a *Calluna vulgaris* borítása és frekvenciája is erősen csökkent (2,2→ 5,3%, ill.: 36→ 62). A *Nardus stricta* esetében a frekvencia 12%-on stagnál, átlagos borítása 0,5% maradt. A *Populus tremula* értékei nem változtak számottevően (5%, illetve frekvencia 48%). A *Viola canina* borítása 4,2%, frekvenciája 92%. A *Pimpinella saxifraga* frekvenciája 56-ról 70%-ra nőtt, Az *Anthoxanthum odoratum* borítása és frekvenciája is nagyon erősen csökkent (9,4%→ 1%, illetve 88→ 18%).

Seslerietum heuflerianae

A frekvens fajok közül a *Carex humilis* átlagos borítása 5,4%-ról 14,2%-ra, frekvenciája 60-ról 76%-ra nőtt. A *Sesleria heufleriana* borítása 9,1%-ról 4,6%-ra változott, frekvenciája 78%-ról 42%-re esett vissza. A *Teucrium chamaedrys* esetében a borítás 6,4%-ról 9,3%-ra nőtt, míg a frekvencia érdemben nem változott (92, illetve 88%). A *Teucrium montanum* borítása 2,3%-ról 1,4%-ra csökkent, a frekvenciája nem változott (48%, illetve 52%). A generalista, enyhe degradációt jelző *Euphorbia cyparissias* esetében a frekvencia 88-ról 66%-ra csökkent, a borítás pedig 10,2-ről 3,2%-ra csökkent. A *Fragaria viridis* borítása 2,2%, frekvenciája 28%.

3.2 Növénytársulások monitorozása az NBmR keretében a Zempléni Tájegységben (Süveges Kristóf)

Minuartio-Festucetum pseudodalmaticae

A Nemzeti Biodiverzitás-monitorozási Rendszer keretében korábban kijelölt 2 db 25 x 25 méteres mintaterületen 50 db 1 m²-es mikrovadrátban történtek a vizsgálatok a *Minuartio-*

Festucetum pseudodalmaticae társulásban. A felvételek alapján megállapítható, hogy a korábban konstans fajként jelenlévő *Festuca pseudodalmatica* és *Allium montanum* előfordulási gyakorisága jelentősen csökkent. A *Festuca pseudodalmatica* szubkonstans kategóriába került, azt is csak éppen, hogy elérte, mivel csupán 31 kvadrátból kerültek elő élő tövei. Az *Allium montanum* csupán akcesszórius fajként képviselteti magát. A korábban szubkonstans fajként észlelt *Iris pumila* és *Sedum acre* gyakorisága szintén egy kategóriát csökkent. Ez a korábbi felmérésektől eltér. Szintén jelentősebb eltérés, hogy tovább növekedett a vizsgálati területen a gyomfajok aránya. Ez olyan mértékű, hogy két zavarástűrő faj, a *Trifolium arvense* és a *Geranium columbinum* is szubkonstans gyakorisági kategóriát ért el. Szintén a gyűjtött adatokból olvasható ki, hogy a mintaterületen tovább csökkent a *Minuartia frutescens* konstanciája. A 2020-as felméréshez képest jelentősen ugyan nem csökkent az össz-fajsza, de mivel a gyomfajok száma emelkedett, ebből következően a társulásra jellemző kísérőfajok száma viszont csökkent. A moha és zúzmó borítási értékekben jelentős változás nem történt. A vizsgált területen belül a védett fajok száma az évek során jelentősen nem változott, azonban a bejárások során egyértelműen megállapítható volt, hogy a teljes élőhely esetében egyedszámuk csökkent. Fenti változások oka a hegytetőn található vár bővítési és felújítási munkáihoz köthető mechanikai beavatkozás, zavarás és taposás. Szintén jelentős változást okozott a 2022-es év extrém aszályos nyári időszaka. A csapadékhiány következtében a társulás állományalkotó fűfaja, a *Festuca pseudodalmatica* tövei nagy mennyiségben kiszáradtak.

Caricetum elatae és *Caricetum acutiformis-ripariae*

A Nemzeti Biodiverzitás-monitorozási Rendszer keretében korábban kijelölt 50 x 50 méteres mintaterületen 50 db 1 m²-es mikrokvadrátban kerültek vizsgálatra a két mintaterületen a *Caricetum elatae* és a *Caricetum acutiformis-ripariae* társulások. A felvételek alapján megállapítható, hogy a két mintaterületen továbbra is degradációt eredményez a térségben jelentkező ismétlődő aszályok okozta kiszáradás és az ehhez és a meződazdasághoz köthető talajvízszint csökkenés. Azonban a *Caricetum acutiformis-ripariae* társulás esetében - vélhetően a korábbi égetések elmaradása és a tavaszi esőzések miatt – közepes mértékű javulás volt tapasztalható. A *Caricetum elatae* társulás esetében a 2021-es évben bekövetkezett leégés degradációs hatásai miatt továbbra is tapasztalható a terület erős gyomfertőzöttsége, valamint nőtt az inváziós fajok száma is (*Robinia pseudoacacia*, *Echinocystis lobata*). A felvételek alapján a *Caricetum elatae* társulásban továbbra is konstans faj a *Carex acutiformis*. A korábban konstans fajként felvételezett és a társulás karakterfajaként jellemezhető *Carex elata* szinte teljesen visszaszorult. Viszont sajnálatos módon konstans fajjá vált a *Cirsium arvense*. A szubkonstans, akcesszórius, illetve szubakcesszórius fajok mind gyomok, vagy degradációtűrő kísérőfajok: *Calamagrostis epigeios*, *Symphytum officinale* és a *Scutellaria galericulata*. A korábban végzett felmérésekhez képest a terület további kiszáradása tapasztalható, melyet jól érzékeltet az, hogy egyre nagyobb fajszaiban és borítási aránnyal jelennek meg a mocsárrétek és üde gyepek fajai. Az élőhelyfolt elkezdett zsugorodni, átalakulni a mocsárrétek irányába.

A *Caricetum acutiformis – ripariae* társulásban korábbi felvételezések során tapasztalt gyomfajok közül több (*Cirsium arvense*, *Galeopsis pubescens*, *Bidens tripartita*) gyakorlatilag teljesen visszaszorult. Azonban más, nitrogén felhalmozódást jelző gyomfajok

(*Urtica dioica*, *Lactuca serriola*, *Galium aparine*) előretörése tapasztalható, így növekedett a gyomfajok aránya. Pozitív változás, hogy több mocsári faj állománya is növekedett, emellett megjelent a korábban térségből ismert, védett *Sonchus palustris* is. A korábban konstans fajként jelenlevő *Carex riparia* helyett a *Carex acutiformis* vált konstanssá és csupán szubakcesszórius konstancia tartományba került a *Carex riparia*, így egy szintre került a *Sonchus arvensis* gyakorisági értékével. A korábbi tüzek hatására homogenizálódott sásos állomány napjainkra felnyílt, mozaikosodott. A mélyebb pontokon a *Glyceria maxima*, valamint a *Stachys palustris* vált uralkodóvá.

4. Élőhelytérkép készítése az NBmR keretében az Alsódobsza T-100 mintanegyzetben (saját foglalkoztatott által végzett monitorozás)

A 2023-as évben megtörtént az Alsódobsza NBmR kvadrát újratérképezése. A 2023-as év a 2001-es, illetve a 2013-as évet követően a harmadik térképezés a területen. A 2001-ben már jelzett és erőteljesen kibontakozó negatív folyamatok a térségben tovább erősödtek, ami végső soron az élőhelyek nagyfokú degradációjában, természetességük leromlásában, illetve azok teljes átalakulásában mutatkozik meg. 2013 óta a területen az alábbi folyamatok határozzák meg a táj jelenlegi állapotát.

Gyepkezelésének felhagyása

A folyamat a 1980-as évektől folyamatosan megfigyelhető a térségben, az állatállomány csökkenése, a kaszálók, legelők felhagyása folyamatos. Ennek eredményeként a mélyen fekvő részekben található ártéri réteken az aranyvessző fajok tömegesen elszaporodtak, jelentős mértékben degradálva ezeket a réteket. A kaszálás elmaradása ezen felül kedvez a cserjésedési folyamatok beindulásának, hiszen ezek a területek mind potenciális erdőtüskésedések. A gyepkezelését tovább nehezíti a Hernád menti területek megközelíthetőségének problémája. Esőzések alkalmával szinte járhatatlanok a meredek löszplatókról lefelé vezető utak, ami szintén hozzájárulhat ahhoz, hogy évről-évre egyre kevesebb területet kezelnek itt.

Akácok spontán terjedése

A másik legjelentősebb folyamat, ami meghatározza a táj mai arculatát, az akácok rendkívül agresszív terjeszkedése a térségben. A tájban jellemző a spontán akácok jelenléte, ami igen negatív táji környezetet eredményez a megmaradt természetesebb élőhelyek szempontjából. Az egykori kisparcellás gyümölcsösök, extenzív szántók, amelyeket napjainkban rendre felhagynak a gyepkezeléshez hasonlóan sorra becserjésednek. A cserjékkel egy időben az akác csemeték is azonnal birtokba veszik ezeket a területeket, amelyek az évek során akácossá alakulnak.

Természetes tájtalakító folyamatok

A Hernád tájtalakító tevékenységének köszönhetően természetes tájváltozási folyamatok is zajlanak a térségben. A Hernád folyamatos vándorlása mellett megfigyelhető a homokpadok képződése- eltűnése és ezzel együtt a pionír vegetáció fluktuáló jelenléte. A bokorfüzesek is

megjelennek a Hernád domború oldalán épülő homokpadokon, bár kis kiterjedésűek, de megemlítésük fontos, hiszen a jelenlétükkel az élőhelyi változatosságot növelik.

A másik fontos folyamat, ami a Hernád ezen szakaszára különösen jellemző, a meredek partok folyamatos leszakadása. Ennek következtében folyamatosan új pionír felszínek jönnek létre, remek feltételeket biztosítva a löszfalnövényzet megtelepedésének. Ez a folyamat azonban leginkább csak megfelelő táji környezetben zajlik kedvezően, ha löszgyepek, természetszerű cserjések találhatóak a közelben. Ebben a térségben azonban legtöbbször akácok borítják a szakadópartok platóit, ami azt eredményezi, hogy a legtöbb löszfalnövényzet fajszegény.

A Hernád jobb partján korábban a csatornázás fejlesztésével az árvizek vizeit jóval gyorsabban le tudták vezetni, így a szántóföldi gazdálkodás teljesen egyeduralkodóvá vált. Ennek talajvízszint-csökkenő hatását, továbbá az utóbbi évek extrém száraz időjárási viszonyait tükrözik a 2023-as évben tapasztalt élőhelyváltozások. Az egykori üde gyepek fokozatosan szárazodnak, jelenlegi fajkészletük sztyeppesedési folyamatokat jeleznek. A csatornák vízi, vízparti növényzete is átalakulóban van, nádasosodnak, sásosodnak.

5. Egyenesszárnyúak felmérése (közösség és közösségi jelentőségű fajok) (más szervvel végeztetett monitorozás)

A fajmonitorozás során az Oltár-kő (Jósvafő) *Stenobothrus eurasius* (eurázsiai rétisáska) és a Nagy-oldal mögötti rétek (Aggtelek) *Paracaloptenus caloptenoides* (álolasszáska) állományai kerültek monitorozásra. A közösségi mintavételekre a Jósvafő: Oltár-kő, Aggtelek: Kardos-völgy, Gömör-szőlős: Zánkó-hegy és Jósvafő: Szőlő-hegy területén került sor.

Egyenesszárnyú közösségek

A közösségi mintavételek során a területekre korábban is jellemző együttesek kerültek elő. Az együttesek csak kisebb a fajszámukat és kvantitatív összetételüket érintő változásokat mutattak. A területeket, élőhelyeket közvetlenül veszélyeztető tényezők csak alkalmanként voltak észlelhetők, a területek korábban is ismert védett fajai a mintákból előkerültek.

Az Oltár-kövön (Jósvafő) 17 egyenesszárnyú (11 Caelifera, 6 Ensifera) faj került a mintákba. A terület védett, Natura 2000 listás fajja a *Stenobothrus eurasius* továbbra is stabil, de erősen elszigetelt állománnyal van jelen a területen és 2023-ban a dominancia rangsor 3. helyét foglalta el. A tapasztalt fajszám a korábbiakhoz hasonló, a fajösszetétel csak kis tömegességű fajok kapcsán változott. Az együttest és az élőhelyet közvetlenül veszélyeztető hatás nem volt azonosítható.

Az aggteleki Kardos-völgyben összesen 16 (7 Ensifera, 9 Caelifera) faj 333 egyede került befogásra, ami átlagosnak mondható. A vizsgálat során védett faj nem került elő. A dominancia rangok hosszabb távú változásában kiemelendő a *Chorthippus apricarius* és a *Chrysochraon dispar* arányának csökkenése, valamint a *Stenobothrus crassipes* 2023-as előretörése, ami mind a terület szárazodását jelzi. Ennek további jele a *Calliptamus italicus* és a *Chorthippus brunneus* rendszeres megjelenése, amit a vaddisznók által létrehozott nyílt felszínek rendszeres jelenléte is segít. A kezelések és a bolygatás hatásának monitorozása továbbra is szükséges, különösen az egyre inkább megmutatkozó a terület-szárazodásra és a vegetáció szerkezeti ritkulását jelző változásokra.

A gömörszőlősi Zánkó-hegyen 2023-ban 18 (11 Ensifera, 7 Caelifera) faj került a mintákba. A területen, ahogy korábban, 2023-ban sem sikerült egyetlen védett egyenesszárnyú faj jelenlétét sem igazolni. Az *Euthystira brachyptera* dominancia rangsorban való előretörése nem meglepő, ez a faj korábban jelentős volt a területen, míg a *Chorthippus brunneus* megjelenése inkább szokatlannak mondható, de egyelőre trendszerű változásról nem beszélhetünk e faj kapcsán sem. Összességében a korábbi évekhez hasonló közepesen fajgazdag geo- és geo-chortobiont fajok nagy arányával jellemezhető együttes került elő a területen. A felvett minták egyedszámai a szokottnál nagyobbak voltak, a korábban tapasztalt trendszerű egyedszám csökkenés 2023-ban megtörni látszott. Az élőhelyet és a vizsgált együttest közvetlenül veszélyeztető tényező nem került azonosításra.

A jósvafői Szőlő-hegyen 20 (11 Ensifera, 9 Caelifera) faj került befogásra, ami az eddig a területen tapasztalt legnagyobb fajszaám. 2023-ban is előkerült az egyetlen eddig ismert védett faj a *Poecilimon fussi*, ami stabil állománnyal rendelkezik a területen. A *S. crassipes* tömegessége az elmúlt időszakban egyértelmű növekvő trendet mutatott. Ez a faj a nyílt xero-mezofil gyepek karakter faja, míg a 2021-ben újonnan megjelenő *O. caerulescens* szintén xerofil geobiont faj, ami együtt a terület szárazodását és a gypszerkezet felnyílását indikálják. A domináns fajok rangsorának viszonylagos állandósága, valamint a színező elemek jelentős száma az együttes kiegyenlített szerkezetét mutatják és jelzik, hogy egy bolygatástól mentes, stabil élőhely és együttes található a vizsgált területen. A mintavételek során a területet veszélyeztető tényező nem került azonosításra.

Közösségi jelentőségű egyenesszárnyú fajok

A Nagy Oldalon a *Stenobothrus eurasius* jelentős stabil állománya volt azonosítható a 2023-ban végzett felmérés alkalmával is. A fogott egyedszám összesen 22 egyed, a tapasztalt átlagos denzitás pedig 0,158 egyed/m² volt. Az értékek valamivel nagyobbak a 2020-ban tapasztaltnál. Az élőhely nagy kiterjedése alapján a faj Nagyoldalon élő állománya több ezer egyedre tehető. A faj állományát a déli oldalon tapasztalható becserjésedés veszélyeztetheti hosszú távon, de az élőhely nagyobb időtávban is alkalmasnak ítélnélhető a faj állományának fenntartására.

Nagy Oldal mögötti réteken a *Paracaloptenus caloptenoides*-nek továbbra is erős állománya él. A két mintaterületen összesen 8 hím és 15 nőstény került a mintákba, az átlagos denzitás 0,26 egyed/m² volt a felmérés idejében. Hasonlóan nagy egyedsűrűség a 20-as határkőnél lévő töbor déli kitettséggű lejtőjén volt eddig kimutatható. Figyelembe véve a két vizsgált gypfolt területét (mintegy 1 ha), valamint, hogy azok területének legfeljebb 50%-át foglalhatja el a faj állománya, a lokális állomány mérete a vizsgálat időpontjában mintegy 1300 egyedre volt becsülhető. A vizsgált állományt veszélyeztető tényezőt a terepbejárás során nem lehetett azonosítani.

6. Közösségi jelentőségű élőhelyek felmérése (más szervvel végeztetett monitorozás)

2023-ban 10 db Natura 2000 élőhely felmérése történt meg a kiadott Natura 2000 adatlapok alapján. Nyolc élőhely esetében 2012-2016-os felmérések kerültek ismétlésre, míg két élőhely újonnan került kijelölésre. Az élőhelyekből egy montán bükköst (9130), két tölgyes-sziklaerdőt (9150), egy törmelékjejtő erdőt (9180), egy égerligetet (91E0), egy gyertyános-

tölgyest (91G0), egy mészkő sziklagyepet (6190) két szubpannon sztyepprétet (6240) és egy hegyi rétet (6520) mintáztak Aggtelek, Jósvafő és Szögliget községhatároiban.

Általános tapasztalat, hogy az élőhelyek többsége elsősorban emberi hatások következtében degradálódik. A gyepkezelések felhagyása miatt a gyepes élőhelyek erősen cserjésednek, a sziklagyepken a szarvasok rágásának nyomai láthatók. A Vörös-tó körüli egykori sovány gyepes és hegyi rétek teljesen átalakultak gyomos félszáraz, illetve száraz gyepékké vagy kökényes cserjéseké, szintén a kezelések elmaradása miatt.

Az erdők esetében kisebb változások kerültek regisztrálásra, kivéve Szögligeten, ahol a várba vezető lépcső és alsó vár kiépítése miatt a Vár-hegy északi oldalán lévő sziklaerdők, bükkösök degradációja tapasztalható, sőt egy helyen a lépcső helyén lévő *Mercuriali-Tilietum* társulás (9180) meg is szűnt.

Az egyes élőhelyek vonatkozásában a legnagyobb változások:

9130-3012 Jósvafő, Láz-tető: Változás alig regisztrálható, az élőhely természetessége sem változott. Az előző felmérés óta valószínűleg szélöntés miatt számos fekvő és álló holtfa, facsonk található. Szép idős erdő.

9150-3002 Szögliget, Vár-kerti-magas-tető: Ismételt felmért mintaterület, ugyanakkor az élőhely egyik része már teljesen átalakult. 2 mintapont újonnan került kijelölésre tipikusabb foltban, de az eredeti 1 ha-os mintaterületen belül.

9150-3001 Szögliget, Hosszú-tető: Újonnan kijelölt terület, átmeneti típus *Tilio-Fraxinetum* és *Carici pilosae-Carpinetum* között. Az élőhely kiterjedése miatt hosszanti mintaterület 50x200m került kijelölésre. Erős a vadjárás a területen, sok a szarvasrágás, illetve magas borítású az *Alliaria petiolata* is.

9180-3005 Szögliget, Vár-bükk: A mintaterületet a turisztikai fejlesztések szerencsére elkerülték, így változások alig tapasztalhatók. Az idős fák kidőlésének helyein feldúsult az *Urtica dioica* és a *Sambucus nigra*. Újulati szintben sok a *Juglans regia* fiatal egyede.

91E0-3016 Jósvafő, Fenyves-alja: A felmérés idején a sok tavaszi és nyári csapadéknek köszönhetően magas volt a vízállás. Kevés változás tapasztalható. Szép, értékes, fajgazdag égerliget. Veszélyeztető tényezőként megemlíthető az égeres közvetlen határában, a szántóföldek végére kihordott trágyadombok-hegyek (trágyaszarvasok), melyek csurgalékvize mind az égeresbe folyik, hosszú távon minden valószínűség szerint tápanyag-feldúsulást és élőhelyminőségi romlást okozva.

91G0-3017 Aggtelek, Galya-tető: Változás alig tapasztalható, de a vágásos üzemmód miatt valószínű az állomány letermelése.

6190-3006 Jósvafő, Rét-oldal. A Jósva-völgy szép sziklagyepje, mely egyre kisebb kiterjedésű és a fokozott növényevő nagyvad jelenlét miatt degradálódik. Terjed az élőhelyen a *Bothriochloa ischaemum* és a *Cleistogenes serotina*, valamint a *Stipa capillata* borítása is növekedett. A sziklagyep záródása tapasztalható.

6240-3004 Aggtelek, Poronya-hegy: Az élőhely erősen cserjésedik, kiterjedése zsugorodik, mivel semmilyen élőhelykezelést nem kap. Terjed benne a *Bothriochloa ischaemum* és a *Stipa capillata* megváltoztatva az élőhely jellegét.

6240-3007 Aggtelek, Szőlő-hegy: Az élőhely erősen cserjésedik, kiterjedése zsugorodik, fajösszetétel átalakulása is tapasztalható. A *Fragaria vesca* és a *Trifolium* fajok százalékos

borítása növekedett a leginkább, de egyéb kétszikűek aránya is megnőtt az egyszikűek rovására.

6520-3012 Aggtelek, (Vörös-tavi töbrök): Az eredetileg a Vörös-tavi töbrök dűlőre tervezett mintaterület csak 700 m-re keletre került kijelölésre az un. Hideg-völgy dűlőben, mivel a Vörös-tónál 1999-2000-ben térképezett 6520-as élőhelyek megszűntek, átalakultak. A kijelölésre került folt sem tipikus, természetessége 2-3, uralkodó faja az *Agrostis tenuis* és a *Festuca rubra* helyett a *Festuca rupicola*, de a közelben sajnos már nem található megfelelő fajösszetételű hegyi kaszálórét a terület nagyfokú átalakulása miatt.

7. Göte fajok monitorozása az NBmR keretében palackcsapdázás segítségével (más szervvel végeztetett monitorozás)

A felmérés négy helyszínen (Aggtelek: Kender-tó és Vörös-tó, Szögliget: Derenk denevér itató, Bódvaszilás: Acskó), víztestenként négy alkalommal történt meg, és két faj: pettyes, valamint tarajos göte került elő. A pettyes götéből (*Lissotriton vulgaris*) 121 egyed (90 hím, 31 nőstény), tarajos götéből (*Triturus dobrogicus*) 19 egyed (15 hím, 4 nőstény) került megvizsgálásra.

2023. tavasza a megszokottnál kissé alacsonyabb hőmérséklettel zárt, csapadékból viszont az átlagostól több hullott. Csapadékosan indult a nyár is, ami főképp a nyárközépi meleg, nedves időjárásnak volt köszönhető.

Június, július hónapokban az átlagos mennyiséget nagymértékben meghaladó csapadék esett. Jellemző volt a nagy víztömeget szállító zivatarfelhők átvonulása a vizsgált területek fölött, melyeknek hatása mind a négy vizsgált helyszínen érzékelhető volt. Különösen a derenki, valamint az acskói élőhelyek vízkészlete növekedett jelentősen a 2022-es évhez képest. Minden mintavételre kijelölt helyszín alkalmas volt a csapadék kihelyezésére.

A Vörös-tónál, valamint a Kender-tónál is nagymértékű élőhely javulás tapasztalható. Ezeken a helyszíneken is érzékelhető volt a csapadékosabb időjárás kedvező hatása a göte populációkra, ezért a befogott egyedek darabszáma is nőtt a 2022-es évhez képest.

A befogott egyedek darabszáma 2023-ban már majdnem elérte az előző csapadékosabb, jó évek átlagát, növekvő tendenciát mutat. Ez is bizonyítja azt, hogy a teljesen, vagy részlegesen vízhez kötött fajok populációi mennyire sérülékenyek.

8. Ritka és telepesen költő madárfajok felmérése (saját foglalkoztatott által végzett monitorozás)

Igazgatóságunk működési területén 2023-ban a ritka és telepesen fészkelő madárfajok felmérésében a Természetmegőrzési Osztály és a Természetvédelmi Őrszolgálat vett részt, de önkéntes madármegfigyelők is hozzájárultak megfigyeléseikkel a munkához.

A telepesen fészkelő madárfajok egy részénél az elmúlt évekből ismert helyszínek felmérése történt meg 2023-ban is, illetve azokról a helyszínekről is gyűjtöttünk össze adatokat, ahol nem volt klasszikus értelemben vett „telep”, hanem az adott madárfaj 1-2 párban fészkelhet csak. A miskolci Csorba-tó esetében néhány évvel korábban még csak partról lett becsülve a fészkelő dankasirályok és küszvágó csérek száma, 2020 óta azonban csónakkal szisztematikusan bejárásra kerülnek a fészkelő szigetek és így pontos számlálás történik.

2023-ban a magas vízállás miatt itt csak dankasirályok fészkeltek, küszvágó csérek nem. Az Aggteleki Tájegységben a gulipán és gólyatöcs csak a Múcsony környéki mocsarakban, illetve ugyanitt a Borsodchem ülepítő tavain fészkel, ahol a két faj felmérése megtörtént. Működési területünkön egyetlen kárókatona kolónia ismert a Bodrozug területen, ennek a felmérése is megtörtént 2023-ban. A gémfélék, illetve a vetési varjú és a csóka esetében csak az ismert telepek egy része került felmérésre. A többi faj esetében nem történtek felmérések, így 2023-as állományuk nem ismert. Ezt részben kapacitás hiány, részben forráshiány magyarázza (pl. a taktaközi és múcsonyi gémtelpek felmérését a korábbi években külsős kutató végezte, melyre 2023-ban nem volt forrás). Bizonyos fajok (pl. szerkők) esetében a potenciális fészkelőhelyek egy része gyakorlatilag megközelíthetetlen, ami ellehetleníti azok felmérését.

A ritka, stabil költőhelyű fajok esetében a legáltalánosabb módszer elsősorban a gallyfészkek (uhu esetében kőbányák, sziklafalak, szakadópartok) keresése, majd fészkelési időszakon belüli visszaellenőrzése, illetve revírek keresése volt. A haris felmérése a védett, Natura 2000 és MTÉT területekre koncentrálódott, a többi területen azonban nem történt felmérés. A fehérhátú fakopáncs esetében több UTM négyzetre kiterjedően szisztematikus felmérés történt az Aggteleki-karszton, a többi revír egyéb felmérések során vált ismertté. A ritka, stabil költőhelyű fajok közül csak az alábbiak esetében történt teljesnek tekinthető felmérés, azaz a megadott állomány nagyság nagyjából reálisnak tekinthető a teljes működési területet nézve: rétisas, békászó sas, parlagi sas, szirti sas, a 2 sólyom-faj, uhu. Ezen fajok esetében tehát nincs, vagy nem sok olyan pár (revír) lehet, amit nem ismerünk. A fekete gólya esetében egyes területek (pl. Cserehát, Putnoki-dombság) fészkelő állományáról hiányosak az ismereteink, ott további párok előkerülése várható. Az uráli bagoly esetében biztos fészkelést csak mesterséges odúban találtunk, ezen kívül csak revírek váltak ismertté. Néhány faj esetében kapacitás hiányában csak a potenciális élőhelyek töredékének felmérése történt meg, ezeknél csak szórványadatokról van ismeretünk fészkelésekről, vagy revírekről (pl. kis légykapó, piros lábú cankó, billegető cankó). Néhány fajnál (pl. barátréce, cigányréce, fogoly, vörösnyakú vöcsök) nem kerültek elő fészkelő párok vagy revírek, de a potenciális élőhelyek felmérése nem, vagy csak nagyon hiányosan történt meg.

9. Kisemlős monitorozás bagolyköpet elemzéssel (más szervvel végeztetett monitorozás)

2023-ban az ANPI működési területének összesen 12 lelőhelyéről gyűjtött köpetek feldolgozása történt meg (összesen 1192 zsákmányállat, 24 emlősfaj a 4 *Apodemus* és a 2 *Mus* fajjal együtt). Mivel 2023-ban is nagyon kevés gyöngybagoly-költés volt ismert, ezért a korábbi évekből származó köpetek is elemzésre kerültek. A lelőhelyek nagy része a Cserehát, a Sajó-völgy, illetve a Putnoki-dombság területére esett, de valamennyi zempléni és bódva-völgyi mintát is sikerült feldolgozni. Az összes meghatározott maradvány 2023-ban is egyedi azonosítóval elcsomagolásra került. Megtörtént a lelőhelyek diverzitási értékeinek kiszámítása (H), illetve a kimutatott fajok értékelése is. Kiemelkedő természetvédelmi jelentőségű kisemlős-faj ebben a vizsgálati ciklusban nem került elő, azonban mindenképpen figyelmet érdemel a denevérek sokszínű előfordulása.

10. Emlősök felmérése (saját foglalkoztatott által végzett monitorozás)

Pele fajok monitorozása (ANPI – Izsó Ádám)

Szögliget, Vidomáj-puszta

2023-ban május közepe és szeptember eleje között, összesen 4 alkalommal történt ellenőrzés a Szögliget Vidomáj-puszta dűlőn létesített peleodú-telepen. Az ellenőrzések az alábbi időpontokban történtek: 2023.05.15., 2023.06.23., 2023.07.26. és 2023.09.01. A telep odúinak átvizsgálása a nappali órákban történt, megfelelő időjárási viszonyok mellett (napsütéses, tiszta idő), minimális zavarást okozva a foglalt odúk „lakói” számára.

A telep létesítésekor 50 odú került kihelyezésre, az elmúlt évek során azonban számos közülük eltűnt, vagy olyan mértékben megrongálódott, hogy a további használatra alkalmatlanná vált. Az eltűnés oka valószínűleg a területen megjelenő emberek számlájára írható, akik a megtalált odúkat levették, majd magukkal vitték. A rongálódás okai is részben antropogén eredetűek (összetört odúk a talajon), egyes odúkban azonban az állatok is kárt okoztak (harkályok kártétele az odúk oldalának átluggatásával, a leesett odúk – feltehetőleg – vaddisznók általi megrágása stb.). Ezen hatások okán a 2023-as évben megmaradt odúk száma 43 volt. A megszűnt odúk számai az alábbiak: 8, 16, 31, 45, 47, 48, 49.

Az alábbiakban kizárólag az eredményes megfigyelések ismertetése történik részletesebben:

2023.06.14.:

28. számú odú: 3 juvenilis- és 1 adult mogyorós pele (*Muscardinus avellanarius*) száraz falevelekből és mohából készült fészekben

2023.07.12.:

4. számú odú: 1 adult mogyorós pele (*M. avellanarius*) falevélből és fakéregből készült fészekben

12. számú odú:

2 juvenilis- és 1 adult mogyorós pele (*M. avellanarius*) falevélből és mohából készült fészekben

2023.08.30.:

14. számú odú: 1 adult mogyorós pele (*M. avellanarius*) fészek nélküli odúban (nappali tartózkodás)

24. számú odú: 1 adult mogyorós pele (*M. avellanarius*) falevélből és mohából készült fészekben

39. számú odú: 1 adult mogyorós pele (*M. avellanarius*) fészek nélküli odúban (nappali tartózkodás)

Szendrő, Pittyel-oldal

A 2023. évben a Szendrő Arдай-völgy dűlő területéről a Szendrő Pittyel-oldalra került áttelepítésre a 25 B-típusú madárodú, a pelefajok adatainak gyűjtése céljából. A gyepterülettel határos, erdőszéli, gyertyános-kocsánytalan tölgyes társulásban kihelyezett 25 db B-típusú madárodú ellenőrzése összesen 4 alkalommal, az alábbi időpontokban történt: 2023.05.15., 2023.06.23., 2023.07.26., 2023.09.01. Az odútelep-kihelyezés fő célja az erdei pele kimutatása volt.

Sajnálatos módon az erdei pele (*Dryomys nitedula*) kimutatása 2023-ban sem sikerült, a faj jelenlétére utaló életnyomok az odúk ellenőrzése során nem kerültek elő. A másik két pelefaj (mogyorós- és nagy pele) közül is csupán a mogyorós pele (*Muscardinus avellanarius*) egyetlen példánya került kimutatásra.

Az eredmények az alábbiak voltak a Szendrő Pittyel-oldal dűlön létesített odútelepen:
2023.06.23.:

14. számú odú: 1 adult mogyorós pele (*Muscardinus avellanarius*) falevéből és mohából készült fészekben

További érdekesség, hogy a 4. és 16. számú odúban széncinegék (*Parus major*) költöttek. Előbbiben 6, utóbbiban 5 fióka nevelkedett fel és repült ki. Ez azért is meglepő volt, mert a B-típusú odúk úgy kerültek kihelyezésre, hogy azok bejárati nyílása a fatörzs irányába nézett, kizárva (de mindenképpen megnehezítve) annak lehetőségét, hogy abba énekesmadarak jussanak. A széncinegék jelenléte a pelék előfordulását (megjelenését az odúban) feltehetőleg nem, vagy csak minimális mértékben befolyásolták.

Ürgemonitoring (ANPI – Virók Viktor)

Igazgatóságunk működési területén egyetlen lokalitásban történik NBmR felmérés, a jósvafői Lófej-völgyben. A területen legeltetett alacsony fűvű félszáraz gyepek találhatók, melyet időszakosan kaszálnak, illetve lovakkal történik legeltetés. A kétezres évek elején ide került áttelepítésre Miskolc déli részéről néhány egyed. A völgyben nagyobb esőzésekkor jelentős víz folyik le, de időszakossága miatt medret nem képez. Ez egyes években negatívan hat az ürgepopulációra, ilyenkor az állatok egyes része a domboldalakra húzódik fel. A területen problémát jelent, hogy rendszeresen újabb földutak, keréknyomok képződnek a gépjármű közlekedés miatt. Megfigyelhető továbbá a peremterületek felől a becserjésedés, illetve a hagyásbokrok felnövése a terület belsőbb részein. Mivel az állomány egy szűk völgyben található, a becslő utakat nem tudjuk egymás mellé rakni, az alkalmazott elrendezés az adatlapon látható. A becslés mellett GPS-szel bemértük a völgyben található összes ürgelyukat is.

A mintaterületen 2023-ban ismét jelentős visszaesést lehetett megfigyelni (44-ről 20-ra), de ennél jóval alacsonyabb érték is előfordult 2011 óta. A teljes területen 73 lyukat számoltunk, ami közel sem akkora csökkenés (2022-ben 87), mint a becslő utak mentén. Zavarást nem tapasztaltunk a területen, az élőhely karbantartott, kezelt.

11. Denevérközösségek felmérése (más szervvel végzetett monitorozás)

1. részfeladat: Emlősök monitorozása az NBmR keretében az ANPI működési területén 2023 – denevérek felmérése az Aggteleki Tájegységben (BIOAQUA PRO Kft.)

A felméréseket 2023-ban speciális szabályozás nélkül lehetett végezni. Ebben a vizsgálati évben 15 helyszínen került felmérésre a barlangi telető és szaporodó állományok, illetve 25 helyszínen az épületekben nyári szállást foglaló denevérközösségek. A területen tapasztalható állományalakulások összhangban vannak az országos trendekkel. A kis patkósdenevér

állománya emelkedik, a nagy *Myotis*-ok száma viszont drasztikusan csökken, és a csonkafülű denevérek állományának csökkenése is egyre jelentősebb.

A nagy és kereknyergű patkósok, a hosszúszárnyú valamint a csonkafülű denevérek közösségei nemzetközi szinten mérve is komoly értéket képviselnek még. A nagy patkósdenevér legnagyobb nyári közösségét azonban jelentős zavarás érte (nyest, házi macska), területi állománya 2023-ban gyakorlatilag megfeleződött. A kereknyergű patkósdenevér esetében 2000, csonkafülű és hosszúszárnyú denevér esetében 750, míg kis patkósdenevérenél 130 példányos állományok voltak a legnagyobbak 2023-ban. Teleléskor a patkósoknál szintén értékes állományok kerültek elő, a legnagyobb a kereknyergű patkósdenevér közel 2500 példányos telelő csapata volt. A többi faj esetében a pontos trendek megállapítása egyelőre nem lehetséges.

2023-ban is kiemelkedő fontosságú volt a korábbi védelmi célú beavatkozások hatásának monitorozása. Több denevérszálláson mikroklimatikus adatok is gyűjtésre kerültek, amiket a klímaváltozás denevérekre gyakorolt hatásainak jobb megértéséhez, illetve a szálláshelyeket érintő beavatkozások értékeléséhez lehet felhasználni. Felmérési eredmények 2023-ban is megerősítették azt, hogy a jó állapotú szállás- és táplálkozóhelyeknek köszönhetően a denevérfauna nagyon fajgazdag és kiemelkedő jelentőségű a területen.

2. részfeladat: Emlősök monitorozása az NBmR keretében az ANPI működési területén 2023 – denevérek felmérése a Zempléni Tájegységben (Abatúj-Zemplén Értékeiért Közhasznú Egyesület)

A monitorozás folyamán felmérésre került a szerződésben szereplő 54-ből 52 nyári denevérszállás, utódnevelő rejtekhelyként funkcionáló épület (két esetben épületegyüttes) és a hét földalatti szálláshely. Két helyszínt nem lehetett ellenőrizni. A szerződésben szereplőkön kívül 11 egyéb bánya, táró és pincesor, valamint 7 olyan templom és épület van, amelyekről a templom felújítási program miatti ellenőrzések vagy egyéb forrásból származó információk alapján kiderült, hogy denevér kolónia szálláshelye.

A Zempléni Tájegységben, 2023-ban 15 egyértelműen azonosított denevér faj egyedei kerültek elő és a rájuk vonatkozó információk a csatolt adatbázisba kerültek rögzítésre.

A monitorozásba bevont élőhelyek, és az azokat igénybe vevő fajok faji jellemzőiből adódóan nagyon nagyok a különbségek az egyes fajok előfordulási gyakorisága és az adott faj egyedszáma között.

A *Miniopterus schreibersii* ismételten egyetlen nyári kolóniával (Bomboly) volt jelen, amely egyedszáma megegyezik a 2022-ben tapasztalattal (3 500), de a 15 denevér fajt összevetve, így is legnagyobb egyedszámú kolónia.

A *Myotis emarginatus* kb. 3 456 (2022-ben kb. 2 696) /2021-ben 4 000/ a Hegyalja és a Bodrogköz területén koncentrálódik. 2023-ban ennek 58%-a koncentrálódott egy szálláshelyen, Bodrogkeresztúron. A második legnagyobb kolónia szálláshelyén 800 egyed, a harmadikon 400 példány került elő. Az észlelt állománya 2022-höz képest nőtt. A második legnagyobb ismert állomány a tájegységben.

A *Myotis myotis* állománya (1 242) (2022-ben 1 700 egyed körül) szintén egy helyre (Bomboly) koncentrálódik és 2022-höz képest csökkent, bár *Myotis myotis/blythii* és *Myotis blythii* kisebb kolóniái még találhatóak a Zempléni-hegység térségében (683) (2022-ben 350

egyed körül). Állományuk 2019-hez, 2020-hoz, 2021-hez és 2022-höz (2 050) képest kis mértékben csökkent, összesen kb. 1 925 egyed.

A *Rhinolophus ferrumequinum* (nyári és telelő együtt 1 539 /2022-ben 1 793, 2021-ben 2 200, 2020-ban 1 383, 2019-ben 1 458/) elsősorban a hegyvidékhez kötődik, viszont koncentrált nagy nyári kolóniái a Bodrog mellett találhatóak. Az egyes években megfigyelt állomány nagysága hullámzó.

A *Rhinolophus hipposideros* (nyári és telelő együtt 298 /2022-ben 335, 2021-ben 383, 2020-ban 468, 2019-ben 371/) elsősorban a hegyvidékhez kötődik. E faj esetében is az egyedek többsége 2 előfordulási helyre (Füzérradvány, Mikóháza) koncentrálódik és a mikóházi helyszínen jelentősen visszaesett. Egy helyszínen (Fony, pincesor) történt jelentős növekedés. A 2019-2023-as időszakban 2023-ban került elő a legkevesebb.

Két faj tekinthető általánosan elterjedtnek, viszont kisebb észlelt egyedszámmal. Az *Eptesicus serotinus* (kb. 343 /2022-ben 177, 2021-ben kb. 241, 2020-ban kb. 330, 2019-ben kb. 320/) mindenütt jelen van, de nagyobb kolóniái a Hernád-völgyben jellemzőek. A *Plecotus austriacus* (kb. 350 /2022-ben 232, 2021-ben 267, 2020-ban 289, 2019-ben kb. 370) állománya és nagyobb kolóniái egyenletesen oszlik meg. 2023-ban mindkét faj nagyobb példányszámban került elő, amely fő oka, nagy valószínűséggel, hogy 2023-ban a felmérés időszakában nem volt olyan rendkívüli meleg, mint az előző felmérési időszakokban. Mindkét faj egyedszáma stabilnak tűnik.

Egy ismert nyári szaporodó helyén, a szokásos állomány nagysággal volt jelen a *Myotis dasycneme*. Az évekig észlelt *Pipistrellus pipistrellus* kolónia szálláshelye 2023-ban nem került ellenőrzésre.

A tipikusan erdei élőhelyekhez kötődő fajokat (*Barbastella barbastellus*, *Myotis brandtii*, *Myotis bechsteinii*, *Myotis daubentonii*, *Myotis nattereri*, *Plecotus auritus*) egy-két telelő példány képviseli. Rendkívül fontos, hogy az Aggteleki Nemzeti Park Igazgatóság részéről folyamatos legyen a kapcsolattartás, rendszeres az ellenőrzés a helyszínek és tulajdonosaik esetében. Csak így van esély a még meglévő kolóniák hosszú távon is eredményes megőrzésére.

12. A Keleméri Mohos-tavak TT területén végzett rekonstrukció vizsgálata (más szervvel végeztetett monitorozás)

2019 nyarán elkészült a Kismohoson a fák ritkítása előtti alapállapot rögzítése. 2020 márciusában megtörtént a faegyedek tervezett ritkítása. 2020 júliusában megismételték a mintavételt, majd 2021 szeptemberében, 2022-ben júliusban és 2023-ban ismét júliusban. A transztek kihelyezése pontos volt 2023-ban.

Minden transzekt esetében tovább nőtt az edényes növények borítása. Az 1. transzektben csak 3,59%-al nőtt az átlaga a 2019-eshez képest, a 2. transzektben azonban már 20,42%-al, míg 3. transzektben 25,85%-al. A fakivágás a 2. és 3. transzekt fényviszonyaiban okozott nagyobb változást (fénynövekedést), amelyet egyelőre a virágos növények jobban kihasználtak, mint a fényigényes lápi mohafajok.

Az átlagos mohaborítás az 1. és 2. transzektben nőtt, míg a 3. transzektben némileg tovább csökkent a 2022-es évhez képest is. A kvadrátok átlagos moha fajszáma kicsit tovább nőtt. Ez

még mindig azoknak a fajoknak köszönhető, amelyek a fák kivágása kapcsán keletkezett korhadékokon jelennek meg. A pH általában alacsonyabb, míg a vezetőképesség magasabb volt a korábbi évekhez képest, ami annak tulajdonítható, hogy kiadós esőzések után történtek a mérések. Mindez kihatott a mohapárna tetejétől és a tőzegtől mért vízszintre is, amely így magasabban volt a korábbi évekéhez képest. A mért értékekből azonban nem lehet levonni messzemenő következtetéseket.

A leggyakoribb tőzegmoha, továbbra is a több összefüggő foltot alkotó *Sphagnum recurvum* fajcsoport volt. Sőt az összefüggő gyepek mérete is lassan növekszik. A tőzegmohák közül nagy mennyiségben található a *S. divinum* is és gyakorisága növekszik az 1. és 2. transzektben. A 3. transzektben hasonló gyakoriságot mutatott 2023-ban, mint 2019-ben. A *Sphagnum recurvum* gyepek változása az 1. és 2. transzektben Jelmagyarázat: *Sphagnum recurvum* előfordulása szórványosan, *Sphagnum recurvum* előfordulása összefüggő gyepeként. A tőzegmohák mellett leggyakoribb faj a *Polytrichum commune* több nagy kiterjedésű párnában főleg az 1. és 2. transzektben. A faj gyakorisága nem nőtt tovább. Más lápi fajok közül az *Aulacomnium palustre* gyakorisága nőtt, *Plagiothecium ruthei* és a *Straminergon stramineum* gyakorisága általában stagnál vagy kicsit csökkent. Néhány korhadékokhoz kötődő faj (*Lophocolea heterophylla*, *Pohlia nutans*, *Tetraphis pellucida*) gyakoriságának a növekedése volt tapasztalható a megelőző években, amelyek gyakorisága 2023-ban már némileg csökkent. Ezek a fajok elsősorban a fák kivágása kapcsán keletkezett korhadékokon jelentek meg, így gyakoriságuk növekedése valószínűleg átmeneti, addig tart, amíg a korhadékokat a tőzegmoha párnák be nem nővik. Az élő fákhoz, illetve korai korhadáshoz kapcsolódó *Hypnum* fajok (*H. cupressiforme*, *H. pallescens*) részvétele már csökkenni kezdett.

13. Mohák monitorozása - Regenerációs vizsgálat (más szervvel végeztetett monitorozás)

A 2022 és 2023 évi felmérés alapján a *Hypnum cupressiforme* gyepek visszahelyezése után két év elteltével a mohagyepék közel egyharmada elpusztult, másik egyharmad részben regenerálódott, további egyharmad pedig regenerálódott. Az elmúlt két évben zajlott monitoring vizsgálatok alapján a telkibányai kutatási területen - ahol a mohapárnák kéregre történő visszahelyezése frissen leszedett mohaanyaggal történt - jóval eredményesebb volt a moharegeneráció két év elteltével (mortalitás kb. 15%) mint a fonyi kísérleti pontokon (mortalitás kb. 45%) ahol hónapokkal korábban szedett mohaanyagot helyeztek vissza a fakéregre. 2022-ben az andezit sziklafelületek valamennyi kvadrátján sikerült kimutatni különböző mértékű moha-növekményt, ami legtöbb esetben a kvadrátot körülvevő mohagyep (leggyakrabban *Hypnum cupressiforme*) növekvő hajtásait jelenti, de sok sziklafelület kvadrátja esetében frissen megjelent, apró mohanövénykékről van szó (faji azonosításuk a jövőben történik meg). A 2022 és 2023 évi felméréseknél a mohagyepék növekedésének dinamikáját illetően szinte minden esetben egyértelmű különbség mutatható ki, ami a kvadrátot körülvevő fajok hajtásnövekedésében (nem ritka az 1 cm hossz-növekedés) és új moha-növénykéek megjelenésében és a 2022-ben azonosított példányok növekedésében nyilvánul meg. A *Quercus petraea* kérgén kialakított kvadrátok többségénél szintén kimutatható moha prezencia, de itt minden esetben a *Hypnum cupressiforme* növekvő hajtásairól van szó, más mohafaj friss kezdeményeit nem sikerült azonosítani. A 2022 és 2023

évi felmérések között árnyaltabb különbség mutatkozik, ami a sziklafelületekhez képest mérsékeltebb növekedési dinamikára utal.

14. Halközösségek felmérése (más szervvel végeztetett monitorozás)

2023-ban az országos NBmR program keretében folytatódott a halközösségek monitorozása összesen 43 lokalitáson, részben az Aggteleki, részben a Fertő-Hanság Nemzeti Park Igazgatóság koordinálásában. A vizsgálatokban hét kutatócsoport vett részt, melynek során összesen 36234 halat sikerült fogni, melyek 56 fajt és egy hibridet képviseltek. A kimutatott fajok közül 22 élvezi a természetvédelem oltalmát (*Alburnoides bipunctatus*, *Barbatula barbatula*, *Barbus carpathicus*, *Cobitis elongatoides*, *Eudontomyzon danfordi*, *Eudontomyzon vladykovi*, *Gobio carpathicus*, *Gobio obtusirostris*, *Gymnocephalus baloni*, *Gymnocephalus schraetser*, *Leucaspilus delineatus*, *Leuciscus leuciscus*, *Misgurnus fossilis*, *Phoxinus phoxinus*, *Rhodeus amarus*, *Romanogobio kesslerii*, *Romanogobio vladykovi*, *Sabanejewia balcanica*, *Sabanejewia bulgarica*, *Umbra krameri*, *Zingel streber*, *Zingel zingel*), melyből hét faj a tiszai ingola, a Vladykov-ingola, a kárpáti márna, a homoki küllő, a lápi póc, a magyar és német bucó fokozottan védett. Ezen kívül 17 faj közösségi jelentőségű (*Barbus barbus*, *Barbus carpathicus*, *Cobitis elongatoides*, *Eudontomyzon danfordi*, *Eudontomyzon vladykovi*, *Gymnocephalus baloni*, *Gymnocephalus schraetser*, *Leuciscus aspius*, *Misgurnus fossilis*, *Rhodeus amarus*, *Romanogobio kesslerii*, *Romanogobio vladykovi*, *Sabanejewia balcanica*, *Sabanejewia bulgarica*, *Umbra krameri*, *Zingel streber*, *Zingel zingel*). A természetvédelmi szempontból jelentős fajok mellett 12 idegenhonos és inváziós faj egyedeiből fogtak a kutatók: (*Ameiurus melas*, *Babka gymnotrachelus*, *Carassius gibelio*, *Ctenopharyngodon idella*, *Hypophthalmichthys molitrix*, *Lepomis gibbosus*, *Neogobius fluviatilis*, *Neogobius melanostomus*, *Oncorhynchus mykiss*, *Perccottus glenii*, *Proterorhinus semilunaris*, *Pseudorasbora parva*).

A feladathoz kapcsolódóan külön kötelezettségvállalás alapján került sor a biotikai adatok validálására.

15. Madárfajok felmérése

1. részfeladat: Harisfelmérés

Az ANPI működési területén 95 revírt sikerült lehatárolni.

2. részfeladat: CES

2023. április 19. és július 11. között a területen a CES (Constant effort ringing in Europe = Állandó Ráfördítésű Gyűrűzés) standard protokollja alapján történt a munka. 2023-ban összesen 24 madárfaj 194 egyedét jelöltük meg, ami a gyűrűzött madarak számát nézve átlagosnak volt nevezhető. A fiatal madarak száma az elmúlt 3 gyenge év után újra meghaladta az átlagot, a több gyakori fajnak sikeresebb költése lehetett. A fajok száma viszonylag magas volt, utoljára 2014-ben volt ennél több faj.

3. részfeladat: Bódva-völgyi Madárgyűrűző Állomás (részben saját foglalkoztatott által végzett monitorozás)

Az őszi időszakban összesen 61 faj 5586 egyede lett megjelölve, ami a fajszám és az egyedszám tekintetében is átlag alattinak számít. A gyűrűző állomáson 1986 óta megjelölt madarak száma a 2023-as év eredményeinek figyelembe vételével meghaladta a 200 ezret. A gyűrűzött madarak száma az időszak nagy részén, de különösen szeptember közepéig és szeptember végén jóval a korábbi évek átlaga alatt mozgott, és egyedül október közepén haladta azt meg. 2023-ban a korábban fogottakhoz képest új faj nem került hálóba. Októberben került hálóba egy vándorfüzike, ez volt a faj harmadik szalonnai gyűrűzött példánya.

16. Gyeppek regenerálódásának vizsgálata az inváziós fajok visszaszorítását követően (saját foglalkoztatott által végzett monitorozás)

A korábban lezárult KEHOP „Komplex élőhely-fejlesztés a Zempléni Tájegység területén” (KEHOP-4.1.0-15-2016-00028) pályázat egyik részfeladata volt a természetes gyepek rekonstrukciója, amely projektelemmel kapcsolatos tevékenységek az invázióra képes, idegenhonos növényfajok visszaszorítására, a szukcessziós folyamatok szabályozására, és a magas természetvédelmi értéket képviselő fajgazdag nyílt gyeses élőhelyek visszaszerzésére irányultak. Monitorozó munkáink ennek eredményességét és a gyepek regenerációjának folyamatát hivatottak detektálni, amely vizsgálatok a pályázat lezárását követően is folytatódnak, hiszen itt egy lassú regenerációról van szó, amit hosszútávú vizsgálatokkal tudunk csak kimutatni. A botanikai vizsgálatot 2023. május 29. és június 1. között végeztük el, a korábbi pályázathoz kapcsolódó kutatási jelentésben rögzített módszertan szerint.

Eddigi eredményeink szerint azt tapasztaltuk, hogy az irtott területeken a gyepporítás egyértelmű növekedést mutatott és a mocsárrétek jellemző faja az ecsetpázsit (*Alopecurus pratensis*) is látványos borítás-növekedést mutatott már az első években, így a terület szinte azonnal alkalmassá vált a szarvasmarhákkal történő legeltetésre. Az ecsetpázsit hirtelen megugrása betudható a terület rendszeres legeltetésének is, hiszen az állatok trágyájával bejutó magok is hozzájárulhattak a faj elszaporodásához. Összességében megfelelő időjárási viszonyokkal számolva kedvező folyamat a mocsárrétek legfontosabb fajának, az állományalkotó ecsetpázsitnak az ilyen mértékű kolonizálása, hiszen a frissen keletkezett szabad felszíneken elszaporodva gátat szab más inváziós és gyomfajok betörésének.

További megfigyelésünk, hogy a gyalogakác irtást követő 4.-5 évben is még jelentős 15-20%-os a mulcs (a gyalogakác szárzúzása után visszamaradt fás törmelék, szármadaradvány) borítása. Ez a nehezen elbomló növényi anyag jelentősen visszavetheti az érzékenyebb fajok visszatelepülését, illetve elősegíti a gyomosodást. Az idegenhonos fajok gyepszintben való előfordulását megvizsgálva láttuk, hogy már ez alatt a néhány év alatt is jelentősen visszaszorult a gyepszintben a gyalogakác, ami a rendszeres legeltetésnek és szárzúzásnak tudható be. A természetes állapotokra utaló fajcsoportok aránya az első években jelentős ingadozást mutatott, ami utal az irtás után kialakult növényközösségek labilis állapotára.

Eddigi eredményeink azt mutatják, hogy a gyalogakác irtást követően azokon a területeken, ahol a közelben található még természetes gyep, így a természetes fajkészlet rendelkezésre áll és az irtott területek további rendszeres kezelése is megtörténik, van esélye a regenerációs folyamatok beindulásának.

17. Szálalások során nyitott mesterséges lécek vizsgálata (saját foglalkoztatott által végzett monitorozás)

A korábban lezárult KEHOP „Komplex élőhely-fejlesztés a Zempléni Tájegység területén” (KEHOP-4.1.0-15-2016-00028) pályázat egyik részfeladata volt az őshonos állományokban szálaló jellegű gazdálkodás megvalósítása, amely elősegíti a természetközeli erdőkép kialakulását. Ezt folyamatos erdőborítást biztosító technológiával, kiscsoportos, léces szerkezetátalakítási beavatkozásokkal végeztük, így segítve az elegyességre és vegyeskorúságra irányuló természetes erdődinamikai folyamatokat.

A 2020-ban kezdődő kutatásaink során arra kerestük a választ, hogy a gyertyános-kocsányos tölgyesekben nyitott lécek hozzájárulnak-e ezen erdők természetességének javulásához. Vizsgálataink során a lécek hosszú távú monitorozásával követjük nyomon a szerkezeti változásokat és a szukcessziós folyamatok alakulását ezekben az erdőkben. A botanikai vizsgálatot 2023. augusztus 21-25 között végeztük el, a korábbi pályázathoz kapcsolódó kutatási jelentésben rögzített módszertan szerint.

Az első évek tapasztalatai szerint a lécekben a legfeltűnőbb különbség a kontroll területekhez képest a fajsza szám jelentős megnövekedése. A lombkorona megbontásával a fényviszonyok lényegesen megváltoztak, így a lécekben lehetőség nyílt az erdei fajokon kívül egyéb fajok megtelepedésére is. Azonban a fajok között szép számmal találtunk más erdei fajokat is, amelyek viszont a kontroll területekről hiányoztak, ami arra enged következtetni, hogy a természetes erdei fajok az ilyen kisméretű lécekben még megtalálják életfeltételeiket.

A lécek nyitásával a területen megnőtt a bolygatás mértéke is, nyílt talajfelszínnek jöttek létre, amely kedvez a zavarástűrő és más adventív fajok megjelenésének. Ezek a fajok még 2023-ban is jelentős borítással voltak jelen a lécekben.

A természetes erdők fásszárú fajai a lécekben szinte mind megvoltak, a fő fafajoktól kezdve a ritkább elegyfákig, ami összefüggésben állhat a lécek alakjával, hiszen mások vizsgálatai kimutatták, hogy a körhöz hasonló lécek adottságai kedveznek az erdőállományok állományalkotó fafajai mellett az elegyfajok nagyobb számú megjelenésének is. Az erdőgazdálkodási szempontból jelentős fafajok (kocsányos tölgy, gyertyán) újulata a lécekben kiemelkedő volt. A fásszárúak részesezése viszont a lécekben némileg visszaszorult, főként a cserjefajok magoncai hiányoztak a lécekből és sajnálatos módon az inváziós fajok jelenléte minden lécekben megfigyelhető volt.

4.3. TIR-be betöltött és betöltésre előkészített adatok modulonként

2023 során nem történt adatfeltöltés a TIR Biotika adatbázisba. Az Aggteleki Nemzeti Park Igazgatóság saját adatbázisába megtörtént a feltöltés (48.440 adat), melyben összesen 1.175.867 biotikai adat szerepel.

Modul neve	Betöltött adatok mennyisége	Betöltésre előkészített adatok
Ingatlan nyilvántartás		
a, Földrészlet	cca. 19 138*	nem értelmezhető
b, Alrészlet	cca. 23 197*	nem értelmezhető
c, Geometria	cca. 118 278*	nem értelmezhető
Vagyonkezelési		
a, Saját vagyonkezelés	cca. 3320*	naprakész
b, Szerződés	cca. 68*	naprakész
Egyedi tájérték	cca. 3 227*	
Biotika – ANPI adatbázis	48.440	naprakész
Összesen	cca. *	nem értelmezhető

*OKIR-TIR rendszer feltöltés és tesztelés alatt.

4.4. Jelentési kötelezettség (EU, nemzetközi egyezmény, nemzetközi szervezet)

2023-ban a fajok és élőhelyek esetében jelentési kötelezettség nem volt.

5. Természetvédelmi kezelési tevékenység

5.1.1. Természetvédelmi kezelési tervek (meglévő, elmúlt évben készült, előkészített, kihirdetett)

No.	A védett vagy védelemre tervezett terület neve	A tervezési terület nagysága (ha)	Megalapozó dokumentáció	Részletes természetv édelmi kezelési terv	kezelési terv (jogszabályban megjelenő rész)
1	Aggteleki NP	20183,67	elkészült	elkészült	minisztériumi egyeztetése

					megkezdődött
2	Zempléni TK	26765,36	elkészült	elkészült	minisztériumi egyeztetése megkezdődött
3	Tokaj-Bodrozug TK	5286,07	elkészült	elkészült	minisztériumi egyeztetése megkezdődött
4	Abaújkéri Aranyos-völgy természetvédelmi terület	160,1	elkészült	elkészült	98/2007. (XII. 23.) KvVM rendelet
5	Abaújkéri Ördög-szikla kaptárkő természeti emlék	0,22	elkészült	elkészült	17/2014. (X. 27.) FM rendelet
6	Bodrogszegi Várhegy természetvédelmi terület	1,62	elkészült	elkészült	125/2011. (XII. 21.) VM rendelet
7	Edelényi Magyar Nőszirmos Természetvédelmi Terület	3,13	elkészült	elkészült	8/2005. (III. 23.) KvVM rendelet
8	Erdőbényei fás legelő Természetvédelmi Terület	214,61	elkészült	elkészült	minisztériumi egyeztetése megkezdődött
9	Füzérradványi Park Természetvédelmi Terület	159,52	elkészült	elkészült	minisztériumi egyeztetése megkezdődött
10	Kelemér-Serényfalva természetvédelmi terület	331,85	elkészült	elkészült	12/2007. (III. 30.) KvVM rendelet
11	Keleméri Mohos-tavak természetvédelmi terület	56,79	elkészült	elkészült	128/2011. (XII. 21.) VM rendelet
12	Long-erdő Természetvédelmi Terület	1104,98	elkészült	elkészült	minisztériumi egyeztetése megkezdődött
13	Megyaszó-i-tátorjános természetvédelmi terület	35,30	elkészült	elkészült	12/2009. (VII. 19.) KvVM rendelet
14	Megyer-hegyi Tengersizem természetvédelmi terület	1,07	elkészült	elkészült	29/2008. (XII. 10.) KvVM rendelet
15	Rudabányai őshominida-lelőhely természetvédelmi terület	2,02	elkészült	elkészült	13/2008. (V. 20.) KvVM rendelet

	terület				
16	Sóstó-legelő természetvédelmi terület	70,96	elkészült	elkészült	78/2015. (XII. 1.) FM rendelet
17	Szendrőládi-rét Természetvédelmi Terület	1,51	elkészült	elkészült	17/2006. (III. 31.) KvVM rendelet
18	Tarcali Turzó-dűlő természetvédelmi terület	10,74	elkészült	elkészült	18/2009. (XI. 20.) KvVM rendelet
19	Tállyai Patócs-hegy természetvédelmi terület	3,24	elkészült	elkészült	5/2010. (III. 23.) KvVM rendelet
20	Zabanyik-hegy természetvédelmi terület	62,5	elkészült	elkészült	131/2011. (XII. 21.) VM rendelet
21	Alsó-malom földtani alapszelvény	0,5433	elkészült	elkészült	55/2015. (IX. 18.) FM rendelet
22	Baradla-tető földtani alapszelvény	0,1836	elkészült	elkészült	55/2015. (IX. 18.) FM rendelet
23	Bedela-kút feletti földtani képződmény természeti emlék	0,4124	elkészült	elkészült	55/2015. (IX. 18.) FM rendelet; lehatárolás: 13/1991. (XII. 24.) KTM rendelet
24	Bedela-kúti kőfejtő földtani alapszelvény természeti emlék	0,2077	elkészült	elkészült	55/2015. (IX. 18.) FM rendelet; lehatárolás: 13/1991. (XII. 24.) KTM rendelet
25	Borda-völgyi 1. földtani alapszelvény természeti emlék	1,0577	elkészült	elkészült	55/2015. (IX. 18.) FM rendelet; lehatárolás: 13/1991. (XII. 24.) KTM rendelet
26	Borda-völgyi 2. földtani alapszelvény természeti emlék	0,0837	elkészült	elkészült	55/2015. (IX. 18.) FM rendelet; lehatárolás: 13/1991. (XII. 24.) KTM rendelet
27	Borda-völgyi 3. földtani alapszelvény természeti emlék	1,7084	elkészült	elkészült	55/2015. (IX. 18.) FM rendelet; lehatárolás: 13/1991. (XII. 24.) KTM rendelet
28	Bódvalenkei műútkanyar alatti földtani alapszelvény természeti emlék	0,1659	elkészült	elkészült	55/2015. (IX. 18.) FM rendelet; lehatárolás: 13/1991. (XII. 24.) KTM rendelet
29	Bolhási kalcittelér természeti emlék	0,3955	elkészült	elkészült	55/2015. (IX. 18.) FM rendelet; lehatárolás: 13/1991.

					(XII. 24.) KTM rendelet
30	Bük-hegyi földtani alapszelvény	0,3007	elkészült	elkészült	55/2015. (IX. 18.) FM rendelet
31	Edelényi Templomdomb földtani alapszelvény természeti emlék	0,0907	elkészült	elkészült	55/2015. (IX. 18.) FM rendelet; 32lehatárolás: 13/1991. (XII. 24.) KTM rendelet
32	Erdőbényei fás legelő földtani képződmény	1,1322	elkészült	elkészült	55/2015. (IX. 18.) FM rendelet
33	Felső-templom melletti földtani alapszelvény természeti emlék	0,0761	elkészült	elkészült	55/2015. (IX. 18.) FM rendelet; lehatárolás: 13/1991. (XII. 24.) KTM rendelet
34	Fonyi gejzirkúp	0,4592	elkészült	elkészült	55/2015. (IX. 18.) FM rendelet
35	Hidvérgardói temető melletti földtani képződmény természeti emlék	0,0922	elkészült	elkészült	55/2015. (IX. 18.) FM rendelet; lehatárolás: 13/1991. (XII. 24.) KTM rendelet
36	Jósvafői útkanyar földtani alapszelvény	0,4521	elkészült	elkészült	55/2015. (IX. 18.) FM rendelet
37	Kapc-tetői feltárás természeti emlék	0,0605	elkészült	elkészült	55/2015. (IX. 18.) FM rendelet; lehatárolás: 13/1991. (XII. 24.) KTM rendelet
38	Kettős-bánya földtani alapszelvény	0,9608	elkészült	elkészült	55/2015. (IX. 18.) FM rendelet
39	Lászi-forrási földtani alapszelvény	1,2321	elkészült	elkészült	55/2015. (IX. 18.) FM rendelet
40	Lebuj-kanyari feltárás	0,391	elkészült	elkészült	55/2015. (IX. 18.) FM rendelet
41	Lepinke-kőfejtő földtani alapszelvény természeti emlék	0,2484	elkészült	elkészült	55/2015. (IX. 18.) FM rendelet; lehatárolás: 13/1991. (XII. 24.) KTM rendelet
42	Lyuka-völgyi földtani képződmény természeti emlék	0,4503	elkészült	elkészült	55/2015. (IX. 18.) FM rendelet; lehatárolás: 13/1991. (XII. 24.) KTM rendelet
43	Meszési Templomdomb földtani alapszelvény természeti emlék	0,2083	elkészült	elkészült	55/2015. (IX. 18.) FM rendelet; lehatárolás: 13/1991. (XII. 24.) KTM rendelet
44	Nyúlkertlápai földtani képződmény feltárása	0,3292	elkészült	elkészült	55/2015. (IX. 18.) FM rendelet
45	Ördöggát-tető földtani alapszelvény	0,6177	elkészült	elkészült	55/2015. (IX. 18.) FM rendelet

46	Rakaca-nyugat földtani alapszelvény természeti emlék	1,0319	elkészült	elkészült	55/2015. (IX. 18.) FM rendelet; lehatárolás: 13/1991. (XII. 24.) KTM rendelet
47	Rakacai TSz-kőfejtő – Nyugat földtani alapszelvény természeti emlék	1,7431	elkészült	elkészült	55/2015. (IX. 18.) FM rendelet; lehatárolás: 13/1991. (XII. 24.) KTM rendelet
48	Rakacai út menti földtani alapszelvények természeti emlék	1,3065	elkészült	elkészült	55/2015. (IX. 18.) FM rendelet; lehatárolás: 13/1991. (XII. 24.) KTM rendelet
49	Rakacaszend délnyugati útbevágás 1. földtani alapszelvény természeti emlék	0,1272	elkészült	elkészült	55/2015. (IX. 18.) FM rendelet; lehatárolás: 13/1991. (XII. 24.) KTM rendelet
50	Rakacaszend délnyugati útbevágás 2. földtani alapszelvény természeti emlék	0,3020	elkészült	elkészült	55/2015. (IX. 18.) FM rendelet; lehatárolás: 13/1991. (XII. 24.) KTM rendelet
51	Rézing-dűlői földtani alapszelvény természeti emlék	0,2509	elkészült	elkészült	55/2015. (IX. 18.) FM rendelet; lehatárolás: 13/1991. (XII. 24.) KTM rendelet
52	Rudabányai őshominida-lelőhely természetvédelmi terület	2,0000	elkészült	elkészült	13/2008. (V. 20.) KvVM rendelet
53	Szendrői palabánya földtani képződmény természeti emlék	0,1788	elkészült	elkészült	55/2015. (IX. 18.) FM rendelet; lehatárolás: 13/1991. (XII. 24.) KTM rendelet
54	Szendrői Várhegy földtani alapszelvény természeti emlék	0,8252	elkészült	elkészült	55/2015. (IX. 18.) FM rendelet; lehatárolás: 13/1991. (XII. 24.) KTM rendelet
55	Szénvölgy-tetői földtani képződmény feltárása	0,8105	elkészült	elkészült	55/2015. (IX. 18.) FM rendelet
56	Szinpetri útbevágás földtani alapszelvény	0,5625	elkészült	elkészült	55/2015. (IX. 18.) FM rendelet
57	Szuhogyi Nagy-hegy földtani képződmény természeti emlék	0,2911	elkészült	elkészült	55/2015. (IX. 18.) FM rendelet; lehatárolás: 13/1991. (XII. 24.) KTM rendelet

58	Telekes-oldali útbevágás földtani alapszelvény	0,3038	elkészült	elkészült	55/2015. (IX. 18.) FM rendelet
59	Telekes-völgy 7. mellékvölgye földtani alapszelvény	0,4819	elkészült	elkészült	55/2015. (IX. 18.) FM rendelet
60	Telekes-völgy 8. mellékvölgye földtani alapszelvény	0,6717	elkészült	elkészült	55/2015. (IX. 18.) FM rendelet
61	Telekes-völgyi földtani alapszelvény	0,4158	elkészült	elkészült	55/2015. (IX. 18.) FM rendelet
62	Telkibányai perlitfolyás	0,7303	elkészült	elkészült	55/2015. (IX. 18.) FM rendelet
63	Tornaszentandrás Templomdomb földtani képződmény természeti emlék	0,0856	elkészült	elkészült	55/2015. (IX. 18.) FM rendelet; lehatárolás: 13/1991. (XII. 24.) KTM rendelet
64	Varbóci út melletti földtani alapszelvény természeti emlék	0,7358	elkészült	elkészült	55/2015. (IX. 18.) FM rendelet; lehatárolás: 13/1991. (XII. 24.) KTM rendelet
65	Vermek-dombja földtani alapszelvény természeti emlék	0,2790	elkészült	elkészült	55/2015. (IX. 18.) FM rendelet; lehatárolás: 13/1991. (XII. 24.) KTM rendelet
66	Vizsolyi-kőfejtő földtani képződményei természeti emlék	0,6228	elkészült	elkészült	55/2015. (IX. 18.) FM rendelet; lehatárolás: 13/1991. (XII. 24.) KTM rendelet

Tárgyévben új természetvédelmi kezelési terv nem készült.

5.1.2. Natura 2000 fenntartási tervek és céldokumentumok (elmúlt évben készült vagy felülvizsgált)

2023-ban már nem készült új Natura 2000 fenntartási terv.

Eddig elkészült fenntartási tervek:

Site neve	Fenntartási terv (előrehaladási jelentés)	Fenntartási terv (zárójelentés)	Egyeztető tárgyalások	Forrás
HUAN20002 Rakaca-völgy és	+	+	+	EMVA Natura 2000 területek fenntartási terveinek készítéséhez

oldalvölgyei				nyújtandó támogatás 43/2012 (V.3.) VM rendelet szerint
HUAN20003 Bódva-völgy és Sas-patak völgye	+	+	+	EMVA Natura 2000 területek fenntartási terveinek készítéséhez nyújtandó támogatás 43/2012 (V.3.) VM rendelet szerint
HUAN20004 Hernád-völgy és Sajóládi-erdő	+	+	+	EMVA Natura 2000 területek fenntartási terveinek készítéséhez nyújtandó támogatás 43/2012 (V.3.) VM rendelet szerint
HUAN20005 Szuha-völgy	+	+	+	EMVA Natura 2000 területek fenntartási terveinek készítéséhez nyújtandó támogatás 43/2012 (V.3.) VM rendelet szerint
HUAN20006 Sajó-völgy	+	+	+	EMVA Natura 2000 területek fenntartási terveinek készítéséhez nyújtandó támogatás 43/2012 (V.3.) VM rendelet szerint
HUBN20081 Long-erdő	+	+	+	EMVA Natura 2000 területek fenntartási terveinek készítéséhez nyújtandó támogatás 43/2012 (V.3.) VM rendelet szerint
HUBN20074 Tállyai Patócs-hegy – Sátor-hegy	+	+	+	EMVA Natura 2000 területek fenntartási terveinek készítéséhez nyújtandó támogatás 43/2012 (V.3.) VM rendelet szerint
HUBN20077 Erdőbényei-Olaszliszkai magyar nőszirom	+	+	+	EMVA Natura 2000 területek fenntartási terveinek készítéséhez nyújtandó támogatás 43/2012 (V.3.) VM rendelet szerint

HUBN20090 Komlósikai Mogyorós-tető és Zsidó-rét	+	+	+	EMVA Natura 2000 területek fenntartási terveinek készítéséhez nyújtandó támogatás 43/2012 (V.3.) VM rendelet szerint
HUBN20075 Sárospataki Mandulás	+	+	+	EMVA Natura 2000 területek fenntartási terveinek készítéséhez nyújtandó támogatás 43/2012 (V.3.) VM rendelet szerint
HUBN21009 Mádi Kakas-hegy	+	+	+	EMVA Natura 2000 területek fenntartási terveinek készítéséhez nyújtandó támogatás 43/2012 (V.3.) VM rendelet szerint
HUAN21008 Mádi Bomboly-bánya	+	+	+	EMVA Natura 2000 területek fenntartási terveinek készítéséhez nyújtandó támogatás 43/2012 (V.3.) VM rendelet szerint
HUBN20093 Bózsvai Temető-alja	+	+	+	EMVA Natura 2000 területek fenntartási terveinek készítéséhez nyújtandó támogatás 43/2012 (V.3.) VM rendelet szerint
HUAN21007 Bózsva-patak	+	+	+	EMVA Natura 2000 területek fenntartási terveinek készítéséhez nyújtandó támogatás 43/2012 (V.3.) VM rendelet szerint
HUBN20082 Felsőregmeci Ronyva	+	+	+	EMVA Natura 2000 területek fenntartási terveinek készítéséhez nyújtandó támogatás 43/2012 (V.3.) VM rendelet szerint
HUBN20071 Bodrogzug és Bodrog-hullámtere	+	+	+	A fenntartási terv a Földművelésügyi Minisztérium kölségvetési fejezet „Természetvédelmi kártalanítás” elnevezésű fejezeti kezelésű

				előirányzat keretéből elvégzendő természetvédelmi állapot felmérési, kármegelőzési és kezelési intézkedések meghatározására irányuló feladatok ellátásának keretében készült. TMF/667/1/2015
HUBN20072 Tokaji Kopasz-hegy	+	+	+	A fenntartási terv a Földművelésügyi Minisztérium költségvetési fejezet „Természetvédelmi kártalanítás” elnevezésű fejezeti kezelésű előirányzat keretéből elvégzendő természetvédelmi állapot felmérési, kármegelőzési és kezelési intézkedések meghatározására irányuló feladatok ellátásának keretében készült. TMF/667/1/2015
HUBN20078 Pácini Mosonna-erdő	+	+	+	A fenntartási terv a Földművelésügyi Minisztérium költségvetési fejezet „Természetvédelmi kártalanítás” elnevezésű fejezeti kezelésű előirányzat keretéből elvégzendő természetvédelmi állapot felmérési, kármegelőzési és kezelési intézkedések meghatározására irányuló feladatok ellátásának keretében készült. TMF/667/1/2015
HUBN20079 Révleányvári-erdők	+	+	+	A fenntartási terv a Földművelésügyi Minisztérium költségvetési fejezet „Természetvédelmi kártalanítás” elnevezésű fejezeti kezelésű előirányzat keretéből elvégzendő természetvédelmi állapot felmérési, kármegelőzési és kezelési intézkedések meghatározására irányuló feladatok ellátásának keretében

				készült. TMF/667/1/2015
HUAN20001 Aggteleki-karszt	+	+	+	A fenntartási terv a Földművelésügyi Minisztérium kölségvetési fejezet „Természetvédelmi kártalanítás” elnevezésű fejezeti kezelésű előirányzat keretéből elvégzendő természetvédelmi állapot felmérési, kármegelőzési és kezelési intézkedések meghatározására irányuló feladatok ellátásának keretében készült. TMF/608/1/2016
HUBN20087 Baskói- rétek	+	+	+	A fenntartási terv a Földművelésügyi Minisztérium kölségvetési fejezet „Természetvédelmi kártalanítás” elnevezésű fejezeti kezelésű előirányzat keretéből elvégzendő természetvédelmi állapot felmérési, kármegelőzési és kezelési intézkedések meghatározására irányuló feladatok ellátásának keretében készült. TMF/608/1/2016
HUBN20089 Füzéri Pál-hegy	+	+	+	A fenntartási terv a Földművelésügyi Minisztérium kölségvetési fejezet „Természetvédelmi kártalanítás” elnevezésű fejezeti kezelésű előirányzat keretéből elvégzendő természetvédelmi állapot felmérési, kármegelőzési és kezelési intézkedések meghatározására irányuló feladatok ellátásának keretében készült. TMF/608/1/2016
HUBN20088 Regéci Vár-hegy	+	+	+	A fenntartási terv a Földművelésügyi Minisztérium kölségvetési fejezet

				<p>„Természetvédelmi kártalanítás” elnevezésű fejezeti kezelésű előirányzat keretéből elvégzendő természetvédelmi állapot felmérési, kármegelőzési és kezelési intézkedések meghatározására irányuló feladatok ellátásának keretében készült.</p> <p>TMF/559/2/2017</p>
HUBN20092 Telkibányai Király-hegy	+	+	+	<p>A fenntartási terv a Földművelésügyi Minisztérium költségvetési fejezet „Természetvédelmi kártalanítás” elnevezésű fejezeti kezelésű előirányzat keretéből elvégzendő természetvédelmi állapot felmérési, kármegelőzési és kezelési intézkedések meghatározására irányuló feladatok ellátásának keretében készült.</p> <p>TMF/559/2/2017</p>
HUBN20085 Északi-Zempléni-hegység	+	+	+	<p>A fenntartási terv a Földművelésügyi Minisztérium költségvetési fejezet „Természetvédelmi kártalanítás” elnevezésű fejezeti kezelésű előirányzat keretéből elvégzendő természetvédelmi állapot felmérési, kármegelőzési és kezelési intézkedések meghatározására irányuló feladatok ellátásának keretében készült.</p> <p>TMF/559/2/2017</p>
HUBN20084 Központi-Zempléni-hegység	+	+	+	<p>A fenntartási terv a Földművelésügyi Minisztérium költségvetési fejezet „Természetvédelmi kártalanítás” elnevezésű fejezeti kezelésű előirányzat keretéből elvégzendő természetvédelmi állapot felmérési, kármegelőzési és kezelési intézkedések meghatározására irányuló</p>

				feladatok ellátásának keretében készült. TMF/559/2/2017
HUBN20073 Bodrogszegi Vár-hegy	+	+	+	A fenntartási terv a Földművelésügyi Minisztérium költségvetési fejezet „Természetvédelmi kártalanítás” elnevezésű fejezeti kezelésű előirányzat keretéből elvégzendő természetvédelmi állapot felmérési, kármegelőzési és kezelési intézkedések meghatározására irányuló feladatok ellátásának keretében készült. TMF/150/3/2019
HUAN10001 Aggteleki-karszt Különleges madárvédelmi terület	+	+	+	A fenntartási terv az Agrárminisztérium költségvetési fejezet „Természetvédelmi kártalanítás” elnevezésű fejezeti kezelésű előirányzat keretéből elvégzendő természetvédelmi állapot felmérési, kármegelőzési és kezelési intézkedések meghatározására irányuló feladatok ellátásának keretében készült. TMF/126/2021
HUAN10002 Putnoki-dombság Különleges madárvédelmi terület	+	+	+	A fenntartási terv az Agrárminisztérium költségvetési fejezet „Természetvédelmi kártalanítás” elnevezésű fejezeti kezelésű előirányzat keretéből elvégzendő természetvédelmi állapot felmérési, kármegelőzési és kezelési intézkedések meghatározására irányuló feladatok ellátásának keretében készült. TMF/126/2021
HUBN10007 Zempléni-hegység a Szerencsi-dombsággal és a	+	+	+	A fenntartási terv az Agrárminisztérium költségvetési fejezet „Természetvédelmi kártalanítás” elnevezésű fejezeti kezelésű előirányzat keretéből elvégzendő természetvédelmi

Hernád-völgyel Különleges madárvédelmi terület				állapot felmérési, kármegelőzési és kezelési intézkedések meghatározására irányuló feladatok ellátásának keretében készült. TMF/126/2021
HUBN10001 Bodrozug-Kopasz-hegy-Taktaköz Különleges madárvédelmi terület	+	+	+	A fenntartási terv az Agrárminisztérium költségvetési fejezet „Természetvédelmi kártalanítás” elnevezésű fejezeti kezelésű előirányzat keretéből elvégzendő természetvédelmi állapot felmérési, kármegelőzési és kezelési intézkedések meghatározására irányuló feladatok ellátásának keretében készült. TMF/126/2021

Eddig elkészült céldokumentumok:

Natura 2000 terület neve	Készültség	Forrás
HUBN10007 Zempléni-hegység a Szerencsi-dombsággal és a Hernád-völgyel	+	A céldokumentum az Agrárminisztérium „Környezet- és természetvédelmi feladatok” fejezeti kezelésű előirányzat „Természeti értékek védelme” szakmai keret terhére „ Natura 2000 területek célkitűzéseinek felülvizsgálata” tárgyú támogatói okiratban foglaltak szerint készült. TMF/440/2021
HUAN20006 Sajó-völgy	+	A céldokumentum az Agrárminisztérium „Környezet- és természetvédelmi feladatok” fejezeti kezelésű előirányzat „Természeti értékek védelme” szakmai keret terhére „ Natura 2000 területek célkitűzéseinek felülvizsgálata” tárgyú támogatói okiratban foglaltak szerint készült. TMF/440/2021
HUAN20004 Hernád-völgy és Sajóládi-erdő	+	A céldokumentum az Agrárminisztérium „Környezet- és természetvédelmi feladatok” fejezeti kezelésű előirányzat

		„Természeti értékek védelme” szakmai keret terhére „ Natura 2000 területek célkitűzéseinek felülvizsgálata” tárgyú támogatói okiratban foglaltak szerint készült. TMF/440/2021
HUAN20003 Bódva-völgy és Sas-patak völgye	+	Vf KF/18-1/2022. számú Megbízási szerződés alapján, Natura 2000 területek terület-specifikus céljainak kidolgozása program keretében
HUAN21007 Bózsva-patak	+	Vf KF/18-1/2022. számú Megbízási szerződés alapján, Natura 2000 területek terület-specifikus céljainak kidolgozása program keretében
HUBN20087 Baskói-rétek	+	Vf KF/18-1/2022. számú Megbízási szerződés alapján, Natura 2000 területek terület-specifikus céljainak kidolgozása program keretében
HUBN20078 Pácini Mosonna-erdő	+	Vf KF/18-1/2022. számú Megbízási szerződés alapján, Natura 2000 területek terület-specifikus céljainak kidolgozása program keretében
HUBN20079 Révleányvári erdő	+	Vf KF/18-1/2022. számú Megbízási szerződés alapján, Natura 2000 területek terület-specifikus céljainak kidolgozása program keretében
HUBN20090 Komlóska Mogyorós-tető és Zsidó-rét	+	Vf KF/18-1/2022. számú Megbízási szerződés alapján, Natura 2000 területek terület-specifikus céljainak kidolgozása program keretében
HUBN20093 Bózsva Temető-alja	+	Vf KF/18-1/2022. számú Megbízási szerződés alapján, Natura 2000 területek terület-specifikus céljainak kidolgozása program keretében
HUBN20071 Bodrozug és Bodrog hullámtere	+	Vf KF/18-1/2022. számú Megbízási szerződés alapján, Natura 2000 területek terület-specifikus céljainak kidolgozása program keretében
HUBN20082 Felsőregmeci Ronyva	+	Vf KF/18-1/2022. számú Megbízási szerződés alapján, Natura 2000 területek terület-specifikus céljainak kidolgozása program keretében

HUBN20081 Long-erdő	+	Vf KF/18-1/2022. számú Megbízási szerződés alapján, Natura 2000 területek terület-specifikus céljainak kidolgozása program keretében
HUBN20092 Telkibányai Király-hegy	+	Vf KF/18-1/2022. számú Megbízási szerződés alapján, Natura 2000 területek terület-specifikus céljainak kidolgozása program keretében
HUBN20089 Füzéri Pál-hegy	+	Vf KF/18-1/2022. számú Megbízási szerződés alapján, Natura 2000 területek terület-specifikus céljainak kidolgozása program keretében
HUBN20084 Központi-Zempléni-hegység	+	Vf KF/18-1/2022. számú Megbízási szerződés alapján, Natura 2000 területek terület-specifikus céljainak kidolgozása program keretében
HUAN20005 Szuha-völgy	+	Vf KF/18-1/2022. számú Megbízási szerződés alapján, Natura 2000 területek terület-specifikus céljainak kidolgozása program keretében
HUAN20002 Rakaca-völgy és oldalvölgyei	+	Vf KF/18-1/2022. számú Megbízási szerződés alapján, Natura 2000 területek terület-specifikus céljainak kidolgozása program keretében
HUAN20001 Aggteleki-karszt és peremterületei	+	Vf KF/18-1/2022. számú Megbízási szerződés alapján, Natura 2000 területek terület-specifikus céljainak kidolgozása program keretében
HUAN10001 Aggteleki-karszt	+	Vf KF/18-1/2022. számú Megbízási szerződés alapján, Natura 2000 területek terület-specifikus céljainak kidolgozása program keretében
HUBN20073 Bodrogszegi Vár-hegy	+	Vf KF/18-1/2022. számú Megbízási szerződés alapján, Natura 2000 területek terület-specifikus céljainak kidolgozása program keretében
HUBN10001 Bodrogzug-Kopasz-hegy-Taktaköz	+	Vf KF/18-1/2022. számú Megbízási szerződés alapján, Natura 2000 területek terület-specifikus céljainak kidolgozása program keretében
HUAN21008 Mádi Bombolybánya	+	Vf KF/18-1/2022. számú Megbízási szerződés alapján, Natura 2000 területek terület-specifikus céljainak kidolgozása

		program keretében
HUBN20085 Északi-Zempléni-hegység	+	Vf KF/18-1/2022. számú Megbízási szerződés alapján, Natura 2000 területek terület-specifikus céljainak kidolgozása program keretében
HUBN20074 Tállyai Patócs-hegy és Sátor-hegy	+	Vf KF/18-1/2022. számú Megbízási szerződés alapján, Natura 2000 területek terület-specifikus céljainak kidolgozása program keretében
HUBN20072 Tokaji Kopasz-hegy	+	Vf KF/18-1/2022. számú Megbízási szerződés alapján, Natura 2000 területek terület-specifikus céljainak kidolgozása program keretében
HUBN20077 Erdőbényei-olaszliszkai magyar nőszirmos sztyepprétek	+	Vf KF/18-1/2022. számú Megbízási szerződés alapján, Natura 2000 területek terület-specifikus céljainak kidolgozása program keretében
HUBN21009 Mádi Kakas-hegy	+	Vf KF/18-1/2022. számú Megbízási szerződés alapján, Natura 2000 területek terület-specifikus céljainak kidolgozása program keretében
HUBN20088 Regéci Vár-hegy	+	Vf KF/18-1/2022. számú Megbízási szerződés alapján, Natura 2000 területek terület-specifikus céljainak kidolgozása program keretében
HUAN10002 Putnoki-dombság	+	Vf KF/18-1/2022. számú Megbízási szerződés alapján, Natura 2000 területek terület-specifikus céljainak kidolgozása program keretében
HUBN20075 Sárospataki Mandulás	+	Vf KF/18-1/2022. számú Megbízási szerződés alapján, Natura 2000 területek terület-specifikus céljainak kidolgozása program keretében

5.2. Élőhely-fenntartás, kezelés (élőhelyek és területegységek szerinti bontásban)

5.2.1. Az élőhelyeket érintő jelentősebb ökológiai állapotváltozások

2023-ban az elmúlt évek során tapasztalt tendenciák különböző mértékben, de folytatódtak az élőhelyek vonatkozásában.

Vadkár

Az elmúlt évekhez képest csökkent a vadkár. Ez elsősorban a vaddisznók számának csökkenése miatt következett be. Ennek pozitív hatása, hogy a túrasok intenzitása radikálisan csökkent, ami főként a védett gyepek vonatkozásában pozitív. Ugyanakkor meg kell említeni, hogy egyes területeken ismét elkezdett felszaporodni az állomány. A szarvasok által okozott rágási és - különösen a gyepeken - a taposási károk növekedtek, az egyedszám növekedése miatt. Dicséretes azonban, hogy a környék legnagyobb területű vadgazdálkodója (az ÉSZAKERDŐ Zrt.) az utóbbi években radikális vadállomány-csökkentésbe kezdett.

Időjárás

A 2022-23-as tél az 1901 óta íródó hosszú éghajlati sorban a második legmelegebb volt. Mindhárom téli hónap jócskán melegebb volt a sokéves átlagnál. Az évszak során lehullott csapadékmennyiség is meghaladta a szokásosat, kb. 10%-kal több eső esett. A január extrém csapadékosnak számított, a sokéves értéknek kb. a két és félszerese hullott. Érdemi hótakaró sajnos alig, mindössze 20-21 napig volt.

A 2023-as tavasz középhőmérséklete átlagban az 1991–2020-as éghajlati normál közelében alakult, a március melegebb, míg az április hűvösebb volt a megszokottnál. A csapadékos telet követően tavasszal is folytatódott a csapadékos időjárás, kicsivel több csapadék esett tavasszal mint a sokévi átlag.

Igazgatóságunk működési területén a 2023-as nyár középhőmérséklete csak kicsivel haladta meg az 1991–2020-as éghajlati normált, 0.5-1 °C-ot nem meghaladó pozitív anomália jelentkezett. Az elmúlt két száraz nyár után a sokéves átlagot kevéssel meghaladó mennyiségű csapadék hullott. 2023 őszén 1-2 °C pozitív anomália jelentkezett. Az évszak középhőmérséklete kb. 1,8-2 °C-kal haladja meg az 1991-2020-as normált. Szeptember különösen nagy mértékben volt melegebb a megszokottnál. A 2023. ősz a legmelegebb lett az 1901-től kezdődő rangsorban. Az őszi csapadékösszeg meghaladta a sokévi átlagot, melynek évszakon belüli eloszlása nagyon egyenetlen volt. Az ősz egy csapadékban szegény szeptemberrel indult, kb. 30%-kal kevesebb csapadék volt. Ezt egy közel átlagos október követte, majd egy rendkívül csapadékos november zárta a sort.

Erdőkezelés

A különböző hegyvidéki és ártéri erdőtársulások, valamint erdei tisztások, vízállások, változatos élőhelyeket biztosítanak számos védett, illetve közösségi jelentőségű fajnak, azonban az erdőállományok többségének természetességi állapota kedvezőtlennek mondható. Az erdők hosszútávú fennmaradása és természetes megújulása érdekében fontos az őshonos állományok korosztályszerkezetének megfelelő széthúzása, amelyet szálalóvágással és szálalással lehet elérni. Ez a megközelítés nem arról szól, hogy teljes mértékben kihasználjuk az erdőtervekben előírt fakitermelési lehetőségeket, hanem az erdők és az erdőlakó fajok védelmét és különösen megőrzését, élőhelyeik kedvezőbbé tételét helyezi előtérbe.

Az erdők természetes szerkezete, ezzel stabil ökoszisztémája, az erdei élővilág biológiai diverzitásának alapja. A természetes erdők jellemzője többek között az őshonos, elegyes fajösszetétel, a természetes megújulást biztosító korosztályeloszlás és színtezettség. Az erdőszerkezeti változatosság bővítése a korosztályszerkezet megváltoztatása és ezáltal a természetes erdődinamikai folyamatok érvényre juttatása, több évtizedes tervszerű tevékenységet igénylő folyamat.

Erdeinkben általánosan elterjedté vált a tölgy-csipkésposloska (*Corythucha arcuata*), és egyre intenzívebb terjedése figyelhető meg az amerikai lepkecabócának (*Metcalfa pruinosa*).

Egyre nagyobb területen figyelhető meg a kőrisek pusztulása egy gyökértapló faj miatt.

Klímaváltozásra, talajvízszint süllyedésre adott újkeletű/terjedő helyi válaszok

Az Igazgatóság működési területén természetvédelmi szempontból jelentős vizes élőhelyek találhatóak. Ezek közül kiemelendők a világörökség részét képező és részben Ramsari területnek minősülő Aggteleki Nemzeti Park területén lévő állóvizek és vízfolyások, a Keleméri Mohos-tavak területe, a nagy részben Ramsari terület, a Bodrogszeg, továbbá a Long-erdő, valamint a Zempléni Tájvédelmi Körzetben lévő patakok. A vizes élőhelyek vízellátottsága az elmúlt időszakban egyre inkább ingadozott, számos veszélyeztető körülmény hat ezekre az élőhelyekre (klímaváltozás, tápláló vízforrások vízhozamának csökkenése), eutrofizáció, szukcesziós folyamatok. A nyílt vizes élőhelyek beszűkülése az eutrofizációs folyamatok mellett az inváziós növényfajok térhódításának tudható be. Ezt a folyamatot erősíti a klímaváltozás miatt megváltozott csapadékeloszlás, hóolvadás következtében időben eltolódott (jeges ár), vagy megszűnt (zöldár) árvizek hatása. Az egykori holtmedrek feltöltődése azok megszűnéséhez vezet, továbbá a potenciális fészkelő- és táplálkozó területet jelentő part menti részeket özönnövényfajok töltötték fel. E fajok sűrű egyedszáma a nyílt vízfelületek megközelítését is lehetetlenné teszi.

A Bodrogszeg területén végrehajtott beruházásoknak köszönhetően javult a vízellátás, de a Bodrogszegi I. és II. főcsatornában az oxigénben gazdagabb, mozgó víztömeg biztosítása elengedhetetlen. A Long-erdő természetvédelmi területén lévő műtárgyak gátolják a víz áramlását, a vízállások feltöltődtek és nincsenek összeköttetésben a Bodrog folyóval. A szerencsi cukorgyári ülepítőtavak területén olyan vizes élőhelyek alakultak ki, amelyek sok védett madárfajnak lehetnek ideális élőhelyei, de a víz betáplálását biztosító csatorna megrepedt a vasút alatt. A folyamatos vízellátás biztosítása érdekében beavatkozás szükséges.

A Zempléni Tájvédelmi Körzet patakokban és vízfolyásokban gazdag, amelyek ökológiai zöld folyosóként szolgálnak, de hosszirányú átjárhatóságuk romlott, mesterséges bukók, változó vízmélység és feltöltődés miatt. Ezek a problémák különösen súlyosak lehetnek extrém csapadékhiány esetén.

Inváziós fajok körében észlelt változások, (például új táji elemek megjelenése vagy klímaváltozás miatt)

A selyemkóró agresszív terjedése az Aggteleki Nemzeti Parkban és a teljes működési területen.

1. Az Aggteleki Nemzeti Park területén egyre fokozódó gondot okoz a közönséges selyemkóró (*Asclepias syriaca*) inváziós terjedése. Ez a növény a 1143/2014/EU rendelet hatálya alá tartozó inváziós idegen honos fajok (IAS) egyike.

A növény terjedését több tényező segíti elő:

- Repítőszőrös magvak: a selyemkóró magvai repítőszőrökkel rendelkeznek, amiknek segítségével a szél messzire elszórhatja őket. Ez a fajta terjedés megnehezíti a növény visszaszorítását.
- Mezőgazdasági gépek: a selyemkóró magvai a mezőgazdasági gépekre, főleg a kombájnokra is rátapadhatnak. Aratáskor a kombájnok ezeket a magokat újabb és újabb táblákra szállítják, így tovább terjesztve a növényt.
- A hagyományos agro-technológia nem szorítja vissza hatékonyan ezt a fajt, ezért további terjedésének megakadályozása csak szélesebb körű összefogással lehetséges. További terjedésének megakadályozása csak a természetvédelem, a növény-egészségügyi hatóság és a gazdálkodók közös összefogásával képzelhető el.

2. Sajnos két új fajcsoport is megjelent az ANPI működési területén. Ezek a *Paulownia* és a bambusz (*Phyllostachys*) fajok. Mindkét csoport esetében elmondható, hogy elsősorban települések belterületén jellemzőek jelenleg, de megfigyelhető külterületen is egyre nagyobb térfoglalásuk. Különösen a bambusz esetében kétséges, hogy későbbi visszaszorításuk akár mechanikai, akár kémiai módszerekkel megoldható lehetne. Mivel a visszaszorítása rendkívül nehéz feladat, ezért a megelőzésre kell helyezni a hangsúlyt.

A tájidegen és idegenhonos fafajok jelenléte és terjedése, a termőhelyet és az ökoszisztémát károsító hatása jelentős problémát jelent. A tájidegen fafajok egyrészt az ún. kultúrerdők (pl. fenyvesek, akácosok) és a faültetvények (nemesnyár) formájában, valamint az őshonos állományokban – legnagyobb arányban az átmeneti erdőkben – mozaikos, vagy szórványos elhelyezkedésben vannak jelen. Az Aggteleki Tájegységben a tájidegen akác és fenyőfélék jelenléte jellemző, a saját vagyongazdálkodásban lévő erdőterületeken az elterjedésük mindössze 3-3 % elegyarányú. Az inváziós fajok közül a bálványfa terjedése jelenti a legnagyobb problémát. A Zempléni Tájegységben a tájidegen fajok közül a nemesnyár ültetvényerdők foglalják el a legnagyobb területet a Bodrogszegi TBTK és a Long-erdő TT területén, a hegy- és dombvidéki erdőterületeken pedig elsősorban a fehér akác állományai vannak jelen. Az inváziós fafajok közül elsősorban az amerikai kőris terjedése fenyegeti az őshonos állományokat, amelynek a természetes felújításokra gyakorolt allelopatikus hatása is jelentős. Az ártéri területeken különösen nagy problémát jelent a gyalogakác terjedése, amely az erdők

mesterséges felújítása során víz- és tápanyag-konkurenciát is jelent. Az özönnövény-fajok jelentette nyomás az ártéri területeken hatalmas, a folyók által szállított propagulumok folyamatos fertőzést jelentenek.

A térfoglaló cserje- illetve fafajok csak kisebb része őshonos, többségében tájidegen (pl. akác, erdei- és fekete fenyő) és idegenhonos fajok térfoglalása tapasztalható, amelyek jelentős része inváziós faj. Az élőhelyek többségét a természetes szukcesszióból adódó változások mellett a 1143/2014/EU rendelet hatálya alá eső IAS fajok veszélyeztetik. Ezen fajok felmérése és monitorozása folyamatosan történik, melynek eredményei a 4.2. fejezetben részletesen be vannak mutatva.

Gyepes, fáslegelők cserjésedésében, erdősülésében érzékelhető változások

A gyepes élőhelyek kiterjedését csökkentő, ökológiai funkcióinak érvényesülését veszélyeztető, korlátozó és degradációhoz vezető tényezők és folyamatok a gyepes élőhelyek jelentős részét érintik, és aktív beavatkozást igényelnek. Az Igazgatóság működési területén lévő gyepes élőhelyeket jellemzően a hagyományos tájgazdálkodás hozta létre és tartotta fenn. A legeltetés és kaszálóként való használat visszaszorulása a gyepszerkezet megváltozását és a szukcessziós folyamatok (cserjésedés, fafajok megjelenése és növekvő térfoglalása a gyepeken) akadálytalan érvényesülését eredményezte, mindezek következményeként az egybefüggő füves területek kiterjedése csökkent, florisztikai összetétele elszegényedett, természetvédelmi szempontból értékes fajok populációi tűntek el a cserjésedett, fásodott területekről. Elsősorban nem védett területen megfigyelhető tendencia, hogy a gyepes területek kiterjedése is jelentősen csökken. Ennek okai a természetes szukcessziós folyamatok mellett (melyet erősít az állattartás visszaszorulása) az erdőtelepítések támogatása és a kedvezőbb agrártámogatási lehetőségek miatt a gyepes szántóvá alakítása.

Gazdálkodási jellemzőkből következő állapotváltozások vagy éppen kívánatos állapotváltozások elmaradása (fafajszelekciós tendenciák, célállomány típusok változtatása klímaváltozás várható hatásaira hivatkozva stb).

Az eredendően fajgazdag gyepes helyén a szukcesszió jellemzően nem hozott létre természetvédelmi szempontból kiemelkedő értéket képviselő élőhelyeket, ezért a szukcessziós folyamatok visszaszorításával és a térfoglaló cserje- és fafajok egyedeinek eltávolításával elsősorban az eredeti élőhelyi állapot megőrzése, illetve aktív élőhely-fejlesztési beavatkozásokkal történő visszaállítása a természetvédelmi cél. A karsztos fennsíki és a hegyi rétek egy kisebb részét a területen gazdálkodók kaszálással, ahol a cserjésedés miatt szükséges volt, szárazúzással kezelték és kis kiterjedésben extenzív legeltetés is megvalósult. Kiemelkedőnek mondható ezen a területen az Igazgatóság által fenntartott több mint kétszáz egyedű számláló hucul állomány területkezelésben is betöltött szerepe, illetve az ehhez társuló több száz hektáros kezelt (legeltetett, kaszált, szárazúzott) terület.

5.2.2. Élőhely-fenntartási, kezelési tevékenységek ismertetése

Az Igazgatóság vagyionkezelésében lévő 13 553,8753 ha területből 11 416,4105 ha van saját használatban, ebből az Aggteleki Tájegységben 38 községhatárban 6 699,8764 ha, a Zempléni Tájegységben 39 községhatárban 4 716,5341 ha.

Az Aggteleki Nemzeti Park Igazgatóság használatra kiadott területeinek nagysága 2023. évben 2 137,4648 ha volt, ebből pályázatás nélkül került kiadásra 210,2749 ha.

A saját használatban lévő és haszonbérbe adott területek művelési áganként az egyes tájegységekben:

Aggteleki Tájegység:

Művelési ág	Összkiterjedés (ha)	Saját használatban		Haszonbérbe adva	
		ha	%	ha	%
Szántó	488,6462	446,5676	91,39	42,0786	8,61
Rét	377,9227	358,5355	94,87	19,3872	5,13
Legelő	1 398,4878	1 250,1912	89,40	148,2966	10,60
Kert	0,0000	0,0000	0,00	0,0000	0,00
Szőlő	4,3341	4,3341	100,00	0,0000	0,00
Gyümölcsös	4,6132	4,6132	100,00	0,0000	0,00
Nádas	0,0000	0,0000	0,00	0,0000	0,00
Halastó	0,0000	0,0000	0,00	0,0000	0,00
Erdő	4 417,3929	4 417,3929	100,00	0,0000	0,00
Fásított terület	15,6153	15,6153	100,00	0,0000	0,00
Kivett	202,6266	202,6266	100,00	0,0000	0,00
Összesen	6 909,6388	6 699,8764	96,96	209,7624	3,04

*A tárgyévben vásárolt ingatlanok nem szerepelnek a tájegységnél.

**A „Haszonbérbe adva” rovatban szereplő területek esetében 2023. évben lejárt 3 megbízási szerződés, amelyek ismételt megkötésre kerültek. Tárgyév szeptember 25. napján két haszonbérleti szerződés szűnt meg a határozott időtartam lejáta miatt, a szerződések tárgyát képező földrésztetek tekintetében a korábbi haszonbérrelőkkel megbízási szerződés került megkötésre egy éves határozott időtartamra.

Zempléni Tájegység:

Művelési ág	Összkiterjedés (ha)	Saját használatban		Haszonbérbe adva	
		ha	%	ha	%
Szántó	118,8729	96,4436	81,13	22,4293	18,87

Rét	2 243,8733	860,1672	38,33	1 383,7061	61,67
Legelő	958,6904	438,2694	45,72	520,4210	54,28
Kert	0,0000	0,0000	0,00	0,0000	0,00
Szőlő	0,0000	0,0000	0,00	0,0000	0,00
Gyümölcsös	0,2548	0,2548	100,00	0,0000	0,00
Nádas	23,6300	23,6300	100,00	0,0000	0,00
Halastó	0,0000	0,0000	0,00	0,0000	0,00
Erdő	2 411,4159	2 411,4159	100,00	0,0000	0,00
Fásított terület	31,7256	30,5796	96,39	1,1460	3,61
Kivett	855,7736	855,7736	100,00	0,0000	0,00
Összesen	6 644,2365	4 716,5341	70,99	1 927,7024	29,01

*A tárgyévben vásárolt ingatlanok nem szerepelnek a tájegységnél.

**A „Haszonbérbe adva” rovatban szereplő területek esetében, tárgyév szeptember 25. napján egy haszonbérleti szerződés szűnt meg a határozott időtartam lejárta miatt, a szerződés tárgyát képező földrészlet tekintetében a korábbi haszonbérrelővel megbízási szerződés került megkötésre egy éves határozott időtartamra.

Igazgatóságunk kapacitásainak határai között folyamatosan törekszik a saját használat és kezelés kiterjesztésére, mert ez biztosítja leginkább a védett területek megfelelő kezelését és a természeti értékek megóvását.

A két tájegység között a kezeléshez szükséges feltételekben már nincs jelentős különbség, de az érvényben lévő haszonbérleti szerződések, és az Aggteleki Tájegységben található hucul lóállomány tartási feltételeinek megteremtése miatt a két tájegységben a tárgyévben elvégzett kezelések továbbra is eltérő konstrukcióban történtek. A rendelkezésre álló gép és eszközparknak köszönhetően az Aggteleki Tájegységben 2023. évben a saját vagyongazdálkodásban lévő területek szinte teljes egészében 6699,8764 ha (96,96 %) saját használatban és kezelésben voltak, mindössze 209,7624 ha (3,04 %) volt haszonbérbe adva. A saját kezelési infrastruktúrával szintén rendelkező Zempléni Tájegységben a saját használat aránya alacsonyabb 4716,5341 ha (70,99 %) volt, illetve 1927,7024 ha (29,01 %) haszonbérbe adással lett hasznosítva.

Az erdők, fásított területek, szőlők, gyümölcsösök, nádasok és kivett területek esetében a saját használat aránya - mindkét tájegységben - gyakorlatilag 100 %-os, a szántók esetében pedig meghaladja a 91 %-ot (ATE), illetve 81 %-ot (ZTE).

A kettősség a rét és legelőterületek hasznosítása esetén is nyomon követhető. Amíg az Aggteleki Tájegységben a rét művelési ágú területek 94,87 %-a (358,5355 ha), a legelő művelési ágú területek 89,40 %-a (1250,1912 ha) volt saját használatban, addig a Zempléni Tájegységben a rét művelési ágú területek 38,33 %-a (860,1672 ha), a legelő művelési ágú területek 45,72 %-a (438,2694 ha) volt ilyen formában kezelve.

Művelési ágat tekintve tehát a két tájegységben összesen a legeltetésre, kaszálásra rendelkezésre álló terület az alábbiak szerint alakult:

Tájegység	Művelési ág	Összkiterjedés (ha)	Saját használatban		Haszonbérbe adva	
			ha	%	ha	%
ATE	Rét	377,9227	358,5355	94,87	19,3872	5,13
ATE	Legelő	1 398,4878	1 250,1912	89,40	148,2966	10,60
ZTE	Rét	2 243,8733	860,1672	38,33	1 383,7061	61,67
ZTE	Legelő	958,6904	438,2694	45,72	520,4210	54,28
Összesen:		4978,9742	2907,1633	58,39	2071,8109	41,61

Az összes rét és legelő művelési ágú terület nagysága 4978,9742 ha, melyből 2907,1633 ha van saját használatban, illetve 2071,8109 ha van haszonbérbe adva. Ha kicsit jobban a számok mögé tekintünk azt is látnunk kell, hogy a földhivatali nyilvántartás szerinti művelési ágak sok esetben nem a valós természetbeni állapotot és a tényleges területhasználatot tükrözik. A területek egy része inváziós és őshonos fásszárú fajokkal a becserjésedés, beerdősülés valamelyik stádiumában van. A KEHOP program keretében megvalósult pályázatainkban mind a két tájegységben kiemelt cél volt egy nagy léptékű rehabilitáció megvalósítását és a helyreállított területek hosszú távú fenntartását is biztosító infrastruktúra megteremtése – melyet sikerrel zártunk.

A saját használatban lévő területeken 2023. évben – a két tájegységekben – elvégzett kezelési tevékenységet az alábbiakban részletezzük.

Aggteleki Tájegység

Az Aggteleki Tájegység (továbbiakban: ATE) a saját vagyonkezelésben lévő - elsősorban a védett természeti területeken elhelyezkedő - erdő, rét, legelő, szántó és külterjes gyümölcsös művelési ágú területek fenntartásával, kezelésével kapcsolatos feladatokat látja el.

A saját vagyonkezelésben és használatban lévő területekből **4571,42 ha** az erdőtervezett erdő, ezen túl van még 47,94 ha olyan erdészeti adattárban erdőként nyilvántartott terület, amelyre jelenleg az Igazgatóság nincs erdőgazdálkodóként bejegyezve (ebből mindössze 0,75 ha van erdő művelési ágban). Ezen erdőterületek esetében (amennyiben a természetbeni állapot is ezt igazolja) a Nemzeti Földügyi Központ hozzájárulása esetén, művelési ág megváltoztatása, illetve megosztás lenne indokolt. A fenti számoktól kicsit eltérő a földhivatali nyilvántartás, mely szerint a vagyonkezelt területen 4417,3929 ha erdő művelési ágú terület található, a különbségként adódó 154,0271 ha egyéb művelési ágú területen lévő erdőkben szintén erdőgazdálkodási tevékenységet folytatunk. Ezen túl a tájegységben 15,6153 ha a művelési ág szerinti fásított terület nagysága.

A legelő és az erdő határán...

A fennmaradó egyéb művelési ágú (szántó, rét, legelő, szőlő, gyümölcsös), saját használatban lévő területek nagysága **2266,8682 ha**, melynek közel felén, cc. 1100 ha-on folytatunk rendszeres területkezelési tevékenységet. Ezen túl az Északerdő Zrt. vagyonkezelésében lévő 96,26 ha - rét, legelő művelési ágú - területre van érvényes vállalkozói szerződésünk, melynek keretében pásztoroló legeltetéssel, kaszálással és takarmány termeléssel hasznosítjuk a területet.

A rét, legelő és szántó területeken végzett kezeléssel egyúttal a hucul lóállomány téli takarmányszükségletét is elő tudjuk állítani, az időjárástól függő mennyiségben.

Kaszálóként hasznosított területek

Zempléni Tájegység

A Zempléni Tájegységben 2023. évben a hatékony munkaszervezést a hatókörünkön kívül álló több tényező igencsak hátráltatta.

Ártéri területen található a gyepek, illetve szántóterületeink döntő többsége. Az ökológiai szempontból jelentős árvizek széles körű hatást gyakoroltak minden területkezelési tevékenységünkre. 2022. decemberétől több árhullám vonult le a Tiszán és a Bodrogon, így mind a gyepek, mind az erdőterületek megközelítése csak április végén vált lehetségessé.

Az év eleji hosszan tartó árvíz teljesen feltöltötte a vizes élőhelyeket, így biztosítva a vízi élővilág változatosságát. A vizes élőhelyek part menti sávjának inváziós növényfajoktól történő mentesítése nyár végén zökkenőmentesen zajlott.

Az erdőfelújítási területeken komoly késések léptek fel az előkészítő munkákban, beleértve a terület –, és talaj-előkészítéseket, valamint csemeteültetést. A 2023. év végén bekövetkező újabb árvíz további akadályokat gördített az erdőfelújítási munkálatok elé.

2023. év végén bekövetkezett árvíz a Bodrogszigeten

Az erdőültetések kézi csemete ültetéssel történtek, amelyeket külső vállalkozó végzett el. Összesen 66 200 db csemetét ültettek el 15,43 hektáron. Terület –, és talaj – előkészítés tavasszal és ősszel is történt, amelyet szintén vállalkozó végzett. Tavasszal 6,85 hektáron történt terület-előkészítés, 9,85 hektáron a teljes területen pártás talaj-előkészítés történt, illetve 0,80 hektáron a terület egy részén talaj-előkészítés történt. A tavaszi terület-, és talaj-előkészítési munkálatoknak a májusi nagy meleg vetett véget, mivel ekkor már ésszerűtlen lett volna a kilevelesedett csemeték elültetése. Ősszel kevesebb területet tudott elvégezni a vállalkozó a Bodrogsziget érkező árvíz miatt. 3,395 hektárnyi területen részben történt terület-

előkészítés és 3,33 hektáron pedig teljes területtel pásztás talaj-előkészítés valósult meg. 23,815 hektárnyi terület-előkészítési munka és 32,86 hektárnyi talajelőkészítési munka maradt hátra a tárgyévben. Saját erőforrásból is végeztünk terület-előkészítést, amely összesen 11,665 hektáron valósult meg.

Terület-előkészítési feladatok ellátása saját erőforrással

A gyepterületek esetében a vízzel való borítottság már márciusban, áprilisban visszafogta a lágyszárúak növekedését.

Az ártéri és mentett ártéri szántóterületeken a talaj vízellátottsága megfelelő volt, ami a vetés előtti talajművelési munkákat nem befolyásolta, így mind a talajelőkészítési munkákat, mind pedig a vetést időben tudtuk elkezdni.

5.3. Élőhely-rehabilitáció (helyszín, az élőhely típusa, forrása, kezdete, várható befejezése)

Aggteleki Tájegység

A KEHOP projekt kapcsán a *Solidago canadensis* faj ellen mechanikai és vegyszeres visszaszorítási tevékenységet végeztünk, melyet az 5.5. fejezet ír le részletesen.

Az ATE munkatársai a parlagfű gépi technológiával végzett mechanikai irtásában is részt vettek, a napi területkezelési feladatokkal egy ütemben, illetve szükség szerint célirányosan, kiemelten fókuszálva az erősebben fertőzött községhatárookra.

Fásításból történő fakitermelés inváziós (A) és nem tájhonos fajok (EF) és ehhez kapcsolódó cserjeirtás 8 helyrajzi számot érintett, összesen 18,36 ha területtel és 60,0 m³ kitermelt fatérfogattal. A következő években a területeket géppel fogjuk szárazítani, a gyepek élőhelyekre jellemző kaszálható állapot eléréséig.

Korábban erdősült kitakarított és szárazított terület

Ezen túl erdőterületeinken is végeztünk olyan beavatkozásokat (elsősorban nem őshonos fajokból álló erdőállományok átalakítása, illetve jellemzően őshonos fajú állományokból nem őshonos fajok eltávolítása stb.), melyek részletezésére az erdőterületekkel foglalkozó 6.3. fejezetben kerül sor.

Zempléni Tájegység

Gyepterületek visszaszerzése kisebb mértékben történt meg 2,15 hektáron hegyvidéki tisztáson. Az erdőtervezett területen kívüli gyepterületek visszaszerzése fakitermeléssel és gyalogakác szárazítással történt. Emellett nagyobb, nehezen mérhető munkálatok zajlottak a korábbi gyalogakác és beerdősülés által elvesztett területek fenntartása érdekében, mint például szárazítás, legeltetés, kaszálás, amelyek egyes területeken átfedtek egymást.

Az évek óta kedvező piaci árképzésű gyűjtött tűzifa iránt a tárgyévben nem mutatkozott nagy igény. Összesen 761,34 m³ tűzifa került ki a fásításból való fakitermeléssel gyepeink területéről.

A 2023-as év során az alábbi nagyságrendben valósítottunk meg élőhely-rekonstrukciókat erdőtervezett területen:

- tájidegen fafajok tarvágásával: 17,89 hektáron,
- gyéritéssel idegenhonos fafajok eltávolításával: 11,58 hektáron
- inváziós fafajok eltávolítása szálalással: 2,36 hektáron.

5.4. Fajmegőrzési tevékenységek (fajok és élőhelyek szerinti bontásban, feltüntetve a helyszínt)

5.4.1. A fajokat érintő jelentősebb ökológiai állapotváltozások

Klímaváltozás:

2023-ban csak adatgyűjtés történt, adatelemzés és értékelés nem volt (legutóbb 2016-ban történt részletes feldolgozás). Az adatgyűjtés folyamatosan zajlik Jósvafőn, az Országos Meteorológiai Szolgálat mérőállomásán, ahonnan a Szolgálat rendszeresen az ANPI rendelkezésére bocsátja az adatokat.

A 2023. év időjárása valamivel melegebb volt az átlagnál, és csapadék is több hullott, mint a megelőző évtizedek átlaga. Szerencsére nem ismétlődött meg a 2022-es év rendkívül aszályos időjárása, melynek nyomai hosszú évekig észlelhetőek maradnak.

Saját eszközzel történik adatgyűjtés a denevérvédelmi célú beavatkozások tervezése és hatásmonitoringja keretében kitüntetett denevérszállásokon. Itt programozható termohigrométerekkel végezzük a szálláshelyek belső részén a léghőmérséklet (°C) és a relatív páratartalom (%RH) mérését 30-60 perces mintázási gyakorisággal.

5.4.2. Fajmegőrzési tevékenységek ismertetése

Növények:

Boldogasszony papucs (*Cypripedium calceolus*)

Fajmegőrzési intézkedés: 2023-ban volt a fajra vonatkozó természetvédelmi intézkedés.

Védelem foka: fokozottan védett.

Védelmi intézkedés helye: a 2022-es kedvezőbb helyzet után 2023-ban ismét gyengébben virágoztak a tövek és kevesebb termést is fejlesztettek. A legtöbb állomány esetében szükségessé vált a cserje- és lombkoronaszint borításának a csökkentése, melyet a jövőben a vagyonkezelőkkel történő sikeres egyeztetés után el kell végezni. Ugyanakkor az egyre gyakoribb aszályos időszakok miatt a túlzott felnyitást kerülni kell.

Eredmény, hatásosság: A faj állománya alacsony szinten stabilnak mondható.

Buglyos tátorján (*Crambe tataria*)

Fajmegőrzési intézkedés: 2023-ban volt a fajra vonatkozó természetvédelmi intézkedés.

Védelem foka: fokozottan védett.

Védelmi intézkedés helye: Megyaszón a faj egykori élőhelyének közelében kitisztítottunk egy cserjésedő löszgyepet, valamint beszereztük az élőhelyhelyreállításához és a telepítéshez szükséges engedélyeket. Felvettük a kapcsolatot a Megyaszói Önkormányzattal az élőhelykezeléssel kapcsolatosan. Helyi szaporítóanyag hiányában – mivel a populáció 2006-ban megsemmisült – felvettük a kapcsolatot a Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatósággal. Az Igazgatóság nyilatkozott arról, hogy támogatást nyújt és a visszatelepítéshez szaporítóanyagot biztosítanak.

Eredmény, hatásosság: A területelőkészítő munka hatásos volt, 0,5 ha területet készítettünk elő a növény visszatelepítése céljából. Együttműködési megállapodást kötöttünk az önkormányzattal, továbbá együttműködünk a Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatósággal is a faj visszatelepítésének hatásossága érdekében.

Illatos csengettyűvirág (*Adenophora liliifolia*)

Fajmegőrzési intézkedés: 2023-ban volt a fajra vonatkozó természetvédelmi intézkedés.

Védelem foka: fokozottan védett.

Védelmi intézkedés helye: Aggteleki Nemzeti Park és Zempléni Tájvédelmi Körzet. A felmérések kezdetétől erős fluktuáció figyelhető meg az egyedszámban, különösen az aggteleki populációt illetően, ahol az utóbbi évek felméréseinél csökkenés volt tapasztalható.

Eredmény, hatásosság: Örvendetes, hogy 2022-ben egy új, 3 tőből álló állományt sikerült találni itt, így az egyedszám 4-re növekedett. 2023-ban ez az egyedszám meg is maradt. Itt a töveket 2023-ban egyedileg dróthálóval bekerítettük, így minden tő virágzott és termést is érlelt. A zempléni állományok az évenként ismétlődő élőhelyi beavatkozásoknak (cserjeirtás, kaszálás) köszönhetően stabilak.

Osztrák sárkányfű (*Dracocephalum austriacum*)

Fajmegőrzési intézkedés: 2023-ban volt a fajra vonatkozó természetvédelmi intézkedés.

Védelem foka: fokozottan védett.

Védelmi intézkedés helye: 2023-ban a kedvezőbb csapadékviszonyok ellenére ismét negatív hatások jelentkeztek. Az egyedszámok csökkenését csak egyes állományoknál figyeltük meg, ugyanakkor a virágzás intenzitása szinte mindenhol jelentősen visszaesett, kivételt a kisebb állományok jelentik. A legtöbb termőhelyen egyértelműen lehet látni a gyepek átalakulását, mely elsősorban a nyílt foltok záródásában jelentkeznek. A legjelentősebb változás a tohonyai állományt érinti, ahol a felmérések kezdete óta (2002) nem volt ennél alacsonyabb egyedszám.

Eredmény, hatásosság: A faj természetvédelmi helyzete egyelőre kedvezőnek mondható, bár egyre inkább negatív tendenciák kezdenek dominálni. A rendszeres aszályos periódusok valószínűleg kedvezőtlenül fognak hatni erre a fajra is. A faj termőhelyeit rendszeresen kezeljük.

Tornai vértő (*Onosma tornense*)

Fajmegőrzési intézkedés: 2023-ban nem végeztünk fajmegőrzési tevékenységet.

Védelem foka: fokozottan védett.

Védelmi intézkedés helye: –

Eredmény, hatásosság: –

További természetvédelmi kezelések: Érzékeny növényfajok élőhelyén célzott kezelések történtek olyan állományoknál, ahol kis területen, kézi munkavégzésre volt szükség pl. illatos csengettyűvirág, buglyos tátorján, szibériai nőszirm.

Buglyos tátorján (<i>Crambe tataria</i>)	Megyaszó Tátorjános TT	Kézi cserjeirtás, terület-előkészítés a faj visszatelepítése érdekében.
Illatos csengettyűvirág (<i>Adenophora liliifolia</i>)	Regéc: Gyertyán- kúti-rét Füzér: Drahos Aggtelek: Csiszár- nyítás	A területen számos más fokozottan védett és védett növényfaj is előfordul. Továbbra is kézi kaszálással és szelektív cserjeirtással tartjuk fenn a terület legértékesebb részeit, melyek fokozottan védett növények élőhelyei.
Szibériai nőszirm (<i>Iris sibirica</i>)	Aggtelek: Földszén-völgy	Kézi cserjeirtás az élőhely felnyitása érdekében.

2023-ban a Természetvédelmi Őrszolgálat a Zempléni Tájegységben több értékes területet kezelt. A munkák kézi erővel történtek olyan helyeken, ahol géppel nem lehet kezelési feladatot végezni.

Dátum	Település	Terület	Tevékenység	Kezelt terület (ha)
2023.01.24.	Nagyhuta	Somoska	Cserjeirtás	0,5
2023.01.25.	Nagyhuta	Somoska	Cserjeirtás	0,5
2023.01.27.	Nagyhuta	Somoska	Cserjeirtás	0,5
2023.08.21.	Sárospatak	Szögi- Holt- Bodrog	Invazív fa és cserjefajok irtása	0,5
2023.08.22.	Sárospatak	Szögi- Holt- Bodrog	Invazív fa és cserjefajok irtása	0,5
2023.10.26.	Regéc	Bohó-rét	Cserjeirtás	0,4
2023.12.19.	Háromhuta	Nagy-oldal alja	Cserjeirtás, lehordás	0,5

Állatok:

Alpesi gőte (*Triturus alpestris*)

Fajmegőrzési intézkedés: 2023-ban nem történt a fajra vonatkozóan természetvédelmi (fajmegőrzési) tevékenység.

Védelem foka: fokozottan védett.

Védelmi intézkedés helye: 2023-ban nem történt a fajra vonatkozóan természetvédelmi (fajmegőrzési) tevékenység.

Eredmény, hatásosság: 2023-ban nem történt a fajra vonatkozóan természetvédelmi (fajmegőrzési) tevékenység.

Anker araszoló (*Erannis ankeraria*)

Fajmegőrzési intézkedés: 2023-ban nem történt a fajra vonatkozóan természetvédelmi (fajmegőrzési) tevékenység.

Védelem foka: fokozottan védett.

Védelmi intézkedés helye: 2023-ban nem történt a fajra vonatkozóan természetvédelmi (fajmegőrzési) tevékenység.

Eredmény, hatásosság: 2023-ban nem történt a fajra vonatkozóan természetvédelmi (fajmegőrzési) tevékenység.

Barát- és cigányréce (*Aythya ferina*) (*Aythya nyroca*)

Fajmegőrzési intézkedés: 2023-ban nem történt a fajokra vonatkozóan természetvédelmi (fajmegőrzési) tevékenység. A „Ritka és telepesen fészkelő madarak” felmérése során ezen fajok esetében, kapacitás hiányában, csak a potenciális élőhelyek töredékének felmérése történt meg.

Védelem foka: fokozottan védett.

Védelmi intézkedés helye: 2023-ban nem történt a fajokra vonatkozóan természetvédelmi (fajmegőrzési) tevékenység.

Eredmény, hatásosság: 2023-ban nem történt a fajokra vonatkozóan természetvédelmi (fajmegőrzési) tevékenység.

Földalatti szálláshelyeken élő, illetve erdő- és épületlakó denevérfajok védelme:

Fajmegőrzési intézkedés: 2023-ban folyt fajmegőrzési tevékenység.

Védelem foka: védett és fokozottan védett fajok.

Védelmi intézkedés helye: Néhány jelentősebb méretű kolóniánál történtek kármentesítési és kármegelőzési jellegű programok (takarítások, kisebb-nagyobb védelmi intézkedések pl.

Arka, Szinpetri, stb.). Lakossági kérésre/bejelentésre denevérvédelmi intézkedések történtek (kitelepítés – kizárás, mentés) 6 alkalommal.

Eredmény, hatásosság: Az ismert denevérkolóniák helyzete biztosított volt 2023-ban.

Díszes tarkalepke (*Euphydryas maturna*)

Fajmegőrzési intézkedés: 2023-ban nem történt a fajra vonatkozóan természetvédelmi (fajmegőrzési) tevékenység.

Védelem foka: védett.

Védelmi intézkedés helye: 2023-ban nem történt a fajra vonatkozóan természetvédelmi (fajmegőrzési) tevékenység.

Eredmény, hatásosság: 2023-ban nem történt a fajra vonatkozóan természetvédelmi (fajmegőrzési) tevékenység.

Dobozi pikkelyescsiga (*Hygromia kovacsi*)

Fajmegőrzési intézkedés: 2023-ban nem történt a fajra vonatkozóan természetvédelmi (fajmegőrzési) tevékenység.

Védelem foka: fokozottan védett.

Védelmi intézkedés helye: 2023-ban nem történt a fajra vonatkozóan természetvédelmi (fajmegőrzési) tevékenység.

Eredmény, hatásosság: 2023-ban nem történt a fajra vonatkozóan természetvédelmi (fajmegőrzési) tevékenység.

Farkas (*Canis lupus*)

Fajmegőrzési intézkedés: 2023-ban volt a fajra vonatkozó természetvédelmi intézkedés. Folyamatos állománykövetés történt életnyomok és mozgásérzékelős kamerák segítségével. 2023-ban egy esetben érkezett bejelentés háziállat állományban történt károkozásról (4db juh).

Védelem foka: fokozottan védett.

Védelmi intézkedés helye: Zempléni és Aggteleki Tájegységben. (A fajjal kapcsolatos információk a 4.1-es fejezetnél szerepelnek.)

Eredmény, hatásosság: 2023-ban mindkét tájegységben szaporodott. A karszton nőtt az állomány, két falka is szaporodott. A Zemplénben egy falka szaporodott, de ennek ellenére is úgy tűnik, hogy csökkent az egyedszám. Elhullás egy esetben, a Zempléni Tájegységben fordult elő. Egy elpusztult farkasról van tudomásunk (Regéc), az elhullás oka szervi elégtelenség, a boncolás alapján toxikus eredetű, de nem beazonosítható. Illegális elejtés sajnos két esetben fordult elő (M237 és Putnok), mindkét esetben tart a nyomozás. Becsült populációméret a két tájegységben kamerafelvételekre, és a havas időben végzett nyomkövetésekre alapozva: 3, illetve 2 falka (szaporodó családok), összesen kb. 30 egyed.

Fehér gólya (*Ciconia ciconia*)

Fajmegőrzési intézkedés: 2023-ban is volt a fajra vonatkozó természetvédelmi intézkedés (fészkek stabilizálása, áthelyezése, fészektartóra helyezés).

Védelem foka: fokozottan védett.

Védelmi intézkedés helye: Az Aggteleki Nemzeti Park Igazgatóság Aggteleki és Zempléni Tájegységének területén.

Eredmény, hatásosság: Mindkét tájegységben enyhe növekedés volt megfigyelhető a lakott fészkek számát illetően.

Gyöngybagoly (*Tyto alba*)

Fajmegőrzési intézkedés: 2023-ban is volt a fajra vonatkozó természetvédelmi intézkedés. A tevékenység legfontosabb célja a költőállomány védelme és felmérése.

Védelem foka: fokozottan védett.

Védelmi intézkedés helye: A faj gyakran telepedik meg épületekben, ezért rendszeresen történnek épülettakarítások (felhalmozódó köpetek, hulladékok letakarítása), mely alapvetően szolgálja az épületlakó fajoknak a kezelők általi elfogadását. Bár nagyobb számban kerültek kihelyezésre költőládák (2022-ben még 35 darab üzemelt), az állományt inkább a

hagyományosabb költőhelyeken kell megtartani. Rendszeresen történt sérült gyöngybaglyok mentése, a veszélyeztetett költések átmeneti vagy végleges áttelepítése.

Eredmény, hatásosság: A denevérfelmérésekhez kapcsolódóan, mintegy 120 településen a gyöngybaglyok felmérése is megtörtént, de 2023-ban is csupán egyetlen helyen került elő a faj (sajnos éppen az egyik legnagyobb denevérkolónia mellől).

Haris (*Crex crex*)

Fajmegőrzési intézkedés: 2023-ban történt a fajra vonatkozó természetvédelmi intézkedés, a kaszálási bejelentőkre válaszként gazdálkodási korlátozás elrendelését kezdeményeztük a természetvédelmi hatóságnál. 2023-ban is kiemelt figyelmet fordított az Igazgatóság a haris állományának felmérésére.

Védelem foka: fokozottan védett.

Védelmi intézkedés helye: A Zempléni Tájegységben az állomány teljes felmérése volt megcélozva. Csak Sátoraljaújhely és a Hegyköz környékén volt észlelhető nagyobb számban. Az Aggteleki Tájegységben a felmérés a védett, Natura 2000 és MTÉT területekre korlátozódott, ahol csak Kelemér környékén voltak észlelhetők nagyobb számban a revírfoglaló kakasok. A Cserehát területén gyakorlatilag hiányzott 2023-ban is.

Eredmény, hatásosság: 2023-ban a Zempléni Tájegységben 39, az Aggteleki Tájegységben további 56 revírt sikerült kimutatni.

Hiúz (*Lynx lynx*)

Fajmegőrzési intézkedés: 2023-ban nem történt a fajra vonatkozóan természetvédelmi (fajmegőrzési) tevékenység.

Védelem foka: fokozottan védett.

Védelmi intézkedés helye: A fajjal kapcsolatos információk a 4.1-es fejezetnél szerepelnek.

Eredmény, hatásosság: Alkalmi előfordulású.

Nagy szikibagoly (*Gortyna borelii*)

Fajmegőrzési intézkedés: 2023-ban nem történt a fajra vonatkozóan természetvédelmi (fajmegőrzési) tevékenység.

Védelem foka: fokozottan védett.

Védelmi intézkedés helye: 2023-ban nem történt a fajra vonatkozóan természetvédelmi (fajmegőrzési) tevékenység.

Eredmény, hatásosság: 2023-ban nem történt a fajra vonatkozóan természetvédelmi (fajmegőrzési) tevékenység.

2023-ban megközelítőleg 800 oszlop került felmérésre szabadvezetékek mentén. Ennek jelentős része szisztematikus felmérés volt. Az eredményeket a mellékelt táblázat tartalmazza. Utólagos oszlopszigetelés 2023-ban nem történt.

FAJ	Egyedszám	Előfordulás állapota
Accipiter gentilis	2	Tetem - áramütött
Accipiter nisus	1	Tetem – áramütött
Aquila heliaca	1	Tetem – áramütött

Buteo buteo	13	Tetem – áramütött
Ciconia ciconia	11	Tetem – áramütött
Columba livia f. domestica	1	Tetem – áramütött
Coracias garrulus	1	Tetem – áramütött
Corvus corax	3	Tetem – áramütött
Corvus corone cornix	3	Tetem – áramütött
Corvus frugilegus	3	Tetem – áramütött
Corvus monedula	3	Tetem – áramütött
Falco tinnunculus	13	Tetem – áramütött
Garrulus glandarius	2	Tetem – áramütött
Pica pica	9	Tetem – áramütött
Streptopelia decaocto	2	Tetem – áramütött
Sturnus vulgaris	3	Tetem - áramütött
Végösszeg	71	

Meg kell említeni, hogy Abaujkéren a szél ledöntött egy parlagi sas (*Aquila heliaca*) fészket, egy fióka elpusztult.

5.4.3. Védett fajokkal kapcsolatos illegális cselekmények észlelése

2023. március 13. Tornabarakony: parlagi sas jelölt példány elhullás

Az ANPI Természetvédelmi Őrszolgálat 2023. március 13-án értesítést kapott a Magyar Madártani Egyesület munkatársától, hogy a Zorának elnevezett szlovák jeladós parlagi sas 2023. március 12-e óta egy pozícióról küld jeleket (48.482082 20.796916), így feltételezhetően valamilyen probléma van vele, esetleg elpusztult. Az MME-t a Szlovákiai Ragadozómadár Védelmi Szervezettől (Raptor Protection in Slovakia - <https://www.dravce.sk/web/index.php?lang=sk>) keresték meg.

A megadott pozíciónál az őrszolgálat még aznap délután megtalálta a madarat elpusztulva. (Martonyi 0106/4 hrsz. EOVS 779363 / 350212). A megtalálás helyének környékét az őrszolgálat megvizsgálta, de egyéb elhullott állatot nem talált.

Az elpusztult parlagi sаст és a megtalálás helyszínét az őrszolgálat átvizsgálta, és fotódokumentációt készített. A madár elpusztulásának okára az elsődleges vizsgálat alapján nem volt egyértelmű bizonyíték. Sem külső hatás, sem az állat kora nem indokolta a pusztulást. Mérgezésre utaló egyértelmű jel nem volt a helyszínen. Később a keresőkutyás átvizsgálás sem hozott eredményt.

Ugyanakkor az Igazgatóságra 2023. július 19-én beérkezett NÉBIH vizsgálati eredményközlésben karbofurán, 3-hidroxi karbofurán jelenlétét igazolta. Itt megjegyzendő, hogy a madár az elhullás napján Szlovákia területén is tartózkodott kb. 1 órát, úgyhogy nem kizárt, hogy ott mérgeződött le, vagy akkumulálódás okozta az elhullást.

2023. március 29. Viss: fehér gólya lelövés

Az Aggteleki Nemzeti Park Igazgatóság Természetvédelmi Őrszolgálat 2023. március 30-án bejelentést kapott, egy Viss település belterületén lévő sérült fehér gólyáról. A madarat a Mályi Madármentő Állomás vezetője 2023. március 30-án begyűjtötte, ahonnan az első ellátás után a Hortobágyi Madárkórházba szállították. Ott a sérült madarat a tervezett műtét előtt megröntgenezték, amely kimutatta, hogy az állat sérüléseit 1 db. 4,5 mm kaliberű légpuska lövedék okozta.

Az eset kapcsán az Igazgatóság büntető feljelentést tett, amely eredménytelenül zárult, az elkövető kilétét nem lehetett megállapítani. Az állat túlélte a támadást.

2023-ban is történt légpuskával fehér gólyára irányuló támadás. Ha volumenében nem, de az elmondható, hogy rendszeresen előforduló illegális cselekmény a fehér gólyára irányuló légpuskával elkövetett illegális cselekmény.

2023. július 10. Szuhafoő: Füsti fecske fiókás fészének leverése

2023. július 05-én lakossági bejelentés érkezett, hogy aznap délelőtt Szuhafoő településen, a Kocsis Vendégházban levertek egy fiókás fecskefészket. A bejelentő videót is mellékelte az esetről. Ennek a videónak a felbontása alacsony volt, ezért Rózsa Sándor természetvédelmi őrszolgálat-vezető kérte az eredeti felbontású felvétel megküldését, amit a bejelentő meg is küldött az Igazgatóság központi címére. A bejelentő a megküldött e-mail üzenetben jelezte, hogy fiókák is voltak a levert fészekben. A felvétel elemzése alapján megállapításra került, hogy legalább 4 fióka volt a levert fészekben.

A videófelvétel, illetve a megkapott további tájékoztatásban szereplő adatok alapján megállapításra került, hogy a cselekmény természetkárosítás bűncselekmény, ami miatt az Igazgatóság megtette a feljelentést a területileg illetékes Ózdi Rendőrkapitányságon. A rendőrhatalóság a feljelentés alapján elrendelte a nyomozást, amelynek eredményeként az elkövetőkkel szemben bírósági ítélet született, valamint közigazgatási bírság került kiszabásra.

2023. szeptember 01. Kelemér: szürke farkas elejtések

Az ANP Igazgatóság 2023. szeptember 01-jén kapott tájékoztatást az Ózdi Rendőrkapitányságtól, hogy nyomozást folytat természetkárosítás gyanúja miatt ismeretlen tettes ellen. A közölt tényállás szerint Kelemér településtől kb. 1 km-re, nem behatárolható időben, feltehetően az Alsó-Gömöri Nagyvas Vadásztársaság területén 3 példány farkast (*Canis lupus*) ejtettek el egyéni vadászat során. A bejelentő elmondása szerint a sportvadászok fényképeket készítettek, amelyeket több személynek megmutattak a településen. Az ügyel kapcsolatban a nyomozóhatóság adatszolgáltatást kért az ANP Igazgatóságtól a térségben előforduló farkas- állományra, illetve az azok létszámában történt esetleges változásra vonatkozóan. Az ügyben indított hatósági vizsgálat 2024. évre áthúzódó, ennek eredménye várhatóan 2024-ben lesz.

5.4.4. Védett és közösségi jelentőségű fajok kártételei

A hódok terjeszkedése továbbra is konfliktus helyzetet teremtett 2023 év során is. Év közben több engedély került kiadásra hódvár elbontásra az ÉMVIZIG kérésére.

A panasszal érintett faj	A panaszban szereplő kártétellel érintett termény, állatfajta stb.	A panasz szerinti kártétel dátuma (amennyire meghatározható, legalább hónapra)	Termény esetén a kártétellel érintett terület nagysága (ha)	Állatállományban okozott kártétel esetén a károsított példányok száma	A panaszban szereplő kártétel panasz szerinti mértéke (Ft)
Hód (Castor fiber)	Gyümölcsfákat rágott ki a hód.	2023.01.1.	-	-	-
Farkas	Háziállat támadás	2023.12.22. Nyíri	-	4	-
6 pld. fehér gólya	Fészkelési próbálkozás veszélyes helyszíneken, áramutések megakadályozása középvezettségű oszlopokon.	2023. 06.14. Sajókaza (regionális hulladékkezelő centrum villanyoszlopai)	-	-	-
Közönséges denevérek (60 pld)	Arkai római katolikus templom (ürülekszennyezés, harangszerkezet meghibásodása)	2023.06.10. Arka	-	-	-
Közönséges denevérek (580 pld)	Harsányi római katolikus templom (ürülekszennyezés, párazáró fólia leszaggatása)	2023.05.10	-	-	-
Rőt koraidenevér (50 pld)	Lakók zavarása ürülekszennyezéssel és hangoskodással.	2023. 05. 11. Miskolc, Győri kapu u. 75.	-	-	-
Kései denevér (1-10 pld)	Aggodalom ürülekszennyezés miatt.	2023.05.19. Pálháza, Móricz Zs. u. 41.	-	-	-
Csonkafülű denevérek betelepülése felújítás alatt álló épület belső terébe (800 pld)	Felújítás akadályozása, ürülekszennyezés miatt.	2023.07.17. Sárospatak, Kazinczy u. 33.	-	-	-
Ismeretlen denevérfaj (fehérszélű törpedenevér - nem azonosítható be)	Tömegesen beköltöztek a redőnytok felé	2023.10.04. Miskolc, Virág u. 1.	-	-	-

egyértelműen)					
fehérszélű törpedenevér (20 pld)	Lakóház padlástér hőszigetelés alá betelepülő denevérek (zaj és ürülékszennyezés)	2023.08. 28. Encs, Jókai u. 33.	-	-	-

A panasszal érintett faj	A panasszal kapcsolatos intézkedések	Volt-e helyszínbemjárás (I/N)	az NPI véleménye szerint a panasz szerinti kártétel (Ft) hány %-a valós (beleértve, hogy azt védett, közösségi jelentőségű faj okozta-e)	A tulajdonos által megtett megelőző intézkedés és ennek megfelelése az NPI szerint
Hód (Castor fiber)	Tájékoztatás	I	*	Megfelelő
Farkas	Helyszíni ellenőrzés. Megállapítható farkas támadás.	I	-	Nem volt megfelelő
6 pld. fehér gólya	Madarak fészekrakásának megakadályozása az áramutések megakadályozása, üzempavarok kiküszöbölése érdekében.	I	-	Értelmezhetetlen
Közönséges denevérek (60 pld)	Denevérguanó letakarítása, szigetelőlemezek kiépítése	I	-	Megfelelő
Közönséges denevérek (580 pld)	Kormányhivatallal és BNPI-vel egyeztetett segítségnyújtás. BNPI-s kollégákkal közösen megoldva	I	-	Értelmezhetetlen
Rőt koraidenevér (50 pld)	Denevérbarát kirekesztés és lezárás. (Kormányhivatallal és BNPI-vel egyeztetett segítségnyújtás)	I	-	Értelmezhetetlen
Kései denevér (1-10 pld)	Állapotfelmérés, iránymutatás	I	-	Értelmezhetetlen
Csonkafülű denevérek betelepülése felújítás alatt álló épület belső terébe (800 pld)	Állapotfelmérés, iránymutatás	I	-	Megfelelő
Ismeretlen denevérfaj (fehérszélű törpedenevér – nem azonosítható be egyértelműen)	Biztonságos kirekesztés (BNPI-s kollégákkal közösen megoldva.)	I	-	Megfelelő
fehérszélű törpedenevér (20 pld)	Denevérbarát elrekesztés.	I	-	Megfelelő

5.5. Idegenhonos inváziós fajokkal kapcsolatos gyakorlati tevékenységek

Kezelési intézkedések:

Széles körben elterjedt fajok féken tartása.

Az Aggteleki Nemzeti Park gyepi esetében a felsorolt inváziós fajok közül a kanadai aranyvessző (*Solidago canadensis*) van jelen a legnagyobb kiterjedésben, illetve természetvédelmi kezelés nélkül a legdinamikusabban terjedne. Az előbbieket miatt ez az a faj, amelyik az Igazgatóság által vagyongezelt területek szempontjából is a legnagyobb területen jelent problémát. Ezért e faj visszaszorítása érdekében történt 2023-ban is a legnagyobb erőfeszítés.

Az Igazgatóság saját vagyongezelésben lévő területein 14. éve történik a kanadai aranyvessző (*Solidago canadensis*) visszaszorítására, a szárzúzás mellett vegyszeres irtás is.

2023-ban Állami védekezés keretében, 698 ha területen történt vegyszeres kezelés, (*egy foltot évente többször is kezelni kell a sarjak felnövekedése, valamint elhagyási hiba miatt*). 2023-ban az alapkezelést két ismétlés egészítette ki, illetve a szegélyeken túl megkezdtük a nyílt gyepekben előforduló, a mechanikuskezelés hatására megritkult egyedek kezelését is. Ezt egészítette ki a mechanikus visszaszorítás 1684,7 ha-on.

A 2023-as év során még az ártéri keserűfű (*Fallopia sectio Reynoutria*), és a sokvirágú napraforgó (*Helianthus spp.*) kisebb állományainak vegyszeres visszaszorítására került sor, elsősorban az Aggteleki Nemzeti Park kanadai aranyvessző (*Solidago canadensis*) elleni védekezésre kijelölt területein.

Külön kiemelő a Bodrozug kérdése ahol a zöldjuhar (*Acer negundo*), amerikai kőris (*Fraxinus pennsylvanica*), gyalogakác (*Amorpha fruticosa*) okozta problémák csökkentésére Igazgatóságunk szintén tesz erőfeszítéseket.

(Az Igazgatóság működési területén megjelenő inváziós fajok felsorolását lásd az 4.2. fejezetben.)

A VI. melléklet táblázatában az elvégzett gyakorlati tevékenységeket foglaltuk össze.

5.6. Természetvédelmi mentőtevékenység

A Természetvédelmi mentőtevékenység alapvetően a Természetvédelmi Őrszolgálat és a Természetmegőrzési Osztály munkatársai által végzett tevékenység. A lakossági bejelentés, vagy a központi ügyeletről (112) beérkezett bejelentésekkel kapcsolatos intézkedések késedelem nélkül megtörténnek a rendelkezésre álló lehetőségek függvényében. A Természetvédelmi Őrszolgálat 0-24 órás készenléti szolgálata lehetőséget biztosít a haladéktalan beavatkozásra. A mentőtevékenységhez szükséges alapfelszerelés rendelkezésre áll. Mára az állatszállító dobozok, a védőeszközök az őrszolgálati járművek alapfelszereléseivé lettek. Az utóbbiakra azért van különösen nagy szükség, mert az elmúlt időszak járványügyi problémái miatt gyakran fokozott óvatossággal kell eljárni.

A mentőtevékenységgel kapcsolatos lakossági visszajelzések a korábbiakhoz hasonlóan kivétel nélkül pozitívak.

Az ANPI Természetvédelmi Őrszolgálatához közvetlenül 329 (2022. évben 360) lakossági bejelentés érkezett, melynek 68,3 %-a, azaz 225 bejelentés mentőtevékenység miatt érkezett. Ez az esetszám 5,5 %-al kevesebb, mint az előző évben volt (2022. évben 238). Arányaiban viszont hasonló a korábbi évhez.

A mentőtevékenység 50,0 %-a fokozottan védett fajok egyedére/egyedeire irányult, amely arányaiban közel azonos az előző évvel (2022-ben 49,7 %), de az esetszám magasabb volt 106 (2022. évben 90).

A mentőtevékenység során 2023-ban 46 faj (2022-ben 44), 425 egyede (2022-ben 580) került mentésre. Összesen 83 esetben került sor mentőhelyre történő szállításra.

FKV=106 eset, 126 egyed, 16.800.000 Ft értékben

V= 106 eset, 299 egyed 10.425.000 Ft

A sérült madarak 2023-ban is a korábbi évek gyakorlatának megfelelően elsősorban a Mályi Madármentő Állomáson lettek elhelyezve: 83 esetben (2022. évben 96 eset), ahonnan az esetek többségében a Hortobágyi Madárkórházba kerültek a további ellátásra szoruló állatok. Azok az egyedek kerülnek továbbszállításra, amelyek a mentéshez kapcsolódó állatorvosi ellátás és vizsgálat után is további kezelésre szorulnak. A Mentőközpontban főleg a mentett fiókákat, a kisebb sérülésből felgyógyuló lábadozókat, illetve a néhány napos ellátás után elengedhető egyedeket tartják. Az egyébként egészséges, megfelelő fejlettségi szintig felnevelt gólyafiókák egy idő után szintén Hortobágyra kerülnek, hogy csapatban lehessen repatriálásukról gondoskodni. A fentiek mellett az Alsódobszai madármentő állomás (4 eset), valamint egyszerűbb esetekben az őrszolgálat tagjai is közreműködtek a mentések során az elhelyezésben. 3 esetben közvetlenül a Hortobágyi Madárkórházba került egy madár.

A mentőtevékenységeket végző, fent felsorolt szervezetekkel az Igazgatóság külön megállapodással egyelőre nem rendelkezik.

A denevérek egy jelentős része (még Mályiból is) legalább átmenetileg zoológiai szakreferens kollégánkhoz (dr. Boldogh Sándor) került 2023. évben is a szakszerű ellátás érdekében. Különösen a téli nyugalmi időszakban, amikor fontos a hőmérséklet tartása.

Ezekről az állatokról egyéb adatfelvételezés is történt (méret, ivar, súly). Az állatokat állapotuk függvényében vagy azonnal visszahelyezi a természetbe, vagy átmeneti megfigyelés/ellátás alá helyezi őket. A tartós ellátásra vagy állatorvosi kezelésre szorulókat a FÁNK mentőközpontjába kerülnek. Az elpusztult állatok parazitológiai és egyéb vizsgálatra kerülnek.

A leggyakoribb bekerülési esetek baleseti sérülésekkel kapcsolatosak, különösen a fiókák kirepülési időszakában. A fő bekerülési ok: ütközés során szerzett sérülések. A gólyák esetében az elpusztulás oka 85%-ban áramütés volt.

Áramütéssel a korábbi évekhez képest kevesebb madár került be (1 pld.). Az áramütésben elpusztult madarak száma továbbra is magas (5.4.2 fejezet).

Egy esetben vadmacskát fogott egy csirketelepen kihelyezett élvefogó csapda. 5 esetben merült fel madárinfluenza gyanú, de ezeket a madarakat a helyszínen hagyták az intézkedő őrök. Egy esetben illegálisan tartott aligátor teknős elhelyezésével kapcsolatban érkezett rendőrségi megkeresés.

Érdekességként fordult elő, egy szlovák, megszökött sólymásmadárként engedéllyel tartott kerecsensólyom mentése, amely legyengült állapotban kerül mentésre a Hernád-völgyben.

A fokozottan védett fajok közül a leggyakrabban előforduló fajok a fehér gólya 102 (2022. évben 97), kuvik 10 (2022. évben 15) egyede volt érintett mentési tevékenységgel.

	madár	ebből fokozottan védett madár	emlős	ebből fokozottan védett emlős	egyéb gerinces
mentett	310	121	83	4	13

2023-ban az alábbi védett és fokozottan védett fajok kerültek begyűjtésre:

Fajnév	Példányszám	Az intézkedés után ebből biztosan elhullott
<i>Accipiter gentilis</i>	4	0
<i>Accipiter nisus</i>	4	0
<i>Apus apus</i>	1	0
<i>Astacus astacus</i>	7	7
<i>Asio otus</i>	5	0
<i>Athene noctua</i>	9	0
<i>Bubo bubo</i>	3	0
<i>Buteo buteo</i>	5	0
<i>Coronella austriaca</i>	1	0
<i>Ciconia ciconia</i>	109	20
<i>Corvus frugilegus</i>	1	1
<i>Delichon urbica</i>	41	2
<i>Dendrocopos maior</i>	1	0
<i>Elaphe longissima</i>	2	0
<i>Erithacus rubecula</i>	1	0
<i>Cygnus orol</i>	28	0
<i>Falco cherrug</i>	1	0
<i>Falco tinnunculus</i>	11	1
<i>Felis silvestris</i>	2	0
<i>Fulica atra</i>	1	0
<i>Gavia artica</i>	2	0
<i>Glis glis</i>	1	1
<i>Grus grus</i>	38	38

<i>Hirundo rustica</i>	2	2
<i>Lutra lutra</i>	1	1
<i>Martes mertas</i>	1	1
<i>Myotis myotis</i>	1	0
<i>Miniopterus screibersii</i>	1	1
<i>Natrix natrix</i>	3	0
<i>Natrix tessellata</i>	1	1
<i>Nyctalus noctula</i>	63	43
<i>Parus major</i>	17	1
<i>Passer domesticus</i>	3	1
<i>Pipistrellus kuhlii</i>	1	0
<i>Pipistrellus nathusii</i>	1	1
<i>Pipistrellus pipistrellus</i>	8	1
<i>Rhinolophus hipposideros</i>	2	2
<i>Sciurus vulgaris</i>	2	0
<i>Stryx aluco</i>	1	0
<i>Triturus dobrogicus</i>	8	0
<i>Strix uralensis</i>	1	0
<i>Turdus merula</i>	2	0
<i>Turdus philomelos</i>	6	3
<i>Haliaeetus albicilla</i>	1	0
<i>Erinaceus europaeus</i>	4	0
<i>Tyto alba</i>	1	0

A bejelentések egy része továbbra is nem védett és/vagy vadászható fajokkal kapcsolatos megkeresés, illetve a bejelentők döntő többsége nem rendelkezik megfelelő, megbízható fajismerettel, így minden bejelentés ellenőrzést/intézkedést igényel.

A mentőtevékenység egyértelműen segíti az Igazgatóság pozitív megítélését. A szociális vagy egyéb média is előszeretettel adja közre, és széles körben vált ki érdeklődést.

A mentési tevékenység erőforrás igénye 2023-ban.

A Természetvédelmi Őrszolgálat közreműködésével történt mentési esetszám, természetvédelmi érték, és ráfordítás	
Esetszámok:	
Állatmentési megkeresések összesen:	225 (2022 - 238)
Védett fajok	106 (2022-129)
Fokozottan védett fajok	105 (2022 - 92)
Pénzben kifejezett természetvédelmi érték (Ft)	
Védett fajok	10.425.000
Fokozottan védett fajok	16.400.000
Összesen:	26.825.000

Ráfordítás:	
Idő* (munka óra)	503 (2022 - 503)
Járműfutas** (km)	11 885 (2022 - 12 335)

* A kollégák saját járművel történő beszállításának ideje nélkül.

** A kollégák saját járművel történő beszállításának km-e nélkül.

Amikor valamely kollégának útba esett, és egyébként megoldható, akkor a beszállítások így történtek.

6. Saját vagyongazdálkodású területeken folyó tevékenység

Saját vagyongazdálkodású területek

Az Aggteleki Nemzeti Park Igazgatóság használatra kiadott területeinek nagysága 2023. évben 2 137,4648 ha volt, ebből pályázatás nélkül került kiadásra 210,2749 ha.

Művelési ág	Tárgyévben vásárolt (ha)	Tárgyévben kikerült (ha)	Összkiterjedés (ha)	Saját használatban		Haszonbérbe adva	
				Ha	%	Ha	%
Szántó	0,0000	0,0000	607,5191	543,0112	89,38	64,5079	10,62
Rét	0,0000	0,0000	2 621,7960	1 218,7027	46,48	1 403,0933	53,52
Legelő	0,0000	0,0000	2 357,1782	1 688,4606	71,63	668,7176	28,37
Kert	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,00	0,0000	0,00
Szőlő	0,0000	0,0000	4,3341	4,3341	100,00	0,0000	0,00
Gyümölcsös	0,0000	0,0000	4,8680	4,8680	100,00	0,0000	0,00
Nádas	0,0000	0,0000	23,6300	23,6300	100,00	0,0000	0,00
Halastó	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,00	0,0000	0,00
Erdő	0,0000	0,0000	6 828,8088	6 828,8088	100,00	0,0000	0,00
Fásított terület	0,0000	0,0000	47,3409	46,1949	97,58	1,1460	2,42
Kivett	0,0000	0,0000	1 058,4002	1 058,4002	100,00	0,0000	0,00
Összesen	0,0000	0,0000	13 553,8753	11 416,4105	84,23	2 137,4648	15,77

*A „tárgyévben vásárolt” rovatban vagyongazdálkodási szerződéssel még nem rendelkező ingatlanok szerepelnek.

**A „Haszonbérbe adva” rovatban szereplő területek esetében 2023. évben lejárt 3 megbízási szerződés, amelyek ismételt megkötésre kerültek. Tárgyév szeptember 25. napján három haszonbérleti szerződés megszűnt a határozott időtartam lejáta miatt, így a szerződések tárgyát képező földrészek tekintetében a korábbi haszonbérlettel megbízási szerződés került megkötésre egy éves határozott időtartamra. További egy haszonbérleti szerződés időtartama lejárt 2023. december 31. napján, így szintén megbízási szerződés került megkötésre, amely 2024. január 1. napján lépett hatályba.

*** 2023. decemberében egy korábban használatba nem adott terület esetében is megbízási szerződést kötött az Igazgatóság, mely 2024. január 1. napján lépett hatályba, így a fenti táblázatban még nem szerepel, mint „Haszonbérbe adott” terület.

6.1. Területvásárlások, kisajátítások adatai (védeltségi szint helyreállítás, elővásárlási jog, pályázatok)

A védett természeti területek védeltségi szintjének helyreállításáról szóló 1995. évi XCIII. törvény (a továbbiakban Vsz.) hatálya alá tartozó területvásárlásra, valamint elővásárlási jog gyakorlására a tárgyévben nem került sor.

Területvásárlás, kisajátítás, kártalanítás:

A tárgyévben az Igazgatóság nem kapott támogatást a Vsz. hatálya alá tartozó területek megvásárlására, ennek következtében nem került sor kisajátítást pótló adásvételi szerződés megkötésére, illetve kisajátítási eljárás lefolytatására sem. 2023-ban az Igazgatóság elővásárlási jogával sem élt.

A 2013-ban megkötött VK2013-271. számú természetvédelmi célú vagyonkezelési szerződés óta az időközben megvásárolt, állami tulajdonba került területekre vonatkozó vagyonkezelői jog rendezése érdekében 2020. októberében sor került VK-2020/7. számon a természetvédelmi célú vagyonkezelési szerződés kiegészítéséről szóló megállapodás megkötésére, melynek eredményeként 359,6473 ha terület került az Igazgatóság vagyonkezelésébe. Időközben többször nyilatkozott az Igazgatóság további területek esetében a vagyonkezelésbe vételi szándékáról.

Haszonbérletek:

Igazgatóságunk a 2023. évben nem hirdetett meg haszonbérleti pályázatot. Pályáztatás nélkül 5 ha alatti területek haszonbérbe adása érdekében nem került sor szerződéskötésre.

Tárgyév szeptember 25. napján három, december 31. napján egy haszonbérleti szerződés szűnt meg a határozott időtartam lejárta miatt, a szerződések tárgyát képező földrészletek tekintetében a korábbi haszonbérleőkkel, a nemzeti park igazgatóságok természetvédelmi célú vagyonkezelési tevékenységének egységes szakmai alapelvek szerinti ellátásáról szóló 9/2020. (XII. 23.) AM utasítás 3.4. pontjában foglaltak alapján egy éves tartamú megbízási szerződést kötöttünk.

Haszonbérleti szerződést a tárgyévben nem mondtunk fel.

2023-ban megjelent a nemzeti park igazgatóságok természetvédelmi kijelölés útján történő haszonbérbeadási feladatainak ellátásáról szóló 2/2023. (VIII. 3.) AM utasítás, amely alapján lehetőség nyílt a jogszabályi feltételeknek megfelelő gazdálkodókkal 25 éves haszonbérleti

szervződés megkötésére. Az Igazgatóság megkezdte az előkészületeket a szervződészkötés érdekében.

Megbízási szervződészek:

A nemzeti park igazgatóságok természetvédelmi célú vagyonkezelési tevékenységének egységes szakmai alapelvek szerinti ellátásáról szóló 9/2020. (XII. 23.) AM utasítás alapján lehetőség van 1 évre megbízási szervződészek megkötésére. A 2020. évben megkötött vagyonkezelési szervződés által vagyonkezelésbe került ingatlanok esetében az Aggteleki Tájegységben 2022. évben kötött 3 megbízási szervződés a határozott idő lejártja miatt megszűnt. A 3 megbízási szervződés ismételen megkötésre került a korábbi megbízottakkal.

A „Haszonbérleti szervződészek” pontban ismertetett, lejárt haszonbérleti szervződészek esetében szintén megbízási szervződészek kerültek megkötésre.

2023. decemberében egy korábban használatba nem adott terület esetében is megbízási szervződést kötött az Igazgatóság, mely 2024. január 1. napján lépett hatályba.

Az Aggteleki Tájegységben megvalósult, vagy elmaradt területkezelések:

Gyep, legelő és kaszálóterületek kezelése, fenntartása:

Összesen 796,4801 ha-on (700,2201 ha saját, 96,26 ha vállalkozási szervződés keretében kezelt) végeztünk gépi beavatkozású kezeléseket, illetve a hucul lóállománnyal 198,7848 ha-on legeltettünk. A kezelt gyepeken 345,4940 hektáron kaszálás, rendelkezés, bálázás történt. A fennmaradó 450,9861 ha-on – legelőápolás, tisztító kaszálás, szárazzás történt, – melyet pályáztatás és szervződészkötés után vállalkozók bevonásával tudtunk megoldani.

Hucul lovakkal legeltetett terület a Gergés-bércen (Jósvafő)

Kaszálással hasznosított terület

Szántóföldek művelése:

A szántóföldi művelésre alkalmas területből 38,9572 ha-t műveltünk, ebből 13,1978 ha-on termeltünk takarmányzabot, a belvív miatt csak 4,2672 ha-ról lett betakarítva a termés. Kukorica 4,4853 ha-on lett vetve, de a kedvezőtlen időjárás miatt semmi nem lett betakarítva. Kaszálókeverék 8,0886 ha-on, füves lucerna 4,7911 ha-on, és búza 0,5741 ha-on lett vetve. Pihentetett terület nagysága: 7,8203 ha.

Szántóföldi művelés

A 2023-as év csapadékos időjárása miatt a betakarított szemestakarmány mennyisége jelentősen csökkent, a szálas takarmány mennyisége viszont az utóbbi tíz év második legjobb terméseredménye lett.

A 2023-ban betakarított takarmány mennyisége az alábbiak szerint alakult:

A gyepeken, kaszálókon betakarított mennyiség:

- széna körbála 3050 db

A szántókon termelt mennyiségek:

- zab 31 q

A fenti mennyiségek adták-adják a lóállomány számára a 2023-2024. évi téli takarmány bázisát.

A tájegységben 1 fő egyéb feladatai mellett folyamatosan végzett területazonosítási méréseket (határazonosítás, határkijelölés) és térképi adminisztrációs feladatokat. Ennek során a kezelt erdő és mezőgazdasági területek, valamint a vad által okozott károk felmérése történik, melynek a pályázatokban való elszámolhatóság, és a területkezelési bér munkák elszámolása kapcsán van fontos szerepe.

Az előállított szemes és szálas takarmány mennyisége fedezte a 223 lóból álló (216 hucul, 7 magyar hidegvérű) állatállomány éves takarmány szükségletét, szolgálva ezzel a génmegőrzési feladatok ellátását.

Az extenzív gyümölcsöseinkben tervezett kezelések, kétkezi munkaerő hiányában elmaradtak.

Az inváziós fajok vegyszeres visszaszorítását 698,0 ha-on végeztük, az inváziós fajokra vonatkozó fejezetekben ismertetett módon.

Az Aggteleki Tájegységben az erdők természetvédelmi kezelésével kapcsolatos feladatok teljesültek, kizárólag természetközeli erdőkezelési módszereket alkalmaztunk - lékes, foltos, csoportos gyérítések, szálalóvágások, egyéb termelések – összesen 118,41 ha-on.

Az erdőművelési tevékenységet vállalkozók hiányában nem tudtuk elvégeztetni.

A Zempléni Tájegységben megvalósult, vagy elmaradt területkezelések:

A Zempléni Tájegységben 2023-ban kizárólag kaszálással fenntartott területek nagysága 329,11 hektár volt, ezen felül 121 hektárt legeltetéssel is hasznosítottunk. Ezen túl további 25 hektáron – kaszával nem megközelíthető területen – legeltetést is hajtottunk végre. A jogszabályban előírt AKG-s kötelezettségek miatt a gyepszéna kaszálásának lehetőségei korlátozva voltak, így összesen 1649 nagy körbála lett betakarítva, ami elmaradt az átlagostól.

A lekaszált terület legeltetése

A szántóterületeinket a KEHOP pályázatban meghatározott célok mentén átalakítottuk, beleértve a táblaméret csökkentését, a mezővédő erdősávok telepítését, valamint az ezeket kísérő gyepes sávok kialakítását, hogy természetvédelmi szempontból kedvezőbb helyzetbe hozzuk azokat. Lucernát 7,80 hektáron, őszi búzát 8,64 hektáros területen, szudáni fűvet 12,59 hektáron, méhlegelő keveréket 8,57 hektáros területen, valamint évelő keveréket (kecskeruta és bíborhere) 7,58 hektáros területen vetettünk, míg 7,84 hektár területet pihentettünk. A lucernából 257 db körbálánk lett, a szudáni fűből 286 db körbála, míg az egyéb évelő keverékből (kecskeruta és bíborhere) 140 db körbála készült.

A besodort lucerna bálázása

Az erdőterületeken az erdőfelújítási kötelezettség csak részben tudott megvalósulni a hosszan elhúzódó árvíz miatt. Az erdősítések ápolását saját erőforrásaink segítségével végeztük el. Fakitermelési tevékenységet a fakitermelő vállalkozók hiánya miatt alig sikerült saját szervezésben végezni, így a tarvágásos erdőszerkezet-átalakítás kezdeti lépéseit csak lábon történő eladással tudtuk megvalósítani.

Az inváziós fajok irtása továbbra is meghatározó szempont volt számos területen 2023-ban. Gyepterületeken a gyalogakác, illetve egyes területeken előforduló selyemkóró terjedését szárazzással, kaszálással és/vagy legeltetéssel tartottuk vissza, míg a lakossági tűzifagyűjtéssel az amerikai kőris és zöld juhar visszaszorítására törekedtünk. A szántóterületeken meglepő módon az intenzívebb szántóhasználat ellenére is számolni kell a gyalogakác jelenlétével. Az erdőterületeken főként a fehér akác és az amerikai kőris kitermelése zajlott.

Az ANPI által - Kormányengedéllyel - benyújtott pályázatok megnevezése (AKG, ÖKO, Natura 2000) területi kiterjedése:

- VP4-10.1.1-21 kódszámú: „***Agrár-környezetgazdálkodási kifizetés támogatási kérelem***” – került benyújtásra 705,6 ha területre – melyre 1157/4501/981/3/2021 iktatószámom – Támogató Okirat érkezett.

Az ANPI által benyújtott kifizetési kérelmek (AKG, ÖKO, Natura 2000):

- VP4-10.1.1-21 kódszámú: „***Agrár-környezetgazdálkodási kifizetési kérelem***” – került benyújtásra 703,1564 ha területre – 3449612049 iratazonosító számon, 2023. június 09.-én.
- VP4-12.1.1-16 kódszámú: „***Natura 2000 mezőgazdasági területeknek nyújtott kompenzációs kifizetések***” című pályázatra 2023. június 09.-ig nyújtottunk be kérelmet – 1086,7245 ha területre.

6.2. Génmegőrzés

6.2.1. Génmegőrzési tevékenység ismertetése állatok esetében (az igazgatóság által a különböző haszonállat fajokból és fajtákból tartott nukleusz és génmegőrzési állományok, beleértve a hagyományos magyar kutyafajtákkal kapcsolatos tevékenységek)

6.2.1.1. Hucul ménés

A ***hucul ménés*** fejlesztését az évekkel korábban kialakított stratégia, ménés gazdálkodási koncepció mentén tudatos tenyésztői és állattartási tevékenységgel fejlesztettük. Jelenleg a saját vagyonkezelésben lévő lóállomány 2023. 12. 31. állapot szerint, összesen 223 egyedből áll, ebből **216 db hucul**, 7 db magyar hidegvérű.

Hucul állomány összetétele:

Kanca:	130
tenyészkanca	101
egyéb kanca	18
kanca csikó	11
Mén:	74
fedezőmén	18
egyéb mén	40
mén csikó	16
Herélt:	12

Faj	Fajta	Egyedszám (db)	Tárgyévi állomány-növekedés (db)	Tárgyévi állomány-csökkenés (db)
Tyúk	Sárga magyar			
	Fehér magyar			
	Fogolyszínű magyar			
	Kendermagos magyar			
	Fekete erdélyi kopasznyakú			
	Fehér erdélyi kopasznyakú			
	Kendermagos erdélyi kopasznyakú			
Pulyka	Rézpulyka			
	Bronzpulyka			
Gyöngytyúk	Magyar parlagi gyöngytyúk			
Kacsa	Magyar kacsa			
Lúd	Fodrostollú magyar lúd			
	Simatollú magyar lúd			
Nyúl	Magyar óriásnyúl			
Sertés	Szóke mangalica			
	Vörös mangalica			
	Fecskehasú mangalica			
	Fekete mangalica			
Juh	Cikta			
	Cigája			
	Fekete hortobágyi racka			
	Fehér hortobágyi racka			
	Gyimesi racka			
Szarvasmarha	Magyar merino			
	Magyar szürke szarvasmarha			
	Magyar tarka szarvasmarha			
Bivaly	Kárpáti borzderes			
	Magyar házibivaly			
Ló	Hucul	216	28	11
	Shagya-arab			
	Gidrán			
	Furioso-North Star			
	Nóniusz			
	Lipicai			
	Kisbéri félvér			
	Magyar hidegvérű muraközi típusú ló	7	0	0
Szamár	Magyar parlagi szamár			
Kutya	Pumi			

	Mudi			
	Puli			
	Komondor			
	Kuvasz			
	Magyar agár			
	Rövidszőrű magyar vizsla			
	Drótszőrű magyar vizsla			
	Erdélyi kopó			
Egyéb	Egyéb ló			

Magyarországon a hucul fajta (törzskönyvi ellenőrzésben) jelenleg kb. 400 tenyészkancával rendelkezik, ami a fenyegetettségi szintek alapján védendőnek tekinthető. Az elmúlt években végrehajtott tenyésztői és állományfejlesztési munka eredményeként jelenleg az Igazgatóság tenyészetében lévő 130 kanca minden egyedéről elmondható, hogy a fajta legmagasabb genetikai értékét képviseli, ebből 101 egyed pedig tenyészállat.

A törzsállomány szinten tartásához, a feleslegessé vált egyedeket - elsősorban a méneket és a herélteket - hobbi lótartók és magántenyésztők felé értékesítjük.

Állomány csökkenés: a 2023-as évben az Igazgatóság 7 egyedét értékesített (3 herélt, 3 kanca és 1 egyéb mén), 4 egyed pusztult el (1 fedezőmén, 3 kanca).

Állomány növekedés: a 2023-as évben nem vásároltunk lovat, 1 kanca visszakerült a tenyészetbe.

Szaporulat: összesen 27 csikó született (az összetételt tekintve 11 kancacsikó és 16 méncsikó).

Az Igazgatóság vagyonkezelésében lévő hucul állományból *bérbe adott egyedek:* 1 mén és 4 herélt.

A tenyésztői tevékenység szakmai színvonalának növelése érdekében 2023. évben a *Póni és Kislótenyésztők Országos Egyesülete* regionális tenyész szemléljén 35 db 3 éves egyedből 25 lovat bíráltak küllemük alapján (11 kanca méneskönyvi felvételt nyert, 5 egyed ménvizsgára való felkészítését kezdte meg, amelyből 2 egyed a ménvizsgát már teljesítette, továbbá ebből a korosztályból eddig 3 egyedét ivartalanítottunk és 7 egyed várja a szemléljét).

Ménvonalak

A hucul fajtának hét geneológiai vonala épült fel: A Goral, a Hroby, a Prislop (ami oldalága a Goralnak), az Ousor, a Pietrosu, a Polan és a Gurgul geneológiai vonal.

Hucul mén

A jósvafői törzstenyészet tulajdonában jelenleg 18 fedezőmén van, ezek közül Hroby (5 db), Goral (1 db), Ousor (6 db), Prislop (3 db), Gurgul (1 db), Polan (1 db) és Pietrosu (1 db) geneológiai vonalakat képviselik. Az állomány döntő többsége a Hroby és Ousor geneológiai vonalat képviseli, ebből adódóan javasolt lenne a többi vonal arányának növelése, főleg a Polan, Goral a Gurgul és Pietrosu ménvonalak esetében.

Vérvonalfrissítés

A korábbi években megkezdett vérvonalfrissítést 2023. évben is folytattuk. Jelenleg még mindig az Árvácska és Aspiráns kancacsaládba tartozó egyedek teszik ki a kancaállomány döntő többségét, ettől függetlenül a ritka kancacsaládokat tekintve, tovább javult a helyzet. Az utóbbi évben az alábbi kancacsaládokhoz tartozó nőnemű egyedek születtek, illetve kerültek az állományba: 1 egyed 1 Panca, 2 egyed 12 Sarata, 2 egyed 2 Lucina, 1 egyed 5 Plosca, 1 egyed Wydra, 3 Aspiráns és 1 egyed Árvácska.

Hucul kanca és csikója

Hucul népszerűsítése, versenyeztetés

A génmegőrzési, tenyésztési célok megvalósítása, az egyedek teljesítmény felmérése és minősítése, valamint a hucul lófajta népszerűsítése érdekében is szükséges a versenyeken, bemutatókon való részvétel.

A versenyzés alapvető problémája a szakképzett munkaerőhiányon és a költségeken kívül, hogy saját lovas sport klub létrehozásának feltételei az Igazgatóságnál jelenleg nem adóttak.

Ennek ellenére a 2023-as évben több rendezvényen vettünk részt, mint a korábbi években.

2023. május 27. XVI. Huculösvény Baráti Találkozó – Szigetcsép, Nagy Zoé felnőtt kategóriában V. helyezés Goral Jelkép nevű lóval.
2023. június 16. Póni- és Kislótenyésztők Országos Egyesülete Tenyész szemle – Jósvafő
2023. június. 24-25. VI. Gyűrűsi Nemzetközi Hucul Lovas Napok, Visegrádi Huculösvény Kupa - Nagy Zoé felnőtt kategóriában III. helyezés, Sport felnőtt huculösvény kategóriában II. helyezés Goral Jelkép nevű lóval.
2023. augusztus 4-6. 42. Kösely Kupa – Hajdúszoboszlói Lovasfesztivál – Hajdúszoboszló. Négyesfogat bemutató. Hajtó: Ádám László, segédhajtó: Nagy Zoé, Kondrát Tamás. Lovak: rudas - Goral Jelkép, nyerges – Hroby Keringő, ostor hegyes - Polan Jófiú, gyeplős – Hroby Kaktusz.

2023. augusztus 18-19. Nemzetközi Történelmi Lovasgála – Szilvásvárad. Négyesfogat bemutató. Hajtó: Ádám László, segédhajtó: Nagy Zoé, Nagy Szabolcs. Lovak: rudas - Goral Jelkép, nyerges – Hroby Keringő, ostor hegyes - Polan Jófiú, gyeplős – Hroby Kaktusz.
2023. szeptember 09. Szlovákia, Sihla Visegrádi Huculösvény Kupa. Nagy Zoé, Goral Jelkép nevű lóval, nem ért el eredményt.
2023. szeptember 26. Póni- és Kislótenyésztők Országos Egyesülete Mérvizsga – Jósvalfő.
2023. október 6-8. Lengyelország, Gladyszow Visegrádi Huculösvény Kupa. Nagy Zoé felnőtt kategóriában XI. helyezés, Goral Jelkép nevű lóval.
2023. november 24-26. Váczi Ernő Fedettpályás Emlékverseny – Szilvásvárad. Póni kettesfogat kategóriában 4. helyezés. Hajtó: Ádám László, segédhajtó Boros Gergő; lovak: Goral Jelkép, Polan Jófiú.
2023. december 8-10. Tápiószentmárton Fedett Pályás Fogatverseny II. – Póni kettesfogat kategóriában 6. helyezés. Hajtó: Ádám László, segédhajtó: Nagy Zoé; lovak: Goral Jelkép, Polan Jófiú.

A ménes fenntartásával megvalósított génmegőrzés költséges tevékenység, a lótarással kapcsolatos bevételek (lovas turizmus, lóeladás) ehhez képest elenyészőek. Az állattartás adminisztrációjához kapcsolódó költségek szintén magasak - vérvételek, lótenyésztéshez kapcsolódó költségek, honosítás, származás ellenőrzés, lóútlevéllel kapcsolatos kiadások – éppen ezért az ehhez kapcsolódó állami támogatások igénybevételei lehetőségének megteremtése feltétlenül indokolt és szükséges.

Az egyes állatbetegségek megelőzésével, illetve leküzdésével kapcsolatos támogatások igénylésének és kifizetésének rendjéről szóló 148/2007. (XII. 8.) FVM rendelet alapján a támogatás célja az állatállományokat veszélyeztető egyes állatbetegségek felszámolása, figyelemmel kísérése, valamint egyes zoonózisok megelőzése. Az állat-egészségügyi szolgáltatáshoz kapcsolt támogatást az a *természetes vagy jogi személy* veheti igénybe, aki/amely megfelel a 702/2014/EU rendelet I. mellékletében megfogalmazott mikro-, kis- és középvállalkozás meghatározásának. Emiatt, sajnálatos módon a nemzeti park igazgatóságok elesnek ettől a támogatástól.

A rendelkezésre álló takarmány mennyisége és minősége:

A 2023-ban betakarított mennyiség:

- széna körbála   3050 db
- zab   31 q

A takarmány minősége:

A KEHOP program keretében megvalósult állattartási infrastruktúra fejlesztésnek köszönhetően (szénatárolók, szemestermény tároló silók) a megtermelt takarmány minősége jónak mondható.

Takarmány vásárlására nem volt szükség.

A benyújtott támogatások, és benyújtandó kifizetések részletezése:

- VP4-10.2.1.1-21: „*A védett őshonos és veszélyeztetett mezőgazdasági állatfajták genetikai állományának in situ megőrzése támogatási kérelem*” - került benyújtásra 85 db hucul kancával, amiből 84 db hucul kancára támogatói okiratot kaptunk a 651/4501/120/5/2022 iktatószámmon.
- VP4-10.2.1.1-21: „*A védett őshonos és veszélyeztetett mezőgazdasági állatfajták genetikai állományának in situ megőrzése kifizetési kérelem*” – kerül benyújtásra 84 db hucul kancára 2023. évi egységes kérelem részeként.

6.2.1.2. Magyar kuvasz

Az Igazgatóság hagyományos magyar kutyafajtaival nem rendelkezik.

6.2.2. Egyéb állatállomány, kezelésük

Az Igazgatóság egyéb állatállománnyal nem rendelkezik.

6.2.3. Génmegőrzési tevékenység ismertetése növények esetében (igazgatóság által fenntartott tájfajta gyümölcsös kertek, egyéb génmegőrző bemutató kertek, génmegőrzéshez kapcsolódó beruházások stb.)

Gyümölcsösök fenntartása, kezelése:

Összesen 48,7 ha felhagyott, külterjes gyümölcsös van az Igazgatóság vagyonkezelésében, melyből mindössze 4,8680 ha van gyümölcsös művelési ágban. A teljes területből 21,69 ha területet kezeltünk a korábbi években, melyek az időjárástól függően egyszeri vagy többszöri kézi kaszálást igényelnek. A feladatot a terepviszonyok miatt csak kétkezi munkaerővel lehet elvégezni, ennek hiányában a munkákat 2023. évben nem sikerült megvalósítani. A kezelendő területek nagyságát át kell gondolni, akkora területre kell koncentrálni (maximum 10-12 ha), aminek vállalkozóval történő elvégzését finanszírozni tudjuk.

A szűkített területen viszont a korábban elkezdett ritkítási (kidőlt, elszáradt, törött fák) feladatokat tovább kell folytatni, hogy a gyümölcsösök ápolási munkáinak nagyobb része saját géppel elvégezhető legyen, ezzel is csökkentve a vállalkozónak kifizetendő összeget. Nem adjuk fel, hiszen továbbra is kiemelt feladatnak tekintjük a többszáz éves tájhonos gyümölcsfajták megőrzését. A kipusztult – kipusztuló – gyümölcsfák helyére a következő években tájfajtákat szándékozunk telepíteni.

A tárgyévben a gyümölcsösben jónak mondható virágzás volt, de a kedvezőtlen időjárási viszonyok (késői fagyok) miatt a gyümölcsösökben termést nem tudtunk betakarítani.

A Tornakápolnai szilvás virágzáskor

6.3. A nemzeti park igazgatóság vagyonezelésében (saját vagyonezelésben) álló erdőterületek

A saját vagyonezelésben álló erdőkben végzett természetvédelmi célú erdőkezelési munkák rövid elemzése előtt a nemzeti park igazgatóság teljes területére vonatkoztatva kerül bemutatásra annak természetvédelmi státusza, természeti környezete, adottságai. Ezt követően kerül sor a két tájegység (Aggteleki és Zempléni) kezelési adatainak bemutatására.

Az Agrárminisztérium, valamint a Nemzeti Földügyi Központ (továbbiakban: NFK) közötti Megállapodásnak megfelelően 2023. november 09.-én megkaptuk az NFK Erdészeti Főosztályától a növedékesített és aktualizált, az adott évre vonatkozóan lezárt statisztikai állapotról a leíró adatokat és térképi állományokat.

Az adatkör a 2009. évi XXXVII. törvény 39. § (2) és (3) bekezdés b) pontja alapján az igazgatóságok működési területein fekvő védett és Natura 2000 területekre vonatkozik. A megkapott ESZIR-OEA adatok alapján már szűrhetőek a következő táblázatokban kért adatok. A nem védett és nem Natura2000 területekre („Egyéb erdőterületek”) viszont nincs adatunk (ez mindössze 16,28 hektár) – a korábban megvásárolt adattári adatok alapján tudjuk megadni a nagyságát.

Igazgatósági vagyonkezelésben lévő területek	Terület (ha)	Részletek száma	Erdőtervezési körzetek száma
Fokozottan védett természeti területen lévő erdő (nem Natura 2000 terület)	0,0	0,0	0
Fokozottan védett természeti területen és egyúttal Natura 2000 területen lévő erdő	767,99	132	5
Országos jelentőségű védett természeti területen lévő erdő (nem Natura 2000 terület és nem fokozottan védett)	12,11	5	2
Országos jelentőségű védett természeti területen és egyúttal Natura 2000 területen lévő erdő (nem fokozottan védett)	6109,80	1319	7
Országos jelentőségű védett/fokozottan védett természeti területen kívüli, de Natura 2000 területen lévő erdő	18,12	3	1
További, a fenti sorokban nem szereplő, saját kezelésben lévő erdőterületek	16,28	6	2
Összesen	6924,30	1465	9

Erdőtörvény 7.§ szerinti a, b, c természetességi kategóriájú erdőrészek			
Faállomány-típus (OEA)	Faállomány-típus területe (ha)	Előforduló élőhelytípusok felsorolása (Á-NÉR kód és Natura 2000 kód)	
Bükkösök	621,40	K5, LY3, K7a, K7b	9130, 9150, 9110
Gyertyános tölgyesek	1341,70	K2	91G0
Tölgyesek	1332,90	L1, M1, L2a, L2b, LY4	91M0, 91H0, 9150
Cseresek	109,02	L2a, L2b, L4a, L4b	91M0
Molyhos tölgyesek	699,81	L1, M1, M8	91H0
Hazai egyéb kemény lombosok	1102,05	J5, J6, LY1, LY2, LY3, LY4	91E0, 91F0, 9180, 9150
Hazai nyárasok	213,78	J4	91E0
Víztűrő egyéb lágylomb	79,21	J2, J3, J4	91E0
Hazai egyéb lágylomb	20,59	J4	91E0
Erdei fenyves – ahol tájhonos	0,00		
Akácok	0,00		

Nemes nyárasok és nemes fűzesek	14,89	S2	
Erdei-, fekete- és egyéb fenyvesek (nem tájhonos)	24,26	S4, S5	
<i>Felújítási kötelezettség alatt álló terület</i>	220,83		

Erdőtörvény 7.§ szerinti d, e, f természetességi kategóriájú erdőrészek			
Faállomány-típus (OEA)	Faállomány-típus területe (ha)	Előforduló élőhelytípusok felsorolása (Á-NÉR kód és Natura 2000 kód)	
Akácosok	126,48	S1	
Idegenhonos kemény lombosok	86,81	S3, RDa, RDb	
Nemes nyárasok és nemes fűzesek	253,58	S2	
Erdei-, fekete- és egyéb fenyvesek	139,24	S4, S5	
Bükkösök	0,82	K5	9130
Gyertyános tölgyesek	8,52	K2	91G0
Tölgyesek	142,21	RC	
Cseresek	3,99	L2a, L2b	91M0
Molyhos tölgyesek	3,51	L1, M1	91H0
Hazai egyéb kemény lombosok	77,46	RC	
Hazai nyárasok	3,24	RB	
Víztűrő egyéb lágylomb	12,62	RB	
Hazai egyéb lágylomb	1,30	RB	
<i>Felújítási kötelezettség alatt álló terület</i>	62,11		

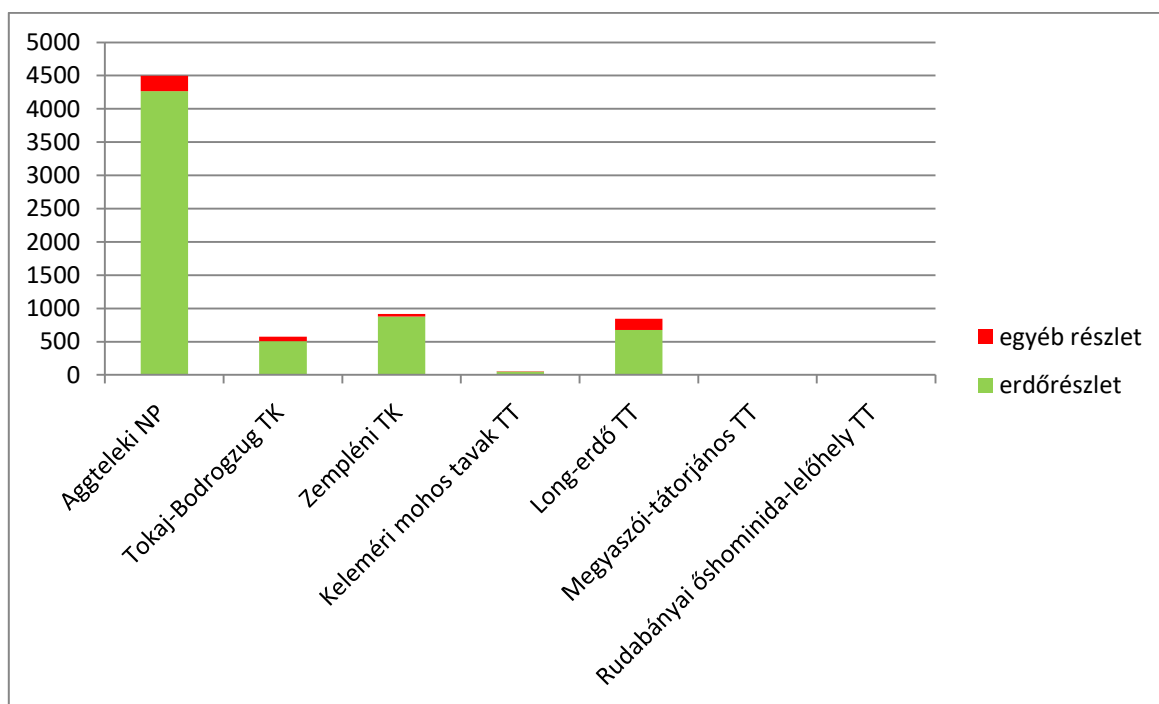
- **Üzem mód szerinti területi arányok természetesség szerint 2 táblázatra osztva:**

Erdőtörvény 7.§ szerinti a, b, c természetességi kategóriájú erdőrészek		
Üzem mód		terület (hektár)
Vágásos üzem mód	Tarvágás	
	Fokozatos felújítóvágás	
	Szálalóvágás	
Vágásos üzem mód összesen		2169,65
Átmeneti üzem mód		1407,80
Örökerdő üzem mód		410,29
Faanyagtermelést nem szolgáló üzem mód		1572,14

Erdőtörvény 7.§ szerinti d, e, f természetességi kategóriájú erdőrészek		
Üzem mód		terület (hektár)
Vágásos üzem mód	Tarvágás	
	Fokozatos felújítóvágás	
	Szálalóvágás	

Vágásos üzemmód összesen		248,41
Átmeneti üzemmód		500,80
Örökerdő üzemmód		78,84
Faanyagtermelést nem szolgáló üzemmód		34,95

Az Aggteleki Nemzeti Park Igazgatóság védett természeti területen lévő erdőterületei egy nemzeti park, két tájvédelmi körzet és négy természetvédelmi területen belül helyezkednek el.

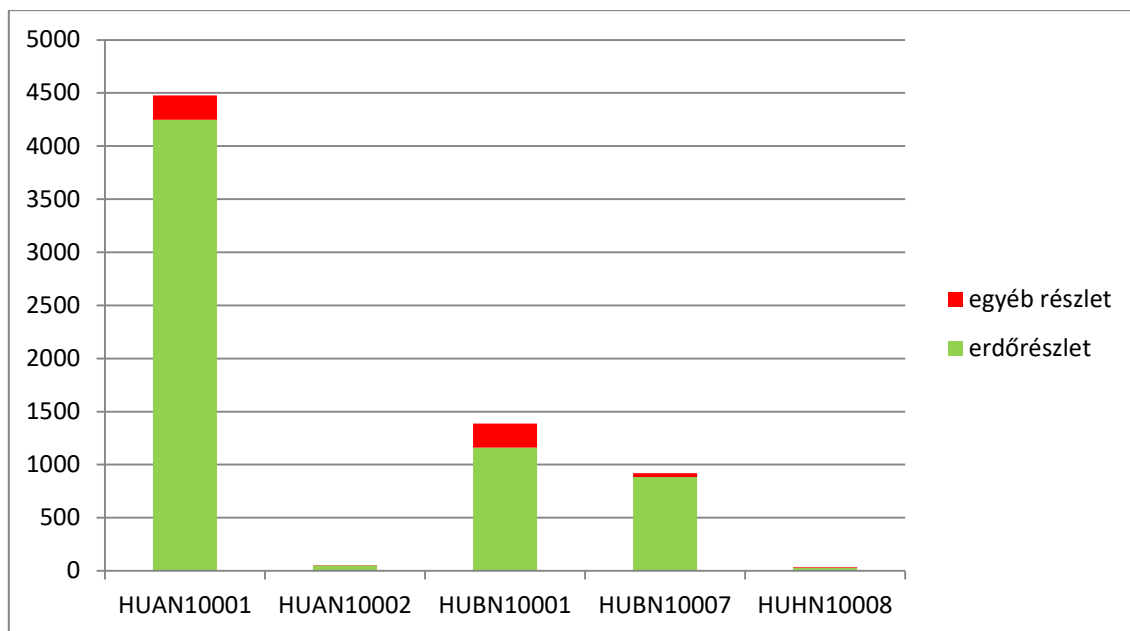
Az Aggteleki Nemzeti Park Igazgatóság saját vagyongazdálkodásában lévő erdőterületeinek térfoglalása védett természeti területek szerint (ha)

A saját vagyongazdálkodásában lévő erdőterületek főként az Aggteleki-karszt (Aggteleki Nemzeti Park), valamint a Tokaj-Eperjesi-hegység (Zempléni Tájvédelmi Körzet) hegy- és dombvidékén terülnek el. Kisebb, de jelentősebb területarányt képviselnek a Bodroköz erdei (Tokaj-Bodrogzug Tájvédelmi Körzet, Long-erdő Természetvédelmi Terület). Két apró, alapvetően nem az erdők által meghatározott természetvédelmi területünkön (Rudabányai őshominida-lelőhely TT és Megyasói tátorjános TT) csupán 2-3 hektáros nagyságrendben található erdőtervezett erdő.

Erdőterületeink Natura 2000 oltalom alatt is állnak. A különleges madárvédelmi területek viszonylag nagy, egybefüggő területeket fednek le: az Aggteleki-karszt (HUAN10001) súlya meghatározó, míg a Putnoki-dombság (HUAN10002) madárvédelmi célból kijelölt területei közül igen csekély területű erdőt kezel az Igazgatóság. A Bodroköz - Kopasz-hegy – Taktaköz (HUBN10001) közel 1400 hektáros terület részének Igazgatóság általi kezelése már meghatározó lehet a madárvédelmi irányelvek teljesülésében.

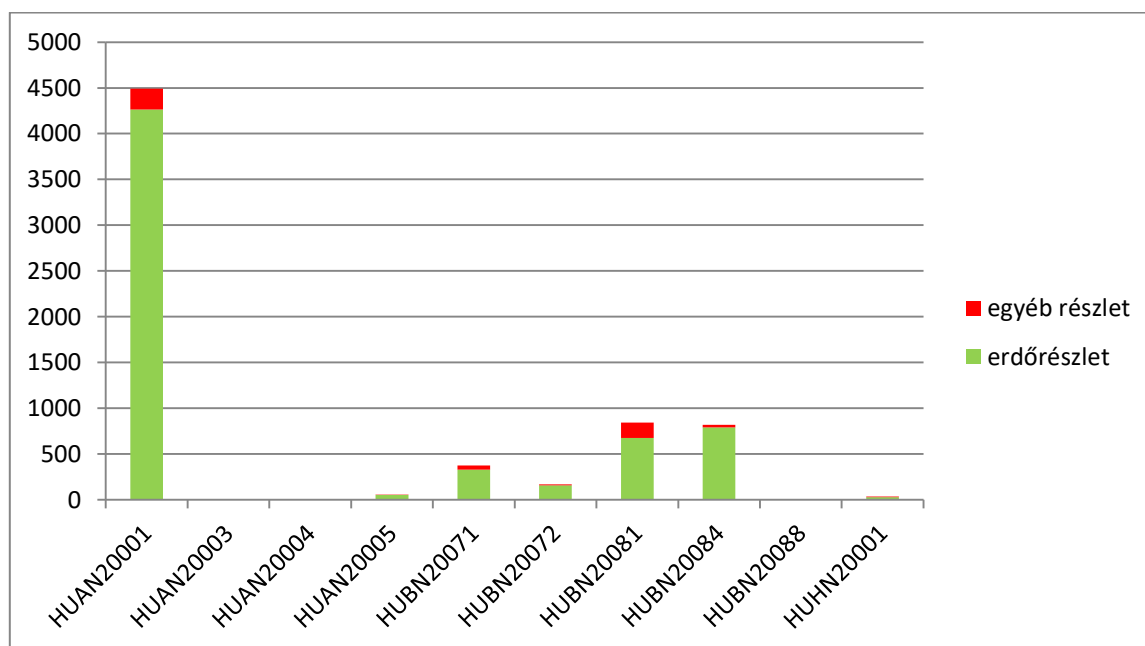
Az országos szinten is jelentős területmértéket képviselő Zempléni-hegység a Szerencsi-dombsággal és a Hernád-völgygel (HUBN10007) megnevezésű különleges madárvédelmi terület saját vagyongazdálkodásában történő kezelése viszonylag egy tömbben, a Regéci-medencében

valósul meg. A Felső-Tisza (HUHN10008) ártéri erdei közül csupán 38 hektárnyi terület természetvédelmi célú vagyonkezelését végzi Igazgatóságunk.

Az Aggteleki Nemzeti Park Igazgatóság saját vagyonkezelésben lévő erdőterületeinek kiterjedése (hektár) különleges madárvédelmi területek szerint (ha)

A kiemelt jelentőségű természetmegőrzési területek adatai már sokkal összetettebb képet mutatnak. Különösen annak figyelembevételével tűnhet csekélynek az ANPI saját vagyonkezelésű területeinek kiterjedése az egyes Natura 2000 élőhelyvédelmi területeken belül, hogy csupán 100 hektárnyi saját vagyonkezelésben lévő erdőterület nem tartozik a kiemelt jelentőségű természetmegőrzési területek közé.

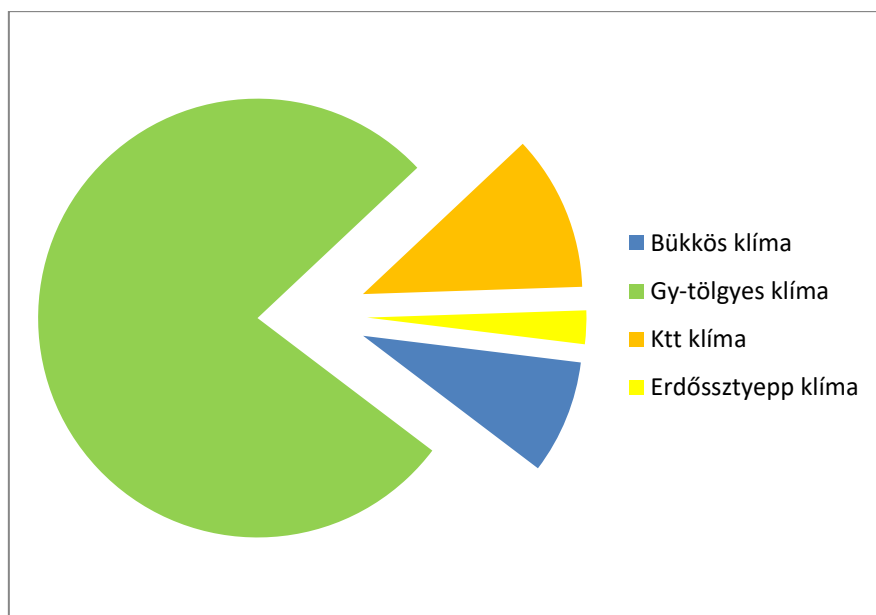

Az Aggteleki Nemzeti Park Igazgatóság saját vagyonkezelésben lévő erdőterületeinek kiterjedése különleges élőhelyvédelmi területek szerint (hektár)

A legnagyobb, közel 4500 hektár kiterjedésű Aggteleki-karszt és peremterületei (HUAN20001) SAC terület az Aggteleki Karszt túlnyomórészt meszes alapkőzetén őrzi az élővilág sokszínűségének fennmaradását.

A Zempléni Tájegység saját vagyongazdálkodásban álló erdőterületei a Központi-Zempléni-hegység (HUBN20084) 800 hektárt meghaladó területe a Regéci Várhegy (HUBN20088) és a Tokaji Kopasz-hegy (HUBN20072) savanyú alapkőzetén kialakult különleges hegy- és dombvidéki életközösségek otthonai. A nagyobb folyókat, patakokat szalagszerűen kísérő erdők közül a Long-erdő (HUBN20081) tömbje tartalmazza a legnagyobb egybefüggő saját vagyongazdálkodású ártéri erdőmaradványt, a Bodrogszék és Bodrog hullámtere (HUBN20071), a Szuha-völgy (HUBN20005), és a Felső-Tisza (HUBN20001) területén még számottevő, a Hernád-völgy és Sajóládi erdő (HUBN20004), valamint Bódva-völgy és Sas-patak-völgye (HUBN20003) kiemelt jelentőségű természetmegőrzési területek teljes területei közül azonban már csak 1-2 hektárnyi saját vagyongazdálkodásban lévő erdő található.

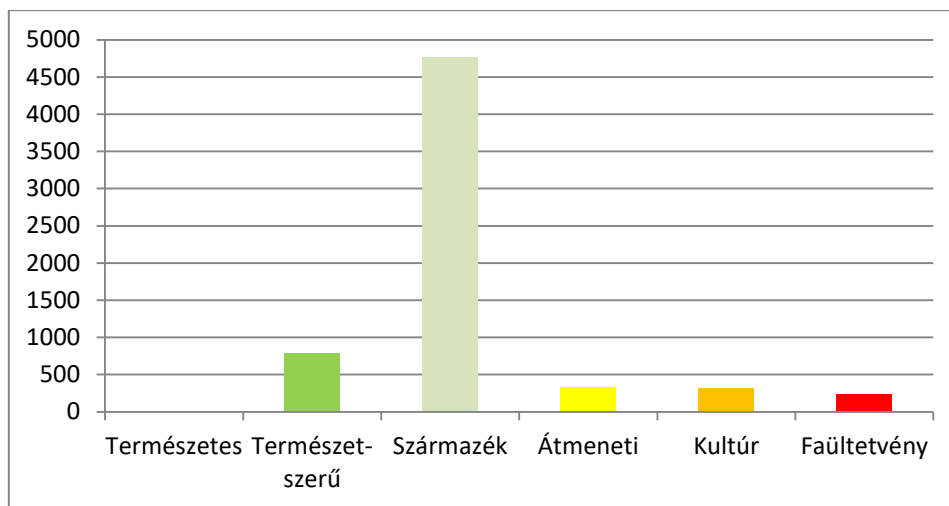
Az erdők mezoklimatikus viszonyai az erdészeti klímaosztályozás alapján kerülnek bemutatásra az alábbi diagram alapján.

Az Aggteleki Nemzeti Park Igazgatóság saját vagyongazdálkodásban lévő erdőterületeinek erdészeti klímaosztályozás szerinti megoszlása

Látható, hogy erdeink túlnyomó többsége egyelőre a humidabb, bükkös, illetve gyertyános – tölgyes klímaövbé sorolható. Az utóbbi évtizedekben felgyorsult klímaváltozás hatásai egyelőre csak egy-egy szélsőségesebb évben produkálnak a nagyközönség számára is szembeötlő jelentős makro-, illetve mezoklíma módosító hatást, azonban az erdészeti klímaosztályozás erdőtervi, szokásokon alapuló kategorizálását érdemes lenne szisztematikus terepi mérésekkel visszaellenőrizni.

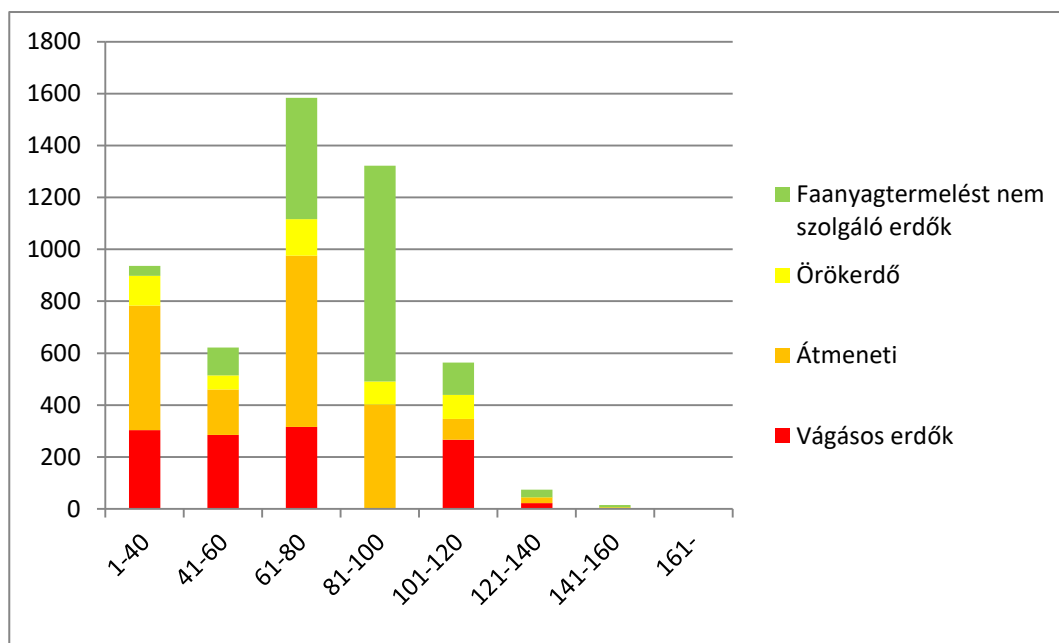
A természetvédelmi szempontból már jobban értelmezhető természetességi besorolás szerint vizsgálva az Aggteleki Nemzeti Park Igazgatóság erdőterületeit összetett képet láthatunk:

Az Aggteleki Nemzeti Park Igazgatóság saját vagyongazdálkodásában lévő erdőterületeinek erdőtvény szerinti természetességi kategóriák szerinti területi kiterjedése (ha)

Bár magas az első három természetességi kategória aránya, de ennek a túlsúlyát a származékterületek teszik ki, ezzel együtt különösen fájó a természetes erdők igen kis területi kiterjedése. Az átmeneti erdőkben még viszonylag magas az őshonos faállománytípusok aránya, a kultúrerdők zömét viszont már az erdei fenyvesek, akácok teszik ki. A faültetvények kategóriáját kizárólag a nemes nyárasok és nemes fűzesek területei töltik fel, évről-évre egyre kisebb területmértékkel.

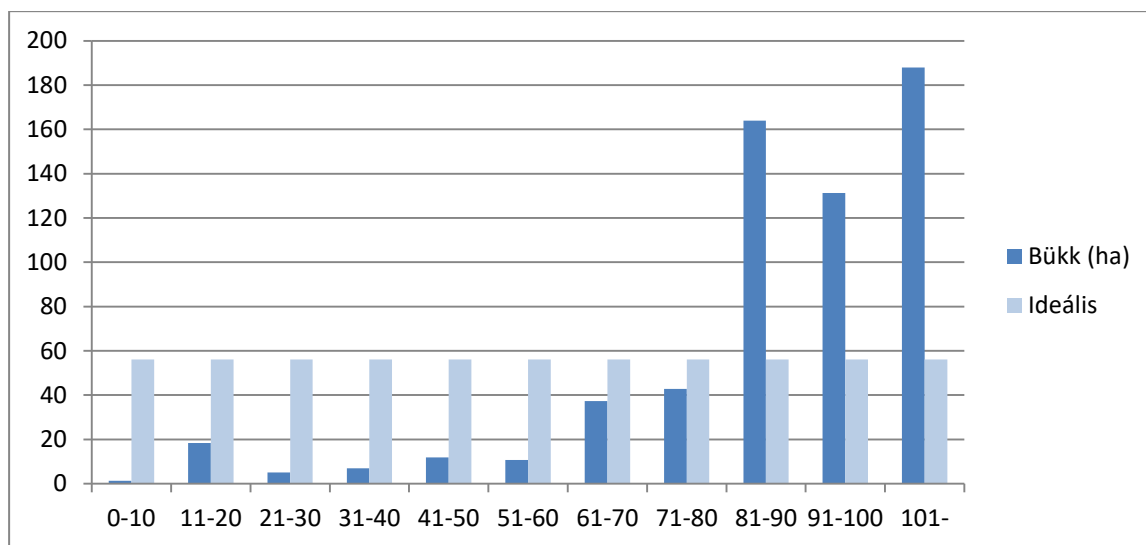
Erdeink korosztályszerkezete korántsem mutat ideális képet, bántóan üres az idős erdők területe:

Az Aggteleki Nemzeti Park Igazgatóság saját vagyongazdálkodásában lévő erdőterületeinek üzemmód szerinti megoszlása az egyes korosztályokban (ha)

Természetvédelmi szempontból ideális korosztályszerkezetről akkor beszélhetünk, ha minél kisebb területegységen, minél több korosztály képviselteti magát, lehetőség szerint (vagy emberi szempontból egyszerűbb modellezhetőség okán) korosztályonként egyenlő arányban. A könnyebb elemezhetőség érdekében a következőkben a bükk és a tölgyek korosztályszerkezete kerül bemutatásra.

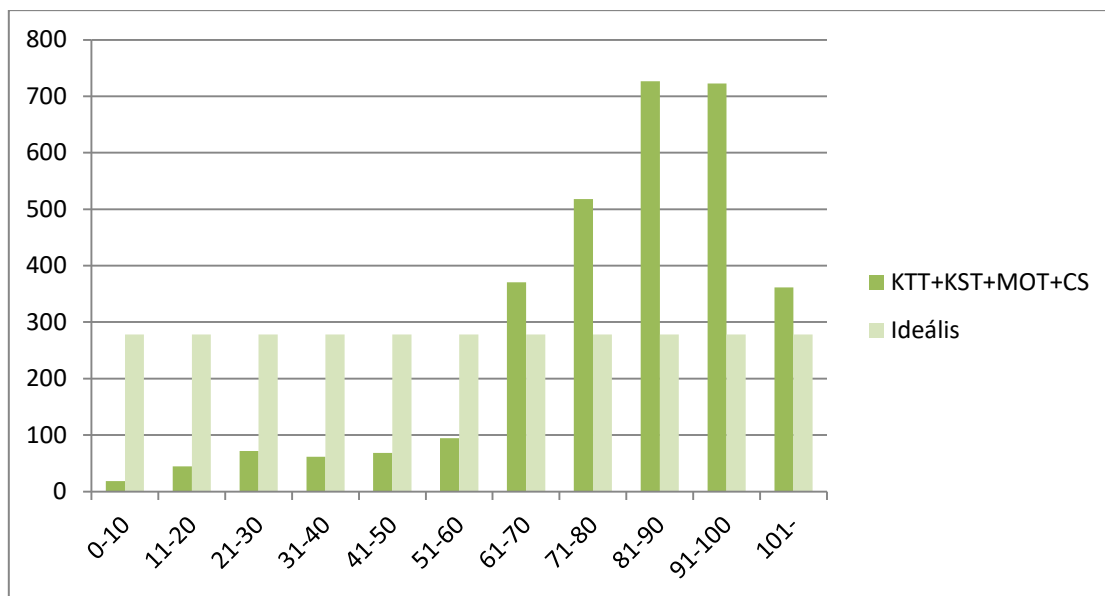
Bükk faj esetében mind az idős, mind a fiatal korosztályokban jelentősebb a hiány, bár a 100 év feletti bükkösök megnyugtató arányt képviselnek. Amit nem látunk az az, hogy ezek a korosztályok nem egy-egy hektáron találhatóak, hanem a korábbi vágásos kezelések miatt egy-egy nagyobb területű, így homogénabb erdőrészletben.

Az Aggteleki Nemzeti Park Igazgatóság saját vagyongazdálkodásában lévő erdőterületein a bükk fajjal által elfoglalt terület az egyes korosztályokban (ha)

Kétségtelen, hogy a fiatalabb korosztályok már a természetvédelmi célú erdőkezelési beavatkozások szálalóvágásainak lékeiben jelentek meg, de az is látható, hogy ezekben a korosztályokban igen jelentős a lemaradás az ideális erdőképekhez képest. Az idős erdők korosztályai türelemmel, a passzív természetvédelem eszközeivel könnyen feltölthetőek, azonban az erdők szerkezeti változatossága, ezzel együtt ellenálló-képessége (pl: nagy területű széldöntésekkel szemben) vontatottan haladhat csupán.

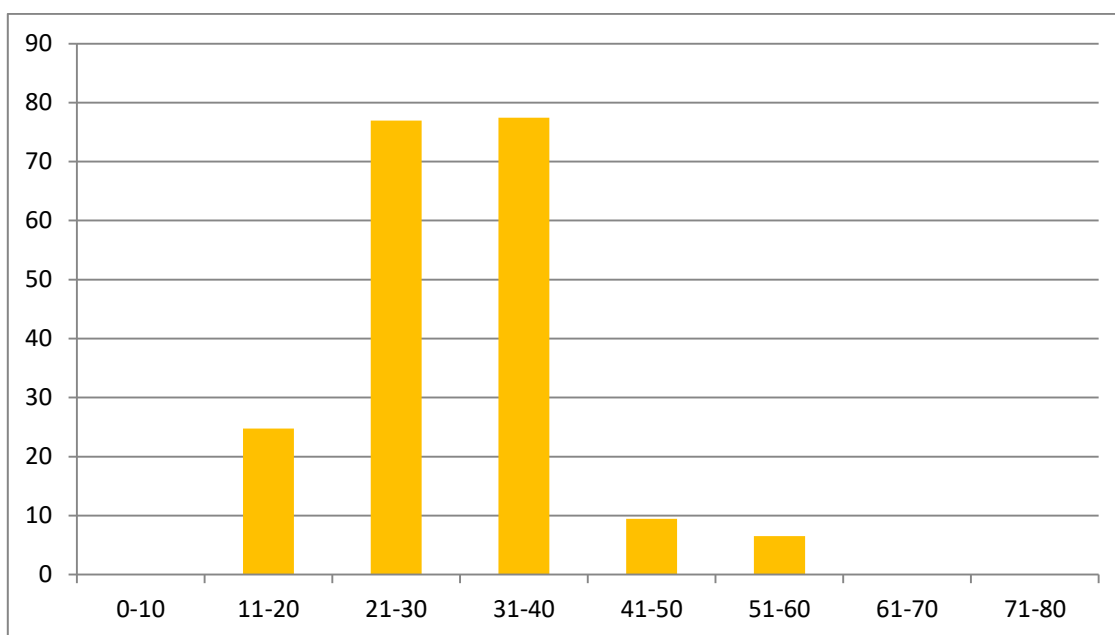
Tölgyek esetében igencsak hasonló korosztályszerkezetet találunk: a 80-100 év közötti korosztály erős túlsúlyával, valamint a fiatal, de különösen az idős korosztály-hiányával.

Az Aggteleki Nemzeti Park Igazgatóság saját vagyongazdálkodásában lévő erdőterületein a tölgy fajok által elfoglalt terület az egyes korosztályokban (ha)

Az afrikai sertéspestis tölgyerdők felújítására gyakorolt kedvező hatásait ezekben az években lenne célszerű kihasználnunk.

A tájidegen, illetve inváziós fajok korosztályszerkezetét célszerű külön vizsgálat alá vetni. A nemes nyárasok, nemes fűzesek szerkezetátalakítása folyamatos. Ezek végrehajtása tarvágással, majd őshonos fajok csemetéivel történő mesterséges erdőszítésekkel történik. Várhatóan a következő 10-15 évben a faültetvények teljes területét sikerül felszámolni és elegyes, őshonos erdővé alakítani.

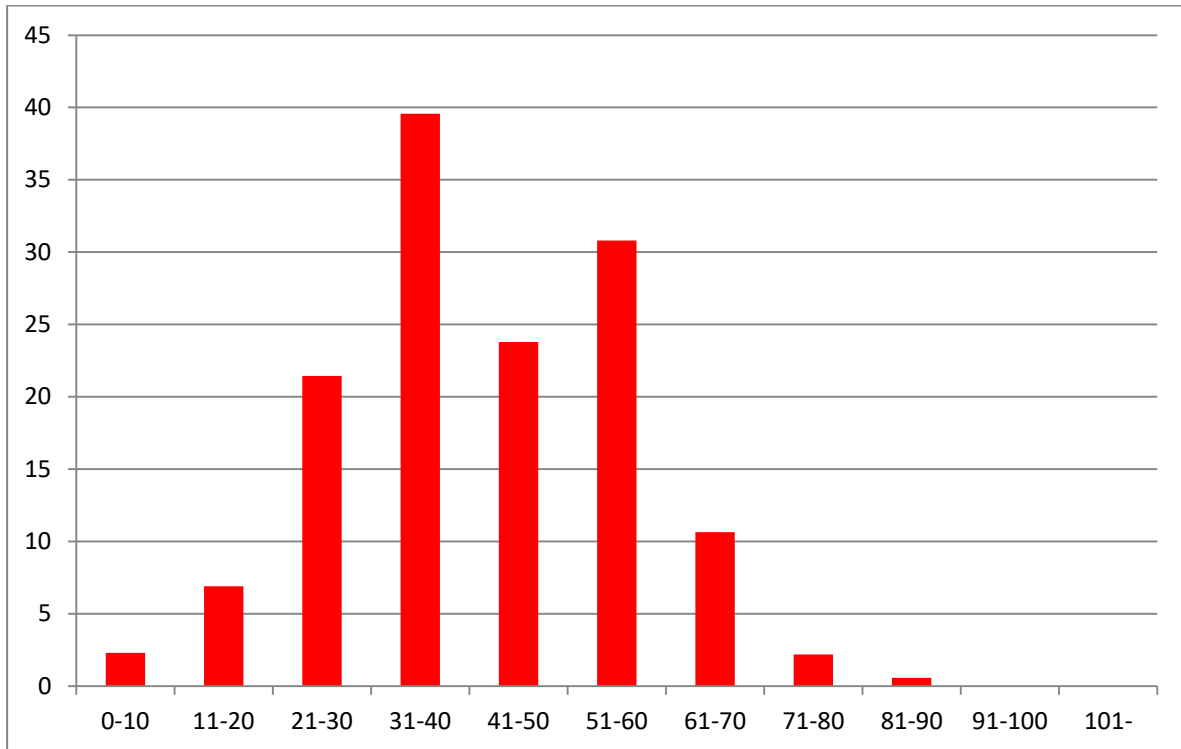

Az Aggteleki Nemzeti Park Igazgatóság saját vagyongazdálkodásában lévő erdőterületein a nemes nyár és nemes fűz fajok által elfoglalt terület az egyes korosztályokban (ha)

Az inváziós fajok visszaszorítása azonban már jóval több odafigyelést, energiát követel.

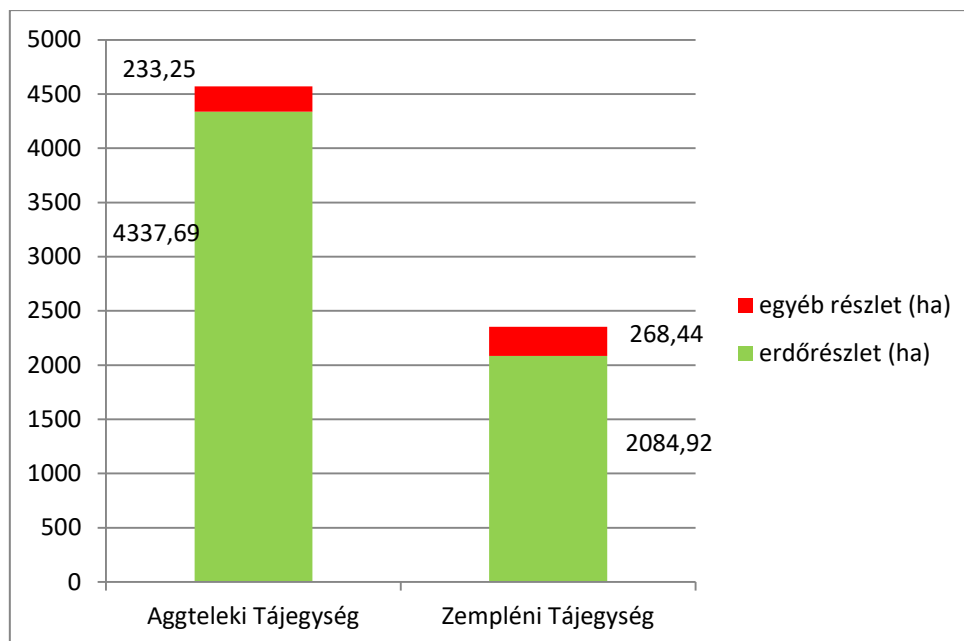
A fehér akác visszaszorítása sikeresnek tűnhet, mivel az egészen fiatal korosztályok szintjén alig jelenik meg, azonban sok esetben ez csak a folyamatos kézi ápolásoknak, vagy éppen a szálankénti előfordulásának tudható be. Újult erőre kapása csak a kapacitásaink függvénye.

Az Aggteleki Nemzeti Park Igazgatóság saját vagyonkezelésben lévő erdőterületein az özönnövény fajok által elfoglalt terület az egyes korosztályokban (ha)

Saját vagyonkezelésben lévő erdők területe:

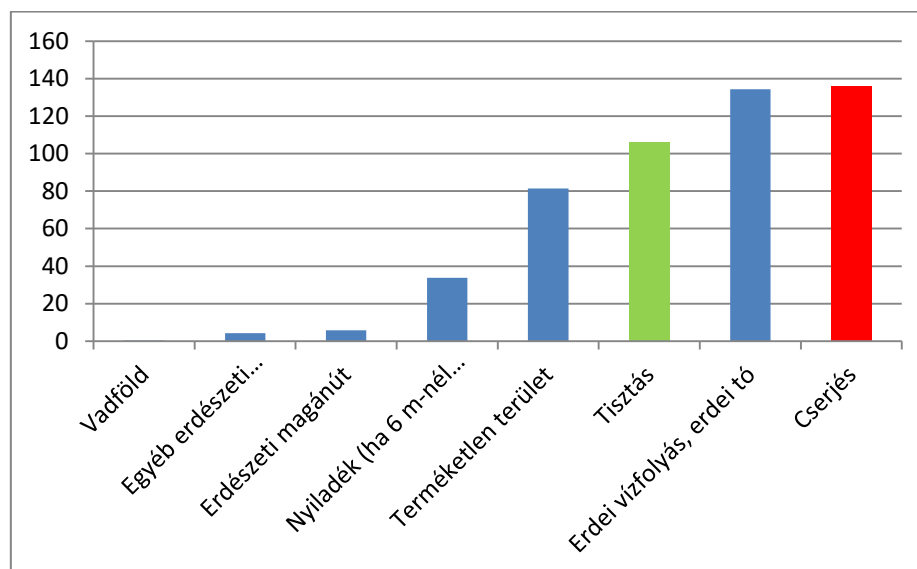
Az Aggteleki Nemzeti Park Igazgatóság 6924,30 ha területen bejegyzett erdőgazdálkodó. A 2022-es évhez képest csekély területi változást a Szerencsi és a Gömöri erdőtervezési körzet erdőtervezési munkái okoztak. Az Aggteleki Tájégségben valamivel több, mint kétszer akkora az erdőrészetek területe (4337,96 ha), mint a Zempléni Tájégségben (2084,92 ha).

Az Aggteleki Nemzeti Park Igazgatóság erdőterületeinek megoszlása a két tájegység viszonylatában (ha)

Az egyéb részletek területe közel azonos, az Aggteleki Tájegységben 233,25 hektárt, míg a Zempléni Tájegységben 268,44 hektárt találunk.

Az egyéb részletek területe számos természeti érték utolsó mentsvára, ezért ezek kicsit részletesebb elemzésével is érdemes foglalkozni:

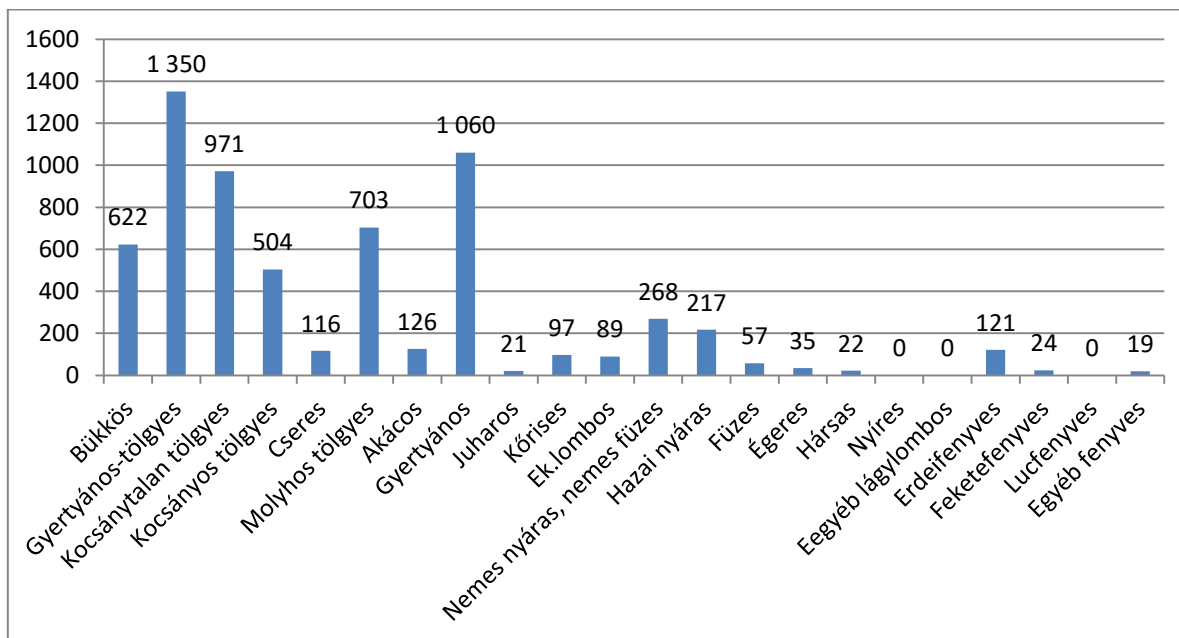

Az Aggteleki Nemzeti Park Igazgatóság egyéb részleteinek területi kiterjedése (ha)

A fenti diagramban két oszlop kerül kiemelésre, az erdei tisztások és cserjések területe. Mint az látható, az egykori tisztásokat fedő cserjések területe összességében már meghaladja a tisztásokét. Ez utóbbiak tisztássá történő visszaalakítása - számos területen KEHOP forrásból - jelenleg is zajlik.

Saját vagyongazdálkodásban lévő erdők fajfaj-eloszlása, faállomány-típusai:

Az Igazgatóság erdeit főként a klimax erdőtársulások jellemzik. A gyertyánosok a korábbi tisztások, szénégető-helyek beerdősülésének helyszínei. A nemes nyárasok, fenyvesek, akácok átalakítása folyamatos, azonban ezek léptékének növelése indokolt lenne.

Az Aggteleki Nemzeti Park Igazgatóság saját vagyongazdálkodásban lévő erdőterületei faállomány-típusok szerinti területi kiterjedése (ha)

2023. december 31. napjával bezárólag 175 db erdőrészletet érintett erdőfelújítási kötelezettség, összesen 291,96 ha alávonott területtel.

A két tájegységben elvégzett munkák:

	<i>Aggteleki Tájegység (ha)</i>	<i>Zempléni Tájegység (ha)</i>	<i>ANPI összesen (ha)</i>
Erdőművelés			
Folyamatos erdősitések			
Erdősítések első kivitele	0,00	15,23	15,23
Erdősítések pótlása (érintett terület)	0,00	3,08	3,08
Erdősítések ápolása (halmozott terület)	0,00	285,81	285,81
<i>ebből kézi ápolás</i>	0,00	128,04	128,04
<i>ebből gépi ápolás</i>	0,00	157,77	157,77
Befejezett erdősitések ápolása			
<i>ebből kézi ápolás</i>	0,00	0	0
<i>ebből gépi ápolás</i>	0,00	0	0
Tisztítások	0,00	0	0
Gyérítések	8,31	11,58	19,89
Tarvágások	0,00	17,89	17,89
Felújító- és szálalóvágások	97,12	2,00	99,12

Egészségügyi termelések	0,00	0	0
Egyéb termelések / készletgondozó használat)	12,98	16,56	29,54
Szálalás	0,00	2,36	2,36
Erdészeti munkával érintett összes terület:	118,41	354,51	472,92

A természetvédelmi erdőkezelés melléktermékeként faanyag is keletkezett, amelynek kitermelése során a természetközeli eljárások alkalmazására és a szakmai szempontok betartására törekedtünk. A kitermelt nettó faanyagra vonatkozó adatokat az alábbi táblázat tartalmazza:

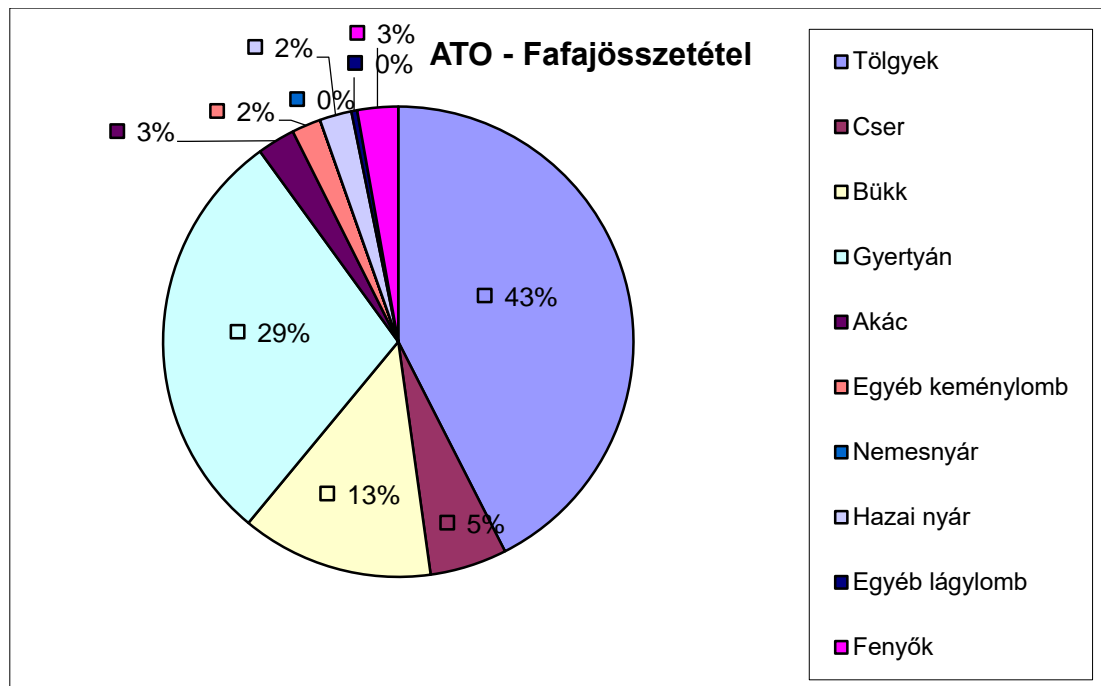
A két tájegységben kitermelt mennyiség:

<i>Választék megnevezése</i>	<i>Aggteleki Tájegység (nettó m³)</i>	<i>Zempléni Tájegység (nettó m³)</i>	<i>ANPI összesen (nettó m³)</i>
Hengeres fa	36	3544	3580
Sarangolt választék	2159	1888	4047
MINDÖSSZESEN:	2195	5343	7538

A Zempléni Tájegység magas iparifa-kihozatala továbbra is a nemes nyár termeléseknek köszönhető. A nemes nyáras tarvágásos fakitermeléseinket (elsősorban a csökkenő fakitermelő vállalkozói létszám miatt) lábbon eladással értékesítettük. Természeti adottságaink okán nemes nyáras állományokat kizárólag a Zempléni Tájegységben találunk.

Az Aggteleki Tájegység saját vagyongazdálkodású erdőterületei

Az Aggteleki Tájegységben **4571,42 ha** erdőtervezett, saját vagyongazdálkodásban lévő erdőterületen (erdő és egyéb művelési ágban lévő területen) folyik erdőkezelési tevékenység. Igyekszünk a *folyamatos erdőborítást* biztosító (örökerdő üzemmód) vagy az azt megközelítő, de mindenképpen természetközeli erdőkezelési tevékenységet folytatni – *lékes, foltos, csoportos gyérítések, szálalóvágások, készletgondozó használatok, egyéb termeléssel történő állományszerkezet javítások, szerkezetátalakítások* stb. – valamint az erdőtervekben is rögzített természetvédelmi és Natura 2000 céloknak megfelelően kezelni az erdőket.

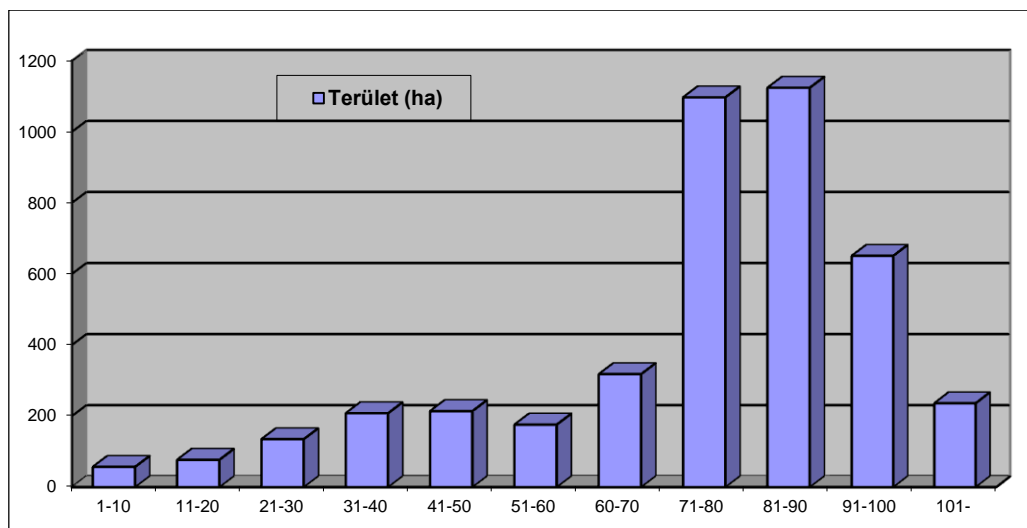

Aggteleki Tájegység fafajösszetétele

A Tájegység fafajösszetételét vizsgálva láthatjuk, hogy 94 %-ban őshonos fajokból áll (Tölgyek, Cser, Bükk, Gyertyán, Egyéb keménylomb, Hazai nyár, Egyéb lágylomb), az erdőterületek mindössze 3 %-a akácos és 3 %-a fenyő fajokkal borított, ami természetvédelmi szempontból kifejezetten kedvezőnek mondható. Kiemelten fontos feladat az agresszíven terjedő fehér akác faj további térhódításának megakadályozása, valamint elfoglalt területének folyamatos, de megfontolt csökkentése. Ennek egyik lehetséges módja az elegyetlen akácosokban a tarvágásos szerkezetátalakítás (embert próbáló feladat), a másik módszer az őshonos fajokot is tartalmazó állományokban az ilyen foltokra alapozott kis léptékű belenyúlásokkal történő lassú átalakítás. Az elmúlt négy-öt évben már tudatosan ez utóbbi eljárást alkalmaztuk.

A fenyvesekkel lényegesen könnyebb a helyzet - nem sarjadzik, nitrogénnel nem dúsítja a talajt - így esetükben az állományaikban megjelenő őshonos lombos elegyfajokra alapozott, 20-40 évre elnyújtott átalakítást választottuk, ami az elmúlt évek tapasztalata alapján bevált technológia.

A korosztályeloszlás diagramja markánsan szemlélteti, hogy a 70-100 évig terjedő korosztályokban jelentős többlet halmozódott fel, amely az 1920 – 1950-es évek közötti nagymértékű fakitermeléseknek (gazdasági világválság, világháború) köszönhető. Az egyenlőtlen eloszlású korosztályok kiegyenlítése csak hosszú távon valósítható meg, az ehhez alkalmazott módszerek: a készletgondozó használat, a hosszan elnyújtott száraló vágások és szerkezetátalakítások alkalmazása. A térben szétszórta, kisléptékű kezelések kapcsán kialakuló erdők változatosabb kor és térszerkezetűek lesznek, így hosszabb távon már nem csak az erdőrészek között, hanem az erdőrészekben is egyre több korosztály fog megjelenni, illetve változatosabb faj és állományszerkezet fog kialakulni.

Az Aggteleki Tájegységben levő erdők korosztályeloszlása

Következő probléma az, hogy az erdőállományainkban jellemzően kevés fafaj fordul elő, ami a korábbi időszakok helytelen erdőművelési tevékenységének az eredménye, melyet a meglévő ritkán előforduló őshonos elegyfajok teljes védelmével, illetve a többi őshonos elegyfaj kíméletével tudunk orvosolni.

Az erdőállományaink nagyobb része még mindig sarj eredetű, az említett gazdasági világválság és háborút követő időszakban elmaradt szakszerű erdőkezelések miatt. A sarj eredet az egyed állékonysága és élettartama szempontjából is hátrányos, így a kezelések során ennek az aránynak a folyamatos javítására törekszünk.

Végül, de nem utolsó sorban meg kell említeni a klímaváltozás egyre jobban érzékelhető hatásait, fel kell készülni az állományszerkezet, fafajszerkezet gyorsabb változására. Az erre való felkészülés indokán részt veszünk a MyGardenOfTrees Európai Bizottság által támogatott projektjében. A projektnek nem vagyunk partnerei, de mivel Igazgatóságunk fontos témának tartja a klímaváltozás negatív hatásaira való felkészülést, önkéntes alapon mi is segítünk a mikro- kertek létesítésében és vizsgálatában. Mivel a kísérletben a Kárpát-medencében őshonos fafajok (európai bükk, közönséges jegenyefenyő) különböző ökotípusai szerepelnek, illetve a projekt zárásával (5 év) a kísérleti növények eltávolításra kerülnek, nem jelent a vizsgálat kockázatot a természeti környezetre. A mikro-kertek létesítésében számos európai ország részt vesz, és az eredmények statisztikai és genetikai elemzése meg fog történni, így a megfigyelésekből származó adatok segíthetnek abban, hogy olyan erdőket hozzunk létre, amelyek eredményesebben tudnak alkalmazkodni a klímaváltozáshoz.

Fahasználatok tervezése és végrehajtása:

A Tájegység a természetességi kategóriák szempontjából kedvező helyzetben van, az erdőállományaink szinte teljes egészében az első három természetességi kategóriába tartoznak. Jellemzően a 3 - 3 % elegyaránnyal előforduló akácok és a fenyvesek sorolhatók az átmeneti és kultúr erdők közé.

Tervezés:

A 2023. évi erdőgazdálkodási terv készítése során – faállomány-becslés (törzsenkénti felvétel) és jelölés történt összesen 118,41 ha-on, 2195 nettó m³ mennyiségben, az alábbiak szerint:

• SZV jelölés:	13 db erdőrészlet	97,12 ha	1912 m ³
• ET jelölés:	3 db erdőrészlet	12,98 ha	111 m ³
• NFGY jelölés:	1 db erdőrészlet	8,31 ha	172 m ³
Összesen:	17 db erdőrészlet	118,41 ha	2195 m³

Mivel a jelölések törzsenként történtek, ezért lehetőségünk volt arra, hogy messzemenően figyelembe vegyük azt, hogy a beavatkozások az erdőállományok természeti állapotának javulását eredményezzék. Ennek szellemében az álló és fekvő holtfa, odvas és különleges alakú fa teljes mennyisége a területen marad, illetve a biotóp fák megjelölését és koordinátájának rögzítését is elvégeztük.

A szálalóvágások esetén többféle módszert alkalmazunk.

- Ha léknyitás történik, akkor tölgyesekben 500 m²-nél, míg bükkösökben 750 m²-nél kisebb lékeket nyitunk, a mozaikosság fokozásának érdekében. A lékek száma hektáronként mindössze 1-3 db között változik, a belenyúlás mértéke a megjelenő újulat függvényében változott, de sehol nem érte el az erdőtervi lehetőség 50 %-át.

Szálalóvágásos felújítás – az újulattal borított lékkel

- A másik módszer alkalmazása során kijelöljük a biotóp fákat, amelyek teljes védelmet érdemelnek és életük végéig, illetve az után is (holtfaként) a területen maradnak. Ezen túl vitális (jó korona és törzshányaddal rendelkező, jó habitusú, egészséges fák) faegyedeket is

jelölünk, melyek további zavartalan növekedésének érdekében dolgozunk, megteremtve ezzel egy, az erdőállományok hosszú élettartamát biztosító vázat.

Biotóp fa

Egyéb termelés 3 db erdőrészletben történt, azokon a helyeken, ahol nem őshonos vagy tájidegen fajok visszaszorítása volt a cél, az őshonos fafajok megsegítése érdekében.

Növedékfokozó gyérítés egy erdőrészletben történt, már ebben a korban is a korábban ismertetett erdőkezelési módszereket alkalmaztuk.

Évek óta törekszünk a tarvágások elkerülésére, még az akácos állományok esetében is.

Végrehajtás:

A Tájegységben az éves fahasználatok során 2195 nettó m³ faanyag került kitermelésre, ez a mennyiség az erdőtervben szereplő fahasználati lehetőség kevesebb, mint egy negyede. A kitermelt mennyiség legnagyobb része (98 %-a) tűzifaként került értékesítésre. Ebből cc. 200 m³ tűzifa az épületeink fűtésére lett felhasználva, az Igazgatóság dolgozói által vásárolt tűzifa mennyisége cc. 400 m³ volt. A helyi önkormányzatok és egyházközségek további 100 m³-t vásároltak, a fennmaradó mennyiség nagyobb részét a környező települések lakossága felé, az ezek fölött megmaradó részt faanyag kereskedelemmel foglalkozó vállalkozások felé

értékesítettük. Ezzel jelentős mértékben hozzájárultunk az elmaradott térség olcsóbb tűzifával történő ellátásához, annál is inkább, mivel a fenti mennyiség közel 20 %-a lakossági gyűjtésben (még alacsonyabb áron) került értékesítésre.

Sarangolt vastag tűzifa

Erdőtelepítések, erdőfelújítások:

Az erdőfelújításokat és ápolási munkákat a 2023. évben vállalkozók hiányában sajnos nem tudtuk elvégeztetni. Szerencsésnek mondható, hogy a korábban ismertetett fakitermelési eljárásoknak és a tarvágások mellőzésének köszönhetően a felújítási kötelezettség alatt álló területeink aránya nem túl magas, alig 2,5 %. Ennek ellenére 2024. év fontos feladata, hogy az elmaradt ápolási munkákat elvégezzük.

Károsodott területek nagysága:

Az összes erdőterületet vizsgálva megállapítható, hogy különböző kárformák szinte minden erdőrészletben előfordulnak, de a kár mértéke csak a gyenge (30 % alatti) szintet éri el. Az előforduló károsítások általában a fafajokra általában jellemző kárformákat mutatják.

Fenyő pusztulás

Külön kell említést tenni a vadkárra vonatkozóan. Sajnos itt sokkal rosszabb a helyzet, mint az egyéb kárformák esetében. Valamilyen mértékben minden fiatal erdőrészletben jelentkezik, és számos esetben a kritikus mértéket is eléri. Sürgető feladat a vadlétszám jelentős mértékű apasztása, amíg ez meg nem történik, sajnos csak a költséges kerítésépítés, vagy az egyedi védelem marad védekezési lehetőségként.

Lerágott kőris csemete

Szarvasok által megrongált-szétszakított kerítés

Azt is fontos megjegyezni, hogy a sertéspestis hatására majdnem teljesen kipusztult vaddisznó állomány – bár 2023-ban újra elkezdett szaporodni - az erdő felújulására kedvező hatást gyakorolt, újulattal vannak terítve a magtermő korú állományaink.

Tölgy és cser újulat – egy albínó csemetével

Erdőtervezésben való részvétel:

A Tájégyeséget tárgyévben a Jósvafői Körzeti erdőtervezés érintette, melyhez erdőgazdálkodási javaslatot adtunk le 2023. április 30-ig. Javasoltuk 5 db erdőrészlet üzemmód váltását, vágásosról örökerdő üzemmódra.

Az Erdészeti Hatóság felé adatszolgáltatást adtunk és bejelentéseket tettünk, éves elvégzett tevékenység bejelentő egy alkalommal, éves tervezett fakitermelési tevékenység bejelentő két alkalommal, fásításból fakitermelés bejelentő három alkalommal került benyújtásra.

Mag- és csemetetermelés a tájegység területén nem történt.

Erdőfelújítási hátralék nem keletkezett, illetve bírság tárgyévben nem került kiszabásra.

Eszköz és infrastruktúra ellátottság:

Korábbi KEHOP pályázatunknak köszönhetően az erdőkezelési tevékenységek egy részéhez rendelkezünk eszközökkel:

- faanyagszállító tehergépkocsi,
- erdészeti kivitelű traktor,
- terepjáró gépkocsi (3 db),
- terepi motorkerékpár (2 db),
- erdészeti szárzúzó,
- aprítékológép,
- hasítógép,
- faanyagszállító pótkocsi,
- kötélpálya,
- aprítékszállító pótkocsi.

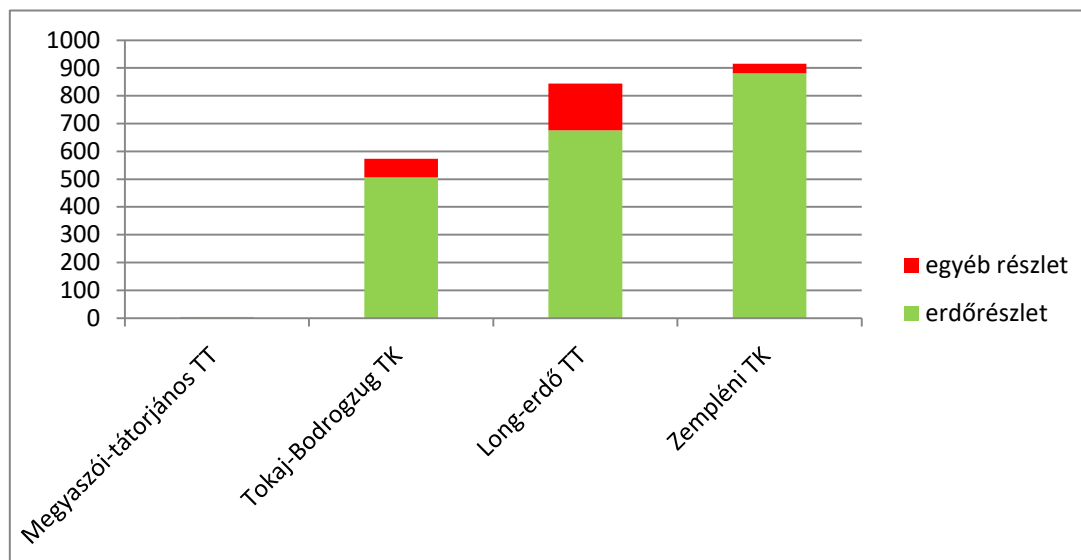
Sajnálatos változás, hogy 2023. év elejétől a tájegységben nincs erdőkezelési csoportvezető, az erdőmérnök kolléga távozott az Igazgatóságtól. 2023 év nyarán az álláshelyelvonás érintette az Erdőkezelési Csoportot is, amely következtében több álláshely elvonásra került.

Az erdők kapcsán jelentkező kezelési, őrzési és ellenőrzési feladatokat tárgyév második felétől csökkent létszámmal a tájegységvezető, két kerületvezető erdész, egy fő erdészeti gépkezelő és egy fő adminisztrációs feladatokat ellátó személy végezte. A fakitermelési munkák megvalósítása helyi vállalkozók bevonásával történt.

A fentiekben leírtaknak megfelelően az Aggteleki Tájégyesség erdőkezelési tevékenysége a természetvédelmi célokkal összhangban, azokat teljes mértékben figyelembe véve zajlott 2023-ban is.

A Zempléni Tájegység saját vagyongazdálkodású erdőterületei

A Zempléni Tájegységben a Magyar Állam tulajdonában lévő erdők közül az Aggteleki Nemzeti Park Igazgatóság vagyongazdálkodásában lévő erdők négy védett természeti területet érintenek (területadatok hektárban).

A Zempléni Tájegység erdőterületei (ha)

A természetvédelmi célú erdőkezelési munkák szervezését nagyban segíti, hogy ezek egy-egy nagyobb tömbben helyezkednek el, bár több községhatárt érintenek.

Községhatár	erdőrészletek területe (ha)	egyéb részletek területe (ha)	összes adattári erdőterület (ha)
Bodrogkeresztúr	183,39	45,67	229,06
Fony	834,62	32,49	867,11
Megyaszó	3,76		3,76
Mogyoróska	35,35	1,78	37,13
Olaszliszka	96,78	2,85	99,63
Regéc	10,64		10,64
Sárospatak	18,12		18,12
Sátoraljaújhely	676,03	167,88	843,91
Szegi	13,08		13,08
Tarcal	113,94	3,21	117,15
Tiszaladány	29,52	6,09	35,61
Tokaj	69,69	8,47	78,16
Mindösszesen:	2084,92	268,44	2353,36

A tájegységben az adattári erdőterület - a Szerencsi erdőtervezési körzet munkái okán - kis mértékben változott.

A tájegység erdőfelújításainak döntő többségét – tekintettel a nagy kiterjedésű ültetvényerdőkre – a tarvágást követő mesterséges erdőfelújítás jellemzi. Valamennyi ápolási munkát saját kivitelezésben végeztünk, de nem a tervezett mértékben.

A fakitermelési munkák során a tájidegen fafajok visszaszorítására volt kapacitásunk koncentrálni. Egyéb termeléseink és gyérítéseink során fehér akácot, egyéb részletek (főként tisztások rekonstrukciója érdekében) területén pedig jellemzően amerikai kőrist termeltünk ki. A tervezett (fafajcserés szerkezetátalakítás célú) tarvágásaink volumene szintén elmaradt az eredeti terveinktől.

Károsodott terület nagysága és oka:

Erdősítéseinket elsősorban az aszály pusztította, gyérítette.

Idősebb tölgy állományokban mindenhol jelen van a tölgy csipkés poloska.

Közel egy évtizedes kárláncolat eredményeként a Long-erdő TT területén a magas kőris pusztulása olyan mértékűt öltött, hogy véleményünk szerint – pusztulás miatt bekövetkezett záródáshiány okán - több helyen is erdőfelújítási kötelezettség fog fellépni.

Mag- csemetetermelés:

Mag- és csemetetermelés a tájegység területén nem történt.

Erdőfelújítási hátralék területe:

Erdőfelújítási hátralék erdőfelújítás befejezésének elhúzódása okán keletkezett.

Hatóság által kiszabott bírság összege: 54.000 Ft.

Saját megvalósítású erdőkezelés területe és résztvevő dolgozók száma:

Erdőkezelés fakitermeléssel és erdőfelújítások ültetésével, ápolásával történt. Az erdőkezelési munkák tervezésében, irányításában, végrehajtásában 5 fő fizikai állományú munkás, 4 fő traktoros, 1 fő csoportvezető, 3 fő erdész és 1 fő tájegységvezető vett részt.

A fentiekben leírtaknak megfelelően az erdők természetvédelmi kezelése, illetve a természetvédelmi célú erdőgazdálkodás a természetvédelmi előírásokkal és célokkal összhangban, de a tervezetthez képest alacsonyabb mértékben zajlott 2023-ban. Jelentős probléma a vállalkozói szektor hiánya.

6.4. Vadászterületeken folyó vadállomány szabályozás

Az Aggteleki Nemzeti Park Igazgatóság 2017. 03. 01. - 2037. 02. 28. közötti időszakban egy vadászterületen látja el a Földtulajdonosi Közösség közös képviselőjét, amely a 654502 kódszámú vadászterület – Martonyi, területe 3.330 ha.

A 654502 kódszámú vadászterületen az ANPI 1751,579 ha-on gyakorolja a vagyongazdálkodási jogokat, ami a terület 55,43 %-a. A területet haszonbérlet útján hasznosítjuk, bérlő a „Császtai Bors vezér Vadásztársaság” – 2023-ban 945,2 Ft/ha éves bérleti díjat fizetett.

Az Aggteleki Nemzeti Park Igazgatóság 37 vadászterület Földtulajdonosi Közösségében képviseli a Magyar Állam tulajdonosi érdekeit.

A 658100 kódszámú vadászterületnek végre van jogszerű közös képviselője, és a közgyűlés 4/2022.04.21. számú határozata szerint, 2017. 03. 01 - 2023. 02. 28 közötti időszakra 1.248,522 ha után fizetendő 4000 Ft/ha, azaz 4.994.088 Ft díj került kifizetésre.

Az Igazgatóság 2017. 03. 01. - 2037. 02. 28. közötti időszakra két vadászterületen szerezte meg a vadászati jogot:

A 651700 kódszámú vadászterület (Aggtelek): melynek területe 3.540 ha, ebből 1353,8048 ha saját vagyongazdálkodásban van. A vadászterületet a Földtulajdonosok Közössége (közös képviselője Kanyok Zsolt Imre) haszonbérbe adta az Aggteleki Nemzeti Park Igazgatóságnak, 800 Ft/ha éves bérleti díj ellenében.

A vadászterületen egy farkas farka folyamatosan jelen van, ez észrevehető a vaddisznó szaporulat alakulásában. A medve csak időszakosan fordul elő. A ragadozók jelenléte ellenére a 2023-as vadászévben, vadállomány szabályozás keretében elejtésre került 25 db gímszarvas bika (ebből 2 db ezüstérmes, 2 db bronzérmes minősítést kapott), 52 db gímszarvas tarvad, 19 db őzbak, 32 db őz tarvad, illetve 16 db róka.

Az ASP járvány megfékezése céljából, diagnosztikai kilövésre és teljes megsemmisítésre került 15 db vaddisznó, elhullva találtunk 22 db vaddisznót. A vadászterületet a NÉBIH ASP szempontjából fertőzötté nyilvánította. Az afrikai sertéspestis monitoring keretében 37 db vér és mandula mintát küldtünk vizsgálatra.

Részt vettünk a róka immunizációs programban, 2 db rókát vizsgáltattunk meg.

A vadászati, vadgazdálkodási tevékenységet 1 fő hivatásos vadász (aki egyben a vadgazdálkodási csoportvezető is) végzi.

A vadállomány szabályozást éves bérvadászati szerződések alapján fizető bérvadászok végzik.

A vadállomány elejtését bérvadászok felé értékesítettük, az elejtett vad húsa is értékesítésre került, melynek árbevétele nettó 18.629.000 Ft.

Vadászati év	Gímszarvas (db)		Őz (db)		Vaddisznó (db)	
	Terv	Teríték	Terv	Teríték	Terv	Teríték
2023-2024.	60	77	45	51	0	37

Vadászati év	Róka teríték (db)	Aranysakál teríték (db)	Borz teríték (db)	Dolmányos varjú teríték (db)	Szarka teríték (db)
2023-2024.	16	0	0	0	0

A 658901 kódszámú vadászterület (Bodrog-zug): melynek területe 4.810 ha, ebből 3.716,1674 ha saját vagyongazdálkodásban van. A Földtulajdonosok Közössége (közös képviselő Kanyok Zsolt Imre) haszonbérbe adta az Aggteleki Nemzeti Park Igazgatóságnak, 400 Ft/ha éves bérleti díjért.

A vadászterületen 2023. október 28-át követően december 13.-ig, öt olyan árhullám vonult végig, amely a teljes vadászterületet elborította, és csak vízi járművel volt járható. A hosszú időszak miatt a vadmentő dombok kiürültek, a vadállomány kimenekült, vagy elsodorta az ár és elpusztult. Azóta is folyamatos a víz jelenléte, a vadászterület jelenleg is víz alatt van. A vadászterületen a 2023-as vadászévben, vadállomány szabályozás keretében elejtésre került 6 db gímszarvas bika (ebből 1 db arany, 2 db ezüstérmes minősítést kapott), 2 db gímszarvas tarvad, 3 db őzbak, 6 db őz tarvad, illetve 1 db róka és 2 db aranysakál. A területen 1 db vaddisznó diagnosztikai elejtése történt és vaddisznót nem találtunk elhullva. A vadászterületet a NÉBIH ASP szempontjából Szigorúan Korlátozott Területté (SZKT) nyilvánította.

Részt vettünk a róka immunizációs programban, 1 db rókát vizsgáltattunk meg.

A vadászati, vadgazdálkodási tevékenységet 1 fő tájegységvezető, 1 fő erdész és önként vállalással igazgatói engedély birtokában 1 fő szakszemélyzet végzi. A piacképes vadállományt (1 db aranyérmes és 2 db ezüstérmes és 3 db nem érmes gím bika) bérvadászok felé értékesítettük, az elejtett vad húsa is értékesítésre került, a terület nettó árbevétele 6.864.100 Ft.

Vadászati év	Gímszarvas (db)		Őz (db)		Vaddisznó (db)	
	Terv	Teríték	Terv	Teríték	Terv	Teríték
2023-2024.	5	8	9	9	0	1

Vadászati év	Róka teríték (db)	Aranysakál teríték (db)	Borz teríték (db)	Dolmányos varjú teríték (db)	Szarka teríték (db)
2023-2024.	1	2	0	0	0

6.5. Halgazdálkodási vízterületek

a) Az ANPI különleges rendeltetésűvé nem nyilvánított halgazdálkodási vízterületeinek halgazdálkodási jogát az Igazgatóság a hatályos halászati törvény hatályba lépése előtt kapta meg. Ezen vízterületek védett természeti területeket, illetve Natura 2000 területeket érintenek, az alábbi táblázatban részletezettek szerint:

Az ANPI halászati vízterületeinek megnevezése és víztérkódja	Víztér neve	Érintett ingatlanok	Természetvédelmi besorolás
Bódva-és Hernád-völgyi kiszívfolyások (05-0195-1-1)	Abodi-patak	Abod 067, Szendrő 0363, 0395	Natura 2000 terület
	Bakóc-patak	Alsószuha 042, 053	Natura 2000 terület
	Balajti-patak	Edelény 0185, 0189	nem védett, nem Natura 2000 terület
	Barakonyi-patak	Meszes 066/1, Rakacaszend 0132, Tornabarakony 048, 052	ex lege védett lápterület, Natura 2000 terület
	Bátor-patak	Gagybátor 044, 083, Gagyvendégi 029, 042, 097, Rakaca 0122, 0144	részben ex lege védett lápterület, teljes hossza Natura 2000 terület
	Csörgős-patak	Felsőkelecsény 037, 06, Felsőnyárád 046/1, 046/3, 086, Ragály 026, 035, 085, Zubogy 017, 067	részben ex lege védett lápterület, teljes hossza Natura 2000 terület
	Damaki-patak	Damak 02, 047, 066, Edelény 0260, 0304, 0341,	nem védett, nem Natura 2000 terület
	Debréte-patak	Debréte 045/2, 045/7b, Rakacaszend 064, 082,	ex lege védett lápterület, Natura 2000 terület
	Garadna-patak	Garadna 015, 067, 068, Hernádpetri 0116, 0131, 031, Hernádvécs 05, 059	részben Natura 2000 terület
	Imola-patak	Imola 014/4, 040, Zubogy 092	részben Natura 2000 terület
	Janka-patak	Pamlény 093/2, 094, Szászfa 064	részben ex lege védett lápterület, részben Natura 2000 terület
	Juhász-patak	Bódvaszilás 038, 039, Tornaszentandrás 060, 079/1	nem védett, nem Natura 2000 terület
	Kányi-patak	Büttös 050, 076, Kány 073, 080	részben ex lege

		védett lápterület, teljes hossza Natura 2000 terület
Keleméri-patak	Gömörszőlős 034, 053, 055, 064, Hét 054, Kelemér 054, 056, 099, Serényfalva 0109, 013/2, 015	részben ex lege védett lápterület, részben Natura 2000 terület
Keresztéi-patak	Keresztéte, 016, 021, 025, 033, 034/3, 035, 099, Szászfá 013/2, 013/1, 049, 053	részben ex lege védett lápterület, részben Natura 2000 terület
Korlát-patak	Szuhafő 07	ex lege védett lápterület, Natura 2000 terület
Ormos-patak	Izsófalva 0196, 0202, Ormosbánya 03, Rudabánya 0 124, 0131	nem védett, nem Natura 2000 terület
Pasnyag-patak	Komjáti 030, 061, 067/2, Tornanádaska 056/1, 056/2,	részben ex lege védett lápterület, részben Natura 2000 terület
Potranyik-patak	Bódvarákó 016, 025, Szögliget 0138, 047	részben ex lege védett lápterület, részben Natura 2000 terület
Rét-patak	Égerszög 010, 023/11, Perkupa 0125, 028, 05, Szőlősardó 076, Varbóc 046	részben Aggteleki Nemzeti Park, részben Natura 2000 terület
Sas-patak	Bódvalenke 072, Hidvégardó 017, 028, 07, Perecse 0155, 0172, Tornaszentjakab 0106, 0126, 017, 042, 05, 19, Viszló 045	részben ex lege védett lápterület, teljes hossza Natura 2000 terület
Szuhogy-patak	Szendrő 0256, 0309, Suhogy 011, 014, 066	részben ex lege védett lápterület
Telekes-patak	Alsótelekes 07, Felsőtelekes 056, 058, 095, Perkupa 0126/2, 015, Szendrő 0172	
Vadász-patak	Abaújlak 09, Abaújszolnok 012, Alsóvadász 02, 050, Felsővadász 028, 080, Gadna 048, 08, Homrogd 048, 078, Irota 0107, 013, 051, 060, Kupa 018, 050, Lak 0107, 0131, Monaj 062, 082, Onga 0327/1, Selyeb 042, 06, Szakácsi 024, Szikszó 0150, 071, 072, 080, Tomor 027, 04, 046	részben Natura 2000 terület
Varbóc-patak	Varbóc 034, Perkupa 0121, 058	részben Aggteleki Nemzeti Park, részben Natura 2000

			terület
	Vasonca	Alsógagy 059, 065, 072 085, Baktakék 04, 048, Beret 017, 031, Csenyété 011, 015 043, Detek 029, Halmaj 0100/1, 035, 039, Kázsmárk 021, 05, Léh 026, 051, Rásonysápberencs 032, Szentistvánbaksa 019	részben Natura 2000 terület
	Vecsem-patak	Bódvaszilas 014, 025/1	nem védett, nem Natura 2000 terület
	Verbéna-patak	Galvács 030/1, 030/2, 08, Szendrő 0419, 0455, 0461	részben ex lege védett lápterület
	Viszlói-patak	Rakaca 056, Viszló 088	részben ex lege védett lápterület
	Ziliz-patak	Hangács 0154, Nyomár 026, 064, 066, 070, Ziliz 019, 023, 026, 064	nem védett, nem Natura 2000 terület
	Zsuponyó-patak	Dubicsány 063, Putnok 0116	részben Natura 2000 terület
Hosszú-tó (05-039-1-1)	Hosszú-tó	Sátoraljaújhely 0109/d, 0111/b	Long-erdő TT

b) Védett természeti területet (ide értve az ex lege védett lápterületeket is) érintő egyéb vízterek, ahol nem az ANPI a halgazdálkodási jog gyakorlója:

Halgazdálkodási vízterület neve	Víztér kód
Alsóberecki-holtág	05-086-1
Bisó-patak	05-201-1-1
Bodrog	05-004-1-1
Bódva	05-008-1-1
Bózsva-patak (forrástól a Nyíri-patakig)	05-103-1-1
Hódos-tó	05-044-1
Jósva-patak (Nagy-Tohonya torkolatig), Kecső-patak, Tohonya-patak	05-016-1-1
Jósva-patak (Nagy-Tohonya-torkolattól a Bódváig)	05-017-1-1
Kapronca-ér	05-084-1
Kemence-patak	05-105-1-1

Kengyel-tó	Nincs víztér kódja
Kis-Nádas-tó	05-040-1
Kőkapui-tó	05-185-1-4
Körtvélyesi-holtág	05-050-1-4
Mocsolya-tavak	05-047-1
Nyíri-patak	05-192-1-1
Ósva-patak	05-104-1-1
Prügyi-főcsatorna	05-158-1-1
Rakaca-patak	05-014-1-1
Senyő-patak	05-107-1-1
Sulymos-tó	05-049-1
Szerencs-patak	05-010-1-1
Szuha-patak	05-011-1-1
Taktaközi-öntöző-főcsatorna	05-088-1-1
Tolcsva-patak	05-106-1-1
Vajdácskai-holtág	05-038-1-1

6.5.1. Természetvédelmi és génmegőrzési szempontból különleges rendeltetésű halgazdálkodási vízterületek

Azon különleges rendeltetésű halgazdálkodási vízterületek – beleértve a különleges rendeltetésre javasolt halgazdálkodási vízterületeket is – releváns adatai vannak rögzítve, amelyek az ANPI működési területén találhatóak.

Az alábbi vízterületek 2016 folyamán lettek különleges rendeltetésűvé nyilvánítva:

Alsó-Macskás-tó (05-247-2-1)
Cukorgyári ülepítő tó (05-248-2-1)
Disznó-szállási-vizek (05-249-2-1)
Faragó-szállási mocsarak (05-250-2-1)
Fehér-tó (05-251-2-1)
Felső-Macskás-tó (05-252-2-1)
Fenyéri-tó (05-253-2-1)
Füzes-tó és alsó-réti kistavak (05-254-2-1)

Hamarla-tó és kubikmedrek (05-255-2-1)
Iván-árok (05-256-2-1)
Kásod-tó és kásodi-kistavak (05-257-2-1)
Kis-Balota-mocsár (05-259-2-1)
Kis-Nádas-tó és Nádas-ér (05-260-2-1)
Kis-Szada-tó (05-261-2-1)
Kis-Szitnya (05-262-2-1)
Kis-Tökös-tó (05-263-2-1)
Longi-ér (05-265-2-1)
Macska-ér és Bodrog-fokok (05-266-2-1)
Macskás-ér (05-267-2-1)
Macskási-Kis-tó (05-268-2-1)
Macskás-tó (05-269-2-1)
Madármegfigyelő-vizek (05-270-2-1)
Máté-Homoki-berkek (05-271-2-1)
Minta-tó (05-272-2-1)
Nádas-tó (05-273-2-1)
Nagy-Gazos-mocsár (05-274-2-1)
Nagy-Szitnya (05-275-2-1)
Nagy-tó-csatorna (05-276-2-1)
Nagy-Tökös-tó (05-277-2-1)
Nemtudom-tó (05-278-2-1)
Ó-Kovács-tó és Dévéresi-csatorna (05-279-2-1)
Olaszliszkai sarlómedrek (05-280-2-1)
Orr-tó (05-281-2-1)
Orr-zugi-mocsarak (05-282-2-1)
Remencei-kisvizek (05-284-2-1)
Remence-tó (05-285-2-1)
Sáros-tó (05-287-2-1)
Fekete-tó (05-051-2-1)
Bogdány-tó (05-208-2-1)
Kakukk-tó (05-210-2-1)
Ménes-patak (05-108-2-1)
Tengerszem-tó (05-237-2-1)
Kemence-patak (05-105-2-1)
Áres-tó (05-042-2-4)
Kapitány-tó (05-048-2-1)
Kerek-tó (05-040-2-1)
Nagy-Nádas-tó (05-043-2-1)
Nagy-tó (05-042-2-1)
Zsaró-ér (05-083-2-1)

6.5.2. Védett természeti területen található halastavak

Védett természeti területen nem található halastó az Igazgatóság működési területén.

7. Tájvédelem

7.1. Egyedi tájértékek (településenkénti kimutatás, változások)

2023-ban nem került sor tájértékek felmérésére. Az ANPI működési területén 2001-2019-ben történt felmérés eredményei a III. mellékletben találhatóak, mely frissítésre került a 2022-ben Agrárminisztérium felhívására történt változtatással.

7.2. Fejlesztési koncepciók és egyéb tervek véleményezése, közreműködés az elkészítésben

Közreműködés típusa	Ügyek száma
elfogadott integrált településfejlesztési stratégia	0
integrált településfejlesztési stratégia véleményezés	0
településfejlesztési koncepció – adatszolgáltatás	0
elfogadott településfejlesztési koncepció	0
Összesen	0

7.3. Település- és területrendezési tervek, valamint településképi arculati kézikönyv és településképi rendelet véleményezése, közreműködés az elkészítésben, adatszolgáltatás

2023-ban településrendezési eszközökkel, településrendezési tervekkel kapcsolatban, az alábbi típusú és számú ügyben vett részt az Igazgatóság:

Településrendezési tervek (trt.)

Közreműködés típusa	Ügyek száma
trt. módosítás, előzetes adatszolgáltatás	1
trt. környezeti értékelés, szükségességének vizsgálata	22
trt. teljes terv – adatszolgáltatás	0
trt. teljes terv, vagy módosítás - véleményezési szakasz	10
trt. tárgyalásos eljárás	21
trt. elfogadott	22
trt. előzetes véleménykérés	1
Összesen:	77

Több esetben is érkezett értesítés olyan települések rendezési munkájáról, amely módosítási helyszínek a BNPI működési területére esnek (pl.: Kazincbarcika, Sajókeresztúr), ezek az esetek nem kerültek feltüntetésre a táblázatban. Az ügyiratok áttételre kerültek, amennyiben a BNPI nem kapott megkeresést, az Önkormányzatok pedig értesítést kaptak.

A 2022. június után indított településrendezési tervek esetében az adatszolgáltatás az Elektronikus Térségi Tervezést Támogató Rendszer (E-Tér) felületen keresztül zajlik az érintett szervezetek megkeresése nélkül. Esetünkben egy település terv módosítás volt, ahol korábban elindult a tervezés és az elhúzódása miatt új adatszolgáltatást kértek. A tervek készítése során a véleményezési eljárásokat a települések továbbra is jobban szeretik az E-Tér felületen kívül, jellemzően hivatali kapun keresztül lefolytatni.

Észrevételezett problémák a településrendezési eszközök készítése során

A véleményezési dokumentációkban a leggyakrabban előforduló „problémák”, – a teljesség igénye nélkül – az alábbiak szerint foglalhatók össze:

- az alátámasztó munkarészek más településektől való átvétele és aktualizálásának elmaradása, a település nevének cseréje elmarad;
- növény- és állatfajok magyar és latin nevének hibás szerepeltetése;
- nem a MaTRT szerinti övezeti megnevezések használata;
- nem az övezetbe tartozó előírások szerepeltetése;
- egyes területi kategóriák, övezetek határainak téves ábrázolása, feltüntetése (ökológiai hálózat, tájképvédelmi terület övezete, Natura 2000 terület határvonala);
- hiányzó, hibás, vagy nem következetes jelmagyarázat a szerkezeti, szabályozási terveken.

Vármegyei Területrendezési Tervek készítésével kapcsolatos feladatok

2021. februárjában kapta kézhez az Aggteleki Nemzeti Park Igazgatóság a Borsod-Abaúj-Zemplén Vármegye Területfejlesztési Program és Területfejlesztési Konceptió összevont hatásvizsgálatának véleményezési anyagát. 2023-ban nem érkezett ezzel kapcsolatban feladat.

Egyéb, településrendezéssel kapcsolatos feladatok

- Alkotmánybírósági eljárásban nem vettünk részt.
- Törvényességi felülvizsgálati eljárást 2023-ban nem kezdeményeztünk.
- A B.-A.-Z. Vármegyei Területrendezési Tervvel, Területfejlesztési Konceptióval kapcsolatos feladatokban nem vettünk részt.

Településképi Arculati Kézikönyvek (TAK) és Településképi Rendeletek (TKR) készítésében történő részvétel, 2023-ban

<i>A településképi arculati kézikönyvek és településképi rendeletekkel kapcsolatos feladatok</i>	<i>Kimenő ügyiratok száma 2023-ban</i>
Települések száma összesen: 260	
adatszolgáltatás a településképi arculati kézikönyvek és településképi rendeletek készítéséhez	0

településképi arculati kézikönyvek véleményezése	0
településképi rendeletek véleményezése	0
módosított TKR véleményezése	6
beérkezett végleges településképi arculati kézikönyv letöltése	0 (bejövő)
beérkezett végleges településképi rendelet letöltése	2 (bejövő)
Összesen 2023-ban:	8

A településképi arculati kézikönyvekkel (TAK) és településképi rendeletekkel (TKR) kapcsolatos feladat folyamatos, nagy része 2017-2019-ben el lett végezve. 2023-ban 2 végleges TKR dokumentum lett letöltve. A kézikönyvek és rendeletek a Lechner Tudásközpont elektronikus felületéről átkerültek az Elektronikus Térségi Tervezést Támogató Rendszer felületére az újonnan induló ügyek esetében.

Építészeti Tájegységi Arculati Kézikönyvvel kapcsolatos feladatok

Igazgatóságunk működési területe esetében 2023. évben nem volt ilyen típusú ügyintézés.

7.4. Tájképvédelmi övezetek módosítása

Igazgatóságunk működési területe esetében 2023. évben nem volt ilyen típusú ügyintézés.

7.5. Tájvédelmi jelentőségű beavatkozások

Az Igazgatóságnak 2023-ban nem volt olyan projektje, amely kifejezetten tájvédelmi célok megvalósítását célozta volna meg.

8. Projektek (természetvédelmi, informatikai, turisztikai stb. projektek célja, előrehaladása, eredményei ld. mellékelt táblázat)

Az európai uniós támogatással megvalósuló projektek lebonyolításáról a Pályázatkezelési Osztály gondoskodik, munkáját a gazdasági igazgatóhelyettes közvetlen irányítása mellett önállóan végzi. Működési feltételeit elsősorban pályázati forrásból fedezi.

Ellátandó fő feladatok: az Igazgatóság számára releváns pályázati lehetőségek figyelése, pályázatok szabályos benyújtásának koordinálása, kapcsolattartás a konzorciumi partnerekkel; a nyertes projektek szabályos és határidőre történő megvalósításának koordinációja, támogatása, a projektek teljes ügyvitel-szervezési feladatainak ellátása; kapcsolattartás a szerződött partnerekkel; fenntartási jelentések benyújtása.

A projektekkel kapcsolatos részletes információkat az I. számú mellékletként csatolt táblázat foglalja össze.

2023. évi futó projektek:

2023-ban az Igazgatóságon 3 db uniós, természetvédelmi jellegű KEHOP projekt futott, melyből kettő már a következő időszakban tervezett fejlesztéseket készített elő. A projektek címei (részletezésük az I. sz. mellékletben található):

- 1) KEHOP-4.1.0-15-2016-00028 „Komplex élőhely-fejlesztés a Zempléni Tájegység területén” (Kedvezményezett: ANPI, projekt összköltsége: 1.251.024.943 Ft). A projekt 2023-ban sikeresen lezárult.
- 2) KEHOP-4.1.0-15-2021-00093 „A Világörökség részét képező élettelen természeti értékek rekonstrukciója és a hozzájuk kötődő sérülékeny élővilág megőrzését szolgáló természetvédelmi célú beavatkozások (projekt-előkészítés)” (Kedvezményezett: ANPI, projekt összköltsége: 40.000.000 Ft). Az előkészítő projekt 2023-ban sikeresen lezárult, az utolsó elszámolást decemberben nyújtottuk be, elfogadása folyamatban van.
- 3) KEHOP-4.1.0-15-2021-00097 „A vizes, illetve vízi élőhelyek eredeti jellegének és az azokhoz kötődő fajok élettani igényeinek megfelelő vízellátottság, vízfelület és partmenti környezet természetvédelmi célú helyreállítása és monitorozása (projekt-előkészítés)” (Kedvezményezett: ANPI, projekt összköltsége: 30.000.000 Ft). Az előkészítő projekt 2023-ban sikeresen lezárult, az utolsó elszámolást decemberben nyújtottuk be, elfogadása folyamatban van.

Pénzügyileg ide sorolható még a HUSKROUA/1702/6.1/0010 Ökológiai folyosók a Kárpátokban / Open Borders for Wildlife in the Carpathians (Főkedvezményezett: WWF Romania, partnerek: SOS/Birdlife Slovakia (SK), Rachiv Eco Tour (UA), ANPI (HU); Projekt összköltsége: 1.636.011,24 EUR, melyből az ANPI költségvetése 339.755 EUR. A 2022-ben benyújtott elszámolás elfogadása és kifizetése 2023. évben történt meg.

2023-ban - a kiírt pályázati lehetőségekre tekintettel - 1 db pályázat került benyújtásra az Igazgatóság vezetésével nemzetközi konzorciumban, az alábbi konstrukcióban és címmel:

- 1) Interreg Magyarország-Szlovákia Program (2021-2027) HUSK-2302: „A pálos rend építészeti és kulturális örökségének megőrzése és bemutatása az Aggteleki- és a Szlovák-karszt területén” / „Preservation and presentation of the architectural and cultural heritage of the Pauline Order in the Aggtelek and Slovak Karst”
A pályázat elbírálás alatt áll. Vezető partner: ANPI (HU), partner: Sine Metu Polgári Társulás (SK); A projekt összköltsége: 1.610.986 EUR, melyből az ANPI költségvetése 1.172.279 EUR. A projekt célja a határ menti térség gazdag és különleges kulturális és építészeti örökségének megőrzése (a martonyi Háromhegyi Pálos templom- és kolostorrom és a gombaszögi Szűz Mária pálos monostor rekonstrukciójával), turisztikai és egyúttal a helyi identitást növelő, közösségépítő használatának biztosítása.

2023. előtt lezárt, de 2023-ban fenntartással érintett projektek:

- 1) KEHOP-4.1.0-15-2016-00015
- 2) KEHOP-4.1.0-15-2016-00019
- 3) KEHOP-4.1.0-15-2016-00049

- 4) KEHOP-4.1.0-15-2016-00051
- 5) KEHOP-4.1.0-15-2016-00061
- 6) KEHOP-4.2.0-15-2016-00010
- 7) SKHU6/1601/1.1/035
- 8) SKHU6/1601/1.1/038
- 9) SKHU6/1601/1.1/065
- 10) HUSKROUA/1702/6.1./0010

Az Igazgatóság igyekszik kiaknázni a pályázati konstrukciók adta lehetőségeket a tevékenységéhez kapcsolódó szakmai tevékenység, az eszközpark és az infrastruktúra fejlesztésének megvalósítása érdekében.

9. Jogi és ügyiratforgalommal kapcsolatos tevékenység

9.1. Az Igazgatóság ügyiratforgalma

Összes ügyiratszám 2023

Főszám: 1851 db – Alsám: 11449 db

Összesen: 13300 db

Az Igazgatóságunkon a korábban használt Corir ügyiratkezelő rendszer helyett egy új, a jogszabályváltozásoknak megfelelő ügyiratkezelő rendszer bevezetésére került sor 2021-ben, amely következtében az Igazgatóság a tárgyévben a Poszeidon (EKEIDR) Irat és Dokumentumkezelő rendszert használta.

A postai küldemények száma továbbra is fokozatos csökkenést mutat. A megkeresések jelentős részét elektronikus úton küldik az Igazgatóság központi e-mail címére, valamint az elektronikus ügyintézés által nyújtotta lehetőségek igénybevétele útján érkeznek a megkeresések. Az e-mailen érkezett levelekre általában e-mailen küldünk választ is. Ritkán fordul elő, hogy papír alapon is szükséges a válaszlevél megküldése. A Minisztériummal történő kommunikáció során szintén az e-mail tekinthető az elsődleges kommunikációs csatornának. Hozzávetőleg a tárgyévben a hagyományos papíralapon intézett ügyek aránya 30% volt. Az ügyek közel 70%-át elektronikusan intézi az Igazgatóság.

A tárgyévben az Igazgatóság még szélesebb körben használta az elektronikus ügyintézés által nyújtott lehetőségeket. A hatóságok rendszerint Hivatali Kapun küldik megkereséseiket, melynek a használata lehetőséget biztosít arra, hogy a hatóságok egyszerűbben és gyorsabban keressék meg az Igazgatóságot és folytassák le az eljárásokat. Néhány esetben fordul elő, hogy a HR-es Hivatali Kapun érkezik megkeresés a hatóságoktól, vagy más szervhez intézett levél érkezik hozzánk.

Az elektronikus ügyintézés hatékony megvalósítása érdekében E-ügyintézés célú, minősített tanúsítványokkal rendelkezünk. A jogszabályi előírásoknak megfelelően elektronikus

ügyintézési szolgáltatás keretében küldjük meg beadványainkat. A rendőrségi ügyintézés során az inNOVA űrlapok alkalmazására kerül sor. A humánpolitikai és bérgazdálkodási referensek a Magyar Államkincstár Internetes szolgáltatását, az E-adat rendszert használják az ügyintézés során.

Az elektronikus ügyintézés lehetősége biztosított az e-Papír szolgáltatás által, amely lehetővé teszi a Natura 2000 gyepterületen történő kaszálási bejelentések, a barlangokkal kapcsolatos vagyonkezelői hozzájárulások, az elővásárlási jog gyakorlására vonatkozó nyilatkozatok elektronikus intézését, valamint a közérdekű adatok igénylésének, a panaszoknak és egyéb kérelmeknek az elektronikus benyújtását. Az e-Papír szolgáltatást egyre gyakrabban használják kaszálási bejelentések megküldése, vagyonkezelői hozzájárulások, valamint elővásárlási jog gyakorlására vonatkozó nyilatkozatok kérése során. Egyre többször fordul elő, hogy egyéb megkereséseket is az e-Papír szolgáltatás útján küldenek meg.

Az ügyfeleinkre vonatkozó naprakész és releváns adatok biztosítását szolgálja a Rendelkezési Nyilvántartás. A Személyreszabott Ügyintézési Felületen elérhetőek a publikált ügyleírások, illetve az egyes ügyek intézéséhez szükséges elektronikus ügyintézési szolgáltatások is.

A humánpolitikai feladatokat ellátó kollégáink rendelkeznek ügyintézői jogosultsággal az Ügyfélkapus regisztrációs alkalmazás használatához. Az Igazgatóság valamennyi foglalkoztatottja rendelkezik Ügyfélkapu azonosítóval, valamint az újonnan felvételre kerülő kollégák tájékoztatása is megtörténik a teendőkről, így az Ügyfélkapu regisztráció szükségességéről.

9.1.1. Szakvéleményadás/adatközlés/jogsegély a hatóságok számára

	téma	ügyek száma
B-A-Z Vármegyei Kormányhivatal Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Hulladékgazdálkodási Főosztály	szakvélemény, adat és tényközlés, nyilatkozat	635 db
Pest Vármegyei Kormányhivatal Országos Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Hulladékgazdálkodási Főosztály	szakvélemény, adat és tényközlés, nyilatkozat	22 db
B-A-Z Vármegyei Kormányhivatal Agrárügyi Főosztály Erdészeti Osztály	szakvélemény, adat és tényközlés	21 db
B-A-Z Vármegyei Kormányhivatal Agrárügyi Főosztály Földművelésügyi Osztály	szakvélemény, adat és tényközlés	5 db
B-A-Z Vármegyei Kormányhivatal Építésügyi és Örökségvédelmi Főosztály	szakvélemény, adat és tényközlés	0 db
B-A-Z Vármegyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság (vízvédelem/vízügy)	szakvélemény, adat és tényközlés	2 db

B-A-Z Vármegyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság (tűzvédelem)	szakvélemény, adat és tényközlés	0 db
Önkormányzatok	általános	0 db
	Településrendezési terv	Adatszolgáltatás 1 db Szakmai vélemény 33 db
	TAK; TKR	8 db
Magyar Államkincstár	szakértői közreműködés	160 db
Nemzeti Földügyi Központ	adatszolgáltatás, jelentés	13 db
Magyar Nemzeti Vagyonkezelő Zrt.	adatszolgáltatás, jelentés	12 db
Vadgazdálkodás és ASP (tájégségi fővadászok, vadászatra jogosultak, vadászati hatóság)	adat és tényközlés, jelentés	40 db

A hatósági eljárások keretében történő megkeresések kapcsán megállapítható, hogy a hatóságok rendszeresen megkeresték Igazgatóságunkat. Néhány esetben fordult elő, hogy adatkérés nélkül hoztak határozatot, melyről a határozat kézhezvételekor értesültünk. Ebből kifolyólag 2023-ban természetkárosításra, valamint védett természeti érték veszélyeztetésére azonban nem került sor.

A 2015. évi jogszabályi változások következtében az Igazgatóság működési területe vonatkozásában illetékességgel rendelkező Észak-magyarországi Környezetvédelmi és Természetvédelmi Felügyelőség beolvadással megszűnt, teljes szervezetével integrálásra került a kormányhivatalba, jogutódja a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Kormányhivatal Környezetvédelmi és Természetvédelmi Főosztálya lett. 2017. január 1. napjától a területi környezetvédelmi és természetvédelmi hatósági és igazgatási feladatokat a Kormányhivatal Miskolci Járási Hivatalának Környezetvédelmi és Természetvédelmi Főosztálya látta el. 2018. évben a hatóság számára történő szakmai vélemények, adatszolgáltatások száma nagyobb mértékű (24 %-os) növekedést mutatott. 2019-ben 13,5%-kal csökkent a megkeresések száma. 2020. március 1. napjától a területi környezetvédelmi és természetvédelmi hatósági és igazgatási feladatokat a Kormányhivatal Környezetvédelmi és Természetvédelmi Főosztálya látta el. 2021. március 31. napjától névváltozás folytán a Kormányhivatal Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Hulladékgazdálkodási Főosztálya jár el. 2021-ben 7%-kal, 2022-ben 6,7%-kal nőtt a megkeresések száma. 2023-ban az előző évekhez képest jelentős mértékben, több mint 17%-kal csökkent a megkeresések száma.

A másodfokú hatóságként, vagy több Kormányhivatal illetékességi területét is lefedő engedélyezési eljárások keretében eljáró Pest Megyei Kormányhivatal Környezetvédelmi és Természetvédelmi Főosztálya, 2020. március 1. napjától a Pest Megyei Kormányhivatal Országos Környezetvédelmi és Természetvédelmi Főosztálya, több esetben kereste meg Igazgatóságunkat. A 2021-ben bekövetkezett névváltozás folytán 2021. március 31. napjától a Pest Megyei Kormányhivatal Országos Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Hulladékgazdálkodási Főosztályától érkeztek a megkeresések, ezek száma 2021-ben minimálisan csökkent (-9%), 2022-ben 30%-os növekedést tapasztaltunk, ez azonban az alacsony ügyszám miatt nem jelentett különösebben nagyobb terhet (+3db). 2023-ban a korábbi évekhez képest jelentősen, közel 70%-ban megnövekedett ezen megkeresések száma, azonban összességében továbbra sem jelent többletterhet az alacsony ügyszám (+9db).

Legnagyobb számban továbbra is erdészeti, környezetvédelmi, vízjogi, földügyi engedélyezési ügyekben, rendezvények és versenyek engedélyezésével kapcsolatos ügyekben, NATURA 2000 területeket, valamint védett állat- és növényfajok egyedeit érintő ügyekben keresték meg az Igazgatóságot a természetvédelmi hatóságok adatszolgáltatás adása végett.

Az Igazgatóság ügyiratforgalma szempontjából a természetvédelmi hatóságtól érkező megkeresések mellett kiemelendő a vadászati, halászati és földművelésügyi hatóság által küldött megkeresések száma. A 2015. április 1-ei átalakítás következtében az addigi Földművelésügyi Igazgatóság és Erdészeti Igazgatóság megnevezésű szakigazgatási szervek egyesítése révén létrejött a Kormányhivatal Földművelésügyi és Erdőgazdálkodási Főosztálya, amely 2017. január 1. napjától a Kormányhivatal Miskolci Járási Hivatalának Agrárügyi Főosztályaként működik. 2018. évben az Agrárügyi Főosztálytól érkező megkeresések, a hatóság számára történő szakmai vélemények, adatszolgáltatások száma kismértékű (14 %-os) csökkenést mutatott. 2019-ben jelentősen csökkent a megkeresések száma (-75%). 2020. március 1. napjától a Kormányhivatal Agrárügyi Főosztálya járt el, mely esetben 2020-ban a megkeresések, valamint a hatóság számára történő szakmai vélemények, adatszolgáltatások száma tovább csökkent, mintegy 35%-kal. 2021-ben 44%-kal csökkent a megkeresések száma, 2022-ben az alacsony ügyszám miatt jelentős százalékos növekedés mutatkozott (+60%), amely a valóságban nem jelentett többlet terhet (+3 db). 2023-ban továbbra is alacsony ügyszám mellett jelentős növekedés mutatkozott (+225%), de ez továbbra sem jelentett valós többletterhelést (+18 db).

Egyéb hatósági megkeresés (Kormányhivatal Építésügyi és Örökségvédelmi Főosztály) a tárgyévben nem volt.

A B-A-Z Vármegyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság (vízvédelem/vízügy/tűzvédelem) által küldött megkeresések száma jelentős csökkenést mutatott (-11 db).

A megkeresések jelentős része az Igazgatóság hivatali kapujára érkezik.

Jogi alapjait, típusát tekintve: jellemzően az általános közigazgatási rendtartásról szóló 2016. évi CL. törvény (a továbbiakban: Ákr.) 25.§-a szerinti megkeresés útján (az Ákr. a Ket.-től eltérően nem ismeri a jogsegély fogalmát) – alkalmazva a környezetvédelmi és természetvédelmi hatósági és igazgatási feladatokat ellátó szervek kijelöléséről szóló 71/2015. (III. 30.) Korm. rendelet 39.§-át, 2023. január 1-jétől a természetvédelmi hatósági és

igazgatási feladatokat ellátó szervek kijelöléséről szóló 625/2022. (XII. 30.) Korm. rendelet 20.§-át – fordultak hozzánk a hatóságok. Kisebb részben a természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény (a továbbiakban: Tvt.) 75/A.§ szerinti ügyféli nyilatkozat kérése formájában történik a bevonásunk hatósági eljárásokba. A vízügyi hatóság Igazgatóságunkat közvetlenül a vízgazdálkodási hatósági jogkör gyakorlásáról szóló 72/1996. (V. 22.) Korm. rendelet 5.§ (10) bekezdése alapján keresi meg. Szakértőkénti kirendelésünk ritkán fordul elő. Mindezek megfelelő jogi keretet biztosítanak ahhoz, hogy a természetvédelmi és tájvédelmi szakkérdéseket következetesen képviseljük a hatóságok eljárásaiban. A hatóságok általában 5-15 napos határidőt tűznek az adatszolgáltatás megadására.

A hatóságok rendszerint megküldik az eljárások megindításáról szóló végzéseket és az azokban hozott határozatokat.

Az Önkormányzatoktól a megkeresések döntő többsége a településrendezési tervekkel, valamint a településképi arculati kézikönyvekkel és a településképi rendeletekkel kapcsolatban érkezik. A szakmai vélemények és adatszolgáltatások száma az előző években jelentősen lecsökkent. 2022-ben 80 esetben, 2023-ban 34 esetben adtunk adatszolgáltatást, vagy szakmai véleményt. 2021-ben 4 db, 2022-ben 6 db, és 2023-ban 2 db végleges TKR dokumentum került letöltésre.

Adatszolgáltatási, nyilatkozattételi kötelezettségeinknek az NFK és az MNV Zrt. felé 2023-ban 25 alkalommal tettünk eleget.

A vadgazdálkodásban 2018-ban új elemként jelentek meg az afrikai sertéspestis (ASP) ártalmatlanításra szolgáló gödör létesítésével kapcsolatban beérkezett megkeresések. A tájegységi fővadászok, valamint a vadászatra jogosult vadásztársaságok 2018-ban 45 esetben egyeztettek az Igazgatósággal létesítendő hullagödrök helyszínével kapcsolatban. 2019-ben tovább folytatódott az afrikai sertéspestissel (ASP) kapcsolatos adatszolgáltatása Igazgatóságunknak, mindösszesen 29 esetben. 2020-ban mindösszesen 1 adatszolgáltatásunk volt az afrikai sertéspestis ártalmatlanításra szolgáló gödör létesítésével kapcsolatban. 2021. óta tekintettel arra, hogy az afrikai sertéspestis ártalmatlanítására szolgáló gödröt nem lehet létesíteni, nem érkezett megkeresés az Igazgatóságra ezzel kapcsolatban. A 40 db adatszolgáltatás döntő többsége a vadgazdálkodással kapcsolatos adatszolgáltatás volt.

9.1.2. Nem saját vagyonkezelésben lévő védett és Natura 2000 erdőterületek

Alapadatok:

NPI működési területén fekvő erdőterületek	Terület (ha)	Erdőrészletek száma	Erdőtervezési körzetek száma
Fokozottan védett természeti területen lévő erdő (nem Natura 2000 terület)	0,0	-	-

Fokozottan védett természeti területen és egyúttal Natura 2000 területen lévő erdő	8639,82	1581 db	9 db
Országos jelentőségű védett természeti területen lévő erdő (nem Natura 2000 terület és nem fokozottan védett)	163,19	41 db	5 db
Országos jelentőségű védett természeti területen és egyúttal Natura 2000 területen lévő erdő (nem fokozottan védett)	34384,12	7665 db	14 db
Országos jelentőségű védett/fokozottan védett természeti területen kívüli, de Natura 2000 területen lévő erdő	49411,25	10909 db	18 db
Összesen	92598,38	20155 db	18 db

Körzeti erdőtervezés:

2023. évben erdőrészlet-szintű egyeztető tárgyalás

- A Bánhorváti erdőtervezési körzet 11971 hektáros területét érintően 3449 db erdő- és egyéb részlet területére terjedt ki.
- A Szerencsi erdőtervezési körzet 8013 hektáros területét érintően 1961 db erdő- és egyéb részlet területére terjedt ki.
- A Gömöri erdőtervezési körzet 10887 hektáros területét érintően 2332 db erdő- és egyéb részlet területére terjedt ki.

Természetvédelmi kezelői véleményezés, adatszolgáltatás:

Az erdőterületeket érintői természetvédelmi kezelői véleményezés kizárólag írásos formában valósul meg, a Borsod-Abaúj-Zemplén Vármegyei Kormányhivatal írásos megkeresései alapján.

Jellemző témái:

- fásításból történő fakitermelés,
- erdőterv-megállapítás,
- erdőterv módosítás,
- erdőterv módosítás erdővédelmi kárbejelentő alapján,
- fakitermelések bejelentése.

Általános adatszolgáltatás, kezelői nyilatkozat (vélemény) adások száma: 379 db volt.

9.1.3. Jelentési feladatok a Minisztérium számára: természetvédelmi szakmai főosztályok, Költségvetési, HEO stb. bontásban

	jelentés/adatszolgáltatás
Agrárminisztérium - Agrárminiszter	1 db
Természetvédelemért Felelős Helyettes Államtitkár	45 db
Személyügyi és Igazgatási Főosztály	118 db
Költségvetési/Gazdálkodási Főosztály	101 db
Nemzeti Parki és Tájvédelmi Főosztály	134 db
Természetmegőrzési Főosztály	44 db
Földvagyon-gazdálkodási és Öntözésfejlesztési Főosztály	22 db
Ellenőrzési Főosztály	5 db
Vadgazdálkodási Főosztály	1 db
Halgazdálkodási Főosztály	1 db
Sajtóiroda (média megkeresés, projektkiadvány)	32 db

Igazgatóságunk a kért jelentéseket, adatszolgáltatásokat a tárgyévben is teljesítette. Az Agrárminisztérium felé teljesített adatszolgáltatásaink számában is emelkedés figyelhető meg. A Személyügyi és Igazgatási Főosztály részére rendszeresen adatot szolgáltatunk előírás szerint a létszám- és bér-gazdálkodásra, juttatásokra, valamint összeférhetetlenségre vonatkozóan. A Költségvetési Főosztály és a Gazdálkodási Főosztály felé a jogszabályi előírások szerint eleget tettünk a beszámolási és adatszolgáltatási kötelezettségünknek. Elkészült a szakmai beszámoló, a költségvetési és az intézményi szöveges beszámoló is. A Nemzeti Parki és Tájvédelmi Főosztály részére megküldtük a vagyonkezelési adatszolgáltatást és a vagyonkezelési tervezést is. Jelentést készítettünk az elvégzett kutatási és monitorozás feladatokról. Folyamatos volt a szakmai kapcsolattartás a Természetmegőrzési Főosztállyal is. Elkészült a Látogatóstatisztika, illetve a Környezeti nevelési statisztika, valamint az Ökolétesítmények adatbázisának frissítése. A Természetvédelmi Őrszolgálat is eleget tett valamennyi jelentési kötelezettségének.

9.1.4. Ügyfelekkel történő levelezés, egyeztetés

Egyéb levelezés, egyeztetés		
	kaszási ügyekkel kapcsolatos megkeresések, kaszási bejelentések	867 db
	elővásárlási jog	75 db

	gyakorlására vonatkozó megkeresések	
	barlanglátogatási engedély kérés	103 db
	földhasználatra vonatkozó megbízási szerződés/haszonbérleti szerződés	14 db
	föld felajánlás	1 db
	támogatásokhoz kapcsolódó együttműködés, támogatás iránti megkeresések	27 db
	álláskérés	14 db
	álláspályázat	16 db
	szakmai gyakorlat	3 db

Az Igazgatóság ügyiratforgalmának nagy részét az ügyfelekkel való levelezés adja. Az ügyfelekkel történő levelezés jelentős részét a kaszálási bejelentések, az elővásárlási jog gyakorlására vonatkozó megkeresések, a vagyonkezelői hozzájárulások kiadására vonatkozó kérelmek, a területek használatára irányuló megkeresések, a támogatásokhoz kapcsolódó együttműködés, támogatás iránti megkeresések, valamint a turisztikai célú levelezések képezték. A földvásárlással kapcsolatos levelezések száma a tárgyévben csökkent, ugyanakkor a területek használatával kapcsolatos levelezések száma megnövekedett.

Jelentősnek mondható a bemutató- és szálláshelyeinkkel, oktatóközpontjainkkal kapcsolatos megkeresések, a rendezvényekre, barlanglátogatásra, túrákra vonatkozó levelek száma. Megemlítendő az álláskereső levelek, az álláspályázatokkal kapcsolatos levelek, és a szakmai gyakorlatra vonatkozó megkeresések száma is.

Az ügyfeleink által küldött megkeresések esetében is egyre jobban megfigyelhető a postai küldemények számának fokozatosan csökkenése, és egyre inkább előtérbe kerül az e-mail, mint kommunikációs csatorna használata. Az e-Papír szolgáltatás bevezetése, amellet, hogy az elektronikusan és hagyományos papíralapon intézhető ügyek arányának változását okozza, hatással van az e-mailen érkező megkeresések számára is, ugyanis egyre többen élnek az e-Papír szolgáltatás lehetőségével.

9.2. Szabálysértés

Szabálysértési feljelentés az Igazgatóság részéről **nem történt** 2023 évben. A 2023. évben kiszabott, és a jelentésben feltüntetett szabálysértési bírságok 2022 évben keletkezett ügyek lezárásaként jelentkeztek.

9.3. Természetvédelmi bírság

1. A **természetvédelmi hatóság** felé **32** esetben (2022 évben 35 esetben) történt bejelentés* engedély nélküli, vagy engedélytől eltérő módon történő tevékenység miatt, az alábbiak szerint:

Egyedi határozat megsértése miatt 1, gyepfeltörés miatt 1, engedély nélküli terület helyreállítás miatt 5, bejelentés nélküli, vagy engedély nélküli kaszálás miatt 8, engedély nélküli közlekedés miatt 1, védett faj zavarása miatt 1, védett faj elpusztítása miatt 1, engedély nélküli művelési ág váltás miatt 1, engedély nélküli legeltetés miatt 2, engedély nélkül létesített vadgazdálkodási létesítmény miatt 2, engedély nélküli fakivágás miatt 3, engedély nélküli területhasználat miatt 5, engedély nélküli víztározó kialakítás miatt 1 esetben került rá sor.

*Egy bejelentéshez több cselekmény, illetve személy is kapcsolódott (Pl. engedély nélküli területhelyreállítás és fakivágás).

Természetvédelmi bírság kiszabására 5 esetben, 1.200.000 összértékben került sor az eljáró hatóság által 2023. évben.

2. **Erdészeti hatóság egy esetben sem lett értesítve.**
3. **Területileg illetékes önkormányzat jegyzője, körjegyzője egy esetben sem lett értesítve.**
4. **Halászati hatóság felé 1 esetben:** Engedély nélküli- illetve szabálytalan horgászat miatt történt bejelentés
5. **Vadászati hatóság egy esetben sem lett értesítve.**
6. **Katasztrófavédelmi Igazgatóság felé 1 esetben:** Engedély nélküli víztározó tó létesítése miatt történt bejelentés
7. **Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal egy esetben sem lett értesítve.**
8. **Építésügyi hatóság felé nem történt bejelentés.**
9. **Talajvédelmi hatóság felé nem történt bejelentés.**

Bírság*	Alkalom	Összeg (Ft)
Természetvédelmi bírság	5	1.200.000
Erdővédelmi/erdőgazdálkodási bírság	2	373.150
Halvédelmi bírság	1	55.000
Örökségvédelmi bírság	0	0
Eljárási bírság	1	95.000
Szabálysértési bírság	3	60.000

Szabálysértési figyelmeztetés (bírósi határozattal)	0	0
Büntető bírság (bírósi)	0	0
Kötelezés (vízvédelmi)	0	0
Végrehajtási bírság	0	0
<u>Összesen</u>	12	1.783.150

* Csak az ANP Igazgatóságához érkezett visszajelzések alapján!

9.4. Büntető ügyek

Büntető ügy 6 esetben indult. 4 esetben az Igazgatóság kezdeményezte az eljárást, 2 esetben a rendőrhatóság.

Természetkárosítás gyanúja miatt 1 esetben: védett Natura2000 terület károsítása, amely egyben régészeti lelőhely is. 1 esetben fiókas fecskéfészkek leverése, 1 esetben fehér gólya lelövése miatt. 1 esetben igazgatósági vagyongazdálkodásban lévő nádat érintő illegális nádatátás során a levágott nád eltulajdonítása miatt.

A levert fecskéfészkek esetében a büntető eljárást 2 évre felfüggesztette az Ózdi Járási Ügyészség.

A rendőrség kezdeményezett eljárást 2 esetben természetkárosítás miatt. Ebből az egyik a svájci jeladós farkas lelövésével kapcsolatos speciális eset, amely során az Igazgatóság munkatársai észlelték az állat eltűnését, de egyéb bizonyítékok hiányában csak a rendőrséggel együttműködve, több napos feltáró és előkészítő tevékenység során sikerült megalapozottá tenni a bűncselekmény alapos gyanúját. Ennek során sikerült az állat levágott jeladóját megtalálni, amely nyilvánvalóvá tette, hogy bűncselekmény történt.

A tevékenységről részletes jelentés készült az Agrárminisztérium számára.

A másik eset szintén illegális farkas elejtéssel kapcsolatos, ahol Kelemér település térségében elejtett farkasok kapcsán kezdett nyomozást a rendőrség.

9.5. Polgári perek

A 2023. évben kezdődő, folyamatban lévő és befejezett ügyek:

- A 2023. évben a lejárt tartozásokból eredő követelésekkel összefüggésben tovább folytak eljárásaink.
- Vadkár: vadkár megtérítése iránt per indult az Igazgatóság ellen. Az Aggtelek külterületén található ingatlanok használója vadkár megtérítése iránti igényt terjesztett elő a jegyzőnél, azonban az eljárás során kirendelt szakértők által megállapított kártérítés pénzügyi ellenértékét az ingatlanok használója nem fogadta el, és a

bírósághoz fordult kára megtérítése érdekében. Az Igazgatóság indítványozta, hogy az érintett területek vonatkozásában bérvadászati szerződéssel rendelkező bérvadászt perbe hívják. A perben a peres felek nyilatkozatainak bekérését követően sor került a szakértők meghallgatására. A szakértők meghallgatását követően a bíróság ítéletet hozott, és az I. r. alperesi elismerésre tekintettel kötelezte az Igazgatóságot, mint alperest az elsőként kirendelt vadkárszakértő által megállapított kár összegének, és a szakértői díjnak a megfizetésére, továbbá a perköltség egy részének megfizetésére. A felperes fellebbezést terjesztett elő, azonban a felperes illetékfizetési kötelezettségének nem tett eleget, ezért a bíróság a fellebbezést visszautasította. Felperes kérte a bíróság ítéletében foglalt összeg megfizetését.

- Borsod-Abaúj-Zemplén Vármegyei Kormányhivatal, mint ingatlanügyi hatóság által termőföld végleges más célú hasznosításának engedélyezésével kapcsolatos hatósági eljárás tárgyában hozott közigazgatási határozattal szemben kezdeményezett közigazgatási per – az ingatlanügyi hatóság a termőföld végleges más célú hasznosításának engedélyezését elutasította, mely határozattal szemben a felperes keresetet terjesztett elő. A keresetben rögzítésre került, hogy az alperes, mint ingatlanügyi hatóság, a felperes álláspontja szerint jogszabálysértő eljárásban, jogszabálysértő határozattal – a természetvédelmi hatóság alperesi határozatba beépülő megalapozatlan szakmai véleménye alapján – utasította el felperes kérelmét. Az Igazgatóság, mint alperesi érdekelt perbe lépett és ellenkérelmet terjesztett elő a keresettel szemben. A felperes szakértői bizonyítás iránt indítványt terjesztett elő, amely alapján szakértő került kirendelésre. A felperes ismét indítványt terjesztett elő szakértő kirendelése iránt, amely alapján a szakértő kirendelésre és meghallgatásra került. A bíróság a felperes keresetét elutasította, tekintettel arra, hogy a felperes által előterjesztett kérelem szerinti más célú hasznosításra vonatkozó engedély kiadására nincs jogszabályi lehetőség a természetvédelmi szempontok figyelembevételével.
- Borsod-Abaúj-Zemplén Vármegyei Kormányhivatal, mint környezetvédelmi hatóság által környezet- és természetvédelmi ügyben hozott közigazgatási határozattal szemben kezdeményezett közigazgatási per – a környezetvédelmi hatóság a víztározó megvalósításának engedélyezésére vonatkozó kérelmet visszautasította, mely határozattal szemben a felperes keresetet terjesztett elő. Felperes keresetében az országos vízvédelmi hatóság szakhatósági állásfoglalásának figyelmen kívül hagyására hivatkozott. A bíróság az Igazgatóságot, mint alperesi érdekeltet hivatalból perbe állította. Az Igazgatóság ellenkérelmet terjesztett elő a keresettel szemben. A bíróság igazságügyi szakértőt rendelt ki, majd a szakértő által készített szakértői véleményre a felek észrevételeket tettek. A felperes permegszüntetés iránti kérelmet tartalmazó beadványt terjesztett elő, keresetétől elállt, figyelemmel arra, hogy a felperes a tározót áttervezte és mint záportározó, „ideiglenes víztartású tározó” vonatkozásában kerül engedélykérelem beadásra. A bíróság így az eljárást megszüntette.
- Fővárosi Törvényszék – a Közbeszerzési Hatóság Közbeszerzési Döntőbizottsága (KDB) határozata jogszerűségének vizsgálata iránt indult közigazgatási per, melyben

az Aggteleki Nemzeti Park Igazgatóság volt a felperes. A hivatkozott határozat tárgya egy 2020-ban létrejött adásvételi szerződés módosítása, mellyel összefüggésben a KDB jogsértést és bírságot állapított meg. A Fővárosi Törvényszék a keresetet 2023. októberben elutasította.

- Kecskeméti Járásbíróság – a Közbeszerzési Hatóság, mint felperes 2023. áprilisában keresetet nyújtott be egy 2020-ban létrejött adásvételi szerződés módosításának érvénytelensége megállapítása iránt. A perben az Aggteleki Nemzeti Park Igazgatóság az I. rendű alperes, az Eladó a II. rendű alperes. 2023. októberben a bíróság felhívta az alpereseket írásbeli ellenkérelem benyújtására. Az ellenkérelem benyújtásra került. A per jelenleg folyamatban van.
- Miskolci Törvényszék – végkielégítés megfizetése iránt indult per az Igazgatósággal, mint munkáltatóval szemben. A Kormány bértömeg-gazdálkodással kapcsolatos intézkedések végrehajtására vonatkozó döntése alapján az Igazgatóságnál több foglalkoztatott jogviszonya is megszűnt. Az egyik foglalkoztatott a munkáltatói felmondás közlését követően, törvényes határidőben kereseti kérelmet terjesztett elő az Igazgatósággal szemben, melyben kérte annak megállapítását, hogy a peres felek között nem munkaviszony, hanem kormányzati szolgálati jogviszony jött létre, és ennek megfelelően kérte a végkielégítés megállapítását. Az Igazgatóság előterjesztette írásbeli ellenkérelmét és kérte a felperes keresetének elutasítását. A folytatólagos perfelvételi tárgyalás során a bíróság a feleket meghallgatta, és a felperes végkielégítés megfizetése iránti kereseti kérelmét, mint megalapozatlan kérelmet teljes egészében elutasította. A felperes teljes egészében pereszetes lett.

9.6. Egyéb jogi ügyek

Szabályzatok, igazgatói utasítások

2023-ban összesen 36 igazgatói utasítás és szabályzat, valamint azok módosítása került kiadásra. Kiemelendők az Igazgatóság gazdálkodására vonatkozó és beszerzési előírásokat tartalmazó szabályzatok, a vagyongazdálkodással és vagyonkezeléssel kapcsolatos szabályzatok, valamint az Igazgatóság által nyújtott ökoturisztikai és környezeti-nevelési programokra, valamint az egyéb szolgáltatásokra vonatkozó utasítások. Megtörtént az Igazgatóság Közszolgálati Szabályzatának, valamint Informatikai Biztonsági Szabályzatának a módosítása. Elkészült az Igazgatóság Helyi Biztonsági Ügyeletének Szabályzata, valamint a Visszaélés-Bejelentési Szabályzat is.

Kiemelt figyelmet fordítottunk a hatályban lévő utasítások, valamint szabályzatok folyamatos felülvizsgálatára, a jogszabályi előírások módosulása miatt szükséges módosítások elvégzésére.

Szerződés- és egyéb iratminták

A tárgyévben tovább folytattuk a hatékonyság növelése érdekében a szerződés- és egyéb iratminták kidolgozását, melynek eredményeként szerződéseink egységes és áttekinthető formában készülnek. Több új iratminta is kidolgozásra került, valamint a korábbi mintákat is aktualizáltuk.

Munkaügyi intézkedések

A megfelelő működés és feladatellátás érdekében folyamatosan figyelemmel kísértük a jogszabályok változását, és a követelmények szerint jártunk el.

Egyéb, munkaügyet érintő feladatok:

A munkáltató kezdeményezése alapján sor került a tárgyévben a foglalkoztatottak teljesítményének értékelésére.

2023-ban – a vonatkozó előírásoknak megfelelően – a vagyonyilatkozat-tételre köteles kormánytisztviselők eleget tettek nyilatkozattételi kötelezettségüknek.

10. Természetvédelmi Őrszolgálat

10.1. Alapadatok

10.1.1. Személyi feltételek

A Természetvédelmi Őrszolgálat létszáma 2023-ban az alábbiak szerint alakult:

ANPI Természetvédelmi Őrszolgálata	11 fő
Aggteleki Tájéegység	6 fő
Zempléni Tájéegység	5 fő

Az ANPI Természetvédelmi Őrszolgálata végzettség szerint:

Felsőfokú végzettségű természetvédelmi őr (fő)	Középfokú végzettségű természetvédelmi őr (fő)	Összesen (fő)
9	2	11

A Természetvédelmi Őrszolgálat létszámában a korábbi évekhez képest jelentősnek mondható fluktuáció volt. 1 álláshely elvonásra került, 2 fő pedig saját döntés alapján lépett ki. Ugyanakkor sikerült betölteni a korábban megüresedett álláshelyeket, így 4 fő felvételével sikerült jobb helyzetbe kerülni az előző évnél.

A személyi állomány 2 fő kivételével felsőfokú végzettséggel rendelkezik, lefedve a tevékenységhez szükséges összes lényeges szakterületet, így ebből a szempontból megfelelő a rendelkezésre álló szakismeret. A középfokú végzettségre történő nyitás a széleskörű szakmai feladatok miatt nem feltétlenül előnyös, de az álláskeresők száma, alkalmassága erősen bekorlátozta a lehetőségeket, ezért szükségessé vált a felvehető körének szélesítése a pályáztatás során.

A létszámbővülés ellenére is maradtak üres órkerületek. Így az őrszolgálat létszámát szükséges tovább bővíteni.

A jelenlegi állapot szerint a - működési területet - leszámítva az egy főre eső védett, illetve Natura2000 területek aránya jóval meghaladja az országos átlagot.

Aggteleki Tájegység (6 fő)

Egy fő (természetvédelmi őrszolgálat-vezető) természetvédelmi őrszolgálat-vezetői, illetve 1 fő (természetvédelmi őrszolgálat-vezető helyettes) továbbra is vadászati feladatokat lát el, így ő csak erősen korlátozott keretek között vesz részt az őrszolgálat terepi tevékenységében.

Az év során középfokú végzettségű kollégák az Aggteleki Tájegységbe kerültek.

Zempléni Tájegység (5 fő)

A szervezeti egységhez kapcsolódó területi fizikai jellegű kezelési feladatokat az Őrszolgálat tagjai, valamint más szervezeti egységek dolgozói végezték el a tájegységben.

Értékelés:

Az ANPI Természetvédelmi Őrszolgálatának létszáma a 2023. december 31-i állapot szerint 11 fő, amely 1 fővel magasabb, mint a megelőző év hasonló időszakában. Ugyanakkor az újonnan felvett 4 fő betanulási időszaka hosszabb időt vesz igénybe, így a kedvező hatás csak később érvényesül.

A személyi állomány pótlása általánosan egyre nehezebbé vált az utóbbi időben. Már 2021-ben is érezhető volt a tendencia, de 2023. évben nyilvánvalóvá is vált, hogy az ágazat általános bérszínvonala nem kedvez az üres álláshelyek feltöltésének. Hosszú idő után először született döntés arról, hogy középfokú végzettségűek részére is lehetőség nyílt természetvédelmi órként elhelyezkedni az Aggteleki Nemzeti Park Igazgatóságánál.

10.1.2. Technikai felszereltség, őrszolgálati irodák

Az ANPI Természetvédelmi Őrszolgálatára rendelkezik a jogszabályban előírt egyenruházattal. 2023-ban megrendelésre került a téli egyenruházati elemek pótlása, illetve az új belépők számára az alapfelszerelés. A további viseletelemek a gyártáshoz ütemezve 2024 évben kerülnek beszerzésre. Felhasználásra kerültek még a leadott ruházat arra alkalmas elemei is.

A taktikai felszerelés jelentős mértékben elhasználódott, ezért azok pótlása, cseréje továbbra is aktuális.

Az Őrszolgálat jármű ellátottsága megfelelő, mind darabszámban, mind típusban is.

A korábban beszerezett 6 db új, és a rendszerben megtartott járművek összességében megoldották a korábbi jármű problémákat. Belátható időn belül 2 db Suzuki Jimny cseréje lesz aktuális hasonló kategóriájú járműre.

Az új járművek rendszerbe állításakor az őrszolgálati járművek korábban megállapított kilométer kerete 20% csökkentéssel került leosztásra, a többi autóra, ezzel a 2023. évi feladatokat is sikerült megoldani. A 2023. évi záró létszámnál minden természetvédelmi őr rendelkezik saját használatú szolgálati járművel, ami nagyban növeli a hatékonyságot, lassabb az amortizáció is.

A 3 db motorkerékpárnak a nehezen hozzáférhető, elsősorban az ANP területén és környezetében veszi hasznát az őrszolgálat, szintén csökkentve a terepjáró autókra eső terhelést.

A meglévő vízi járművek még megfelelnek a használati követelményeknek, az ANPI működési területén található felszíni élővizek ellenőrzésének technikai feltételei rendelkezésre állnak.

Ugyanakkor a vízi jármű állomány elhasználódása már jelentkezik. A rendszeresen használt 4 személyes üvegszálas hajótesten jelentkeztek a rendeltetésszerű használat mellett is a kisebb hibák. Felújításra került a 2014-ben beszerezett gumicsónak, amit idővel cserélni kell, mert a test PVC anyagának az élettartama véges. Felújításra szorul egy 5 LE-s motor és 2 db kenu is. A kenu felújítása 2023-ban engedélyezve volt, de a vállalkozó nem végezte el a javítást.

A fluktuáció miatt jelenleg 3 fő rendelkezik szolgálati hajóvezetői képesítéssel, így a vízi szolgálatellátás feltételei adottak.

3 fő rendelkezik úszómunkagép kezelői képesítéssel, ami a Bodrogsziget természetvédelmi területkezelése során alkalmazott gépi beavatkozáshoz szükséges.

A vízi járművek, illetve az ezekhez szükséges egyéb eszközök tárolása a tokaji MAHART kikötőben továbbra is megoldott volt.

Összességében elmondható, hogy az Aggteleki Nemzeti Park Igazgatóság fennállása óta a legjobb állapotot sikerült elérni az eszközpark terén, mind darabszám, mind különböző feladatokhoz legmegfelelőbb járművek tekintetében.

A Természetvédelmi Őrszolgálat irodai elhelyezése az Aggteleki Tájegységben és a Zempléni Tájegységben is megoldott.

A Zempléni Tájegységben nincs kormányzati hálózati elérhetőség, illetve VPN nem áll az őrszolgálat rendelkezésére, ezért a TIR nem elérhető.

Jármű ellátottság:

Típus	Aggteleki Tájéegység	Zempléni Tájéegység
Land Rover Defender 90	1	1
Suzuki Jimny	1	1
Ford Ranger	3	3
Land Rover 130	-	1
HONDA 125 enduro mkp	1	-
Aprilia 125 enduro mkp	2	-
motorcsónak + motor	1	4
Kenu	-	2

Informatika:

A 2020-ban a KEHOP fejlesztésekből beszerezett informatikai eszközökkel megoldódott az Őrszolgálat teljes körű ellátása.

Összességében elmondható, hogy a terepi informatikai háttér hardver tekintetében megfelelő. De az elhasználódási folyamat már elkezdődött, idővel pótlásra lesz szükség. Illetve problémát fog okozni, hogy az alkalmazott szoftverek túllépik a korábban beszerezett eszközök operációs rendszerét. (Egy idő után visszafelé már nem kompatibilisek a fejlesztések.)

A feladat ellátáshoz szükséges egységes szoftverrendszer kialakítása megtörtént. Egységesen napi használatban van az OpenBioMaps, a TopoXpress.

Az irodai PC-k tekintetében jelentős elmaradás van, itt minden gép elavult. Ezt ellensúlyozzák a rendelkezésre álló laptopok, de ki nem váltják teljesen (Pl. irodai térinformatikai alkalmazások használata, fotó- és videó anyagok kezelése, stb).

A digitális adatrögzítő általános rendszerbeállításával megnőtt a tárolandó anyagok mennyisége is. A tárolókapacitás bővítése szükséges lenne (szerver oldalon).

Az Őrszolgálat rendelkezik a hatósági- és egyéb feladatok ellátásához szükséges, megfelelő minőségű fényképezőgépekkel, hiszen a KEHOP forrásból ezen eszközök fejlesztése 2019-ben maradéktalanul megtörtént. A távcső ellátottság a KEHOP forrásból megoldódott.

Összességében ez a felszerelés biztosítja a feladatellátás eszköz-szükségletét.

Az Őrszolgálat terepi kommunikációs készülékekkel történő ellátása KEHOP forrásból megvalósult 2020. évben, így teljes lett az Őrszolgálat kommunikációs felszereltsége. Továbbra is ezek vannak használatban.

A terepi kommunikációs eszközök egy része nagy pontosságú terepi térinformatikai eszköz is egyben.

Az Őrszolgálat kommunikációs lehetőségei alapvetően jók, de a Zempléni Tájéegység

fejlesztésre szorul a csoport kommunikációs eszközök terén.

Az Aggteleki Tájegység minden természetvédelmi őre rendelkezik kézi EDR rádióval. (Ebből jelenleg 2 db meghibásodott.) 2 db gépjárműben van állandó telepítésű GATEWAY készülék. A Zempléni Tájegységben 1 db kézi rádió áll rendelkezésre és 2 db gépjárműben van állandó telepítésű GATEWAY készülék. Szükséges lenne a Zempléni Tájegység őreinek kézi EDR készülékkel való ellátása. Az EDR készülékek működéséhez szükségessé vált egyes amortizálódott részek pótlása (antennák, kézi beszélők). Az EDR készülékek 2010-ben kerültek beszerzésre.

A korábban beszerzésre került 1 db nagyteljesítményű, távolságmérővel ellátott-, illetve egy kisebb teljesítményű hőkamera továbbra is használatban van.

Az Őrszolgálat rendelkezik 1 db drónnal, amelynek használata egyrészt képesítési hiány, másrészt technikai problémák miatt korlátokba ütközik.

További fejlesztési igény a drónpilóta engedélyek megszerzése.

2022-ben a MAHART Zrt.-vel történt megállapodás alapján létrejött egy együttműködésen alapuló kikötő-használati lehetőség, amely biztosította az ANPI vízi járműveinek vízen történő tárolását, illetve biztosít egy szolgálati férőhelyet, valamint egy raktárhelyiséget a szezonban tárolandó eszközöknek (evezők, mentőmellények, kötelező felszerelések).

Értékelés:

Technikai ellátottság tekintetében szinte minden pontban jelentős előrelépések történtek az utóbbi időszakban. A megfelelő technikai felszerelés továbbra is rendelkezésre áll az őrszolgálat számára.

Az irodai PC-k, valamint az irodai hálózatok tekintetében van jelentős lemaradás. Ez utóbbi jelentősen le is lassítja az irodai munkát.

A jövőben cél a szolgálati járműpark fenntartása, illetve az, hogy minden őr továbbra is rendelkezzen saját járművel.

A vízi munkavégzéshez a közeljövőben aktuálissá válik a hajópark korszerűsítése.

10.1.3. Polgári természetőrök

A polgári természetőri szolgálat újraszervezése korábban 7 fővel megtörtént. A tanfolyam és a vizsga szervezése 2023-ban sem valósult meg. Vizsgáztatásra és szerződések megkötésére nem került sor 2023-ban. A jelentkezők ettől függetlenül segítik az őrszolgálat munkáját elsősorban terepi információkkal.

10.2. Feladatellátás

10.2.1. Hatósági feladatellátás

Az ANPI Természetvédelmi Őrszolgálatának hatósági feladatellátása sokrétű. A természetvédelmi szabályok betartásának ellenőrzése mellett, minden olyan jogsértés esetén fellépnek, ami a hatáskörüket érinti, illetve hatáskör hiány esetén a hatáskörrel rendelkező illetékes hatóságot értesítik.

Az Őrszolgálat által kezdeményezett hatósági eljárások erdővédelmi-, halászati-, ágazati jogsértések észlelése esetén történik, a természetvédelmi szabályokat sértő cselekmények, valamint az ezekhez esetlegesen kapcsolódó szabálysértések mellett.

A természetvédelmi vonatkozású esetek között továbbra is a leggyakoribb a Natura2000 területekre vonatkozó-, vagy egyéb terület használathoz köthető szabályok megsértése miatt tett hatósági intézkedés.

A fahasználatok ellenőrzése a védett természeti területeken és Natura2000 területeken továbbra is jelentős feladat, amelyet az Őrszolgálat rendszeresen és dokumentáltan végez.

2023-ban a Természetvédelmi Őrszolgálat tagjai munkaidőkeretben látták el feladatukat. A korábban működő készenléti rendszer újraszervezésre került, mindkét tájegységben működik. 2023 októberétől a biztonsági ügyelet is bevezetésre került, amelynek ellátását szintén készenlét keretében látja el az Őrszolgálat.

A Természetvédelmi Őrszolgálat bejelentései alapján, az ANP Igazgatóságra beérkezett ügyiratok szerint, **12** (2022. évben 12, 2021. évben 15, 2020. évben 33) esetben került sor bírság kiszabásra összesen **1.783.150 Ft** (2022. évben 1.792.800 Ft, 2021. évben 1.660.000 Ft, 2020. évben 2.490.000 Ft) értékben.

A Természetvédelmi Őrszolgálat által intézett ügyiratok száma: 2023. évben **1483 db** (2022. évben 1476 db, 2021. évben 1371 db, 2020. évben 1136 db, 2019. évben 1210 db).

A Természetvédelmi Őrszolgálat közreműködésével intézett ügyiratok száma: **2 db** (2020. évben 1226 db, 2019. évben 1024 db).

Összesen: **1485 db** (2022. évben 1483, 2021. évben 2362 db, 2020. évben 2434 db)

A hatósági feladatok ellátása elsősorban a terepi tevékenység során észlelt jogellenes cselekményekkel kapcsolatos intézkedésekhez, megelőző tervezett akciókhoz, hatósági felkérésekhez, illetve állampolgári bejelentésekhez kapcsolódnak. Ehhez még hozzáadódik az ügyek kapcsán keletkezett adminisztráció, helyszínelések, valamint a különböző hatósági eljárásokhoz kapcsoló meghallgatások.

Az ANPI Természetvédelmi Őrszolgálatához közvetlenül **325** lakossági bejelentés érkezett, ami 10 %-al alacsonyabb a megelőző évnél (2022. évben 359, 2021. évben 465 db, 2020. évben 367 db).

Ennek közel fele 143 db (2022. évben 149 db, 2021. évben 214 db; 2020. évben 177 db) hivatali időn kívül érkezett, vagy hivatali időn túl keletkeztetett feladatot, több mint $\frac{2}{3}$ -uk **225** db (2022. évben 238 db, 2021. évben 286 db, 2020. évben 223 db) mentő tevékenység miatt érkezett. A mentő tevékenység 47,1 %- a (2022. évben **38 %**) a fokozottan védett fajok egyedére/egyedeire irányult: **106** eset (2022. évben 92 eset, 2021. évben 91, 2020. évben 84 eset).

Hatósági ellenőrzési esetszámok (db)	
természetvédelmi hatósági határozatok	173
erdészeti tevékenység	64 (2022. évben 8)
régészeti lelőhelyek	622 (2022. évben 425)
barlanglátogatások	3 (2022. évben 5)
halászati és horgászati tevékenység	2 (2022. évben 39)

10.2.2. Együttműködés más hatóságokkal

Az ANPI Természetvédelmi Őrszolgálatával együttműködik minden olyan hatósággal, amely jogkörének, hatáskörének természetvédelmi őrszolgálathoz köthető feladata van, vagy tevékenysége védett- illetve Natura2000 területet érint. (Kormányhivatal különböző ágazatai, szervezeti egységei)

Írásos megállapodás van érvényben a Rendőrséggel, Katasztrófavédelemmel, Polgárőrséggel és a Magyar Államkincstárral.

Az együttműködés leggyakoribb formái: MÁK szakértői közreműködés, tervezett közös szolgálat- vagy akció, helyszíni szemle, illetve eseti kölcsönös segítségnyújtás.

A 2023. évben **8** közös szolgálatellátásra* (2022. évben 50, 2021. évben 56, 2020. évben 61, 2019-ben 77 eset), valamint **21** akcióra került sor (2022. évben 18, 2021. évben 27, 2020. évben 61, 2019. évben 22 alkalom).

Az utóbbi évekhez képest alacsonyabb volt a közös szolgálatok száma, aminek oka az ideiglenesen fellépő létszámhiány, illetve az, hogy az új kollégák a betanulási időszakuk alatt korlátozottan tudtak részt venni a tevékenységben.

A 2023. évben is az ORFK Készenléti Rendőrséggel, illetve a B.-A.-Z. Vármegyei Rendőr-főkapitánysággal 1 alkalommal történt légirendészeti ellenőrzés során a Zempléni Tájegység, a Tokaj-Bodrogzug TK, a Long-erdő TT, valamint a Bodrog-folyó védett és Natura2000 területén megtörtént a területek általános állapotának felmérése és dokumentálása.

*MÁK ellenőrzéseken kívül

Az agrártámogatási szakértői ellenőrzés jelentős erőforrás lekötéssel járt 2023-ban. Az ellenőrzések számának növekedése a módosult szabályoknak volt köszönhető. Az AKG, Natura2000 területek esetében többször is vissza kellett menni a területre.

Összességében a QA ellenőrzés keretén belül 52, az AKG, Natura2000 ellenőrzés keretében 56 blokk ellenőrzése történt meg, ami így 108 parcellát érintett. Ami jóval meghaladta a korábbi évek kijelöléseivel kapcsolódó munka mennyiségét (2022. évben 60, 2021. évben 43, 2020. évben 87 kijelölt ügyfél).

Az ellenőrzések előkészítése és lebonyolítása, illetve a jelentések megküldése a szerződésnek megfelelően történt.

A QA keresztellenőrzés keretén belül a Körös-Maros Nemzeti Park Igazgatóságon végezte el az ellenőrzésre kijelölt blokkok ellenőrzését az őrszolgálat.

Az ellenőrzések szakértői díjai 2023. évben:

QA - 3.120.000 Ft, AKG/Natura2000 - 4.485.000 Ft

10.2.3. Nem hatósági feladatok ellátása

Az Őrszolgálat az ANPI alaptevékenységéhez kapcsolódóan a természetvédelmi kezelés számos egyéb tevékenységében működik közre, a korábbi gyakorlatnak megfelelően.

Vagyonkezelési tevékenységi körben egyik kiemelt feladatként végzi a haszonbérbe adott területek tervezett ellenőrzését. Ennek során a lejáró haszonbérletek miatt a korábbiaknál magasabb számú cél, és átfogó ellenőrzést végzett el az őrszolgálat.

2023. évben a tervezett ellenőrzéseken kívül 7 eseti ellenőrzést végzett az Őrszolgálat. Az eseti ellenőrzés nem az éves ellenőrzési terv szerinti ellenőrzési forma, hanem a napi munka során szűrőpróbaszerűen, nem az egész birtoktestre kiterjedő-, adatlappal dokumentált ellenőrzési mód. Az elsődleges célja a nem megfelelő használati módok kiszűrése, a tervezett ellenőrzések alanyainak kiválasztásához.

Az Őrszolgálat tagjai végzik a haszonbérbe adott területek korábban még a Minisztérium által meghatározott ellenőrzési feladatait, birtokba adását, illetve visszavételét, továbbá a bérlőkkel történő napi kapcsolattartást. A haszonbérlők ellenőrzési feladatai a tervek szerint megtörténtek: **8** cél-, **5** átfogó ellenőrzés során.

1 esetben a bérlő halála miatt nem volt mód a tervezett ellenőrzés végrehajtására.

A tervezetten felül a lejáró haszonbérletekkel érintett területek kijelölés útján történő használatba adása miatt több nem tervezett ellenőrzés történt. **3** átfogó, és **27** eseti ellenőrzés. Ez utóbbiak zömében kisebb birtok(ok), beékelődő birtoktestek, melyek kimaradtak a korábbi dokumentált ellenőrzésekből.

A haszonbérbe adott területek ellenőrzése mellett továbbra is feladat a saját kezelésben lévő

területek állapotának ellenőrzése is, mely feladat az Igazgatóság kezelésében lévő külterületi ingatlanokat érintő, dokumentált tevékenység.

Az Őrszolgálat végzi a saját vagyonkezelésű területek, ingatlanok, épületek, vagyontárgyak vagyonvédelmi ellenőrzését, valamint riasztás esetén történő ellenőrzését munkaidőn kívül.

A 2023. év során a Természetvédelmi Őrszolgálat **16.850** biotikai adatot gyűjtött (2022. évben 20.479, 2021. évben 31.741, 2020. évben 36.900, 2019. évben 39.576) az ANPI működési területén, illetve közreműködött egyes fajfelmérési programokban is.

Egyes élőhelykezelési feladatokban is történt közreműködés a korábbi évek gyakorlatának megfelelően. Ezek elsősorban a munkagéppel nem kezelhető, vagy speciális képzést igénylő feladatok. Több alkalommal vettek részt örök a Zempléni Tájvédelmi Körzet távoli, hegyi rétjeinek kézi erővel történő élőhelykezeléseiben, valamint megfelelő képzéssel rendelkező tagjai közreműködtek a bodrogszugi bemutatóhely útvonalainak úszó munkagéppel történő karbantartásában.

Az Őrszolgálat tagjai az alábbi tevékenységekben vettek még részt 2023. év során:

- Szakszemélyzetként vadgazdálkodási tevékenység végzése.
- Oktatási, szemléletformálási tevékenység. Csoportok vezetése, Őrszolgálati Nyílt Nap, és más események kapcsán előadások tartása általános, középiskolai, valamint felsőoktatásban résztvevők számára. Társszervek rendezvényén előadás tartása a témához kapcsolódó tárgyban (Borsod-Abaúj-Zemplén Vármegyei Tűzoltószövetség).
- Ifjú Kócsagőr Program,
- A Martonyi Háromhegyi Pálos templom és kolostorrom rekonstrukció III. ütemének megvalósítására benyújtott Interreg pályázat szakmai előkészítése.
- “TeSzedd”, “Takarítsuk ki az országot” hulladékgyűjtő program, mindkét tájegységben.
- Az Igazgatóság szociális média megjelenésével kapcsolatos tevékenység végzése.
- Perkupai Madárgyűrűző és Vonuláskutató tábor lebonyolítása (ANPI-MME közös szervezés).
- Középfeszültségű távvezeték okozta madárpusztulás felmérése.
- Egyéb mentőtevékenység (sérült személy, eltűnt személy).

11. Költségvetés és vagyon

11.1. Kiadások

Megnevezés	Eredeti előirányzat (Ft)	Módosított előirányzat (Ft)	Teljesítés (Ft)
Személyi juttatások	740 822 000	756 095 959	749 996 664

Munkaadókat terhelő járulékok	97 272 000	127 243 624	113 956 700
Dologi kiadások	433 508 000	782 297 306	692 519 804
Egyéb működési célú kiadások	0	30 000 000	30 000 000
Működési célú kiadások összesen	1 271 602 000	1 695 636 889	1 586 473 168
Beruházások	6 487 000	50 689 287	48 171 801
Egyéb felhalmozási célú kiadások /felújítás/	0	41 600 311	41 600 311
Felhalmozási célú kiadások összesen	6 487 000	92 289 598	89 772 112
Kiadások összesen	1 278 089 000	1 787 926 487	1 676 245 280

Az éves előirányzat módosítások alakulása (Ft):

Kormányzati hatáskörben	
Bevételi előirányzat	48 264 614
- Költségvetési támogatás	48 264 614
Kiadási előirányzat	48 264 614
- Törvény szerinti illetmények	2 736 400
- Munkaadókat terhelő járulékok	355 733
- Dologi kiadás	45 172 481
Irányító szervei hatáskörben	
Bevételi előirányzat	-2 319 612
- Költségvetési támogatás	-2 319 612
Kiadási előirányzat	-2 319 612
-Törvény szerinti illetmények	6 057 894
-Munkaadókat terhelő járulékok	787 526
-Dologi kiadás	-9 165 112
Intézményi hatáskörben	
Bevételi előirányzat	441 858 628
- Működési célú támogatások	69 060 903
- Felhalmozási célú támogatások	41 600 311
- Működési bevételek	168 583 025
- Egyéb tárgyi eszköz értékesítése	1 150 000
- Előirányzat maradvány igénybevétele	161 464 389
Kiadási előirányzat	441 858 628

- Személyi juttatások	21 177 330
- Munkaadókat terhelő járulék	28 828 365
- Dologi kiadások	246 680 126
- Egyéb működési kiadások	30 000 000
- Egyéb felhalmozási célú támogatás /Felújítás/	41 600 311
- Beruházások	44 202 287
MINDÖSSZESEN	509 837 487

Az előirányzatnál a túlteljesítésünk oka, hogy a tervezett éves bevételek a Covid óta nem változtak, ebből kifolyólag az utóbbi években a többletbevétel 99%-ban maga az infláció okozta áremelkedések miatt volt, a termékek, szolgáltatások „előállítás”, nekünk is több kiadással jár (pl. rezszi, munkabér, egyéb költségek). A kiadás oldalt tekintve szintén ugyanez a helyzet az Igazgatóság által "vásárolt" termékek, szolgáltatások ára megemelkedett, ezért a többletbevételt a megnövekedett kiadásokra kellett elköltenünk. A 2023. évben az Aggteleki Nemzeti Park Igazgatóság elindította a speciális túrákat, ezen túrák vezetéséhez a lecsökkentett létszám miatt külsős szolgáltatók segítségét vesszük igénybe, a kiadásoknál is figyelembe kell ezt a tényt venni. Vagyis a bevétel 100%-ban az Igazgatóságnál jelentkezik, a külsős szolgáltatás kifizetése a bevétel arányosításával történik. A speciális túrák tekintetében pár hónap elteltével is látszik, hogy nagyon-nagy az érdeklődés.

A személyi juttatások előirányzatának alakulása

Személyi juttatásainknál és a munkaadókat terhelő járulékaiknál a módosított előirányzat meghaladta az eredetét 0,2%, illetve 30%-kal.

A dologi kiadások

A dologi kiadásaink módosított előirányzata az eredeti előirányzatot 81 %-kal haladta meg. 2023-ban jelentős növekedés mutatkozott a szakmai tevékenységet segítő és az egyéb szolgáltatások esetében, ennek oka többek között a pályázati pénzekből megvalósult természetvédelmi kutatások lebonyolításának költségei, a speciális túráknál a külső szolgáltatás nyújtás. A többlet költségek növelték az előzetesen felszámított általános forgalmi adó összegét is. Szintén jelentős a készletek beszerzésének összege, részben a karbantartási anyagok, tisztítószerek, emellett még a tovább értékesítési célból vásárolt készletek szerepelnek. Szintén jelentős költségeket jelentettek a természetvédelmi célokat szem előtt tartó bevételek megteremtése érdekében felmerült kiadásaink (erdőgazdálkodás, vadászat, turisztika). A 2023. évben jelentős összeggel szerepelnek (drasztikus áremelkedés) a működéshez szorosan kapcsolódó üzemeltetési és rezszi költségek, amely bruttó értékeit az alábbi táblázat szemlélteti:

Megnevezés	Összeg (Ft)
Hajtó-és kenőanyag beszerzése	54 864 924
Nem adatátvételi célú távközlési díjak	3 370 539
Gázenergia-szolgáltatás díja	34 580 131
Villamosenergia-szolgáltatás díja	49 618 105
Víz és csatornadíjak	3 410 063

A dologi kiadásaink teljesítése azonban csak a módosított előirányzat 88,5%-át érte el, mivel elsősorban a dologi kiadások csökkentésével tudunk megtakarítást elérni.

A felhalmozási kiadások

2023-ban intézményi beruházásunk teljesítése 48 171 801 Ft volt, ebből az ÁFA összege 10 232 535 Ft, a nettó beruházásaink összetételét az alábbi táblázat tartalmazza (Ft):

Forrás megnevezése	Immateriális javak	Ingtatlanok	Informatikai eszközök	Egyéb tárgyi eszközök	Összesen
KEHOP pályázatok	0		0	31 608 300	31 608 300
Természetvédelmi kártalanítás	0	0	0	0	0
HUSKROUA pályázat	0	0	0	0	0
Egyéb forrás	0	0	3 652 010	2 578 956	6 330 966
Összesen	0		3 652 010	34 287 256	37 939 266

A beruházási kiadások túlteljesítése nagyrészt pályázatok terhére történt, kisebb részt az ellenőrzések során az informatikához kapcsolódó kötelező beszerzések, valamint gázkazán cseréje.

11.2. Bevételek

Megnevezés	Eredeti előirányzat (Ft)	Teljesítés (Ft)
Működési célú támogatások államháztartáson belülről	90 000 000	179 544 667

Felhalmozási célú támogatások államháztartáson belülről	0	0
Működési bevételek	446 800 000	629 351 432
Felhalmozási bevételek	0	1 150 000
Költségvetési bevételek	536 800 000	810 046 099
Költségvetési támogatás	741 289 000	787 233 922
Előirányzat maradvány igénybevétele	0	161 464 389
Államháztartáson belüli megelőlegezések	0	0
Finanszírozási bevételek	741 289 000	948 698 311
Bevételek összesen	1 278 089 000	1 758 744 410

Az Igazgatóság 2023. évi bevételeinek alakulását az alábbi táblázat szemlélteti:

Sorszám	Megnevezés	Eredeti előirányzat	Módosított előirányzat	Teljesítés	Index % (teljesítés/módosított előirányzat)
1.	Működési bevételek	446 800 000	615 383 025	629 351 432	102
2.	Felhalmozási bevételek	0	1 150 000	1 150 000	100
3.	Működési célú támogatások államháztartáson belülről (projekttámogatások, agrártámogatások)	90 000 000	181 094 840	179 544 667	99
4.	Működési célú pénzeszköz átvétel (Európai Unió)	0	0	0	0
5.	Felhalmozási célú támogatások államháztartáson belülről (projekttámogatás)	0	41 600 311	0	0
6.	Felhalmozási célú pénzeszköz átvétel (Európai Unió, munkáltatói kölcsön visszatérülés)	0	0	0	0
7.	Előző évi költségvetési maradvány igénybevétele	0	161 464 389	161 464 389	100
8.	Központi, irányítószervi támogatás	741 289 000	787 233 922	787 233 922	100
9.	Államháztartáson belüli	0	0	0	0

	megelőlevezések				
	BEVÉTELEK				
	ÖSSZESEN	1 278 089 000	1 787 926 487	1 758 744 410	98

Az Igazgatóság a 2023. évben saját, illetve nemzeti parki védjegyes terméket nem forgalmazott, ezáltal ilyen termékek értékesítéséből bevétele nem keletkezett.

Bevételek alakulása

Az intézményi működési bevételek és felhalmozási bevételek

Az Igazgatóság az eredeti 536 800 000 Ft költségvetési bevételek előirányzatát 810 046 099 Ft-ra teljesítette. Az eredeti előirányzat és a teljesítés adatai között az alábbi eltérések adódtak (Ft):

Működési célú támogatások	89 544 667
Működési bevételek	273 246 099
Felhalmozási bevételek	1 150 000

Működési bevétel

A saját működési bevételi tervünket tárgyévben 102%-ra sikerült teljesíteni. A 2023 évben a „húzóágazatnak” számító idegenforgalom bevételein belül a barlanglátogatásból származó bevétel 2022 évhez képest 16%-kal emelkedett, a növekedéshez hozzájárult a speciális barlangtúrák bevezetése. A faanyag értékesítést befolyásolja a kedvezőtlen időjárás, illetve a megbízható fakitermelők hiánya, és a piaci árak. A további bevételeinket befolyásolta a nagymértékű áremelkedések, így az ajándékcikk árusításból és a szálláshely szolgáltatásból származó bevételekre is hatással volt.

A bevételek összetételét az alábbiak szemléltetik:

Megnevezés	Ft
Ajándékcikk értékesítés	10 005 451
Erdőgazdálkodás	128 753 604
Vadászat, vadászati bérlet	25 601 295
Barlang bevétel	232 260 194
Állattani értékek bemutatása	2 235 984
Szálláshelyek bevételei	6 219 923
Zemplén vízi-túra	2 887 999
Épület bérbeadás	5 833 330
Egyéb bérleti díj	5 019 942
Haszonbérleti díjak	11 487 667
Egyéb bevétel	79 441 606
ÁFA bevétel	119 604 437

Összesen	629 351 432
-----------------	--------------------

Működési célú támogatások többlete

Ez a növekedés pályázatok következtében állt elő, legnagyobb részét a KEHOP pályázatok okozták.

Felhalmozási célú támogatások többlete

Egyszeri bevételi többlet szintén nagyrészt a KEHOP programok keretében adódott.

Előirányzat maradvány igénybevétele

Nagy részben a KEHOP pályázatok korábbi években megkapott előlegének felhasználása következtében realizálódott.

11.3. Vagyon

11.3.1. Befektetett eszközök

Az Immateriális javak és tárgyi eszközök állományának alakulása (2023.12.31.)

Megnevezés	Bruttó érték (eFt)	Écs (eFt)	Nettó érték (eFt)
Immateriális javak összesen:	86 389	86 389	
Földek	1 146 365	0	1 146 365
Telkek	20 323	0	20 323
Épületek	1 912 641	603 168	1 309 473
Építmények	2 980 955	816 753	2 164 202
Ingatlanhoz kapcsolódó vagyon értékű jogok	5 839	2 299	3 540
Ingatlanok összesen:	6 087 866	1 422 221	4 665 645
Ügyviteli és számítástechnikai eszközök	135 461	129 760	5 701
Gépek, berendezések	1 387 115	1 010 745	376 370
Képzőművészeti alkotások	6 537	0	6 537
Járművek	902 382	726 147	176 235
Gépek, berend.felszer. összesen	2 431 495	1 866 652	564 843

Tenyészállatok	66 332	40 477	25 855
Beruházások, felújítások	0	0	0
ÖSSZESEN:	8 672 082	3 415 739	5 256 343

Befektetett eszközök állományának alakulása

Megnevezés	Érték (eFt)
Immateriális javak	0
Tárgyi eszközök	5 256 344
Befektetett eszközök összesen	5 256 344

11.3.2. Forgóeszközök

Megnevezés	Érték (eFt)
Készletek	167 126
Követelések	20 069
Pénzeszközök	128 854

11.4. Épületek

Az épület típusa*	Száma (db)	Növekedés a tárgyévben (db)
Központi épület	1	0
Egyéb ingatlan, építmény	5	0
Állattartó épület	1	0
Egyéb állattartó építmény	4	0
Tanya	0	0

* A turisztikai létesítmények a 12.1. fejezetben kerülnek részletezésre.

11.5. Eszközök

Az eszköz megnevezése	Száma (db)	Növekedés a tárgyévben (db)
Mezőgazdasági járművek (traktor, rakodó)+ tartozékai	177	0
Autóbusz	2	0
Gépjárművek (szgk, tgc)	48	2
Motorkerékpár	10	0
Kerékpár	50	0
Vízi jármű	59	0
Nyomkövető	10	0
Utánfutó	15	0
Terepi komm. eszköz + tartozékok	77	0
Kézi távcső	43	0
Altatópuska	1	0
Számítógép	215	0

12. Bemutató, oktatás, társadalmi kapcsolatok

12.1. Ökoturisztikai és környezeti nevelési infrastruktúra

12.1.1. Látogató-, és oktatóközpontok

	Száma	Férőhely/befogadó-képesség (fő)
Látogató/oktató központ	5	Aggtelek 20 fő Vörös-tó 50 fő Kúria Oktatóközpont 45 fő Pavletits-ház 20 fő Long-erdei ház 30 fő

12.1.2. Tanösvények

Tanösvény	14	Max. 30 fő/csoport (A Kincskereső ösvénynél max. 10 fő)	<p>Tanösvényeinken rendszeres karbantartás folyt 2023-ban.</p> <p><i>A Baradla ösvény</i> állapota megfelelő. A táblák tartószerkezete hamarosan kezelést igényel.</p> <p><i>A Tohonya-Kuriszlán ösvény</i> állomás- és pihenőhelyei fejlesztésre szorulnak. Felújításra van szükség.</p> <p><i>A Fürkész ösvény</i> állapota megfelelő. A rönkhíd rögzítésre került, így már nem tudják elvinni a Jósva árvizei. A függőhídhöz új létrák kerültek kihelyezésre. A Jósva Tengersizem-tó alatti második, elbontott hídját pótolni kell, mert így az ösvény csak kerülőúton közelíthető meg. Kihelyezésre kerültek a <i>Szádvár tanösvény</i> új táblái (indítótábla és megállótáblák). A tanösvény irányát megfordítottuk, így az indítótáblát áthelyeztük és néhány jelzést újra kellett festeni.</p> <p>A régi tartószerkezeteket átfestettük, meghosszabbítva azok élettartamát.</p> <p><i>A Kincskereső ösvény</i> továbbra is jó állapotú, népszerűsége miatt karbantartására fokozott figyelmet fordítunk.</p> <p><i>A Bódva-völgyi tanösvény</i> állomástáblái a madárgyűrűző állomás működésének idején időszakosan kerülnek kihelyezésre, állapotuk megfelelő.</p> <p><i>A Bokorlabirintus ösvény</i> a madárgyűrűző állomás működésének idején időszakosan kerül kihelyezésre, állapota megfelelő.</p> <p><i>A Zöld határ tanösvény</i> teljes szakasza felújításra szorul a magyar oldalon, indítótáblával sem rendelkezik.</p> <p><i>A Huculok nyomán ösvény</i> jó állapotú, jelzései sűrítésre szorulnak.</p> <p><i>A Bodrogzugi vizitúra ösvény</i> állapota jelenleg kielégítő, de folyamatos kezelést igényel, hogy átjárható maradjon.</p> <p><i>Hiúzok ösvénye</i> 2021-ben került kiépítésre. Állapota megfelelő. Kísérő kiadvány nyomtatása indokolt.</p> <p><i>A tájépítész Bodrog tanösvény</i> 2021-ben került</p>
-----------	----	---	---

			kiépítésre. Állapota megfelelő. Kísérő kiadvány nyomtatása indokolt. <i>Víz alatti erdő tanösvény</i> 2021-ben került kiépítésre. Állapota megfelelő. Kísérő kiadvány nyomtatása indokolt. <i>Láptündérek ösvénye</i> 2021-ben került kiépítésre. Állapota megfelelő. Kísérő kiadvány nyomtatása indokolt.
--	--	--	--

12.1.3. Egyéb bemutatóhelyek (pl. tájházak, arborétumok, geológia, barlangi bemutatóhelyek)

Egyéb bemutatóhelyek (pl. kiállítások)			
Név	Cím	Befogadó-képesség	Kiállítás témája
Művészetek Magtára	Bódvaszilas	80 fő	„Magban az erő”, „Herman Ottó öröksége” – állandó kiállítások. 2018. nyarán bezárásra kerültek.
Mohos-ház	Kelemér	40 fő	A keleméri Mohos-tavak természeti értékeit és a település történetét bemutató kiállítás. Állandó, előzetes bejelentkezéssel látogatható.
Kessler Hubert Emlékház	Jósvafő	20 fő	Kessler Hubert életét és munkásságát, valamint a Baradla-barlang kutatástörténetét bemutató kiállítás. Állandó, díjmentesen látogatható.
Halászati bemutatóház, vízibázis	Zalkod	20 fő	Halászatot bemutató állandó kiállítás. Április 1. és október 15. között látogatható.

Méhészeti bemutatóház	Szegi	20 fő	Méhészeti bemutatóhely Április 1. és október 15. között látogatható.
Bodrog-keresztúri Gazdálkodási Központ	Bodrogkeresztúr	30 fő	Információs pont, időszakos jelleggel előadások. Állandó, előzetes bejelentkezéssel látogatható.
Tájházak			
Név	Cím	Befogadó-képesség	Kiállítás témája
Tájház – Boldogkővár alja	Boldogkőváralja	20 fő	A Zemplén természeti értékeit, valamint egy helytörténeti gyűjteményt bemutató kiállítás 2018-ban bezárásra került.
Barlangi bemutatóhelyek			
Túra neve	Bejárat címe	Túra hossza, időtartama	A túra jellemzői
Baradla-barlang			
A Világörökség részét képező felszín alatti világ legjelentősebb képviselője a több, mint 30 km összhosszúságú Baradla–Domica-barlangrendszer, melynek 8,1 km-es szakasza, a Domica-barlang, Szlovákia területe alatt húzódik. A több bejáráttal nyíló Baradla nemcsak a térségnek, de hazánknak is kiemelkedő – legrégebben kutatott, legismertebb, évszázadok óta látogatott – barlangtani értéke. A turisztikailag hasznosított barlangban 5 különböző túra van.			
Aggteleki rövidtúra	3759 Aggtelek, Baradla oldal 3.	1 km/60 perc	A barlang legismertebb és egyben leglátogatottabb szakasza. Zenehallgatás a Hangversenyteremben. Az év minden napján – kivéve december 24. és 26. között – látogatható.
Jósvafői rövidtúra	3758 Jósvafő, Tengersizem oldal 3.	1,4 km/60 perc	A túra első 400 m-es szakasza inkább sziklabarlang, cseppkő nem/alig található benne. Útismétléses túra, 700 m után visszafordulnak a vendégek és

			<p>ugyanazon az úton sétálnak végig még egyszer.</p> <p>Zenehallgatás az Óriások termében.</p> <p>Az év minden napján – kivéve december 24. és 26. között – látogatható.</p>
Vörös-tói középtúra	3759 Aggtelek, Külterület	2,3 km/100 perc	<p>A Baradla-barlang leghosszabb, villanyvilágítással ellátott szakasza.</p> <p>Ezen az útvonalon látható Magyarország legmagasabb állócseppköve, a Csillagvizsgáló.</p> <p>Zenehallgatás az Óriások termében.</p> <p>Az év minden napján – kivéve december 24. és 26. között – látogatható.</p>
Hosszútúra	3759 Aggtelek, Baradla oldal 3.	7 km/4-5 óra	<p>Legkönnyebben teljesíthető kalandtúra.</p> <p>A túra első része megegyezik az aggteleki rövidtúra útvonalával, az utolsó szakasza pedig a vörös-tói középtúra útvonalával.</p> <p>A két kivilágított szakasz közötti 4 km kiépítetlen szakaszon elektromos lámpákkal lehet közlekedni.</p> <p>10 év alatt nem látogatható.</p>
Speciális túra (Retek-ági túra)	3759 Aggtelek, Baradla oldal 3.	9 km/6-7 óra	<p>A túra útvonala megegyezik a hosszútúra útvonalával, de kiegészül a Baradla-barlang egyik különleges – és gyakran aktív patakos – oldalágának, a Retek-ágnak egy közel 1 km-es szakaszával.</p> <p>14 év alatt nem látogatható.</p>
Béke-barlang			
<p>Az Aggtelek határában emelkedő Szomor-hegy lábától egészen Jósvalfőig húzódó Béke-barlang – 7,2 km-es hosszúságával – az Aggteleki-karszt második leghosszabb barlangrendszere. Bizonyos szempontból nyugodtan tekinthető a Baradla kisebbik testvérének.</p>			

Túra a Béke-barlangban	3759 Aggtelek, Külterület	Felszínen: oda-vissza 4 km/2-3 óra. Barlangban: 2 km/2-3 óra	A Béke-barlang hazánk cseppkövekben egyik leggazdagabb barlangja. A túra vörös és fehér cseppkőzászlók és drapériák, valamint lépcsőzetes medencesort alkotó hófehér mésztufagátak között vezet a Kötélhágcsós-szifonig. Nehéznek számító túra, jó állóképességet igényel. 14 év alatt nem látogatható.
Kossuth-barlang			
A barlang Jósmafő község határában, a völgynek is nevet adó Nagy-Tohonya-forrás mellett nyílik a felszínre, melynek létezését már korábban is sejtették, feltárni azonban csak 1956-ban sikerült Kessler Hubert vezetésével. Hosszúsága közel 1600 m, 1982 óta fokozottan védett, képződményekben ugyan szegényebb, azonban hidrológiai szempontból kiemelkedő jelentőségű barlang.			
Túra a Kossuth-barlangban	3758 Jósmafő, Külterület	Felszínen: oda-vissza 1 km/60 perc. Barlangban: oda-vissza 1,2 km/2-3 óra	A barlangot különleges, erőteljes eróziós formakincsek jellemzik. A túra nagy részében a patak dübörgése, morajlása hallatszik. A túra egy részében feszített drótkötélen kell mászni. Kifejezetten nehéz túra, jó kondíció és mászókéesség szükséges. 14 év alatt nem látogatható.
Meteor-barlang			
Az Alsó-hegyen lévő, fokozottan védett Meteor-barlang Bódvaszilas községtől ÉNy-ra található, bejárata az országos kék turistajelzésen közelíthető meg, mely egy töbör aljában, a sziklafal tövében nyílik. Időszakosan aktív víznyelőbarlang.			
Túra a Meteor-barlangban	3763 Bódvaszilas, Külterület	Felszínen: oda-vissza 4,5 km/2-3 óra. Barlangban: oda-vissza 800 m/3 óra	Omladéktömbök között kúszva-mászva, aknába szerelt létrákon keresztül halad a túraútvonal. A túra a monumentális Titánok csarnokáig vezet, ahonnan visszafordulva, ugyanazon az útvonalon kell visszajutni a bejárathoz. A Titánok csarnokának páratlan a cseppkőgazdagsága is. Ez a túra a legnehezebb, igazi

			extrém túra. Jó kondíció és mászókézség szükséges hozzá. 14 év alatt nem látogatható.
Rákóczi-barlang			
A fokozottan védett Rákóczi-barlang bejárata egy – az Esztramos-hegy ÉNy-i oldalában nyitott – vasérckutató táróban nyílik. A karsztvidék egyik látványos kiépített barlangja egyedülálló a képződmények tömeges előfordulása és azok sokszínűsége miatt.			
Túra a Rákóczi-barlangban	3764 Bódvarákó, Külterület	Táróban: oda-vissza 400 m/20 perc. Barlangban: oda-vissza 300 m/40 perc	A barlangot egy vasérckutató tárón keresztül lehet megközelíteni. Különleges borsókövek borítják az oldalfalakat. Nagyon sok, és rendkívül változatos formájú képződmény figyelhető meg. Kristálytisza tavakat lehet látni a túraútvonalon.
Földvári Aladár-barlang			
Az 1982 óta fokozott védelem alatt álló barlang nevét a miskolci egyetem egykori professzoráról kapta. Bányaművelés során, 1964-ben fedezték fel. Bejárata az Esztramos felhagyott kőfejtőjében, a felső, 312 m-es bányaszinten található. A képződmények nagy része a bányaművelés (robbantások) hatására sajnálatos módon jelentősen sérült, azonban a cseppkőformák tömeges előfordulásának és sokszínűségének köszönhetően még így is egyedülálló szépséggel bír a barlang.			
Túra a Földvári Aladár-barlangban	3764 Bódvarákó, Külterület	Felszínen: oda-vissza 3 km/2 óra. Barlangban: oda-vissza 380 m/1 óra	A barlang a volt bányaközponttól egy 1500 m-es bányászati úton közelíthető meg 175 m szintkülönbség leküzdésével. Nagyon sok, rendkívül változatos formájú és színű képződmény figyelhető meg. Több ponton láthatóak heliktitbokrok, nagy felületeket borítanak be a borsókő képződmények, illetve a barlang középső részénél és a végpontjánál több ponton montmilch (lublinit) is megfigyelhető.
Vass Imre-barlang			
Az Aggteleki-karszt egyik jelentősebb üregrendszere Jósvafőtől északnyugatra, a Tohonya-völgy É-i végén nyíló, a Kis-Tohonya-forrás felszín alatti vízrendszerében kialakult Vass Imre-barlang. A barlang kiemelkedő értékét mutatja, hogy 12 ha felszíni területével együtt			

már 1958-ban védelem alá került, 1982 óta pedig fokozottan védett természeti érték, amit a képződmények gazdagsága, különleges tektonikai és hidrológiai viszonyai indokolják. A karszt egyik legjobban vizsgált barlangja.			
Túra a Vass Imre-barlangban	3758 Jósvafő, Külterület	Felszínen: oda-vissza 4 km/1 óra. Barlangban: oda-vissza 500 m/45 perc	A barlang bejáratát gyalogosan lehet megközelíteni. Nagyon sok, és rendkívül változatos formájú képződmény figyelhető meg. Zászlócseppkövek, szalmacseppkövek, cseppkőlefolyások, valamint a gravitációval dacoló légies görbecseppkövek figyelhetőek meg. Leglátványosabb képződménye, a 8 m magas Narancs-zuhatag.
Egyéb			
Név	Cím	Befogadó-képesség	Témája
Geológiai időlépegető	3759 Aggtelek, Baradla oldal 3.	3 x 20 fő	A Gömör-Tornai-karszt földtörténete (állandó)
Madár-megfigyelő torony	Szalonna 0122/7	10 fő	Rakaca-víztározó és annak élővilága (állandó)

12.1.4. Természetiskolai minősítésre felterjesztett helyszínek

2023-ban nem történt természetiskolai minősítésre felterjesztés.

12.1.5. Szálláshelyek

Név	Cím	Férőhely/ befogadóképesség	Állapot rövid leírása
Tengerszem Szálló és	3758 Jósvafő,	43 fő	A szálloda 1999-ben teljes felújításra került, azóta állapota

Oktatási Központ	Tengerszem oldal 2.		sokat romlott, jelenleg felújításra szorul. 2016. szeptember 14-től bérleti formában magánvállalkozó üzemeltette. 2022. november 1-től a szálló, és a hozzá kapcsolódó étterem is bezárásra került, a bérleti szerződés 2022. december 13. napján közös megegyezéssel megszüntetésre került.
Kemping és Turistaszálló	3759 Aggtelek, Baradla oldal 1.	turistaszálló: 31 fő, faházak: 5 db 6 személyes apartmanház, 13 db 4 személyes faház, 6 db 7 személyes rönkfaház, sátras kemping: 120 fő	A létesítményt 2012. április 1-től bérleti formában magánvállalkozó üzemelteti. 2018-tól az éttermet is üzemelteti. Állapota megfelelő.
Kövirózsa apartmanház	3759 Aggtelek, Deák F. u. 20.	16 fő	A létesítmény 2002-ben épült. A 4 apartmanból álló üdülőház 2005 novemberétől üzemel, mint szálláshely. Állapota megfelelő.
Szalamandra Ház és Erdei Iskola, Kemping és Turistaszálló	Szögliget, külterület	turistaszálló: 60 fő	2002-ben került az ANPI tulajdonába. 2009-2011-ben KEOP pályázat keretein belül (Erdei iskola infrastruktúrafejlesztés) sor került az udvar beépítésére (szabadtéri foglalkoztató, erdő háza, víz háza, kő háza, mező háza egységek kialakítása). A szállás állapota megfelelő, azonban az udvaron egyes létesítmények, eszközök felújításra szorulnak.

	Vendég szám (fő)	Vendégj	Átlag tartózkodási idő (nap)	Kihasználtság (%)	Bevétel (Ft)
Kövirózsa apartmanház	174	419	1,99	8,13	2 590 800
Szalamandra Ház és Erdei Iskola, Kemping és Turistaszálló	1 706	2 461	1,41	20,90	9 695 000
Összesen	1 880	2 880	1,7	14,51	12 285 800

A 2022. évi statisztikákhoz képest az alábbiak szerint változtak a kihasználtsági mutatók

- a bevétel arányában:

Kövirózsa apartmanház: **-57,17%**

Szalamandra Ház és Erdei Iskola, Kemping és Turistaszálló: **+249,65%**

- a vendégszám arányában:

Kövirózsa apartmanház: **-54,89%**

Szalamandra Ház és Erdei Iskola, Kemping és Turistaszálló: **+217,04%**

- a vendégj arányában:

Kövirózsa apartmanház: **-59,95%**

Szalamandra Ház és Erdei Iskola, Kemping és Turistaszálló: **+196,25%**

Az arányok nem adják vissza a valóságot, hiszen a Szalamandra Házban 2022. március 7-től 2022. június 15-ig ukrajnai menekültek kerültek elszállásolásra, a vendégek fogadása ezen időszak alatt szünetelt.

Szálláshelyeinken 2022. október 1. napjától a rezsiköltségek emelkedése korlátozást tett szükségessé az egyéni vendégek szállásfoglalási lehetőségeiben.

12.1.6. Új ökoturisztikai és környezeti nevelési létesítmények

Aggteleki Tájegység

Az Aggteleki Tájegységben 2023-ban nem jött létre új ökoturisztikai és/vagy környezeti nevelési létesítmény.

Zempléni Tájegység

A Zempléni Tájegységben 2023-ban nem jött létre új ökoturisztikai és/vagy környezeti nevelési létesítmény.

12.2. Ökoturisztikai és környezeti nevelési programok, szolgáltatások

Az Igazgatóság által üzemeltetett naponta látogatható barlangban, a Baradla-barlangban 3 különböző hosszúságú túrából lehet választani.

Túratípusok:

Naponta látogatható túrák: Baradla-barlang/aggteleki rövidtúra, jósvafői rövidtúra, vörös-tói középtúra.

	Túraszám	Látogatószám
Aggteleki rövidtúra	1408	52 967 fő
Jósvafői rövidtúra	394	4 784 fő
Vörös-tói középtúra	879	24 572 fő
Összesen:	2 681 túra	82 323 fő

A barlangban 2023-ban 2 esküvőt tartottunk, illetve 1 koncert került megrendezésre.

12.2.2. Szakvezetéses túrák, speciális túrák (pl. fotós túrák, kalandtúrák)

Az Aggteleki, valamint a Zempléni Tájegységben környezeti nevelési program keretében szemléletformálás céljából szervezett, interaktív elemekkel kiegészített diákoknak szóló túrákat indítunk, valamint szakmai célközönségnek (pedagógusok, óvopedagógusok, felsőoktatási intézményben tanulók) meghirdetett szakmai túrákat szervezünk.

Az Aggteleki Tájegységben a természeti értékeket bemutató (többször jeles napokhoz is kötődő) ökoturisztikai túrákat, előadással, madárgyűréssel egybekötött programokat szervezünk. Évről-évre változóan, de többnyire 1-1 kultúrtörténeti értékre is igyekszünk ráirányítani a figyelmet. Túráink 2-4 óra időtartamúak, esti túrák is vannak közöttük. Az éves eseménynaptárból vagy a honlapon meghirdetett túrák közül választhat az érdeklődő, programjaink előzetes bejelentkezéssel vehetők igénybe. A Barlangok Világnapjához kötődő programsorozatot szervezünk, teljesítménytúra társszervezői vagyunk.

Felszíni túratípusok: Kockásliliom túra a Föld Napja alkalmából, Erdőkóstoló Nap, Madarak és Fák Napja, Orchideatúra, Szentjánosbogár túra, Naplementetúra, Geotúra az Országos Geotóp Napok keretében, Ember és természet; illetve egyéb vezetett túrák a kijelölt tanösvényeken, illetve jelzett turistautakon.

Speciális kalandtúrák, regisztrációhoz kötött túratípusok: 2023-ban sikeresen újraindítottuk az előzetes bejelentkezéssel induló barlangtúráinkat, melyek az alábbiak: Baradla-barlang/hosszútúra; Baradla-barlang/Retek-ági túra; Túra a Vass Imre-barlangban; Túra a Kossuth-barlangban; Túra a Meteor-barlangban, Túra a Rákóczi-barlangban; Túra a Földvári Aladár-barlangban (a Túra a Béke-barlangban nem indult újra 2023-ban). A látogatószámokat ld. 3.1.4.2. és 12.2.6. pontokban.

Fotóstúra: 2023. évben nem szerveztünk fotóstúrát.

12.2.3. Nyílt nap, jeles nap, saját szervezésű rendezvények

Nyílt nap, jeles nap, egyéb saját szervezésű rendezvény

Vizes Élőhelyek Világnapja - családoknak szervezett hétfélig túra

Őrszolgálati nap - Kúria Oktatóközpont és kihelyezett foglalkozások

Őrszolgálati Nap Zempléni Tájegység

Beporzók Napja - családoknak szervezett hétfélig program

Víz Világnapja - Kúria Oktatóközpont és kihelyezett foglalkozások

Víz Világnapja - Sárospataki Pavletits-ház

Meteorológiai Világnap- Kúria Oktatóközpont és kihelyezett foglalkozások

Erdők Világnapja - családoknak szervezett hétfélig túra

Műemlékvédelmi Világnap

Föld Napja - Kúria Oktatóközpont és kihelyezett foglalkozások, családoknak szervezett hétfélig túra

Föld Napja - Long-erdei ház

Madarak és Fák Napja - Kúria Oktatóközpont és kihelyezett foglalkozások, családoknak szervezett hétfélig program

Környezetvédelmi Világnap - családoknak szervezett hétfélig túra is

Barlangok Világnapjához kapcsolódó programsorozat

Takarítási Világnap - családoknak szervezett hétfélig program is

Állatok Világnapja - családoknak szervezett hétfélig program is

Bioszféra Rezervátumok Nemzetközi Napja – családoknak szervezett hétfélig túra

Rajzpályázat

Családi napok

FAFF Teljesítménytúra

Mikulástúra

Gombák Földjén (A debreceni Természettár kiállítása) kiállítás- Sárospataki Pavletits-ház

Élő gombakiállítás (A Zempléni Gombász Egyesülettel közös szervezésben) – Sárospataki Pavletits-ház

Madarász előadás, játékos foglalkozás- Sárospataki Pavletits-ház

Denevér kiállítás, interaktív foglalkozás- Sárospataki Pavletits-ház

Kisvízes foglalkozás- Sárospataki Pavletits-ház

12.2.3. Természetiskolai minősítésre felterjesztett programszolgáltatás

2023-ban az Igazgatóság nem terjesztett fel programszolgáltatást természetiskolai minősítésre.

Természetiskolai minősítés kapott programszolgáltatás:

Pavletits-ház:

I. Általános iskolás programok

1. program: Természetbúvár

1. modul: Kincses Zemplén

2. modul: Kincses hegyek

3. modul: Kincses erdők

2. program: Fecskevilág

1. modul: Madársokadalom

2. modul: Fecske világ városi módra

3. modul: Madár élet a dűlőkben

II. Óvodás program

program: Állatok a tenyeremben

1. modul: Bogárkaland

2. modul: Tappancsos történetek

3. modul: Békahadak fuvoláznak

Long-erdei ház:

1. program: Erdőfigyelő

1. modul: Erdőmester képző

2. modul: Rovarlesen

3. modul: Madarász-suli

2. program: Kis természetőr

1. modul: természet és klímavédelem egy erdő példáján

2. modul: Biodiverzitás a Long-erdőben

3. modul: Természetőr képző

Szalamandra Erdei Iskola

Alsó tagozatos diákok számára: Az Aggteleki-karszt értékei

Felső tagozatos diákok számára: Az Aggteleki-karszt értékei

Kúria Oktatóközpont

Alsó tagozatos diákok számára: Csodavilág föld alatt és föld felett

Felső tagozatos diákok számára: Csodavilág föld alatt és föld felett

Mobil program: Zöld Sziget

Alsó tagozatos diákok számára: Interaktív természetismereti játszóház

Felső tagozatos diákok számára: Interaktív természetismereti bemutató

12.2.4. Egyéb ökoturisztikai és környezeti nevelési programok, szolgáltatások (pl. természetvédelmi táborok, kulturális jellegű rendezvények, kézműves foglalkozások)

Csónak- és kenu túra;

Játszóházak;

Baradlamanó túra;

Zöld Sziget rendezvények

Előadás, terepi vizsgálódás, témanap (főként osztálykirándulásokhoz kötődő szakmai programok)

Erdei iskolák

Osztálykirándulások

Témanapok

Zsűrizés rajzpályázatban

Barlangtúrák

Terepgyakorlatok (középiskolások és egyetemisták részére);

Óvodás Program (különböző óvodás foglalkozások, játékos terepi programok);

Egyéb környezeti nevelési programok (kézműves délelőtt, családi nap, stb.);

Egyéb rendezvények (interaktív bemutató standok, terepi foglalkozások, szakmai programok biztosítása más szervezésű táborokban, témanapok, stb.);

Pályaválasztási nap – Sárospatak - Pavletits ház, Long erdei ház.

12.2.5. Kiadványok

A 2023. évben nem készült új kiadványunk.

A kiadványok a látogatók közvetlen tájékoztatását szolgálják, ezért a terjesztés azokon a pontokon zajlik – közvetlenül hozzáférhető formában: polcon, kiadványtárolóban – ahová a vendég először megérkezik: Információs iroda - Aggtelek, barlangpénztárak, szálláshelyek. A kiadványokat eljuttatjuk együttműködő partnereinknek is (szállásadók, turisztikai szolgáltatók, Nemzeti Parki Termék Védjegyes termelők).

A kiadványokat azokon a rendezvényeken is terjesztjük, ahol az Igazgatóság képviseletében kiállítunk, standolunk. (Nemzeti Parkok Hete nyitórendezvény, OMÉK, egyéb fesztiválok, rendezvények stb.)

12.2.6. Látogatóstatisztika

Szolgáltatás	Összesen (fő)
<i>Barlangtúrák, barlangi rendezvények</i>	83 476
Naponta induló túrák (Baradla-barlang)	82 323
Regisztrációhoz kötött barlangtúrák Baradla-barlang: 526 fő Rákóczi-barlang: 250 fő Vass Imre-barlang: 14 fő Béke-barlang: 0 fő Kossuth-barlang: 29 fő Meteor-barlang: 29 fő Földvári Aladár-barlang: 8 fő	856
Kulturális jellegű rendezvények (pl. koncertek)	201
Barlangi esküvő	96
Egyéb barlangi rendezvények	0
<i>Ökoturisztikai programok, szolgáltatások, rendezvények</i>	11 013
Ökoturisztikai felszíni túra, szakvezetett túra	434
Rendezvényeken, fesztiválokon szakvezetett felszíni túrák (ZTE)	45
Rendezvény	156
Bodrogzug vízitúra tanösvény látogatószám	3775
Üzemeltetők szolgáltatásai ZTE: Unió Alapítvány	1116
Horváthová Éva	910
Erdős László	1447
Green King Kft.	549
QUERCUS Egyesület	143
Egyéb ökoturisztikai programok (Mikulástúra 645 fő, Baradlamanó 494 fő, játszóházak 455 fő, kitelepülések 730 fő, előadások 114 fő)	2 438
<i>Környezeti nevelési programok, szolgáltatások, rendezvények</i>	5 640
Nyílt nap, jeles nap	426
Erdei iskolai program	325
Természetvédelmi táborok	0
Egyéb környezeti nevelési programok	4 889

<i>Bemutatóhelyek, látogatóközpontok</i>	22 935
Művészetek Magtára Bódvaszilás	0
Kessler Hubert Emlékház	Kb. 15 000
Vörös-tói Látogatóközpont	0
Aggteleki Látogatóközpont/Információs iroda	6893
Mohos-ház	322
Boldogkőváraljai Tájház	0
Sárospataki Pavletits-ház	720
<i>Tanösvények, játékösvények</i>	Kb. 5 993
Baradla ösvény	Kb. 500
Tohonya-Kuriszlán ösvény	Kb. 300
Szádvár tanösvény	Kb. 1 000
Bódva-völgyi tanösvény	Kb. 850
Bokorlabirintus ösvény	Kb. 425
Fürkész ösvény	Kb. 1 000
Zöld határ tanösvény	Kb. 100
Huculok nyomán ösvény	Kb. 500
Kincskereső játékösvény	1024
Hiúzok ösvénye	244
A tájépítész Bodrog tanösvény	0
Víz alatti erdő tanösvény	50
Láptündérek ösvénye	0
Összesen (regisztrált)	109 382
Összesen (becsült)	19 675
Mindösszesen	129 057

Az éves látogató- és létesítmény statisztikával kapcsolatos részletes információkat a II. számú mellékletként csatolt táblázat foglalja össze.

12.2.7. Környezeti nevelési statisztika

környezeti neveléshez kapcsolódó tevékenység	létszám összes (év/fő)
szakvezetési túra	309

barlangi program, túravezetés	108
erdei iskola/óvoda	325
saját szervezésű szakmai napok	2 033
természetvédelmi táborok	0
osztálykirándulás	140
természetvédelmi szakmai előadások	571
egyéb tematikus program	2 154
regisztrált igénybevevők összesen:	5 640

A 2023-as év környezeti nevelési programjainak nagy része április, május, június, szeptember, október hónapokra korlátozódott.

Szakvezetéses túra: a túrák nagyobb része a Zempléni Tájegységben zajlott gyalogos túra, valamint csónak-, kenu túra formájában, az Aggteleki Tájegységben tartott gyalogtúrákon kevesebb, mint száz fő vett részt.

Barlangi program, túravezetés: ezeken a környezeti nevelési programokon az együttműködő iskolák diákjai vettek részt az előző években, sajnos 2023-ban sem kötöttünk ilyen megállapodásokat.

Erdei iskola/óvoda: 3 minősített erdei iskolai programunk közül továbbra is a Szalamandra Erdei Iskolánk a legnépszerűbb, melynek helyszíne a Szalamandra Ház és Erdei Iskola, Kemping és Turistaszálló.

A **saját szervezésű szakmai napok** programjai nagyrészt saját helyszínen zajlottak. A pandémiás helyzet megszűnése óta a kitelepülések száma is megemelkedett.

Természetvédelmi táborunk: a 2023-as évben nem került meghirdetésre a környezeti nevelési csoport létszámának drasztikus lecsökkenése miatt – 1 fő maradt -, helyszíne a Szalamandra Ház és Erdei Iskola, Kemping és Turistaszálló.

Osztálykirándulások tekintetében túlnyomórészt 1 napos programokon vettek részt a nagyrészt általános iskolás gyerekek.

Természetvédelmi szakmai előadásokat az Aggteleki Tájegységben döntő többségben a középiskolás korosztály számára tartottunk, a Zempléni Tájegység esetében az általános iskolás korosztály volt a jellemzőbb.

Az **egyéb tematikus programok** közül 3 helyszínen tudtuk megtartani Zöld sziget elnevezésű mobil programunkat, ill. egy aggteleki rendezvény rajzpályázatának zsűrizésében vettünk részt.

12.3. Társadalmi kapcsolatok

Kiállítás, bemutató, vásár	
Föld Fesztivál 2023. 04. 21- 22. Budapest	
Magyar Nemzeti Parkok Hete nyitórendezvény, 2023. 05. 26-29. Balatonfüred	
Országos Mezőgazdasági és Élelmiszeripari Kiállítás (OMÉK), 2023. 10. 22-24. Budapest	
Vadonleső Program – Vakond Gála és Forgotag, 2023. 11. 11. Budapest	
Megjelenések száma (hirdetés, papír alapú cikk):	1 db
anp.hu honlapon	72 db cikk
Rádió, televízió (interjú, forgatás, videó)	25 db
Facebook bejegyzések:	238 db
Youtube videó:	6 db
Rendezvények támogatása (tombola, ajándéktárgy)	34 rendezvény (52 db barlangbelépő)
Az interneten 2023-ban 335 db magyar és 4 db külföldi turisztikai cikk foglalkozott az Aggteleki Nemzeti Parkkal.	
Egyéb: konferencia, esemény, képzés	
Unesco – 75 konferencia, Budapest, 2023. 09. 26.	
Honlap címe	www.anp.hu, www.anp.nemzetipark.gov.hu, www.bodrogzug.hu

12.3.1. Nemzeti Parki Termék Védjegyrendszer működtetése, pályázati eredmények, programok bemutatása

2023-ban 21 védjegyes partner 134 terméke és szolgáltatása rendelkezett védjegyhasználati jogosultsággal.

2023-ban az Igazgatóság nem írt ki pályázatot a Nemzeti Parki Termék Védjegy elnyerésére. A tárgyévben lejáró védjegyjogosultságok 3 termelő esetében újabb 5 évre meghosszabbításra kerültek, egy szolgáltató nem kívánta meghosszabbítani a védjegyhasználati jogosultságát.

2023-ban is minden termelőnél és szolgáltatónál személyes ellenőrzést végeztünk. A védjegyjogosultak a követelményeket magas színvonalon teljesítették, hiányosságot, szabálytalanságot az ellenőrzések nem tártak fel.

A központi védjegyes honlap (nemzetiparkitermek.hu) és az Igazgatóság saját turisztikai honlapja (anp.hu) védjegyes tartalmát folyamatosan frissítjük.

Az Agrárminisztérium országos rendezvényén (Magyar Nemzeti Parkok Hete nyitórendezvény, 2023. 05. 26-29. Balatonfüred), valamint az Országos Mezőgazdasági és Élelmiszeripari Kiállításon (OMÉK, 2023. 10. 22-24. Budapest) lehetőség nyílt a védjegyes partnereknek a személyes részvételre, illetve termékeik kiállítására, árusítására.

A tárgyévben 2 termelő (Fodor Katalin Judit lószőrészter készítő, és Nagyné Tóth Aranka méztermelő) élt a felkínált lehetőséggel.

Tapasztalataink szerint a termelők nagy része a távolság, a sok nem halasztható szezonális munka, valamint a munkaerőhiány miatt nem tud részt venni a felkínált, részükre ingyenes megjelenést biztosító rendezvényeken.

2023-ban hagyományteremtő céllal megrendezésre került az Aggteleki Som Ünnep gyümölcsfesztivál egy aggteleki védjegyes termelő házaspár (Koltayné Zsoldos Krisztina és Koltay Gábor) szervezésében. A programok között szerepelt: kézműves vásár, som termékek versenye és kóstoltatása, Nemzeti Parki Termékek seregszemléje. A rendezvény sikeréhez az Aggteleki Nemzeti Park Igazgatóság munkatársai is nagyban hozzájárultak, többek között előadás tartásával, valamint kitelepülésekkel (Zöld Sziget környezeti nevelési játszótér, Speleobox - kúszva végigjárható műbarlang).

A Baradla-barlang aggteleki fogadótérségében található Mesterségek utcájában termelőink területhasználati díj megfizetése nélkül árusíthatják termékeiket.

12.3.2. Natúrparkokkal való kapcsolat

Az Aggteleki Nemzeti Park Igazgatóság nem ápol kapcsolatot natúrparkokkal.

12.3.3. Kommunikáció – hírlevelek, honlapok, rendszeres kiadványok

Az Aggteleki Nemzeti Park Igazgatóság Szalamandra c. hírlevele 2023-ban 6 alkalommal került kiküldésre mintegy 1173 feliratkozó e-mail címére.

A hírlevél az Igazgatóság hírein, hirdeményein kívül az aktuális, meghirdetett ökoturisztikai programokról ad tájékoztatást az érdeklődőknek.

Az Igazgatóság 1 db kormányzati (anp.nemzetipark.gov.hu) és 2 db turisztikai (anp.hu, bodrozug.hu) honlapot üzemeltet.

A közösségi médiában magyar és angol nyelvű Facebook oldalon adunk hírt programjainkról, hirdeményeinkről (<https://www.facebook.com/AggtelekiNemzetiParkIgazgatosag>, <https://www.facebook.com/AggtelekNationalPark>).

Az Aggteleki Nemzeti Park Igazgatóság papír alapú rendszeres kiadványt nem jelentet meg.

12.4. Tervezett fejlesztések

2023-ban az orosz-ukrán háború miatt kialakult gazdasági helyzet következtében a tervezett fejlesztéseink nem, vagy csak részben valósultak meg, ezért ezeket – a pénzügyi helyzettől függően – 2024-ben szeretnénk megvalósítani.

Bemutatóhelyek, látogató- és oktatóközpontok:

A bemutatóhelyek folyamatos karbantartásra, valamint fejlesztésre szorulnak, a karbantartásokat az év folyamán szükség szerint elvégezzük.

Interaktív kiállítás a Vörös-tói Látogatóközpontban: A hiánypótló kiállítás terveink szerint a Látogatóközpont előadótermében foglalna helyet. Témája a Világörökség címet viselő barlangok és a nemzeti park általános bemutatása (természeti és kultúrtörténeti);

A Szalamandra udvar foglalkoztatóinak felújítása és továbbfejlesztése mezítlábas ösvénnyel: Az erdei iskolaként is működő szálláshelyünkön számos kültéri foglalkoztató és interaktív játékelem található, melyeket szükséges felújítani. A mezítlábas ösvénnyel ezt kívánjuk bővíteni, illetve a tapasztalati tanulás egy újabb színhelyét kívánjuk megvalósítani;

A keleméri Mohos-ház kisebb felújítása;

Élményláda kihelyezése a Vass Imre-barlanghoz, nagyobb létszámú csoportok esetén önálló foglalkozáshoz;

Tanösvényeink folyamatos karbantartást igényelnek.

A Baradla ösvény tábláinak tartószerkezete karbantartásra (festés, táblakeretek pótlása) szorul.

A Zöld határ ösvény teljes felújításra szorul: indítótábláját és több állomástáblát pótolni kell. Az állomásaihoz kapcsolódó interaktív elemek részben pótlásra, részben felújításra szorulnak;

A Huculok nyomán ösvény jelzései sűrítésre szorulnak;

Az aggteleki sziklafalra vezető lépcső, korlátok felújítása;

Kültéri információs táblarendszer felújítása, fejlesztése, eurotáblák felújítása, korszerűsítése;

Hangtechnikai eszközök cseréje a Baradla-barlanghoz kapcsolódó kültéri fogadóhelyeinken;

Hangtechnikai kábelcsere a Baradla-barlang, Óriások-terméhez tartozó hangrendszerénél.

A „Vízi élményútvonal megvalósítása a Bodrog és eredetfolyói mentén” című projekt keretében megvásárlásra és felújításra került a Long-erdei ház 2020-ban. A Sárospatak szívében szerzett bérleményünk, a „Pavletits-ház” pedig teljes felújításon esett át. Az ingatlanokban környezeti nevelési tevékenységet folytatunk. A foglalkoztató helyek 2022-ben megkapták a Természetiskola minősítést. Szeretnénk az ingatlanok udvarait olyan őshonos növényekkel telepíteni, amik fészkelő-helyként és táplálékforrásként is szolgálnak a madarak számára. A cserjék telepítésével, sokkal barátságosabb környezet fogadná az ide látogatókat és a környezeti nevelési tevékenységet is elősegítené. A növények telepítése az épületek megjelenésén kívül az Igazgatóság megítélését is pozitívan befolyásolná. Továbbá a Long-erdei ház terepi foglalkozásait elősegítő kültéri játékok beszerzése is indokoltá vált;

Madáritató kerti tó kialakítása a Pavletits-ház udvarán;

A denevérek életét és a földalatti képződményeket bemutató interaktív kiállítás megvalósítása a Pavletits- ház pincéjében;

Tarcal 042/b helyrajzi számú ingatlanra vonatkozóan, sporttevékenység (siklóernyőzés) folytatásához engedélykérés a B-A-Z Vármegyei Kormányhivatal Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Hulladékgazdálkodási Főosztályától, valamint a tevékenység folytatásához szükséges infrastrukturális háttér biztosítása. A megvalósításhoz szükséges szélzsákok, automata szélirány és szélerősségmérő beszerzése és kihelyezése. Kültéri kamera beszerzése és kihelyezése a valós idejű információnyújtás és jogsértések visszaszorítása érdekében, valamint a bodrozug.hu honlap foglalási rendszerének fejlesztése a siklóernyőzésre vonatkozóan.

12.5. Együttműködési megállapodások

A 2019-2020-as tanévben 23 iskolával kötöttünk együttműködési megállapodást. A 2020-2021-es tanévtől sajnos nem kötöttünk együttműködési megállapodást. A 2024-2025-ös tanévben újra tervezünk együttműködési megállapodásokat kötni, mert a környékbeli, nem túl jó anyagi helyzetben lévő iskolák tanulói csak így tudnak részt venni a nemzeti park programjain.

A Vasutas Természetjáró Baráti Körrel írásbeli megállapodásunk nincs, azonban 2015. óta közösen szervezzük, illetve bonyolítjuk le a barlangi szakasszal egybekötött teljesítménytúrát.

A „Vízi élményútvonal megvalósítása a Bodrog és eredetfolyói mentén” című és SKHU/1601/1.1/038 azonosító számú pályázat keretében, a Laborc-Bodrog folyókon, illetve a Bodrozug területén minőségi turisztikai forgalomnövelés elérése, a turisztikai szolgáltatások színvonalának emelése, a Projekt keretében létrehozott beruházási elemek és egyéb eredmények hosszú távú fenntartásának elősegítése érdekében, a következő partnerekkel 2020-ban kötött együttműködési megállapodás 2023-ban is fennáll:

- Baraka Világjáró Utazási Iroda Kft.
- Evezz Velem Egyesület
- Fodor István egyéni vállalkozó (Fodor Vizitúrák)
- Horváthová Éva
- Kobra Bt.
- Mészáros Gyuláné / Gerák Zsuzsa
- Nagy Zsolt egyéni vállalkozó (Kékcápák Kenukölcsönző)
- Navigátor Egyesület
- Suhatag Outdoor Kft.
- Talárovich Tibor
- Unió Alapítvány
- „Gentlemen” Sport, Szolgáltató Betéti Társaság

12.6. Fontosabb események

2023. 06. 10-én a **Barlangok Világnapja** kapcsán rendezvényt szerveztünk a vörös-tói fogadótéren (természetismereti játszóház, speleobox) és a látogatóközpontban (előadásorozat). A rendezvényt májustól induló internetes kvízzjáték előzte meg.

2023-ban **két geotóp napi túrát** is sikerült megtartani: október 7-én a Zempléni Tájegységben tartottuk az egyik geotóp napi túránkat, melynek helyszíne a Tokaji Kopasz-hegy volt. Október 14-én tartottuk a másik geotóp napi túránkat, mely a Gömör-Tornai-karszt szlovákiai részén került lebonyolításra, a helyszín a Murány-áttörés és Melléte volt.

13. Közfoglalkoztatás

13.1. Alapfeladatok, személyi feltételek

Az Igazgatóság 2023-ban az országos közfoglalkoztatási programban nem vett részt.

13.2. Elvégzett feladatok

A 2023. évben a közfoglalkoztatási program keretében nem került sor feladatok elvégzésére.

13.3. Tapasztalatok

Az Igazgatóság a 2023. évben nem rendelkezik tapasztalattal a közfoglalkoztatási programmal kapcsolatban.

13.4. Javaslatok

Az Igazgatóság nem vett részt a programban 2023-ban, de a drasztikus létszámleépítés miatt a jövőben szeretnénk részt venni a programban.

14. Belföldi és külföldi együttműködés

Partnerszervezet	Ország (nemzetközi szervezet esetén székhelye)	Az együttműködés rövid ismertetése
Szlovák-karszt Nemzeti Park	Szlovákia	Folyamatos kapcsolat az egyes szakterületeken.
ŠOP SR	Szlovákia (Besztercebánya)	A Szlovák Természetvédelmi Hivatallal két évente megújított együttműködési megállapodást kötünk.
Szlovák Barlangok Igazgatósága	Szlovákia (Liptószentmiklós)	Folyamatos kapcsolat napi munkában, kutatásban és barlangvédelmi projekteken.
Szlovák Természetvédelmi Örök Szövetsége (SRA)	Szlovákia	Tapasztalatcsere a szlovákiai természetvédelmi örökkel.
Kelet-Szlovákiai Múzeum	Szlovákia (Kassa)	Együttműködés a Hernád és Sajó, és vízgyűjtői flóra és fauna kutatásában interreg projektek keretében
Mammoth Cave National Park	Kentucky	Rendszeresen időpontokban kölcsönös tanulmányutak a természetvédelmi kezelés és a barlangturizmus tárgykörében.
Wieliczka Sóbánya Turisztikai Kft	Lengyelország (Wieliczka)	Együttműködés turisztikai marketing területén. 2012-ben felújításra kerültek a kölcsönös tájékoztató táblák.
Lengyel hucul tenyésztők	Lengyelország (Gładyszów)	Részvétel a hucul lovas rendezvényen, versenyeken.
Slovensky Hucul Klub	Szlovákia (Sihla-Breznóbánya)	Együttműködés INTERREG pályázatban, a hucul lófajta népszerűsítését szolgáló marketingben.
Gömöri Ifjúsági Társaság	Szlovákia (Várhosszúrét)	Turisztikai marketing együttműködés.

Szlovák-karszt Kerékpárklub	Szlovákia (Gömörhorka)	Turisztikai együttműködés. A partnerrel az Igazgatóság közös, határon átnyúló kerékpártúrákat szervez. (2019 óta nem került sor rendezvényre.)
Magyar Turisztikai Ügynökség	Budapest	Együttműködés turisztikai marketing területén. A franchise rendszerben működő aggteleki Tourinform iroda névhasználati szerződését 2019. 01. 31-én felmondtuk. Az iroda a továbbiakban Információs iroda néven működik.
CEEWEB for Biodiversity	Budapest	Turisztikai marketing együttműködés.
WWF Magyarország	Budapest	Szakmai együttműködés nagyragadozó kutatásban.
Magyar Természetjáró Szövetség	Budapest	MTSZ kártyával kedvezményes jegy váltására biztosítunk lehetőséget egyes túráink esetében.
Magyar Kajak Kenu Szövetség (MKKSZ)	Budapest	A Bodrogot és Tiszát érintő GINOP/TOP fejlesztési együttműködések.
Magyar Madártani és Természetvédelmi Egyesület	Budapest	Az együttműködések legfontosabb területe az illetékességi terület természeti értékeinek feltárása és megőrzése. Jelentős az ismeretterjesztés területén végzett együttműködés (pl. Natura 2000 kibővített természetvédelmi vándorkiállítás, Gólyavédelmi Kiállítás, Ciconia Hungarica Oktatási Program, Bódva-völgyi Madárgyűrűző Állomás).
Varázslatos Magyarország Természetfotó Nonprofit Kft.	Budapest	Több évre visszatekintő kapcsolatot tartunk fenn a nemzeti parkokban történő természetfotózás segítésére.
Magyar Földtani Védegylet	Szeged	Országos Geotóp Napok közös szervezése.
B.A.Z. Megyei Természetjárók Szövetsége	Miskolc	A turistautak kijelölése, karbantartása ügyében évtizedes, jól működő együttműködés van a megyei szövetség és

		tagegyesületei, valamint az Aggteleki Nemzeti Park Igazgatóság között.
MIDMAR Miskolci Idegenforgalmi Marketing Nonprofit Közhasznú Kft.	Miskolc	Együttműködés turisztikai marketing területén. A Miskolc Pass turisztikai kártya tulajdonosai részére 20% kedvezményt biztosítunk a Vörös-tói barlangtúra árából.
Miskolc Városi Vadaspark	Miskolc	Sérült madarak szakszerű ellátásának és kezelésének, valamint a természetvédelmi tudatformálás elősegítése érdekében kialakított együttműködés.
Mályi Természetvédelmi Egyesület	Mályi	Az egyesület által végzett madármentő és gyógyászati tevékenységben rendszeres az együttműködés.
Póni és Kislótenyésztők Országos Egyesülete	Szigetcsép	Az ANPI az egyesület munkájában aktívan részt vesz és lehetőségeihez mérten támogatást nyújt az ott folyó munkákhoz. (pl. Ménkatalógus és Hucul méneskönyv).
Magyar Patkolókovácsok Egyesülete	Üllő	Együttműködés a hucul ménes állományának patkolásában, turisztikai együttműködés rendezvények lebonyolításában.
MIVÍZ – Barlangfürdő	Miskolctapolca	Együttműködés turisztikai marketing területén. 2012-ben kerültek felújításra a kölcsönös tájékoztató táblák.
Kastélysziget	Edelény	A 2014-ben megnyílt, majd 2023. június 15-től a Borsod-Abaúj-Zemplén Vármegye Önkormányzata által üzemeltetett kastély marketingjében való részvétel. Kölcsönösen 20% kedvezményt biztosítunk egyes programjaink árából.
Ökológiai Intézet a Fenntartható Fejlődésért Alapítvány	Miskolc	Több évre visszatekintő kapcsolatot tartunk fenn, amelynek keretében közösen csatlakoztunk az „Ökoturizmus Közép- és Kelet-Európa bioszféra rezervátumaiban” című programhoz.
BAZ.-megyei Környezetvédelmi és Területfejlesztési Kht.	Gömörszőlős	Kölcsönös kiadvány forgalmazás. Közös rendezvény-szervezések.

Gömöri Környezet és Tájfejlesztő Egyesület	Ragály	Partnerség a korábban évente megrendezett Gömöri Gyümölcsfesztivál lebonyolításában. (2020 óta nem került sor a rendezvényre.)
Nemzeti Filmtörténeti Élménypark	Ózd	Az új létesítménnyel marketing együttműködés valósul meg.
Szádvárért Baráti Kör	Szögliget	Évente részt veszünk a Baráti Kör Szádvár romjainál folytatott felújítási, állagmegóvási, területrendezési munkáiban, kedvezményes szállást biztosítunk az önkénteseknek.
Vasutas Természetjáró Baráti Kör	Bánréve	Turisztikai együttműködés. A partnerrel az Igazgatóság közös teljesítménytúrát szervez.
„Jósvafőért” Alapítvány és Jósvafői Egyházközség	Jósvafő	A Jósvafői Református Egyházközség, a „Jósvafőért” Alapítvány és az Aggteleki Nemzeti Park Igazgatóság együttműködésében Jósvafőn, az Ady E. u. 4. alatti, volt Parókia épületegyüttesében működik a "JÓSVÁ" Erdei Iskolai Bázishely. Az ANPI a természetvédelmi ismeretterjesztés, környezeti nevelés, mint alapfeladatok ellátásában való együttműködés keretében szakmailag és kedvezményes túralehetőségekkel támogatja a bázishely munkáját.

15. Ellenőrzés

	Ellenőrzést elrendelő szervezet	Ellenőrzést végző szervezet	Típusa / célja	Fontosabb megállapítások, intézkedések rövid ismertetése
1.	Miniszterelnökség Közlekedési, Környezeti és Energiahatékonyság i Fejlesztési Programok Végrehajtásáért Felelős Helyettes Államtitkárság Környezeti és Energiahatékonyság i Operatív	Miniszterelnökség Közlekedési, Környezeti és Energiahatékonysági Fejlesztési Programok Végrehajtásáért Felelős Helyettes Államtitkárság Környezeti és Energiahatékonysági Operatív Programok Irányító Hatósága	Záró helyszíni ellenőrzés (KEHOP- 4.2.0-15-2016-00010)	Az ellenőrzés megállapítást nem tett.

	Programok Irányító Hatósága			
2.	Miniszterelnökség Közlekedési, Környezeti és Energiahatékonysági Fejlesztési Programok Végrehajtásáért Felelős Helyettes Államtitkárság Környezeti és Energiahatékonysági Operatív Programok Irányító Hatósága	Miniszterelnökség Közlekedési, Környezeti és Energiahatékonysági Fejlesztési Programok Végrehajtásáért Felelős Helyettes Államtitkárság Környezeti és Energiahatékonysági Operatív Programok Irányító Hatósága	Közbenső helyszíni ellenőrzés (KEHOP-4.1.0-15-2016-00028)	Az ellenőrzés megállapítást nem tett.
3.	Miniszterelnökség Közlekedési, Környezeti és Energiahatékonysági Fejlesztési Programok Végrehajtásáért Felelős Helyettes Államtitkárság Környezeti és Energiahatékonysági Operatív Programok Irányító Hatósága	Miniszterelnökség Közlekedési, Környezeti és Energiahatékonysági Fejlesztési Programok Végrehajtásáért Felelős Helyettes Államtitkárság Környezeti és Energiahatékonysági Operatív Programok Irányító Hatósága	Záró helyszíni ellenőrzés (KEHOP-4.1.0-15-2016-00028)	Az ellenőrzés megállapítást nem tett.
4.	Közbeszerzési Hatóság Szerződés-ellenőrzési Főosztály	Közbeszerzési Hatóság Szerződés-ellenőrzési Főosztály	„Mezőgazdasági és erdészeti eszközök beszerzése – 5. rész Erdészeti kivitelű erőgép 2. és komp. adapterei” tárgyú közbeszerzési eljárás alapján megkötött szerződés teljesítésének és módosításának ellenőrzése (KEHOP-4.1.0-15-2016-00051)	Szerződés módosítással kapcsolatos jogsértés valószínűsítése. Jogorvoslati eljárás kezdeményezése a Közbeszerzési Hatóság Közbeszerzési Döntőbizottság felé. Jogorvoslati eljárás megindítása. A Közbeszerzési Döntőbizottság a jogorvoslati eljárást megindította, bírság került kiszabásra, mely kiszabott bírság 2023.07.24-én

				megfizetésre került.
5.	Agrárminisztérium	Agrárminisztérium Nemzeti Parki és Tájvédelmi Főosztály	Aggtelek-Jósvafő vadászterületen (kódszám: 05- 651700-204) zajló vadgazdálkodási tevékenység	Az 1996. évi LV. tv. és a 79/2004. (V. 4.) FVM rendelet 35. §-a alapján a 11. számú mellékletben meghatározottak szerint, az egyenruha elemek biztosítása.
6.	B.-A.-Z. Vármegyei Kormányhivatal	B.-A.-Z. Vármegyei Kormányhivatal, Agrárügyi Főosztály, Földművelésügyi Osztály	Aggtelek-Jósvafő vadászterületen (kódszám: 05- 651700-204) zajló vadgazdálkodási tevékenység	Az 1996. évi LV. tv. és a 79/2004. (V. 4.) FVM rendelet 35. §-a alapján a 11. számú mellékletben meghatározottak alapján felszólították a vadászatra jogosultat, hogy a hivatásos vadász szolgálati ruházatát 2024. 03. 01. napjáig pótolja.
7.	Agrárminisztérium	Agrárminisztérium Nemzeti Parki és Tájvédelmi Főosztály	ANPI természetvédelmi vagyonkezelési tevékenységének ellenőrzése	Az NPTF/222/2023 ügyszámú jegyzőkönyv javaslatának Aggteleki Tájegységre vonatkozó része
8.	Nemzeti Élelmiszerlánc- biztonsági Hivatal	NÉBIH Ellenőrzési Főosztály	ATE erdőkezelési tevékenység - faanyagkereskedelem	A szállítójegyek jogszabályi előírásoknak megfelelő kitöltése.
9.	Kormányzati Ellenőrzési Hivatal	Kormányzati Ellenőrzési Hivatal	A kormányzati igazgatási szerveknél történő béren kívüli juttatások kifizetésének szabályairól szóló 4038/2022. Korm. határozatban foglaltak végrehajtásának vizsgálata	Az ellenőrzés megállapítást nem tett.

10.	Agrárminisztérium Ellenőrzési Főosztály	Agrárminisztérium Ellenőrzési Főosztály	A vizsgálat alá vont Aggteleki Nemzeti Park Igazgatóság 44/2011. (III.23.) Korm. rendelet hatálya alá tartozó beszerzéseinek ellenőrzése, az AM Ellenőrzési Főosztály 44/2011. (III.23) Korm. rendelet 12.§ (2)-(3) bekezdésében foglalt kötelezettségének megfelelően	Az ANPI vizsgált időszakban hatályos beszerzési és közbeszerzési szabályzataiban kialakított eljárásrendek megfelelően alkalmazkodnak a jogsabályi környezethez, kellően intézmény specifikusak, az azokban foglalt irányelvek alkalmasak arra, hogy a jogsabályi követelményeknek megfelelően kerüljenek lefolyatatásra a beszerzési, közbeszerzési eljárások.
11.	Kormányzati Ellenőrzési Hivatal	Kormányzati Ellenőrzési Hivatal	2022. július 1. napjától 2023. február 28. napjáig megvalósult képzések, oktatások, tananyagfejlesztések, valamint az ehhez kapcsolódó egyéb szolgáltatások igénybevétele	Az ellenőrzés megállapítást nem tett.
12.	Nemzetbiztonsági Szakszolgálat Nemzeti Kibervédelmi Intézet Hatósági Főosztály	Nemzetbiztonsági Szakszolgálat Nemzeti Kibervédelmi Intézet Hatósági Főosztály	Átfogó információbiztonsági ellenőrzés, fizikai, logikai és adminisztratív intézkedések megvalósulásának szakellenőrzése az állami és önkormányzati szervek elektronikus információbiztonságár ól szóló 2013. évi L. törvény 14. § (2) bekezdés b) pont alapján.	Az adminisztratív védelmi intézkedések, a fizikai védelmi intézkedések, a logikai védelmi intézkedések megfelelőségének vizsgálata során az NSZ NKI Hatósági Főosztálya határozatban kötelezte az Igazgatóságot a feltárt hiányosságok, észrevételek kijavítására. Többek között aktualizálni szükséges az Informatikai Biztonsági Szabályzatot.

A belső ellenőrzéseket és azok megállapításait a következő táblázat tartalmazza:

	Ellenőrzést végző személy	Ellenőrzés tárgya	Ellenőrzés célja	Az ellenőrzés során tett megállapítások
1.	Függetlenített belső ellenőr	Gépjárművekkel, erőgépekkel kapcsolatos kimutatók, utasítások vizsgálata. Az üzemanyag felhasználás kimutatójának, elszámolásának vizsgálata, menetlevelek ellenőrzése	Annak megállapítása, hogy a gépjárművekről, erőgépekről készített kimutatók mennyire részletes, milyen adatokat tartalmaz, az utasítások alkalmazása szabályszerűen történik-e. Az üzemanyagok elszámolása megfelelően van-e vezetve, a nyilvántartásokat naprakészen tartják-e. Készül-e kimutatók havi szinten, amelyből látszik adott gépjárműre a megtakarítás, illetve túlfogyasztás. Az üzemanyagok felhasználása megfelelően lett-e meghatározva. Annak megállapítása, hogy menetlevelek és a havi nyilvántartások a Gépjármű üzemeltetési szabályzat alapján vannak-e kitöltve, illetve időben megtörténik-e a kitöltés. A karbantartásokról és a javításokról megfelelő nyilvántartást vezetnek-e.	A Gépjármű üzemeltetési szabályzatot felül kell vizsgálni, aktualizálni szükséges.
2.	Függetlenített belső ellenőr	Gépjármű üzemeltetési szabályzat felülvizsgálata, alkalmazásának ellenőrzése	Annak megállapítása, hogy a Gépjármű üzemeltetési szabályzat alkalmazása megfelelően történik-e. A szabályzatban meghatározott előírások alkalmazása megtörténik-e, időben történik-e.	A Gépjármű üzemeltetési szabályzatot felül kell vizsgálni, aktualizálni szükséges.
3.	Függetlenített belső ellenőr	A költségvetési beszámoló folyamatának ellenőrzése	Annak megállapítása, hogy az éves beszámoló és annak kiegészítő melléklete a jogszabályi követelményeknek megfelelően készült-e, valós adatokat tartalmaz-e a gazdálkodásról, megbízható valós képet ad-e a költségvetés végrehajtásáról, az Igazgatóság vagyoni és pénzügyi helyzetéről.	Az ellenőrzés nem tett megállapítást.
4.	Függetlenített belső ellenőr	Pénzkezelés, pénzkezelő helyek ellenőrzése	A Pénzkezelési és bizonylati szabályzatokban előírt szabályok betartásának ellenőrzése. Az Igazgatóság házipénztárainak és pénzkezelő helyeinek ellenőrzése, pénztárrovincsolás.	Az ellenőrzés nem tett megállapítást.

5.	Függetlenített belső ellenőr	A 44/2011. (III.23.) Korm. rendelet szerinti beszerzések vizsgálata, ellenőrzése	Annak megállapítása, hogy a beszerzések a jogszabálynak megfelelően történnek-e, illetve az elszámolások helyesek-e.	Az ellenőrzés nem tett megállapítást.
6.	Függetlenített belső ellenőr	Az ANPI gazdálkodásához kapcsolódó szabályzatok, utasítások felülvizsgálata, ellenőrzése	A gazdálkodáshoz szükséges szabályzatok, utasítások meglétének ellenőrzése és a meglévő szabályzatok megfelelőségének, aktualitásának vizsgálata	A szabályzatok tartalmilag megfelelnek a jogszabályi előírásoknak, azonban a változások miatt pontosítani, aktualizálni kell.

16. Éves munka legfontosabb összefoglalása

Személyi állomány, foglalkoztatás:

- A szakmai munka személyi feltételeit jelentős mértékben érintette, hogy a 2023. évben ismételen álláshelyek elvonására került sor. Az Igazgatóság engedélyezett létszáma 145 fő volt 2021-ben, melyből 2022 őszén 4 álláshely elvonásra került, majd 2023-ban további 14 álláshellyel csökkent az Igazgatóság engedélyezett létszáma. Így az Igazgatóság engedélyezett létszáma 127 fő lett. A feladataink ellátását ezzel a létszámmal kellett megoldanunk. Az állandó feladatok mellett a projektek munkaerő szükséglete is biztosított volt. A megüresedő álláshelyek betöltésére folyamatosan törekedtünk.
- A Kormányzati Személyügyi Döntéshozó Rendszer moduljai bevezetésre kerültek. A személyi állományhoz kapcsolódó nyilvántartások, rendszerek (KSZDR, KIRA) előírás szerinti vezetése, valamint az adatszolgáltatások teljesítése a 2023. évben is megtörtént.

Védett és Natura 2000 területek fenntartásával kapcsolatos tervezések, kutatás, monitorozás, tájvédelem:

- 2023-ban elkészült 13 darab Natura 2000 terület céldokumentuma:
  - HUAN20001 Aggteleki-karszt és peremterületei
  - HUAN10001 Aggteleki-karszt
  - HUBN20073 Bodrogszegi Vár-hegy
  - HUBN10001 Bodrozug-Kopasz-hegy-Taktaköz
  - HUAN21008 Mádi Bomboly-bánya
  - HUBN20085 Északi-Zempléni-hegység
  - HUBN20074 Tállyai Patócs-hegy és Sátor-hegy
  - HUBN20072 Tokaji Kopasz-hegy
  - HUBN20077 Erdőbényei-olaszliszkaikai magyar nőszirmos sztyepprétek
  - HUBN21009 Mádi Kakas-hegy
  - HUBN20088 Regéci Vár-hegy

- HUAN10002 Putnoki-dombság
  - HUBN20075 Sárospataki Mandulás
- Igazgatóságunk munkatársai részt vettek a Natura 2000 területek adatbázisának (SDF) frissítésében.
  - A kutatások az éves állapot-felmérési terv szerint, maradéktalanul megtörténtek. 14 NBmR és Natura 2000 monitorozási feladat valósult meg.
  - A Bódva-völgyi Madárgyűrűző Állomás működtetése keretében 40 standard hálóállás használatával, 74 nap alatt 61 faj 5586 egyedének megjelölése történt meg.
  - 2023-ban is folytatódott a komplex chiropterológiai vizsgálsorozat. Az Igazgatóság működési területén az épületekben, illetve földalatti üregekben (barlangok, bányavágatok, pincék) élő denevérközösségek biztonságának fenntartása és növelése történt.
  - 2023-ban jelentős feladatot jelentett az AKG – MTÉT helyszíni ellenőrzés. Natura 2000 és/vagy JFGK 2., 3. ellenőrzéseken összesen 37 kijelölt ügyfél ellenőrzésében működött közre az Igazgatóság. Emellett az AKG program esetében 7, az AKG QA programhoz kapcsolódóan 52 kijelölt ügyfél ellenőrzését végeztük el. Szabálytalanságok miatt felvettünk még 8 jegyzőkönyvet, illetve ez 7 utólagos ellenőrzést keletkeztetett.

Barlangok felszín alatti kiterjedésének meghatározása program folytatása:

- Folytatódtak a barlangtérképezések
  - Elkészült a Baradla-barlang Retek-ágában 1 ha-nyi alapterületű rész felmérése, és az 1:100 léptékű térképek.
  - Elkészült a Kopolya-forrásbarlang (5440-36) teljes felmérése, és 1:100 léptékű térképek.

TIR adatrögzítés és karbantartás, újabb biotikai adatok gyűjtése a Natura 2000 területekről, adathiányos jelölő fajokról:

- Igazgatóságunk biotikai adatbázisába 2023-ban összesen 26025 védett, és 4386 fokozottan védett fajra vonatkozó biotikai adat került be, melyeket Igazgatóságunk munkatársai, illetve külsős kutatók gyűjtöttek. Számos esetben hatósági ügyekhez kapcsolódó adatgyűjtés is történt.

Inváziós növényfajok kezelésének tervezése és végrehajtása:

- Inváziós növényfajok kezelése: Az Igazgatóság saját vagyonkezelésben lévő területein 14. éve történik a kanadai aranyvessző (*Solidago canadensis*) visszaszorítására, a szárzúzás mellett pontpermetezés is. Ezt a munkát 2023-ban „Állami védekezés” keretében végeztük 698 ha területen. A gyepszegélyeket kibővítve cca. 20 m szélességben már a gyepek felületén is folyt a kiritkuló, gyengülő egyedek pontpermetezése, (egy foltot évente háromszor tudunk kezelni, amely összhangban áll a kezelési protokollal). Ehhez a munkához az Igazgatóság szakirányítást biztosított a munkálatok természetvédelem számára elfogadható minőségben való elvégzéséhez. Ezt egészítette ki a mechanikus visszaszorítás 1684,7 ha-on.

- Monitorozás: Összhangban a 1143/2014/EU rendelettel a 2023-as évben folytattuk az előírt monitoring munka megalapozását a kapacitás korlátozottsága miatt elsősorban az eddig nem térképezett inváziós növényfajokra fókuszálva az erőforrásokat az Igazgatóság teljes működési területén (több mint 430000 ha-on).
- Korai észlelés, kiirtás: A teljes működési területen a védett területeken belül először megjelenő inváziós növényfajok (elsősorban *Asclepias syriaca*) betelepüléseinek kiirtása történt számos helyszínen.
- Kapcsolattartás: A védett természeti területeken az önkormányzatokkal, vagyongazdálkodókkal és gazdálkodókkal szükség szerint folyamatos. A működési területen ugyanez a kapacitások korlátozottsága miatt inkább csak különösen indokolt esetben történt. Mindez több száz formális/informális interakció évente.

Birtokügyi feladatok, területvásárlás, kisajátítás, kártalanítás:

- A tárgyévben az Igazgatóság nem kapott támogatást a Vszt. hatálya alá tartozó területek megvásárlására, ennek következtében nem került sor kisajátítást pótló adásvételi szerződés megkötésére, illetve kisajátítási eljárás lefolytatására sem, valamint elővásárlási jog gyakorlására sem került sor.
- 2020. októberében sor került VK-2020/7. számon a természetvédelmi célú vagyongazdálkodási szerződés kiegészítéséről szóló megállapodás megkötésére, melynek eredményeként 359,6473 ha terület került az Igazgatóság vagyongazdálkodásába. 2023. december 31. napjáig új vagyongazdálkodási szerződés megkötésére nem került sor. Időközben többször felmérésre került, hogy az Igazgatóság mely ingatlanok vagyongazdálkodásba vételét kéri.

Haszonbérletek, megbízási szerződések:

- Igazgatóságunk a 2023. évben sem hirdetett meg haszonbérleti pályázatot. Pályáztatás nélkül 5 ha alatti területek haszonbérbe adása érdekében nem került sor szerződéskötésre. Haszonbérleti szerződést nem mondtunk fel. 4 haszonbérleti szerződés járt le a tárgyévben, melyek esetében a korábbi használatokkal az Igazgatóság megbízási szerződést kötött a nemzeti park igazgatóságok természetvédelmi célú vagyongazdálkodási tevékenységének egységes szakmai alapelvek szerinti ellátásáról szóló 9/2020. (XII. 23.) AM utasítás alapján. 3 megbízási szerződés lejárt összességében, mely földterületek esetében ismételt megbízási szerződést kötött az Igazgatóság. 2023. decemberében egy korábban használatba nem adott terület esetében is megbízási szerződést kötött az Igazgatóság, mely 2024. január 1. napján lépett hatályba.
- 2023-ban megjelent a nemzeti park igazgatóságok természetvédelmi kijelölés útján történő haszonbérbeadási feladatainak ellátásáról szóló 2/2023. (VIII. 3.) AM utasítás, amely alapján lehetőség nyílt a jogszabályi feltételeknek megfelelő gazdálkodókkal 25 éves haszonbérleti szerződés megkötésére. Az Igazgatóság megkezdte az előkészületeket a szerződéskötés érdekében.

Természetvédelmi kezelési tevékenység:

Aggteleki Tájegység:

- A területkezelési tevékenység a szükséges eszközpark birtokában terv szerint zajlott, Natura2000 gyepterületeken 345,4940 ha-on - kaszálást, bálázást, míg 450,9861 ha-on – legelőápolást, szárazúzást végeztünk, illetve 198,7848 ha-on legeltetés történt. A gyepeken, kaszálókon betakarított szálas takarmány mennyisége: széna körbála (3050 db).
- A szántóföldi művelésre alkalmas területből 38,9572 ha műveltünk. Ebből 13,1978 ha-on termeltünk takarmányzabot, de a belvíz miatt csak 4,2672 ha-ról lett betakarítva a termés, melynek mennyisége 31 q. Kukorica 4,4853 ha-on lett vetve, de a kedvezőtlen időjárás miatt semmi sem lett betakarítva. Kaszálókeverék 8,0886 ha-on, füves lucerna 4,7911 ha-on és búza 0,5741 ha-on lett vetve. Pihentetett terület nagysága: 7,8203 ha.
- Az erdők természetvédelmi kezelésével kapcsolatos feladatok teljesültek, természetközeli erdőkezelési módszereket alkalmaztunk - lékes, foltos, csoportos gyérítések, szálalóvágások, készletgondozó használatok és egyéb termelések történtek. Natura 2000 erdőterületeken szálalóvágást 97,12 ha-on, növedékfokozó gyérítést 8,31 ha-on és egyéb termelést 12,98 ha-on végeztünk. Faállomány szerkezeti változatosságot célzó fakitermelési tevékenység összesen 118,41 ha-on (erdőterületen) történt. Ezen túl fásításból fakitermelést (gyepterület rekonstrukció) 18,36 ha-on végeztünk.
- A Tájegységben kitermelt 2295 nettó m³ faanyag 98 %-os mértékben sarangolt választékot (tűzifa) adott. A fakitermelések jelölése során a 2020-as évben bevezetett új jelölési rendszer szakmai szempontjai a 2022-es évtől kezdődően az egyre jobban érzékelhető klímaváltozás hatására átértékelésre kerültek, ez a tendencia a 2023-as évben is folytatódott. Az állományokban jelenlévő jó koronaalakú, megfelelő törzs és korona arányú, életerős fák megsegítésére törekedtünk, az erdőállományok állékonyságának növelése céljából. Folytatódott a vitális fák és a biotóp fák hálózatának kialakítása, amely reményeink szerint növeli a kezeléssel érintett erdőterületeink ellenállóképességét és egy stabil vázat adhat a további természetvédelmi célú erdőkezelési tevékenységeknek. A kiválasztott faegyedeket zöld színű (vitális fák) és kék színű (biotóp fák) festékkel jelöltük és koordinátáik rögzítésre kerültek. A kezeléssel érintett erdőterületeink nagy része tapasztalataink szerint holtfában gazdag, ennek ellenére tovább folytattuk a jogszabályokban is leírtaknak megfelelő visszahagyásukat. Az elvégzett természetvédelmi célú beavatkozások során a kitermelésre kerülő faanyag készletezésre került, az ipari fa kihozatal a 2023-as évben – éppen az új kezelési eljárások eredményeként - csak 2 % körül alakult, ami szemléletesen tükrözi azt a törekvésünket, hogy a beavatkozások elsődlegesen az erdőállományok természeti állapotának javítását szolgálják. A saját felhasználásra és értékesítésre vonatkozó adatokat a 6.3. fejezet tartalmazza.
- Az erdőművelési tevékenység elvégzésére a tárgyévben nem találtunk vállalkozót, így ezek a feladatok sajnálatosan elmaradtak.

- A kezelt gyepék természeti állapotában a kezelések hatására pozitív változások tapasztalhatók. A csapadékosabb nyárnak köszönhetően a szántókon közepes, a gyepeken és kaszálókon kifejezetten jó termést takarítottunk be – az 5.2.2. pontban leírtak szerinti részletezéssel.
- A mezőgazdasági és erdei utakat részben saját erőgépek és eszközök (tárcsa, simító, forgóborona), valamint vállalkozók bevonásával tartottuk karban, a szükséges mértékben.
- Az erdők védelmével kapcsolatos állami feladatokban a jogszabályi előírások szerint, aktívan közreműködtünk. Az erdővédelmi jelzőlapok leadása 2023 évben is megtörtént.
- A területkezeléshez kapcsolódó KEHOP pályázatok végrehajtása keretében a 2023-as évben különböző élőhely-rehabilitációs tevékenységet végeztünk, melyet az 5.3. fejezet tartalmaz részletesen.
- A kezelt területekkel, őshonos állatállománnyal, gazdálkodással, támogatásokkal kapcsolatos nyilvántartási, adatszolgáltatási és adminisztrációs feladatok ellátása, a gazdálkodási napló vezetése megtörtént.
- A kezelési feladatok elvégzéséhez szükséges engedélyek beszerzése megtörtént.

Zempléni Tájegység:

- A Tájegység területén az erdősítések ápolása kézi és gépi ápolással is történt. Halmozott területen az ápolások 285,81 hektáron valósultak meg, amelyből kézi ápolás 128,04 hektáron, gépi ápolás pedig 157,77 hektáron történt. A munkálatok külső vállalkozó bevonása nélkül saját emberi, illetve gépi erőforrás felhasználásával valósultak meg. Az ápolási munkák folyamatossága nagy jelentőséggel bír, mivel az agresszívan terjedő invazív fajok (pl.: gyalog akác, zöld juhar) jelentősen visszavethetik erdősítéseink növekedését.
- A területkezelési tevékenység keretében 329,11 hektáron hajtottunk végre kaszálást, 25 hektáron legeltetést, valamint 121 hektáron vegyes (kaszálás + legeltetés) hasznosítást. A megtermett széna mennyisége átlagosnak mondható. Több területen, különösen a Bodrog és Tisza folyó paradúsító hatásától távolabb eső területeken kaszálást, rendsodrást majd bálázást végeztünk, a csekély mennyiség ellenére. Ennek eredményeként végül 1649 darab nagy körbála szénát takarítottunk be.
- A saját végrehajtású szántóföldi művelés sikeres volt, és átlagos hozamot nyújtott. Összesen 45,1656 hektárnyi területet műveltünk, amelyből 8,6368 hektáron őszi búza, 7,5767 hektáron egyéb évelő keverék (kecskeruta és bíborhere), 12,5852 hektáron szudáni fű, 7,8018 hektáron lucerna, valamint 8,5651 hektáron egyéb egyéves keverék (méhlegelő) volt. További 7,8383 hektárnyi területet pihentettünk. A lucernából 2023-ban 257 db körbálát, a szudáni fűből 286 db körbálát, míg az egyéb évelő keverékből (kecskeruta és bíborhere) 140 db körbálát tudtunk betakarítani. A korábban telepített mezővédő erdősávokat, valamint azokat két oldalról övező gyepes sávokat szárazúzással szabadítottuk meg a gyalogakáctól.

- Az inváziós fajok visszaszorítását az 5.5. fejezetben leírt területeken és módszerrel végeztük.
- A természetvédelmi célú fakitermelés – fakitermelő vállalkozó hiányában – jelentősen elmaradt a tervezett mennyiségtől. A végrehajtott fakitermelések nagy részét – lábon történő értékesítéssel – az erdőszerkezet-átalakítási célú tarvágások képezték.
- Az üzemtervezett erdők területén lakossági gyűjtést szerveztünk, melynek során a tarra vágott területeken a vágástakarítási munka (gallyanyag összegyűjtése), valamint a idegenhonos, illetve inváziós fafajok kitermelése történt részben erdőrészetek, de főként egyéb részetek területéről. A gyűjtés a Tokaj-hegyen (273,74 m³), a Long erdőben (179,91 m³), Olaszliszka községhatárban (90,86 m³), Bodrogkeresztúr községhatárban (167,04 m³), Szegi községhatárban (33,2 m³) és Fony községhatárban (42,59 m³) teljesült.
- Ezen felül a gyepterületek felszabadítása érdekében fásításból való fakitermelés során gyűjtött tűzifa mennyisége: 761,34 m³.
- A Tájegységben a tarvágás mellett egyéb természetközeli módszereket is alkalmaztunk – gyérítések, szálalások, egészségügyi és egyéb termelések – a fakitermelések során. Növedékfokozó gyérítés 11,58 hektáron, készletgondozó használat (szálalás) 2,36 hektáron, míg egészségügyi és egyéb termelés 16,56 hektáron történt.
- A Tájegység területén tavasszal és ősszel terület-, és talaj-előkészítési munkákat végeztünk külső vállalkozó bevonásával. Tavasszal 6,85 hektáron történt terület-előkészítés, 9,85 hektáron teljes területen pásztás talaj-előkészítés, illetve 0,80 hektáron csak részben történt talaj-előkészítés. Ősszel 3,395 hektáron részben valósult meg terület-előkészítési munka, illetve 3,33 hektáron a teljes területet érintő pásztás talaj-előkészítés történt. 23,815 hektárnyi területen nem valósult meg terület-előkészítés, és 32,86 hektáron szintén nem valósulhatott meg talaj-előkészítés a kedvezőtlen környezeti tényezők hatásának eredményeképpen. Saját erőforrásból is végeztünk terület-előkészítést, amely összesen 11,665 hektáron valósult meg.

Külső vállalkozó a terület-előkészítési munka helyszínére tart a Bodrogzugban

Terület-előkészítési feladat elvégzése saját emberi és gépi erőforrással

- Az elvégzett erdőművelési tevékenységek között kiemelkedő fontosságú, hogy a tervezett erdősítési munkák, melyeket eredetileg 2022. késő őszére és 2023. tavaszára terveztünk, gyakorlatilag elmaradtak a december és április vége között tartó árvizek miatt. Az erdősítési munkálatokat így csak április végétől május közepéig tudtuk végezni. Ettől az időponttól kezdve a lombosodott csemeték elültetése nem volt ésszerű, mivel a csemeték megeredése kis százalékot eredményezett volna. Az elültetett csemeték megeredését

öntözéssel biztosítottuk. A csak késve, szűken rendelkezésre álló időkeret miatt nagy mennyiségű csemetét helyeztünk nyári verembe telephelyünkön, melynek életben maradását folyamatos locsolással biztosítottuk.

Elültetett csemeték öntözése

- A szukcesszív folyamatokkal érintett gyepek és szántók felmérése megtörtént, és a kezelési terv szerinti céloknak és előírásoknak megfelelő kezelések elvégzése a tervezett mértékben történt.
- A kezelt gyepek természeti állapotában a kezelések hatására pozitív változások tapasztalhatók, a szántóterületeken a közepes csapadékelátottság miatt átlagos terméshozamot tapasztaltunk – az 5.2.2. pontban leírtak szerinti részletezéssel.
- A mezőgazdasági és erdei utakat saját erőgépek és eszközök (tárcsa, simító, forgóborona) segítségével tartottuk karban.
- Az erdők védelmével kapcsolatos állami feladatokban a jogszabályi előírásoknak megfelelően aktívan közreműködtünk. Az erdővédelmi jelzőlapok leadása 2023-ban is megtörtént. A IV. negyedévben nagyfokú körispusztulást tapasztaltunk a Long-erdő egyes területein, összesen 99,026 hektár érintett területtel.

Génmegőrzéssel kapcsolatos célkitűzések teljesítése:

- A külterjes gyümölcsösökben a tervezett kezeléseket kétkezi munkaerő hiányában nem tudtuk elvégezni.
- A lóállomány génállományának változatossága és a ménes kor szerinti összetétele a tudatos szelekció folytán tovább javult, a 6.2.1. fejezetben leírtak szerint.

- A hucul lófajta tenyésztése és népszerűsítése érdekében szervezett versenyeken egyéb rendezvényeken – a megjelenéshez szükséges munkaerő részbeni hiánya ellenére – részt vettünk, a 6.2.1.1. fejezetben részletezettek szerint.
- A lóállomány gondozásával foglalkozó személyzetnél továbbra is nagy problémát jelent a szakképzett munkaerőhiány, ezen felül a 2022-es álláshely elvonás ezt a területet is érintette, 2023-ban nem érintette az elvonás a csoportot.

Természetvédelmi célú vadászat, vadgazdálkodás:

- Az Igazgatóság a vadgazdálkodással kapcsolatos feladatait és kötelezettségét maradéktalanul teljesítette, a bevételek terv szerint realizálódtak.
- A vadgazdálkodási tervet túlteljesítettük, a vadállomány szabályozása terv szerint történt.
- A 651700 számú vadászterületen (Aggtelek) két ezüst,- és két bronzérmes minősítésű gímszarvas bika került terítékre.
- A 658901 számú vadászterületen (Bodrog-zug) az árvíz miatt jelentős vadpusztulás történt, illetve a vadállomány megmaradt része jórészt elvándorolt, ezért kedvezőtlen körülmények között folytattuk a vadgazdálkodást. Ennek ellenére ezen a területen egy aranyérmes és két ezüstérmes minősítésű gímszarvas bika került terítékre.

Projektekkel és a pályázati tevékenység fejlesztésével kapcsolatos célkitűzések teljesítése:

- 2023-ban a pályázati tevékenység összességében terv szerint, szervezeten és eredményesen folyt, melynek eredményeit a beszámoló I.sz. melléklete tartalmazza. 2023-ban sikeresen lezárult az összes, aktuális fejlesztési ciklusban megvalósítandó projekt. A feladatok között egyre hangsúlyosabb szerepet kapott a 2021-2027-es ciklusban megvalósítandó fejlesztésekre felkészülés, a tervezési folyamatok elindítása.

A Természetvédelmi Őrszolgálat feladatainak teljesítése:

A Természetvédelmi Őrszolgálat célkitűzései és megvalósulásuk 2023-ban:

- Feladatellátás színvonalának fenntartása, és emelése.
  - Rendelkezésre álló erőforrásoknak megfelelően sikerült fenntartani a feladatellátás színvonalát. Az év során sikerült a létszámot bővíteni, de az új kollégák betanulási időszaka alatt a régebbi kollégákra több feladat jutott.
- Őrszolgálati KEHOP projektben beszerzett és létrehozott eszközök gyakorlati alkalmazásának fejlesztése, együttműködések fenntartása.
  - A KEHOP forrásból beszerzett eszközök beépültek a mindennapi feladatellátásba. Itt az új kollégák képzése jelentkezett feladatként az év során.
  - A ORFK Készenléti Rendőrség Légirendészeti Szolgálatával továbbra is megmaradt a kapcsolat. 1 alkalommal történt közös feladatellátás.

- A KEHOP forrásból fejlesztett kamerarendszert a projekt zárását követően is használtuk, de 2023. évben rajtunk kívülálló technikai okok miatt nem került sor az alkalmazására. 2024. évben várhatóan már elhárulnak a korábbi akadályok.
- Létszámfejlesztés, az új kollégák szakmai- és gyakorlati ismereteinek szintre hozása.
  - A 2023. évre tervezett létszámfejlesztés megvalósult. A kollégák betanulása folyamatos.
- Polgári Természetőr vizsgaanyag elkészítése a 2021. évben átadott Természetvédelmi őr vizsga tananyagának tematikája alapján. A jelentkezők vizsgáztatása, megállapodások megkötése, a működési rend kialakítása.
  - A Polgári Természetőr vizsgaanyag elkészült 2022. évben, de a vizsgáztatásra és megállapodások megkötésére továbbra sem került sor. Ennek oka elsősorban a kapacitáshiány.
- Szakmai ismeretek szinten tartása.
  - A szakmai ismeretek szinten tartása folyamatos, de az év során elsősorban a megoldandó feladatokhoz kapcsolódó eseti szakmai képzés volt a jellemző. Ennek oka a létszámhiányos időszak miatt fellépő túlterhelés.
- A KEHOP PLUSZ fejlesztési program őrszolgálati feladatellátást segítő elemeinek tervezése.
  - A KEHOP PLUSZ fejlesztési program őrszolgálati feladatellátást segítő elemeinek tervezése, és leadása megtörtént. De külön nem került fel a támogatandó projektek listájára. Ez később okozhat gondot a felszerelés szinten tartásában, mivel azok teljes volumene az Igazgatóságot terhelheti, illetve más egyéb célú projektekből szerezhetők be esetlegesen.

Költségvetéssel és vagyonnal kapcsolatos célkitűzések megvalósítása:

- Fizetőképességünket sikerült megőrizni, az évközben adódó likviditási gondjainkon sikerült átlendülni. Céljaink elérését, illetve megvalósítását csak szigorú, fegyelmezett gazdálkodás révén sikerült megvalósítani, amely által csak a legszükségesebb kiadásokra került sor.
- 2023-ban Magyarország 2023. évi központi költségvetésének vészhelyzettel összefüggő eltérő szabályairól szóló 613/2022. (XII.29) Korm. rendelet 10.§ (1) bekezdésében befizetést írt elő az Agrárminisztérium számára, ez az Igazgatóság esetében 30.000.000 forint „elvonást” jelentett.
- Az Aggteleki Nemzeti Park Igazgatóság, az Építési és Közlekedési Minisztérium döntése értelmében, „Az Aggteleki-karszt és a Szlovák-karszt barlangjai” világörökségi helyszín által hordozott kiemelkedő egyetemes érték megőrzését szolgáló kezelés, 2023. évi világörökségi gondnoksági feladatok ellátására, 10.000.000,- Ft, azaz tízmillió forint támogatásra kapott jogosultságot.

- Az erdőgazdálkodási tevékenységünket az időjárás 2023-ban is kedvezőtlenül befolyásolta, valamint emellett gondot jelentett a megbízható, és időben teljesítő fakitermelő brigádok hiánya is.
- Jósvalfőn az Igazgatóság épülete előtti térbeton, valamint a hozzá kapcsolódó lépcső a sok esőzésnek köszönhetően rendkívül balesetveszélyes, életveszélyes állapotba került. A természeti károk okozta életveszélyes helyzet megszüntetése különösen indokolt volt, ugyanis az Igazgatóság központi épületét is érintette. 2023-ban többször is kértünk szakértői állásfoglalást ezzel kapcsolatosan, melyben tájékoztattak, hogy a támfal még ép, de ha a további esőzések miatt az is megsérül, akkor a központi épület is életveszélyes állapotba kerülhet. Az Igazgatóság haladéktalanul gondoskodott az életveszélyes állapot megszüntetéséről.
- 2023-ban ugyancsak a csapadékos időjárásnak köszönhetően, olyan régi, szenilis barlangjáratok is aktivizálódtak, mint a Hangversenyterem színpada felett nyíló kürtő. Ennek az aktivitásnak köszönhetően, jelentős mennyiségű kőzettörmelék hullott le a nagy magasságban nyíló kürtőből, amely beterítette a színpadot, de még a mellette húzódó és a túra részét képező lépcsősorra is hullott. A nagy magasságból lehulló kőzettörmelék miatt a színpad megközelítése és az azon történő tartózkodás életveszélyessé vált, a mellette húzódó lépcsősoron való közlekedés a hullásból megpattanó kőzetdarabok miatt balesetveszélyes állapotúvá vált. A veszélytelenítési munkálatok kivitelezése 2023. december hónapban zajlottak.
- Az Igazgatóság a korlátozott lehetőségei ellenére 2023-ban is kiemelt figyelmet fordított az általa kezelt vagyon bővítésére, állagának fenntartására, illetve javítására.
- A pénzügyi gondok egyik legnagyobb okozója a működéshez és az üzemeltetéshez kapcsolódó költségek, infláció okozta drasztikus megemelkedése volt. Az Igazgatóság a rezsiköltségek csökkentése érdekében minden szükséges intézkedést megtett. A kifutott, illetve kifutóban lévő projektjeink, a belőlük elszámolt költségek, saját költségvetésünket terhelik, illetve fogják terhelni. Az INTERREG Magyarország Szlovákia Románia Ukrajna ENI Határon Átnyúló Együttműködési Program projekt keretében a támogatási összeg végre 2023-ban megérkezett a számlánkra.
- A kincstári finanszírozás és az előirányzat gazdálkodási rendszer változatlanul jelentős és párhuzamos adminisztrációs munkát von maga után. A havi rendszeres adatszolgáltatások igen jelentős kapacitást igényelnek a pénzügyi és gazdálkodási feladatok ellátása során. Az előrejelzés adatszolgáltatás bevételi tételeinek tervezése igen nehéz feladat, különösen a működési bevételek esetében, az ökoturisztikai és mezőgazdasági bevételekre vonatkozóan. A mezőgazdasági támogatások, illetve egyéb támogatások (Natura 2000 területek terület-specifikus céljainak kidolgozása, stratégiai előkészítése, Világörökségi gondnoksági feladatok ellátása) hektikus és előzetes, valamint tájékoztatás nélküli pénzügyi teljesülése, továbbra is fennálló probléma az előrejelzés készítésekor.
- ForrásNet használata során gyakori probléma a kormányzati hálózat kapacitásának szűkössége, ezáltal a felhasználók rendszeresen szembesülnek a program lassúsága okozta nehézségekkel. Emellett a program működése során egyéb probléma

felmerülésekor nagyon kevés esetben kap az Igazgatóság azonnali választ, telefonos segítségkérés szinte már lehetetlen, határidős munkafolyamat esetén nem engedhetjük meg magunknak azt, hogy napokig várjuk a probléma megoldás egyik lehetséges megoldására (feladatellátást is veszélyezteti).

Bemutató, oktatás, társadalmi kapcsolatok:

- 2023-ban már nem volt szükség a COVID-19 vírus magyarországi terjedésének megakadályozása érdekében barlangjaink, bemutatóhelyeink, szállásaink bezárására. Tárgyévben 2019-hez viszonyítva éves szinten 30.000 fővel kevesebb látogató látogatta meg a Baradla-barlangot, a 2022. év forgalmához képest is csökkenés (közel 10%-os) tapasztalható. A külföldiek aránya a viszonylag állandónak nevezhető 12-13%-os arányhoz képest növekedett (közel 20%). 2020-2021-hez képest közel 10-szeresére (ezekben az években a látogatóknak mindösszesen 2%-a volt külföldről érkező turista), 2022-höz képest pedig majdnem duplájára nőtt a külföldiek aránya.
- A bemutatóhelyeink külterületén, tanösvényeinken és ösvényeinken rendszeres takarítás, karbantartás zajlott.
A *Fürkész ösvény* rönkhídja rögzítésre került, így már nem tudják elvinni a Jósua árvizei. A függőhídhöz új létrák kerültek kihelyezésre.
Kihelyezésre kerültek a *Szádvár tanösvény* új táblái (indítótábla és megállótáblák). A tanösvény irányát megfordítottuk, így az indítótáblát áthelyeztük és néhány jelzést újrafestettünk. A régi tartószerkezeteket átfestettük, meghosszabbítva azok élettartamát.
- A természeti területek, élő és élettelen természeti értékek bemutatása és a szemléletformálás, oktatás érdekében folytatott tevékenység esetében megállapítható, hogy a COVID helyzet már nem érezte jelentősen hatását, azonban a 2022. év elején kirobbant orosz-ukrán háború következtében kialakult gazdasági helyzet továbbra is nagy hatással volt a turizmusra, ezáltal a látogatók számára. Ezen okok miatt programjainkra, túráinkra sajnos még mindig elég alacsony látogatószám volt jellemző, de 2022-höz képest javuló tendencia mutatkozik.
- 2023-ban sor került a külsős túravezetői rendszer üzemeltetésével kapcsolatos szerződéskötésekre, ezáltal a speciális barlangtúránk újraindítására.
- A Baradla-barlang Óriások termében a tervezett teljes hangtechnikai kábelcsere nem valósult meg, ezért terveink szerint a korszerűsítést ezzel folytatjuk.
- A közönségkapcsolat szempontjából alapvető fontosságú az aggteleki Információs iroda, amely a barlangok nyitva tartási rendjéhez igazodva minden nap nyitva van. 2023. évben személyesen 6.893 fő, telefonon 4.998 fő, írásban 3328 fő tájékoztatására került sor.
- Célként tűztük ki az anp.hu turisztikai honlap folyamatos fejlesztését. A honlap fejlesztésének és üzemeltetésének feladatait külső vállalkozó végzi.
- A közönség tájékoztatása céljából az eseménynaptárban meghirdetett programok esetében minden esetben sor került önálló honlap cikk és Facebook bejegyzés

megjelentetésére. Kiemelt program esetében a programajánlatok a sajtónak küldött direkt e-mail formájában kerültek megküldésre.

- 2023-ban az anp.hu turisztikai honlapon 72 db új cikket, az Igazgatóság Facebook oldalain 238 új bejegyzést jelentettünk meg, illetve online elérhető volt az éves események rendszeresen frissített listája.
- A 2023. évben 25 db rádiós interjú, televíziós felvétel; a magyar médiában 335 db, a nemzetközi médiában 4 db online cikk, a nyomtatott sajtóban pedig 1 db turisztikai cikk jelent meg. A honlap fejlesztéssel párhuzamosan az új hírlevél rendszer 2021-ben elindult és azóta folyamatosan működik.
- Az ANP magyar és angol nyelvű Facebook oldalán heti több alkalommal jelenik meg új hír.
- 2023-ban az ökoturisztikai programjainkon részt vevők száma emelkedett 2022-höz képest. Több új túra- és programtípus bevezetésével igyekeztünk a kínálatot bővíteni, ezáltal újabb érdeklődőket bevonni.
- Több rendezvényen is részt vettünk kitelepüléssel (Zöld Sziget): Föld Fesztivál, Sivatagok Ékkövei képzőművészeti kiállítás, Aggteleki Som Ünnep gyümölcsfesztivál, NKA 30, Vakond Gála és Forgatag; „Legyél te is barlangász” játszóházunkkal pedig a várhosszúréti (SK) kézműves vásáron jelentünk meg.
- 2 db nagyközönségi rendezvényen környezeti nevelési standdal személyesen vettünk részt (Állati jó nap Füzérradványban 2023. augusztus 19-én; Füzérradványi vadászati nap és trófea mustra 2023. október 14.).
- 1 nagyközönségi rendezvényen információs standdal személyesen vettünk részt.
- Kiemelt figyelmet fordítunk a hazai és határon túli turisztikai egyesületekkel, civil szervezetekkel, önkormányzatokkal, vállalkozókkal, szakemberekkel való kapcsolatok kialakítására, fenntartására és fejlesztésére. A kapcsolattartás partnereinkkel, társszervezetekkel telefonon, e-mailben és személyes megkeresések alapján történik.
- Az ár- és kedvezményrendszer, valamint a szolgáltatás kínálatának kialakítása, a vendégek kiszolgálása mindkét saját üzemeltetésű szálláshelyen megtörtént. A kedvezményeket harmonizáltuk az egyéb szolgáltatásaink kedvezményeivel.

17. Fontosabb célkitűzések a következő évre (munkaterv), külön részletezve a tervezett pályázatok ütemezését és megvalósítását

Személyi állomány, foglalkoztatás:

- A foglalkoztatás terén fontos célkitűzés, hogy az állandó feladataink mellett a folyamatban lévő projektek munkaerő szükségletét is biztosítsuk.

- Az Igazgatóság engedélyezett létszáma 2023 augusztusától 127 fő, így feladataink ellátását 2024-ben már ezzel a létszámmal kell megoldani. A 2022-ben elvont 4 álláshely is megnehezítette a feladataink ellátását, melyet tovább nehezít a további 14 álláshely elvonása.
- Fontos feladat továbbra is a megüresedő álláshelyek feltöltése, mely egyre nehezebb az egyre magasodó bérigények miatt. Kiemelt figyelmet fordítunk a Kormányzati Személyügyi Döntéshozó Rendszer moduljainak megfelelő használatára, a személyi állományhoz kapcsolódó nyilvántartások (KSZDR), és egyéb rendszerek (KIRA) előírás szerinti vezetésére, illetve a jogszabályokban előírt adatszolgáltatások teljesítésére.
- 2023. december 1-jétől a minimálbér havi bruttó összege 266.800 Ft-ra, a garantált bérminimum pedig bruttó 326 000 forintra emelkedett a 2023. január elsejétől érvényben lévő 232 000, illetve 296 400 forintról. Azaz 2023 decemberétől 15 %-kal emelkedett a minimálbér és 10 %-kal a garantált bérminimum. Áttekintve a munkaerőgazdálkodás piaci viszonyait és az Igazgatóság helyzetét, mind pénzügyileg, mind munkaerőpiaci szempontból, fokozottan figyelve a dolgozók megtartására, az Igazgatóság a kötelező emelésen felül a többi dolgozó esetében is – kivéve a hivatali főtanácsos II.; vezető-hivatalifőtanácsos; és a szakmai vezetői besorolású dolgozókat – 2023.12.01-től átlagosan 8%-os béremelést hajtott végre.

Védett és Natura 2000 területek fenntartásával kapcsolatos tervezések, kutatás, monitorozás, tájvédelem:

- Földtani alapszelvények kezelése.
- Az Aggteleki Nemzeti Park védőövezet kihirdetésének előkészítése.
- Az Aggteleki Nemzeti Park övezeti besorolás kihirdetésének előkészítése.
- Veszélyeztetett fajok megőrzéséhez szükséges együttműködések fejlesztése (pl. épületlakó denevérfajok).
- Újabb biotikai adatok gyűjtése a Natura 2000 területekről, adathiányos jelölő fajokról.
- Adatgyűjtés védett és fokozottan védett fajokról, védett természeti területekről, adathiányos területekről és fajokról. Nem védett területeken történő alapállapot-felmérések, hatósági ügyekhez szükséges szakmai véleményekhez kapcsolódó adatgyűjtés, a hatékony hatósági döntés-előkészítés fenntartása.
- Biotikai adatfelvétel az adathiányos állapotok csökkentése érdekében, erdőtervezéssel kapcsolatos adatfelvételre kiterjesztés. OBM biotikai adatgyűjtő rendszer fejlesztése.
- NBmR és Natura 2000 monitorozás, a kutatások koordinálása.
- Bódva-völgyi Madárgyűrűző Állomás működtetése, kapcsolódó CES monitorozás lebonyolítása.
- Fajvédelmi tervek megvalósításával kapcsolatos aktuális feladatok végrehajtása, speciális fajvédelmi intézkedések ellátása.

- EU országjelentéssel kapcsolatos adatszolgáltatás végrehajtása, hiányzó adatok gyűjtése.

Barlangok felszín alatti kiterjedésének meghatározása program folytatása:

- További mesterséges üregek védetté nyilvánításának lezárása.

Inváziós növényfajok kezelésének tervezett végrehajtása 2024-ben:

- Az ANP gyepein a kanadai aranyvessző (*Solidago canadensis* L.) van jelen a legnagyobb területen, visszaszorítására a szárazzás mellett vegyszeres irtást tervezünk az előző 14 évben kezelésbe vont területeken. A munkálatok a mechanikus gyengítés és a szegélyekben fenntartott kémia kontrollon túl a gyepekben kiritkult állapotban lévő egyedek kémiai visszaszorításával egészül ki, mely már 2022-ben is rendkívül sikeresen egészítette ki az eddigi munkát.
- Folytatni tervezzük a Tornai-alsóhegyen nagy területeket előzőnlő mirigyes bálványfa (*Ailanthus altissima* /Miller/ Svingle) vegyszeres visszaszorítását.
- A vegyszeres visszaszorítás kibővítésére a BAZ Vármegyei Kormányhivatallal együttműködésben Állami védekezés keretében teszünk kísérletet.
- A monitorozási, szakirányítási, szükség szerint a korai észlelés/kiirtás, kapcsolattartás (önkormányzatokkal, egyéni gazdálkodókkal, állami vagyongazdálkodókkal, társhatóságokkal) feladatait a működési területen 1 fő fogja végezni.

Birtokügyi feladatok, területvásárlás, kisajátítás, kártalanítás:

- Igazgatóságunk – támogatás esetén – folytatja a védett természeti területek állami tulajdonba vételét.

Haszonbérletek, megbízási szerződések:

- Az 5 hektár alatti területek esetében továbbra is sor kerülhet haszonbérleti szerződések megkötésére, valamint 5 hektár feletti területek esetén lehetőség van megbízási szerződés megkötésére 1 gazdasági évre.
- Terveink szerint a nemzeti park igazgatóságok természetvédelmi kijelölés útján történő haszonbérbeadási feladatainak ellátásáról szóló 2/2023. (VIII. 3.) AM utasítás alapján 2024-ben sor kerül a jogszabályi feltételeknek megfelelő gazdálkodókkal a haszonbérleti szerződések megkötésére.

Természetvédelmi kezelési tevékenységünkkel, a két Tájegység működésével kapcsolatos megegyező célkitűzések:

- Az Igazgatóság természetvédelmi éves kezeléseinek végrehajtásához szükséges engedélyek beszerzése (kaszálási és legeltetési engedély, terület-helyreállítási engedély, fásításból történő fakitermelési engedély, erdőtörvény hatálya alá nem

tartozó területek fakivágási engedélye, erdőtervezett erdőkben történő fakitermelés engedélye stb.)

- Kezelt területekkel, őshonos állatállománnyal, gazdálkodással, támogatásokkal kapcsolatos nyilvántartási, adatszolgáltatási és adminisztrációs feladatok ellátása, gazdálkodási napló vezetése. A nyilvántartási rendszer fejlesztése.
- MTÉT (Magas Természeti Értékű Területek) feladatokban történő közreműködés.
- A Natura 2000, JFGK (Jogszabályokban Foglalt Gazdálkodási Követelmények) EMVA nem termelő beruházásokkal kapcsolatos feladatokban történő közreműködés. A jogszabályoknak megfelelő gazdálkodás fenntartása továbbra is alapvető elvárás.
- Az élőhelyek fenntartásával, helyreállításával kapcsolatos kezelési tevékenységek elvégzése.
- A fajokat érintő kedvezőtlen ökológiai állapotváltozások további megfigyelése, a hátrányos folyamatok megfékezése és visszafordítása érdekében indokolt intézkedések megtétele, kiváltképp az inváziós fajok terjeszkedésének megállítására. A szukcesszív folyamatok mérsékléséhez jelentős számú munkaerő szükséges, így a kitermelt faanyag lakossági gyűjtését továbbra is tervezzük.
- Az erdők természetvédelmi kezelésével kapcsolatos feladatok az erdőterv és az abban rögzítettek alapján leadott éves terv szerinti elvégzése.
- Az erdőterületeink természetvédelmi helyzetének javítása érdekében kitermelésre kerülő faanyag kezelése (saját felhasználás, raktározás, értékesítés).
- 2024. évben az erdővédelmi jelzőlapok leadása továbbra is meg fog történni, amennyiben a káresemények nagyságrendje ezt igényelni fogja.
- Mezőgazdasági és erdei utak karbantartása, javítása mindkét Tájegységben az előző évihez hasonló mértékben (tájegységenként 5-10 km) tervezett.
- A hatósági és szakértői ellenőrzésekben történő közreműködések.
- Önkéntesek fogadása területkezelési munkálatok elvégzésé kapcsán (kézi kaszálás).

Az Aggteleki Tájegységre vonatkozó célkitűzések:

- A Tájegységben 2024. évben az előző évhez hasonló volumenű, 900-1000 ha rét, legelő és szántóterület területkezelési feladatainak ellátása. A gyepterületek kezelése részben saját eszközparkkal, részben vállalkozók bevonásával fog történni, ami legeltetéssel (cc. 200 ha) egészül ki.
- A természetvédelmi erdőkezelés céljainak eléréséhez a korábbi évekhez hasonló mennyiségű faanyag kitermelése tervezett.
- Gyeppek területének növelése, inváziós fajok visszaszorítása (fehér akác, erdeifenyő).
- Az erdők védelmével kapcsolatos állami feladatokban való részvétel a jogszabályi előírásoknak megfelelően.

- Az egyes körzetek erdőtervezéséhez szükséges erdőgazdálkodói javaslatok leadása.

A Zempléni Tájegységre vonatkozó, eltérő célkitűzések:

- A Zempléni Tájegység területein megvalósuló ápolási munkák folyamatosságának biztosítása, hatékonyságának növelése.
- A Tájegységben 2024. évben a tárgyévhez hasonló nagyságrendű rét-, legelő- és szántóterületek területkezelési feladatainak ellátása a cél.
- Gyeppek területének növelése, inváziós fajok visszaszorítása (gyalogakác, selyemkóró, fehér akác, zöld juhar, erdeifenyő).
- A Zempléni Tájegységben a kezelési célok eléréséhez az előző éveket meghaladó mennyiségű, természetvédelmi célú fakitermelés végrehajtása tervezett. Ennek főként a nagyfokú kőrispusztulás az oka. Az árvizek miatt immár rendszeresen elmaradt az erdősítések első kivitele és pótlása. Bár az elmaradás oka igazolható, a végrehajtandó munkák felhalmozódása komoly szakmai és szervezési kihívást fog jelenteni. Ennek tükrében a nemes nyáras, nemes fűzes faültetvények tarvágására újabb kiírást nem fogunk eszközölni, kizárólag a lábon eladási szerződésekkel érintett kötelezettségvállalások teljesítése történik meg.
- Az erdők védelmével kapcsolatos állami feladatokban való részvétel a jogszabályi előírásoknak megfelelően, továbbá a körzeti erdőtervezési és hatósági eljárásokban való közreműködés.
- Az egyes körzetek erdőtervezéséhez szükséges adatszolgáltatást és kezelési javaslatokat 2024-ben is hiánytalanul elvégezzük.
- A Fonyi és Jósvafői körzet erdőtervezési eljárásaiban való részvétel, kiemelt figyelemmel arra is, hogy számottevő saját vagytonkezelésben lévő erdőterület is érintett.
- Az árvíz által okozott károk helyreállítása.
- Ökoturisztikai infrastruktúra elemeinek karbantartása.

Génmegőrzéssel kapcsolatos célkitűzések:

- A külterjes gyümölcsösökben (10-12 ha) a tervezett kezelések (kaszálás, ritkítás, metszés, fiatal egyedek ültetése stb.) vállalkozóval történő elvégeztetése.
- Az állattartás infrastruktúrájának fejlesztését célzó pályázat (KEHOP) megvalósításának befejezése után, a létesítmények üzemeltetése során felmerült hiányosságok garanciában történő javíttatása, majd a teljes birtokba vétele és üzemeltetése.
- Mének geneológiai vonalának bővítése, kancaállomány további fejlesztése.
- A loállomány gondozását végzők esetében a fluktuáció visszaszorítása, ennek érdekében lehetőség szerint szakképzett dolgozók keresése és alkalmazása.

- Ex-situ génmegőrzés kialakítása az Igazgatóságnál (mesterséges megtermékenyítő állomás, spermabank létrehozása). A különleges értéket képező szerény létszámú kancacsaládok egyedeinek szaporítására.

Vadászat, vadgazdálkodás célkitűzései:

- Az éves vadgazdálkodási tervek elkészítése, leadása.
- Az éves vadászati jelentések elkészítése, leadása.
- Vadállomány szabályozási tevékenység elvégzése.
- Bérvadásztatással kapcsolatos feladatok ellátása.
- ASP diagnosztikai kilövések növelése.
- A vaddisznó állomány minimális szinten tartása, cél az 0,5 db/100 ha.
- Az éves vadgazdálkodási tervek teljesítése.
- Dámszarvas terjedésének megakadályozása.
- Aranysakál terjedésének megakadályozása.
- Együttműködés az állategészségügyi hatósággal.
- A NÉBIH felé az ASP elszámolás elkészítése.
- Földtulajdonosi közösségekkel kapcsolatos feladatok ellátása.
- Haszonbérleti díj elszámolás elkészítése az NFK részére.

Projektekkel és a pályázati tevékenység fejlesztésével kapcsolatos célkitűzések:

- 2024-ben elsődleges feladat a 2021-2027 időszakra az Igazgatóság fő fejlesztési prioritásait tartalmazó természetvédelmi fejlesztési javaslatainak részletes kidolgozása, összhangban az Igazgatóság fejlesztési tervével és egyeztetve a szakpolitikai felelős Agrárminisztériummal. Kiemelt feladat a 2024-ben várhatóan megjelenő pályázati felhívásokra a javaslatok benyújtása és a projektek ütemezett megindítása.
- Emellett egyéb pályázati lehetőségek figyelése is feladat, kiemelt figyelemmel a 2021-2027 időszakban megjelenő új, akár hazai akár nemzetközi pályázati lehetőségekre.

A Természetvédelmi Őrszolgálat célkitűzései 2024. évre:

- Feladatellátás színvonalának fenntartása, és emelése.
- Őrszolgálat technikai felszerelésének szinten tartása.
- A régi beszerzésű Suzuki Jimny terepjárók hasonló kategóriájú járműre történő cseréje.
- Az új kollégák szakmai- és gyakorlati ismereteinek szintre hozása, teljes értékű természetvédelmi őrnek történő felkészítése (vizsgák, felszerelés).

- Polgári Természetőr csoport kialakítása. A jelentkezők vizsgáztatása, megállapodások megkötése, a működési rend kialakítása.
- Szakmai ismeretek szinten tartása.
- Egyenruházat, és védőfelszerelések megfelelő szintre hozása, új őrök felszerelése.
- Az Aggteleki Tájegység 1 fővel történő létszámemelése.

Költségvetéssel és vagyonnal kapcsolatos célkitűzések:

- A költségvetéssel kapcsolatban a legfontosabb célunk a működőképesség és fizetőképesség megőrzése.
- A fenti cél elérését, illetve megvalósítását csak szigorú, fegyelmezett gazdálkodás révén sikerülhet megvalósítani, amely által csak a legszükségesebb kiadásokra lesz mód. 2024-ben még nehezebb lesz a működőképességünk, fizetőképességünk megőrzése. Bízva a munkatársak elkötelezett hivatástudatában, reméljük, hogy le tudjuk győzni a 2024-es és az utána következő évek nehézségeit.
- Munkáltatói szemmel a munkaerőgazdálkodás piaci viszonyait és az Igazgatóság dolgozóinak helyzetét áttekintve, mind pénzügyileg, mind munkaerőpiaci szempontból hátrányban vagyunk. A jövőben fokozottan kell figyelni a meglévő, jól teljesítő munkaerő megtartására és folyamatosan törekedni kell a távozó szakember pótlására.
- A problémák között az egyik legnagyobb, hogy az üzemeltetéshez, karbantartáshoz kapcsolódó költségek drasztikusan megemelkedtek. Emellett a befizetési kötelezettségek is nehezítik a pénzügyi helyzetet.
- Az Igazgatóságnál fő cél a látogatószám, illetve a bevétel növelése, ennek érdekében 2023 augusztusában újraindultak az előzetes bejelentkezéssel induló túráink, a Baradla-barlang esetében a Hosszútúra és a Retek-ági túra. Az eltelt rövid idő is azt mutatja, hogy nagyon nagy az érdeklődés a vendégek részéről. Sajnos megnehezíti a helyzetet a turizmus országos belüli hangsúlyáthelyezése a kiemelt turisztikai régiók felé.
- A gazdálkodásra, valamint a kötelezettségvállalásra vonatkozó szabályok még fokozottabb és következetesebb betartása és betartatása szükséges.
- A 2024. évben a szakmai munkánkat és a társadalmi szerepvállalásunk pozitív tendenciáit szeretnénk kialakítani, fenntartani. A működési és gazdálkodási eredményességünk és hatékonyságunk érdekében minden tőlünk telhetőt megteszünk annak ellenére, hogy jellemzően külső körülmények miatt számos nehézségre és bizonytalanságra számíthatunk, amelyek a bevételeink tekintetében kiesést, költségeinket illetően pedig növekedést fognak okozni.

Bemutató, oktatás, társadalmi kapcsolatok célkitűzések:

- Alapvető, folyamatos cél a látogatók magas szakmai színvonalon való ellátása, igényeik kielégítése, megfelelő infrastrukturális háttér biztosítása a bemutatóhelyeinken, látogatóközpontjainkban, tanösvényeinken. Az a cél, hogy az ide érkező turisták egyre

több időt tudjanak nálunk tölteni, melynek következtében növekszik a vendégéjszakák száma, illetve a szolgáltatások kihasználtsága.

- Környezeti nevelési programjaink egyre népszerűbbek, ezeket kibővítettük egy főként barlangos témájú és egy Zöld sziget mobil természetiskolai programmal. Ezen kívül tervezünk újraindítani egy bentlakásos és egy napközis tábort, melyeknek programjaiban alapvetően természet- és környezetvédelmi témák szerepelnek. Remélhetőleg újra meg tudjuk hirdetni a néhány éve szünetelő – de előtte sok éven át megrendezett – rajzpályázatunkat is.
- 2024-ben nem tervezzük tovább bővíteni ökoturisztikai programkínálatunkat. A 2023-ban bevezetett természet- és környezetvédelmi jeles napokhoz kapcsolódó hétfői programokat és felszíni túrákat továbbra is meghirdetve igyekszünk ráirányítani a nagyközönség figyelmét a természetvédelem fontosságára, és tudatosítani bennük, hogy jövőnk mindannyiunk kezében van.
- A Baradla ösvény karbantartásra szorul: tábláinak tartószerkezete festést igényel.
- A Huculok nyomán ösvény jelzései sűrítésre szorulnak.
- Az aggteleki Információs iroda folyamatos nyitva tartásának biztosítása és közönségforgalmának magas színvonalú kiszolgálása személyesen, telefonon és írásban.
- Az anp.hu turisztikai honlap folyamatos szerkesztése, fejlesztése, részben szlovák nyelvű oldalak további feltöltése, kiegészítése, a korszerűtlen anp.nemzetipark.gov.hu honlap aktuális tartalmainak átemelése az anp.hu oldalra.
- A programtervben, eseménynaptárban (V. számú melléklet) részletezett programok nyilvánosságának biztosítása a honlapokon, a Facebook oldalakon, hírlevelek-, illetve a sajtó útján.
- Részvétel turisztikai vásárokon, illetve szakmai rendezvényeken, konferenciákon.
- Turisztikai, információs kiadványok szerkesztése, gondozása.
- Kapcsolattartás a hazai és határon túli turisztikai egyesületekkel, civil szervezetekkel, önkormányzatokkal, vállalkozókkal, szakemberekkel.
- A szállásértékesítés szakmai felügyeletének ellátása.
- Saját előállítású kiállítás létrehozása a Zempléni Tájegységről Sárospatakon, a Pavletits-házban.

Melléklet

I. sz. melléklet: Projektek

Szakmai beszámoló tartalomjegyzékének 8. pontjához

Projekt címe	Támogatási szerződés hatálybalépése (dátum)	Fizikai befejezés (dátum)	Forrás megnevezése	Célok, tevékenységek				Pályázat költségvetése (Ft)	Támogatás összege (Ft)	Pályázat 2023. évi teljesítése ¹
					Megcélzott védett természeti terület/ Natura 2000 terület megnevezése	Célterület ² kiterjedése (ha)	Kapcsolódó bemutatási elem			
KEHOP-4.1.0-15-2016-00028 Komplex élőhely-fejlesztés a Zempléni Tájegység területén	2016.09.15	2023.07.31	Széchenyi 2020 - Környezeti és Energiahatékonysági Operatív Program	A projekt célja az ANPI Zempléni Tájegységében található természetvédelmi kezelést igénylő védett, illetve Natura 2000 élőhelyek ökológiai állapotának javítása élőhely-fejlesztési és területkezelési tevékenységekkel. Az Igazgatóság a projekt során mintegy 1316 ha rét, legelő, erdő és mocsárként, vízállásként nyilvántartott terület kezelését és fejlesztését végzi el a természetközeli állapotok helyreállítása, megőrzése érdekében. (Kisvízes élőhelyek, természetes gyepek, erdei élőhelyek és	Erdei élőhelyek, természetes gyepek, szántók és kisvízes élőhelyek rekonstrukciója	1.316,0717	Információs kiadványok; Tanösvény; Bemutatók, foglalkozások	1.251.024.943 Ft	1.251.024.943 Ft	Bev: 1.237.291.478 Ft (támogatási előleg1.) Bev 2021: 13.733.465 Ft (támogatási előleg2.) Kiad 2016: 17.485.070 Ft Kiad 2017: 41.598.246 Ft Kiad 2018: 259.412.569 Ft Kiad 2019: 170.950.143 Ft Kiad 2020: 571.610.181 Ft Kiad 2021: 116.632.753 Ft Kiad 2022: 8.631.221 Ft <u>Kiad 2023: 64.704.760 Ft</u> Egyenleg: 0 Ft A projektben minden betervezett elem és tevékenység megvalósításra került.

³ Kérjük a pénzügyi teljesítés mellett a projektek szakmai előrehaladását is leírni néhány mondatban, vagy ebben az oszlopban, vagy a táblázat előtt/után külön összefoglalóban.

⁴ Amennyiben adott projekt esetében a célterület a teljes működési terület, elegendő ezt feltüntetni a táblázatban, az egyes védett, ill. Natura 2000 területek felsorolását kérjük mellőzni. A célterülettel kapcsolatos információk megadása különösen fontos azon projektek esetén, amelyek hatásai a természetvédelmi helyzet javulásához közvetlenül hozzájárulnak és hatásai jól lehatárolható célterületekhez köthetők (pl. élőhely-rekonstrukciós fejlesztések, kezelési infrastruktúra fejlesztése, monitorozás).

				szántóterületek rekonstrukciója) A projekt keretében korszerű gazdálkodási központ létesült Bodrogheresztúron, továbbá beszerzésre kerülnek a természetvédelmi célú területkezelési munkálatok elvégzéséhez nélkülözhetetlen erdészeti és mezőgazdasági munkagépek, járművek, eszközök. Továbbá prioritásként jelenik meg a NATURA 2000 területekhez kapcsolódó bemutatási tevékenység is.						
KEHOP-4.1.0-15-2021-00093 A Világörökség részét képező élettelen természeti értékek rekonstrukciója és a hozzájuk kötődő sérülékeny élővilág megőrzését szolgáló természetvédelmi célú beavatkozások (projekt-előkészítés)	2021.08.16	2023.12.15	Széchenyi 2020 - Környezeti és Energiahatékonysági Operatív Program	A projekt célja a természetvédelmi helyzet javítását és a leromlott ökoszisztémák helyreállítását célzó, a későbbiekben indokolt és részletezett élettelen természeti értékek és az ezekhez kapcsolódó sérülékeny élővilág megőrzését, rehabilitációját szolgáló beavatkozások megalapozása, tervezése, részletes műszaki-szakmai előkészítése, és a kapcsolódó közbeszerzési eljárások lebonyolítása, illetve előkészítése, megindítása.	Védett és fokozottan védett felszíni terület, Natura 2000 terület, fokozottan védett barlangok (4)	621,2875	n.r.	40.000.000 Ft	40.000.000 Ft	Bev: 40.000.000 Ft (támogatási előleg) Kiad 2021: 1.602.564 Ft Kiad 2022: 12.274.740 Ft Kiad 2023: 13.474.700 Ft Egyenleg: 12.647.996 Ft A záró elszámolás elfogadása nem történt meg 2023.12.31-ig. A projekt vállalásai teljesültek, a tervezett beruházás előkészítése megtörtént.

KEHOP-4.1.0-15-2021-00097 A vizes, illetve vízi élőhelyek eredeti jellegének és az azokhoz kötődő fajok élettani igényeinek megfelelő vízellátottság, vízfelület és partmenti környezet természetvédelmi célú helyreállítása és monitorozása (projekt-előkészítés)	2021.08.03	2023.12.15	Széchenyi 2020 - Környezeti és Energiahatékonysági Operatív Program	A projekt közvetlen célja a természetvédelmi helyzet javítását és a leromlott ökoszisztémák helyreállítását célzó, a vizes élőhelyek megőrzését és természetvédelmi helyzetének javítását szolgáló beavatkozások megalapozása, tervezése, részletes műszaki-szakmai előkészítése, és a kapcsolódó közbeszerzési eljárások lebonyolítása, illetve előkészítése, megindítása.	Védett és Natura 2000 terület (Tengerszem-tó és Jósvalforrás Keleméri Mohos-Tavak Aggteleki kisvízes élőhelyek)	108,6205	n.r.	30.000.000 Ft	30.000.000 Ft	Bev: 30.000.000 Ft (támogatási előleg) Kiad 2021: 291.555 Ft Kiad 2022: 1.502.241 Ft <u>Kiad 2023: 19.815.300 Ft</u> Egyenleg: 8.390.904 Ft A záró elszámolás elfogadása nem történt meg 2023.12.31-ig. A projekt vállalásai teljesültek, a tervezett beruházás előkészítése megtörtént.
HUSKROUA/17 02/6.1/0010 Ökológiai folyosók a Kárpátokban	2019.10.01	2022.07.31	INTERREG Magyarország Szlovákia Románia Ukrajna ENI Határon Átnyúló Együttműködési Program	A projekt célja a közös természeti értékek megőrzése, azáltal, hogy azonosítja, feltérképezi, majd megfigyeli a határon átnyúló kulcsfontosságú ökológiai folyosókat és a folyosók élőlényeit, intézkedéseket hoz az ökológiai folyosók védelmére, mely így a jövőben fokozottan segíti a nagy húsevő ragadozók élőhelyeinek védelmét. A projekt keretében először alakul a magyar, szlovák, román és ukrán szervezetek között olyan partnerség, együttműködés, amely a vadon élő állatok határokon átnyúló megfigyelésére irányul.	Aggteleki és Zempléni Tájegység	Teljes működési terület	Tájékoztató fórumok; Tájékoztató füzet iskolásoknak Promóciós tárgyak (bögre, póló)	Projekt össz: 1.550.871,83 EUR	ANPI: 339.754,98 EUR	Bev 2019: 125.709 EUR (tám. előleg1.) Bev 2021: 53.593 EUR (tám. előleg2.) Bev 2022: 76.445 EUR (tám. előleg3.) Kiad 2019: 0 EUR Kiad 2020: 32.767 EUR Kiad 2021: 197.098 EUR <u>Kiad 2022: 54.931 EUR</u> Egyenleg: -29.049 EUR A záró konzorciumi elszámolás 2023-ban került elfogadásra. A projektben a fel nem használt összeg 2023-ban visszautalásra került.

II. sz. melléklet: Látogatóstatisztika

Szakmai beszámoló tartalomjegyzékének 12. (Bemutató, oktatás, társadalmi kapcsolatok) pontjának 12.1. részéhez (Ökoturisztikai és környezeti nevelési infrastruktúra) összefoglalóan:

	Látogatóközpont	Tematikus bemutatóhely	(Idegenforgalmi haszn.) barlang	Arborétum	Tájház	Szálláshely
1	Aggteleki Látogatóközpont / Információs Iroda	Művészetek Magtára – Bódvaszilás	Baradla-barlang		Tájház – Boldogkőváralja	Tengerszem Szálló és Oktatási Központ – Jósvafő
2	Vörös-tói Látogatóközpont	Mohos-ház – Kelemér	Béke-barlang			Kemping és Turistaszálló – Aggtelek
3	Kúria Oktatóközpont és Lovasbázis – Jósvafő	Kessler Hubert Emlékház – Jósvafő	Kossuth-barlang			Kövirózsa apartmanház – Aggtelek
4	Pavletits-ház – Sáropataki	Halászati bemutatóház, vízibázis – Zalkod	Meteor-barlang			Szalamandra Ház és Erdei Iskola, Kemping és Turistaszálló – Szögliget
5	Bodrogkeresztúri Gazdálkodási Központ	Méhészeti bemutatóház – Szegi	Rákóczi-barlang			
6	Long-erdei ház – Sátorajújhely	Geológiai időlépegető – Aggtelek	Vass Imre-barlang			
7		Madár-megfigyelő torony – Szalonna	Földvári Aladár-barlang			

Szakmai beszámoló tartalomjegyzékének 12. (Bemutató, oktatás, társadalmi kapcsolatok) pontjának 12.2. részéhez (Ökoturisztikai és környezeti nevelési programok, szolgáltatások) összefoglalóan

A nemzeti park igazgatóság ökoturisztikai bemutatóhelyek regisztrált látogatói						
<i>Bemutatóhely neve</i>		<i>Fizetős látogatók (fő)</i>	<i>Nem fizetős látogatók (fő)</i>	<i>Összesen (fő)</i>	<i>Belépőjegy ára (tól-ig; Ft)</i>	<i>Megjegyzés</i>
1	Baradla-barlang	83 012	1 072	84 084	800-18000	
2	Rákóczi-barlang	250	0	250	6000-8000	
3	Vass Imre-barlang	14	0	14	6000-8000	
4	Kossuth-barlang	29	0	29	14000-18000	
5	Meteor-barlang	29	0	29	16000-21000	
6	Földvári Aladár-barlang	8	0	8	6000-8000	
7	Aggtelek Látogatóközpont/Információs Iroda	0	6 893	6 893		Egyéb információadás: telefonon: 4998, írásban: 3328
8	Vörös-tó Látogatóközpont			0		Ezen a helyen nem releváns mivel ez megegyezik a Vörös-tói középtúra látogatóinak a számával, amely szerepel az 1. sorban.
9	Kessler Hubert Emlékház	0	15 000	15 000		Becsült adat a Baradla-barlangba jegyet váltók létszáma alapján.
10	Művészetek Magtára Bódvaszilás			0		Egész évben zárva.
11	Mohos-ház bemutatóközpont	280	42	322	1000-1500	
12	Boldogkőváraljai Tájház			0		Egész évben zárva.
13	Pavletits Ház	0	720	720		
14	Kúria Oktatóközpont	309	380	689		

15	Bodrogkeresztúri Gazdálkodási Központ			0		
16	Long-Erdei Ház	0	83	83		
Regisztrált látogatók összesen:				108 121		

A nemzeti park igazgatóság ökoturisztikai szolgáltatásainak regisztrált igénybevevői						
Szolgáltatástípus		Fizetős látogatók (fő)	Nem fizetős látogatók (fő)	Összesen (fő)	Szolgáltatás ára (tól-ig; Ft)	Megjegyzés
Szakvezetéses túra, nyílt túra		136	298	434	800-3000	
Nyílt nap, jeles nap, saját szervezésű rendezvény		54	102	156	2 000 Ft	
Erdei iskolai program				0		
Természetvédelmi táborok				0		
Barlangi kalandtúra				0		
Kerékpáros túra				0		
Csónak- és kenőtúra				0		
Fotóstúrák				0		
Kulturális jellegű rendezvények (pl. koncertek)				0		
Egyéb:	Barlangi esküvő	96	0	96	250000 Ft/alkalom	Terembérlést kell fizetni, 2 alkalom volt.
	Egyéb barlangi túra			0		
	Mikulástúra	645	0	645	800-3000	
	Játszóházak	54	401	455	1 000 Ft	
	Egyéb környezeti nevelési programok	0	490	490		
	Kitelepülések	0	730	730		

	Baradlamanó túra	494	0	494	800-2700	
	Kincskereső játékösvény	373	651	1 024	500-1000	
	Zöld Sziget	0	1 928	1 928		
	Környezeti nevelési módszertani foglalkozás			0		
	Előadások, terepi vizsgálódások, témanapok	94	20	114	7200 Ft/alkalom	
	Terepgyakorlat			0		
	Verseny zsűrizése			0		
	Óvodás program			0		
	Regisztrált igénybevevők összesen:			6 566		

AGGTELEKI NEMZETI PARK IGAZGATÓSÁG 2023. ÉVI KÖRNYEZETI NEVELÉSI STATISZTIKAI ADATAI

Környezeti neveléshez kapcsolódó tevékenység	korosztály/helyszín	létszám (összes/év)					modul-foglalkozás/év	belépőjegy/modul ára	megjegyzés
		fizetős (fő)	nem fizetős (fő)	regisztrált együtt (fő)	Menny. egys.	összesen fő			
Szakvezetéses túra						309			
gyalogos túra			309	309	10				
kerékpáros túra									
csónak-, kenu túra									
fotós/exkluzív túra									
Barlangi program, túravezetés		108		108	5	108		800-2700	
Erdei iskola/óvoda						325			
3-5 napos ottalvós saját helyszínen	- iskolai korosztály	101		101	3		10	1000-2500	
	- óvodás csoport								
3-5 napos bejárós saját helyszínen	- iskolai korosztály								
	- óvodás csoport								
erdei iskolai program	- saját helyszín	141	83	224	7		9	1000-2500	
	- külsős helyszín								
saját szervezésű szakmai napok						2033			
nyíltnap, jeles nap	- saját helyszín		292	292	11		13		
	- külsős helyszín /kitelepülés		134	134	4		7		
téma nap	- saját helyszín	15	781	796	24		8	1000	
	- külsős helyszín /kitelepülés		798	798	30		9		
családi nap	- saját helyszín	13		13	2		4	3000	
	- külsős helyszín /kitelepülés								
természetvédelmi táborok						0			
ottalvós									
napközis									

természetvédelmi szakmai előadások						571			
tanóra jellegű	iskolai koroszt.		571	571	18				
ismeretterjesztő	felőtt koroszt.								
osztálykirándulás						140			
☐	egynapos	140		140	4		6	800-2900, 7200/csop.	előadás ára a 7200 Ft/csop.
☐	kétnapos								
Egyéb tematikus program						2154			
madárgyűrés									
mobil program (Zöld Sziget)			1928	1928	5		4		
vetélkedő, rajzverseny									
Felnőttképzés									
terepgyakorlat									
szakmai gyakorlat									
zsűrizés (rajzpály. Külsős)			226	226	1				
közösségi szolgálat									
Regisztrált igénybevevők összesen:						5640	70		

III. sz. melléklet: Tájértékek

Szakmai beszámoló tartalomjegyzékének 7.1. pontjához

Az Aggteleki Nemzeti Park Igazgatóság működési területén felmért egyedi tájértékek, településenkénti kimutatásban:

	Település	Felmérés éve	Egyedi tájértékek száma	Megjegyzés
1	Abaújalpár	2010-2011	17	
2	Abaújkér	2003	9	
3	Abaújlak	2001	10	
4	Abaújszántó	2003	17	
5	Abaújszolnok	2001	7	
6	Abaújvár	2003, 2004	35	
7	Abod	2001	6	
8	Aggtelek	2004	48	
9	Alsóberecki	2003	6	
10	Alsódobsza	2003	3	
11	Alsógagy	2001	2	
12	Alsóregmec	2010-2011	21	
13	Alsószuha	2004	5	
14	Alsótelekes	2004	13	
15	Alsóvadász	2001	4	
16	Alsózsolca	2001	10	
17	Arka	2010-2011	32	
18	Arnót	2001	4	
19	Aszaló	2001	8	
20	Baktakék	2001	17	
21	Balajt	2001	11	
22	Bánréve	2004	6	ANPI-BNPI közös felmérés, a felülvizsgálatot az ANPI végezte.
23	Baskó	2010-2011	45	
24	Becskeháza	2003	2	
25	Bekecs	2012	11	
26	Beret	2001	6	
27	Bodroghalom	2003	11	
28	Bodrogkeresztúr	2019	20	A végleges adatállomány még nem áll rendelkezésünkre (Agrárminisztérium minőségbiztosítására váró adatok)

29	Bodrogkisfalud	2012	10	
30	Bodrogolaszi	2010-2011	15	
31	Bódvalenke	2003	9	
32	Bódvarákó	2003	14	
33	Bódvaszilas	2003	20	
34	Boldogkőújfalu	2010-2011	22	
35	Boldogkőváralja	2010-2011	47	
36	Boldva	2001	10	
37	Borsodszirák	2001	6	
38	Bózsza	2010-2011	33	
39	Büttös	2003	6	
40	Cigánd	2003	7	
41	Csenyéte	2001	8	
42	Csobád	2001	7	
43	Damak	2001	3	
44	Dámóc	2003	10	
45	Debréte	2003	5	
46	Detek	2001	12	
47	Dövény	2004	11	
48	Dubicsány	2001	12	ANPI-BNPI közös felmérés, a felülvizsgálatot az ANPI végezte.
49	Edelény	2001, 2003	10	
50	Égerszög	2004	7	
51	Encs	2003	13	
52	Erdőbénye	2016	22	A végleges adatállomány még nem áll rendelkezésünkre (Agrárminisztérium minőségbiztosítására váró adatok)
53	Erdőhorváti	2010-2011	53	
54	Fáj	2003	7	
55	Fancsal	2003	9	
56	Felsőberecki	2003	12	
57	Felsődobsza	2003	6	
58	Felsőgagy	2001	14	
59	Felsőkelecsény	2004	14	
60	Felsőnyárad	2004	4	
61	Felsőregmec	2010-2011	25	
62	Felsőtelekes	2004	16	
63	Felsővadász	2001	17	
64	Felsőzsolca	2001	13	
65	Filkeháza	2010-2011	15	

66	Fony	2010-2011	65	
67	Forró	2003	5	
68	Fulókércs	2003	6	
69	Füzér	2003	31	
70	Füzérkajata	2010-2011	35	
71	Füzérkomlós	2003	16	
72	Füzérradvány	2010-2011	33	
73	Gadna	2001	6	
74	Gagyapáti	2001	5	
75	Gagybátor	2003	11	
76	Gagyvendégi	2003	4	
77	Galvács	2001	4	
78	Garadna	2003	8	
79	Gesztely	2001	9	ANPI-BNPI közös felmérés, a felülvizsgálatot az ANPI végezte.
80	Gibárt	2003	2	2022-ben felülvizsgálatra kerültek az egyedi tájértékek az Agrárminisztérium felhívására. A felülvizsgálat során kikerült Gibárt Régi római katolikus kápolna, mert lerombolásra került.
81	Golop	2004	13	
82	Gömörszőlős	2004	9	
83	Gönc	2003	30	
84	Göncruszka	2003	8	
85	Györgytarló	2003	11	
86	Halmaj	2001	7	
87	Hangács	2001	4	
88	Háromhuta	2009	57	
89	Hegymeg	2001	2	
90	Hejce	2010-2011	51	
91	Hercegkút	2004	25	
92	Hernádbúd	2003	6	
93	Hernádcéce	2003	9	
94	Hernádkércs	2003	5	
95	Hernádpetri	2003	5	
96	Hernádszentandrás	2003	4	
97	Hernádszurdok	2003	8	
98	Hernádvécese	2003	10	
99	Hét	2004	8	ANPI-BNPI közös felmérés, a felülvizsgálatot az ANPI végezte.

100	Hidasnémeti	2003	14	
101	Hídvégardó	2003	29	
102	Hollóháza	2003	24	
103	Homrogd	2001	10	
104	Imola	2004	7	
105	Ináncs	2001	3	
106	Irota	2001	5	
107	Izsófalva	2004	15	
108	Jákfalva	2004	8	
109	Jósvafő	2004	56	
110	Kánó	2004	12	
111	Kány	2003	5	
112	Karcsa	2003	8	
113	Karos	2003	16	
114	Kázsmárk	2001	5	
115	Kéked	2003	46	
116	Kelemér	2004	10	
117	Kenézlő	2004	35	
118	Keresztéte	2003	3	
119	Kishuta	2009	27	
120	Kiskinizs	2001	3	
121	Kisrosvány	2017	10	A végleges adatállomány még nem áll rendelkezésünkre (Agrárminisztérium minőségbiztosítására váró adatok)
122	Komjáti	2003	18	
123	Komlóska	2010-2011	43	
124	Korlát	2010-2011	23	
125	Kovácsvágás	2007, 2010-2011	26	
126	Krasznokvajda	2003	7	
127	Kupa	2001	10	
128	Kurityán	2004	8	
129	Lácacséke	2003	5	
130	Ládbesenyő	2001	3	
131	Lak	2001	10	
132	Legyesbénye	2012	28	
133	Léh	2001	4	
134	Litka	2003	4	
135	Mád	2016	23	A végleges adatállomány még nem áll rendelkezésünkre (Agrárminisztérium minőségbiztosítására váró adatok)

136	Makkoshotyka	2003	8	
137	Martonyi	2003	5	
138	Megyaszó	2003	6	
139	Méra	2003	7	
140	Meszes	2003	11	
141	Mezőzombor	2012	14	
142	Mikóháza	2010-2011	28	
143	Mogyoróska	2010-2011	26	
144	Monaj	2001	7	
145	Monok	2012	33	
146	Múcsony	2004	10	
147	Nagyhuta	2009	26	
148	Nagykinizs	2003	3	
149	Nagyrosvágy	2003	16	
150	Novajdrány	2003	7	
151	Nyésta	2001	7	
152	Nyíri	2003	12	
153	Nyomár	2001	7	
154	Olaszliszka	2012	14	
155	Onga	2001	8	
156	Ónod	2001	0	A település ANPI működési területére eső része felmérésre került, de egyedi tájértéket nem találtunk rajta.
157	Ormosbánya	2004	6	
158	Pácin	2003	15	
159	Pálháza	2010-2011	23	
160	Pamlény	2003	7	
161	Pányok	2003, 2004	37	
162	Pere	2003	5	
163	Percse	2003	1	
164	Perkupa	2003	7	
165	Pusztafalu	2003	19	
166	Pusztaradvány	2003	6	
167	Putnok	2004	19	
168	Ragály	2004	23	
169	Rakaca	2003	15	
170	Rakacaszend	2003	12	
171	Rásonysápberencs	2001	8	
172	Rátka	2004	14	
173	Regéc	2010-2011	48	

174	Révleányvár	2003	2	
175	Ricse	2003	8	
176	Rudabánya	2004	13	
177	Rudolftelep	2004	9	
178	Sajógalgóc	2004	11	
179	Sajókaza	2004	7	
180	Sajókeresztúr	2001	0	A település ANPI működési területére eső része felmérésre került, de egyedi tájértéket nem találtunk rajta.
181	Sajólád	2001	8	
182	Sajópálfala	2001	6	
183	Sajópetri	2001	0	A település ANPI működési területére eső része felmérésre került, de egyedi tájértéket nem találtunk rajta.
184	Sajósenye	2001	1	
185	Sajóvámos	2001	6	
186	Sárazsadány	2006	45	
187	Sárospatak	2003, 2012	45	
188	Selyeb	2001	12	
189	Semjén	2003	6	
190	Serényfalva	2004	15	ANPI-BNPI közös felmérés, a felülvizsgálatot az ANPI végezte.
191	Sima	2010-2011	10	
192	Szakácsi	2001	6	
193	Szalaszend	2003	11	
194	Szalonna	2003	4	
195	Szászfá	2003	4	
196	Szegi	2012	7	
197	Szegilong	2012	9	
198	Szemere	2003	12	
199	Szendrő	2001, 2003	21	
200	Szendrőlád	2001, 2003	13	
201	Szentistvánbaksa	2003	3	
202	Szerencs	2012	36	
203	Szikszó	2001	17	
204	Szin	2004	29	
205	Szinpetri	2004	24	
206	Szirmabesenyő	2001	0	A település ANPI működési területére eső része felmérésre

				került, de egyedi tájértéket nem találtunk rajta.
207	Szögliget	2004	51	
208	Szőlősardó	2004	14	
209	Szuhafő	2004	7	
210	Szuhakálló	2004	7	
211	Szuhogy	2004	12	
212	Tállya	2016	29	A végleges adatállomány még nem áll rendelkezésünkre (Agrárminisztérium minőségbiztosítására váró adatok)
213	Tarcal	2013	52	
214	Telkibánya	2010-2011	82	
215	Teresztenye	2004	11	
216	Tizzacsermely	2003	2	
217	Tizsakarád	2003	11	
218	Tiszaladány	2013	6	
219	Tokaj	2013	74	
220	Tolcsva	2012	24	
221	Tomor	2001	6	
222	Tornabarakony	2003	5	
223	Tornakápolna	2004	9	
224	Tornanádaska	2003	20	
225	Tornaszentandrás	2003	10	
226	Tornaszentjakab	2003	18	
227	Tornyosnémeti	2003	12	
228	Trizs	2004	11	
229	Vágáshuta	2007, 2010-2011	19	
230	Vajdácska	2003	9	
231	Vámosújfalú	2006	29	
232	Varbóc	2004	12	
233	Vilmány	2003	9	
234	Vilyvitány	2010-2011	41	
235	Viss	2004	27	
236	Viszló	2003	4	
237	Vizsoly	2003	9	
238	Zádorfalva	2004	14	
239	Zalkod	2004	28	
240	Zemplénagárd	2003	2	
241	Ziliz	2001	4	
242	Zubogy	2004	12	

243	Zsujta	2003	5	
244	Sátoraljaújhely	2015	55	A végleges adatállomány még nem áll rendelkezésünkre (Agrárminisztérium minőségbiztosítására váró adatok)
245	Sóstófalva	2015	1	A végleges adatállomány még nem áll rendelkezésünkre (Agrárminisztérium minőségbiztosítására váró adatok)
246	Újcsalános	2015	5	A végleges adatállomány még nem áll rendelkezésünkre (Agrárminisztérium minőségbiztosítására váró adatok)
	Összesen		3663	

IV. sz. melléklet: Üzemeltetés keretében elvégzett munkák 2023. évben

Az Igazgatóság üzemeltetési feladatot ellátó szervezeti egysége által elvégzett munkák bemutatása

Helyszín	Elvégzett munka
<p>az ANPI teljes területén általános karbantartási jelleggel végzett tevékenységek, adminisztráció és adatszolgáltatás végrehajtása</p>	<ul style="list-style-type: none"> - a működéshez szükséges általános feltételek biztosítása, a hálózati információk és ellenőrzés alapján, szükségesnek ítélt javítási, karbantartási igények, meghibásodások pontosítása, anyagigénylési folyamat elindítása, - épületüzemeltetési dokumentumok biztosítása (munka és tűzvédelem), - költségfigyelés, közüzemi fogyasztások nyilvántartása, - folyamatos szemétszedés, takarítás, - területi és szervezeti egységek részére nem tervezett szállítási folyamat biztosítása, - az ANPI kezelésében lévő parkok, terek, bemutatóhelyek folyamatos kaszálása és zöldfelület karbantartása, - tűzifa biztosítás a szilárd tüzelésű kazánok részére, - csúszásmentesítés, hó eltakarítás, szóróanyag szállítás, - felszíni vízvezetők folyamatos karbantartása, - vízkivételi művek szabály szerinti üzemeltetése, - munka és tűzvédelmi feladatokkal járó tevékenység, ellenőrzések, javíttatás biztosítása, - belső és külső adminisztráció adatainak gyűjtése, kezelése, részfeladatok elkészítése, - a teljes IT infrastruktúra üzemeltetése (HW,SW, irodai eszközpark, LAN/WAN, user support), általános kapcsolattartás, valamint az ebből következő beszerzési feladatok ellátása, - IT védelem: ESET munkaállomás védelem csomag - víz, villany és gázfogyasztási helyek havonkénti ellenőrzése, mérőegyeztetéssel a felhasználás rögzítése, a felhasznált energiamennyiségi adat szolgáltatása, - igény alapján intézkedés a kijavításra, szükség esetén külső vállalkozó bevonásával, - logisztikai feladatok elvégzése, anyagbeszerzés, szállítás, - gépjárművek karbantartásának és javításának biztosítása, - az üzemeltetéshez szükséges karbantartás jellegű szakipari (vízvezeték szerelő, villanyszerelő, általános gép karbantartói) munkák és feladatok elvégztetése, - rendkívüli eseményekből (pl.: csőtörés, villamos hálózat meghibásodás, dugulás) adódó működési zavarok

	<p>helyreállítása, - közbeszerzési,- vagyonkezelői adatszolgáltatás,</p>
<p>Jósvafő: Igazgatóság - Központi épülete, jósvafői és aggteleki barlangpénztár, Baradla-barlang aggteleki-, jósvafői-, vörös-tói szakaszain működő villamos hálózati rendszer</p>	<ul style="list-style-type: none"> - az épület előtti díszvilágítás és leülő padok felújítása, - épületüzemeltetési dokumentumok biztosítása (munka és tűzvédelem), - az Igazgatóság épületének és környékének nyári zöldmunkáinak ellátása, téli csúszásmentesítés, hó eltakarítás, utak karbantartása, rendben tartása, - az Igazgatóság épülete körüli, játéktéri veszélyes fák kivágatása, - szennyvíz hálózat rendszeres és teljes körű tisztítása, - nyílászárók téli szigetelése, folyamatos víz és fűtési rendszer javítás, szükség szerinti csere, - a számítógépes hálózat bővítése, számítás-és irodatechnika folyamatos karbantartása, virtualizációs technikák integrálása a meglévő IT struktúrába; DKÜ ügymenet harmonizálás; HW karbantartás és fejlesztés; - telekommunikációs működés biztosítása, - szerver háttér szolgáltatása, - barlangi világításrendszer folyamatos karbantartása, - adminisztratív tevékenységek ellátását biztosító irodai villamos hálózatok folyamatos javítása, cseréje, - látogatói útvonalon a kerítésrendszer és a leülő padok folyamatos felújítása, karbantartása
<p>Jósvafő: Tengersizem Szálló és Oktatási Központ, Tengersizem Étterem</p>	<ul style="list-style-type: none"> - épületüzemeltetési dokumentumok biztosítása (munka és tűzvédelem), - a Szálló és Étterem épületének és környékének nyári zöldmunkáinak ellátása, téli csúszásmentesítés, hó eltakarítás, utak karbantartása, rendben tartása, - a Szálló és Étterem épülete körüli, túraútvonalon veszélyes fák kivágatása, túraútvonalak karbantartása, - szennyvíz hálózat rendszeres és teljes körű tisztítása, - folyamatos víz, szennyvíz és fűtési rendszer javítás, szükség szerinti csere, - téli üzemmód biztosítása,
<p>Jósvafő, Petőfi utca 48. és Petőfi utca 52. szám alatti épületek</p>	<ul style="list-style-type: none"> - költségfigyelés, közüzemi fogyasztások nyilvántartása, továbbszámolása, - gáz víz, villamos rendszerek hatósági felügyeletének biztosítása, - épület karbantartás, javítás, - gázüzemű berendezések, fűtési rendszer ellenőrzése, javítása és karbantartása

Jósvafő, Kúria Oktatóközpont	<ul style="list-style-type: none"> - épületüzemeltetési dokumentumok biztosítása (munka és tűzvédelem), - vízvezeték rendszer rendszeres javítása, - fűtés rendszer karbantartása, gázkazán felülvizsgálat, - épület állagmegóvása - IT üzemeltetés/támogatás,
Jósvafő, Denevér-ház (Pályázatkezelési Osztály, barlang pénztár, túravezetői komplexum) és a Kessler Huber emlékház	<ul style="list-style-type: none"> - épületüzemeltetési dokumentumok biztosítása (munka és tűzvédelem), - a teljes informatikai és villamos hálózat, fűtési rendszer, felügyelete, az épület karbantartása, a terület takarítása, - pénztár, túravezetői pihenő munkavédelmi bejárás észrevételei szerinti rendezése, rendrakás, - nyilvános illemhely karbantartása, takarítása, - IT támogatás/support/Wifi
Aggtelek, Kézműves ház	<ul style="list-style-type: none"> - épületüzemeltetési dokumentumok biztosítása (munka és tűzvédelem), - fakerítés karbantartás, zöldterület gondozás, fűvágás,
Aggtelek, Műszaki Bázis Gömöri u. 45.	<ul style="list-style-type: none"> - épületüzemeltetési dokumentumok biztosítása (munka és tűzvédelem), - központi fűtési rendszer fűtése, favágás, - tetőjavítás, - a létesítmény környezetének gondozása, - javítások és szükséges elemek legyártása, beépítése, - beszerzésre kerülő faanyagok gombamentesítése és máglyázása, szárítása, - raktározás, elosztás, - hálózatban szükséges munkák előkészítő munkái,
Aggtelek, Kövirózsa apartman ház	<ul style="list-style-type: none"> - épületüzemeltetési dokumentumok biztosítása (munka és tűzvédelem), - nyílászárók javítása, víz és villany hálózat karbantartása, külső zöldfelület gondozása, gázkazán karbantartása,
Szin, az Aggteleki Tájéegység Gazdálkodási központja	<ul style="list-style-type: none"> - épületüzemeltetési dokumentumok biztosítása (munka és tűzvédelem), - víz-szennyvíz és villanyrendszer karbantartása, - kazán és fűtési rendszer folyamatos karbantartása, - számítástechnika rendszer javítása-karbantartása, üzemeltetése (WAN/LAN)
Szögliget, Szalamandra-ház	<ul style="list-style-type: none"> - épületüzemeltetési dokumentumok biztosítása (munka és tűzvédelem), - épület gépészeti javítások, - tűzifa vágás, fűtőanyag előkészítés, - épület takarítása, fűtése, rendben tartása, - kültéri tölgy padok állagmegóvása,

	<ul style="list-style-type: none"> - külső foglalkoztató faanyagvédővel történő megújító kezelése, - játszóvár lezárása, - beközlekedő út javítása, - zöldfelület egész éves gondozása, - vízvezeték hálózat meghibásodásainak elhárítása, - villanszerelési feladatok (izzó csere, hálózat javítása, - IT rendszer üzemeltetése (műholdas),
Bódvarákó, Esztramos hegyi létesítmények	<ul style="list-style-type: none"> - bekötő út folyamatos karbantartása, - a villamos és biztonsági berendezések felügyelete, rendszeres villamossági karbantartás, relék, tápegységek cseréje, párasodás miatti korrózióvédelem, aggregátor üzemben tartása, ellenőrzés
Kelemér, Mohos ház	<ul style="list-style-type: none"> - zöldfelület karbantartása, takarítási feladatok elvégzése
Baradla - barlang és oldalágak Vass Imre - barlang Rákóczi - barlang	<ul style="list-style-type: none"> - rendszeres villamossági karbantartás, relék, tápegységek cseréje, párasodás és korrózió elleni védekezés, - IT/telefon felhordó hálózat üzemeltetése
Általános gép és gépjármű üzemeltetési feladatok	<ul style="list-style-type: none"> - az Aggteleken és Bodrogkeresztúrban található gázolaj konténerkút üzemeltetése, - a barlangüzemeltetéshez kapcsolódó feladatként a látogatók és szakszemélyzet szállítása egész évben, minden nap, - egyéb logisztikai szállítások (ló, csemete, karbantartó anyagok, személyzet), - kis gépek szervizelése, cseréje (fűkaszák, fűrészek, fűnyírók, kistraktorok, aggregátorok, szivattyúk, csónakmotorok), - személy és teherszállító járművek folyamatos szervizelése (szükség szerint felújítás, kötelező és alkalmoszerű javítás), - gépjárművek beszerzése, értékesítése, bérlése - gépjárművek hivatalos ügyintézése (forgalomba helyezés, vizsgáztatás, NKH és okmányirodai ügyintézés), - anyagbeszerzés és anyag szállítás,
Bódvaszilás, Magtár	<ul style="list-style-type: none"> - épületüzemeltetési dokumentumok biztosítása (munka és tűzvédelem), - zöldterület karbantartása, takarítási feladatok ellátása, - épületgépészeti munkák, javítások elvégzése, - víz, szennyvíz rendszerek folyamatos felújítása, javítása, - denevér bejutása elleni munkák, - fűtési rendszer karbantartása, időszakos felügyelete - IT üzemeltetés (Wi-Fi)

Bodrogkeresztúr, a Zempléni Tájegység Gazdálkodási központja	<ul style="list-style-type: none"> - épület üzemeltetési dokumentumok biztosítása, (munka és tűzvédelem) - gázolaj kút hibaelhárítás megszervezése, - eszközpark munkavédelmi okmányainak biztosítása, - IT/office üzemeltetés
Szegi, a Zempléni Tájegység telephelye,	<ul style="list-style-type: none"> - épületüzemeltetési dokumentumok biztosítása (munka és tűzvédelem), - költségfigyelés, közüzemi fogyasztások nyilvántartása, továbbszámlázása
Zalkod, a Zempléni Tájegység telephelye	<ul style="list-style-type: none"> - garanciális feladatok levezénylése, - épületüzemeltetési dokumentumok biztosítása, - eszközpark munkavédelmi és tűzvédelmi okmányainak biztosítása, - költségfigyelés
Long-erdő, a Zempléni Tájegység telephelye	<ul style="list-style-type: none"> - garanciális feladatok levezénylése, - épületüzemeltetési dokumentumok biztosítása, - eszközpark munkavédelmi és tűzvédelmi okmányainak biztosítása,
Sárospatak, a Zempléni Tájegység telephelye	<ul style="list-style-type: none"> - épületüzemeltetési dokumentumok biztosítása, - eszközpark munkavédelmi és tűzvédelmi okmányainak biztosítása, - költségfigyelés, közüzemi fogyasztások nyilvántartása

V. sz. melléklet: Programterv (eseménynaplótár) 2024.

Szakmai beszámoló tartalomjegyzékének 17. pontjához – Programterv

ESEMÉNYNAPTÁR 2024. **AGGTELEKI NEMZETI PARK IGAZGATÓSÁG**

JANUÁR

Január 27. 10.00. Téli túra az Esztramoson

Az Esztramos megcsónkított kúpja a Bódva-völgy országhatár előtti részének meghatározó tájképi eleme. Mélye különleges barlangokat rejt, felszíne pedig a bányászat mementóinak őrzője. A hegy platója kilátópontként is elsőrangú. Túránk során a Rákóczi- és a Földvári Aladár-barlangot is megtekintjük.

Helyszín: Bódvarákó, Esztramos

Találkozó: Bódvarákó, Esztramos jegypénztár épülete (48.521546, 20.749801)

Jegyváltás: Baradla-barlang jósvafői jegypénztára

Hossza, időtartama: 4 km a felszínen + a barlangok hossza (700 és 200 m), 3 óra.

A túra előzetes bejelentkezéssel (legkésőbb január 26-ig) indul, min. 5 egész jegy megváltása esetén. A részt vevők maximális létszáma 20 fő. Részvételi korhatár: 10 év.

Részvételi díj: 4000 Ft/fő - teljes árú, 3200 Ft/fő - kedvezményes

Információ: Információs Iroda - Aggtelek, +36 48 503 000, informacio@anpi.hu, www.anp.hu

FEBRUÁR

Február 1. 09.00 Vizes élőhelyek Világnapja

Felszíni túra Jósvafő környékén, ahol több patak és forrás is található.

Helyszín: Jósvafő, Kúria Oktatóközpont

Részvételi díj: 1000 Ft/fő

Jegyvásárlás: Baradla-barlang jósvafői jegypénztára

Előzetes jelentkezés szükséges, határidő: január 27.

Információ: E-mail: oktatokozpont@anpi.hu Tel.: 30/299-3531

Február 4. 10.00 Vizes Élőhelyek Világnapja

Jósvafőről igazán elmondható, hogy bővelkedik vizekben. Számos patak ered a környéken és folyik itt össze, sokféle élőhelyet létrehozva, melyek számtalan vízi és vízparti élőlénynek adnak otthont.

Helyszín: Jósvafő környéke

Találkozó, jegyváltás: Baradla-barlang jósvafői jegypénztára

Hossza, időtartama: 3,2 km, 2 óra

A túra előzetes bejelentkezéssel (legkésőbb február 3.) indul, min. 5 egész jegy megváltása esetén. A részt vevők maximális létszáma 30 fő.

Részvételi díj: 1500 Ft/fő - teljes árú, 1200 Ft/fő - kedvezményes

Információ: Információs Iroda - Aggtelek, +36 48 503 000, informacio@anpi.hu, www.anp.hu

Február 22. 09.00 Órszolgálati nap

Ismerkedés a természetvédelmi örök sokszínű munkájával.

Helyszín: Jósvafő, Kúria Oktatóközpont

Előzetes jelentkezés szükséges, határidő: február 16.

Információ: E-mail: oktatokozpont@anpi.hu Tel.: 30/299-3531

Február 24. 10.00 Tavaszsalogató túra a Telekes-völgyben

Február végén még nincs itt a tavasz, bár már ott toporog a kertek alatt. A rügyek pattanásra készen várják a csalogató napsugarakat, a hóvirágok pedig már bimbóikat bontogatják.

Helyszín: Telekes-völgy

Találkozó: Éger-völgye Ifjúsági tábor előtti parkoló

Hossza, időtartama: 7 km, 3 óra

A túra előzetes bejelentkezéssel (legkésőbb február 23-ig) indul, min. 5 egész jegy megváltása esetén. A részt vevők maximális létszáma 30 fő.

Részvételi díj: 3000 Ft/fő - teljes árú, 2400 Ft/fő - kedvezményes

Információ: Információs Iroda - Aggtelek, +36 48 503 000, informacio@anpi.hu, www.anp.hu

MÁRCIUS

Március a Barlangok Hónapja

A naponta induló túrák esetében 20 % kedvezmény jár a felnőtt jegyárból.

Március 2., 9., 15., 23., 29. 10.30 Baradlamanó túra

Hallottál már arról, hogy létezik egy elvarázsolt, föld alatti Meseország? Ha kíváncsi vagy arra, hogyan keletkeztek a barlangok, milyen – sokszor emberi szem számára láthatatlan – élőlények laknak itt, akkor tarts velünk ezen a barlangtúrán. Kifürkészheted a mélység titkait, zenét hallgatva csodálhatod meg a szebbnél szebb cseppköveket.

Helyszín: Baradla-barlang

Március 2., 9., 23. – Jósvafő; 15., 29. – Aggtelek

Találkozó: Baradla-barlang, aggteleki jegypénztár; Baradla-barlang, jósvafői jegypénztár

Hossza, időtartama: 1 km, 1 óra

A program előzetes bejelentkezéshez (március 1., március 8., március 14., március 22., március 28. munkaidő végéig) kötött. A túra minimum 5 fő jelentkezése esetén indul.

Részvételi díj: 3200 Ft/fő teljes árú, 2500 Ft/fő kedvezményes, 1000 Ft/fő óvodás (3-6 éves korig). 3 év alatt a részvétel díjmentes.

Jelentkezés, információ: Információs Iroda - Aggtelek, +36 48 503 000, informacio@anpi.hu, www.anp.hu

Március 16. 10.00-12.00 Búvárkodjunk? Természetesen! – a nélkülözhetetlen beporzók

Beporzó barátaink nélkül a legtöbb zöldség és gyümölcs hiányozna az asztalunkról és még csoki sem lenne! Hazánkban leginkább rovarok végzik a beporzást. Ismerjük meg őket, hogy mi is tehesünk értük, ne csak ők értünk. A program részeként interaktív előadáson, játékos foglalkozáson és rövid túrán vehetünk részt.

Helyszín: Jósvafő, Kúria Oktatóközpont és Lovasbázis

A program előzetes bejelentkezéshez (legkésőbb március 15.) kötött. Minimum 3 család jelentkezése esetén indul. A részt vevők maximális létszáma 30 fő.

Részvételi díj: 3000 Ft/család

Jegyvásárlás: Baradla-barlang jósvafői jegypénztára

Jelentkezés, információ: Információs Iroda - Aggtelek, +36 48 503 000, informacio@anpi.hu, www.anp.hu

Március 21. 09.00 Víz - és Meteorológiai Világnap

Felszíni túra Jósvalfő környékén, kézműves foglalkozás.

Helyszín: Jósvalfő, Kúria Oktatóközpont

Részvételi díj: 1000 Ft/fő

Jegyvásárlás: Baradla-barlang jósvalfői jegypénztára

Előzetes jelentkezés szükséges, határidő: március 17.

Információ: E-mail: oktatokozpont@anpi.hu Tel.: 30/299-3531, 48/350-056.

Március 29. - április 1. 10.00-16.00 Húsvéti kincskeresés

A Kincskereső ösvény izgalmas felfedezésre várja a gyermekeket, de a felnőttek sem fognak unatkozni! A húsvétból látogatható kincskereső útvonalat sikeresen végigjárók garantált ajándékban részesülnek.

Helyszín: Aggtelek.

Túraindulás: Aggtelek, Baradla-barlang fogadótérsége, Információs Iroda.

Hossza, időtartama: 1 km, 1 óra.

Részvételi díj: 750 Ft/kincskereső felszerelés.

Információ: Információs Iroda - Aggtelek, +36 48 503 000, informacio@anpi.hu, www.anp.hu

Március 30. 10.00 Erdőfürdő

Erdők és fák nélkül nem élhetünk! Az erdők képezik a Föld tüdejét – szén-dioxidot kötnek meg, oxigént termelnek, árnyat adnak, párologtatással hűtik a Föld felszínét, az egészséges vízkörforgás egyik kulcsszereplői. Az erdők lassítják a klímaváltozást, szűrik a por- és zajszennyezést, segítik a talajmegőrzést és élőhelyet nyújtanak számos élőlénynek. Ugyanakkor az erdők csendje, a természet szépsége jól tesz testnek és léleknek - oldja civilizált világunk stresszét, ellazít, feltölt.

Helyszín: Vörös-tó környéke

Találkozó, jegyváltás: Baradla-barlang vörös-tói jegypénztára

Hossza, időtartama: 5 km, 2 óra.

A túra előzetes bejelentkezéssel (legkésőbb március 29.) indul, min. 5 egész jegy megváltása esetén. A részt vevők maximális létszáma 30 fő.

Részvételi díj: 1500 Ft/fő - teljes árú, 1200 Ft/fő - kedvezményes

Információ: Információs Iroda - Aggtelek, +36 48 503 000, informacio@anpi.hu, www.anp.hu

Március 31. - április 1. 11.00-15.00 Szalamandra játszóház

Természetismereti játszóház és speleobox (kúszva végigjárható műbarlang).

Helyszín: Aggtelek, Baradla-barlang fogadótérsége, Információs Iroda előtt.

Részvételi díj: díjmentes.

Információ: Információs Iroda - Aggtelek, +36 48 503 000, informacio@anpi.hu, www.anp.hu

ÁPRILIS

Április 6. 10.00 Kökörösinek nyomában

Egyik legkorábban nyíló virágunk a lila szirmú, törékeny leánykökörös. Virágzása a tavasz beköszöntének egyik biztos jele.

Helyszín: Aggtelek környéke

Találkozó: Aggtelek, Baradla-barlang jegypénztára

Hossza, időtartama: 2 km, 2 óra.

A túra előzetes bejelentkezéssel (legkésőbb április 5.) indul, min. 5 egész jegy megváltása esetén. A részt vevők maximális létszáma 30 fő.

Részvételi díj: 1500 Ft/fő - teljes árú, 1200 Ft/fő - kedvezményes

Információ: Információs Iroda - Aggtelek, +36 48 503 000, informacio@anpi.hu, www.anp.hu

Április 11. 09.00 Múemlékvédelmi Világnap

Túra a Martonyi Három-hegyi templom- és kolostor romhoz.

Helyszín: Martonyi kolostorrom

Előzetes jelentkezés szükséges, határidő: április 5.

Információ: E-mail: oktatokozpont@anpi.hu Tel.: 48/350-056.

Április 17. 09.00 Föld Napja

A Föld bolygó értékei – természet és környezetvédelem a hétköznapokon. Előadás, játékos természetismereti foglalkozás.

Helyszín: Jósvafő, Kúria Oktatóközpont

Részvételi díj: 1000 Ft/fő

Jegyvásárlás: Baradla-barlang jósvafői jegypénztára

Előzetes jelentkezés szükséges, határidő: április 14.

Információ: E-mail: oktatokozpont@anpi.hu Tel.: 48/350-056.

Április 20. 10.00 Kockásliliom túra a Föld Napja alkalmából

Létünk alapja az élővilág változatosságának megőrzése. Az emberiség túlterjeszkedése és túlfogyasztása agyonnyomja a vadvilágot. A rétgazdálkodás változása miatt sok helyen a kihalás fenyegeti a nedves gyepek ritka ékét, a kockásliliomot.

Helyszín: Kánó és környéke

Találkozó: kánói református templom mögött, a Faluháznál

A túra hossza, időtartama: 5 km, 2 óra

A program előzetes bejelentkezéssel (legkésőbb április 19-ig) indul, min. 5 egész jegy megváltása esetén. A részt vevők maximális létszáma 30 fő.

Részvételi díj: 1500 Ft/fő - teljes árú, 1200 Ft/fő - kedvezményes

Információ: Információs Iroda - Aggtelek, +36 48 503 000, informacio@anpi.hu, www.anp.hu

Április 27. 10.00-13.00 Erdőkóstoló nap

Április végén már harsogó zöldbe öltöznek az Aggteleki-karszt gyepi és erdei, üde zöld színükkel kóstolásra csábítanak az ehető vadon termő növények. Túránkon megismerkedhetünk ezekkel a növényekkel, akár meg is kóstolhatjuk őket. A túra után pedig konyhai felhasználásukból kapunk ízelítőt.

Helyszín: Vörös-tó és környéke

Találkozó, jegyváltás: Baradla-barlang vörös-tói jegypénztára

A túra hossza, időtartama: 2 km, 1,5 óra

A program előzetes bejelentkezéssel (legkésőbb április 24-ig) indul, min. 5 egész jegy megváltása esetén. A részt vevők maximális létszáma 30 fő.

Részvételi díj: 3000 Ft/fő - teljes árú, 2400 Ft/fő - kedvezményes

Információ: Információs Iroda - Aggtelek, +36 48 503 000, informacio@anpi.hu, www.anp.hu

MÁJUS

Május 10. 09.00 Madarak és Fák Napja

Előadás, felszíni túra Jósvafő környékén.

Helyszín: Jósvafő, Kúria Oktatóközpont

Részvételi díj: 1000 Ft/fő

Jegyvásárlás: Baradla-barlang jósvafői jegypénztára

Előzetes jelentkezés szükséges, határidő: május 6.

Információ: E-mail: oktatokozpont@anpi.hu Tel.: 48/350-056.

Május 11. 8.00 Madarak és Fák Napja

A fák ökoszisztéma szolgáltatásai minket is védnek (pl. oxigént termelnek, árnyékot adnak, párologtatással hűtik a Föld felszínét, az egészséges vízkörforgás kulcsszereplői, lassítják a klímaváltozást, szűrik a por- és zajszennyezést, segítik a talajmegőrzést), madarak nélkül pedig elképzelhetetlen egy erdő (is). Bemutató madárgyűréssel egybekötött program.

Helyszín: Trizs, Meseerdő

Találkozó: trizsi önkormányzat előtti parkoló (Petőfi út 19.)

Hossza, időtartama: 4 km, 2 óra.

A program előzetes bejelentkezéssel (legkésőbb május 10-ig) indul, min. 5 egész jegy megváltása esetén. A részt vevők maximális létszáma 30 fő.

Részvételi díj: 1500 Ft/fő - teljes árú, 1200 Ft/fő - kedvezményes

Információ: Információs Iroda - Aggtelek, +36 48 503 000, informacio@anpi.hu, www.anp.hu

Május 14-16. 10.00 Európai Nemzeti Parkok Napja

Túrák, vizsgálódások, természetismereti foglalkozások.

Május 14. Nyílt nap általános iskola alsó tagozatosai részére

Május 15. Nyílt nap általános iskola felső tagozatosai részére

Május 16. Nyílt nap középiskolások részére.

Helyszín: Jósvafő, Kúria Oktatóközpont

Előzetes jelentkezés szükséges, határidő: május 11.

Információ: E-mail: oktatokozpont@anpi.hu Tel.: 48/350-056.

Május 18. 10.00. Orchidea túra az Aggteleki-karszton

A színpompás májusi virágszőnyeg látványa szemet és lelket egyaránt gyönyörködtet. A botanikai kincsek legjelesebbjei, az orchideák is gazdag fajszámmal virítanak május elején.

Helyszín: Jósvafő környéke

Találkozó: Jósvafő, Kúria Oktatóközpont és Lovasbázis.

Jegyváltás: Baradla-barlang jósvafői jegypénztára.

Hossza, időtartama: 4 km, 2 óra.

A túra előzetes bejelentkezéssel (legkésőbb május 17-ig) indul, min. 5 egész jegy megváltása esetén. A részt vevők maximális létszáma 30 fő.

Részvételi díj: 1500 Ft/fő - teljes árú, 1200 Ft/fő - kedvezményes

Információ: Információs Iroda - Aggtelek, +36 48 503 000, informacio@anpi.hu, www.anp.hu

Május 18-19. Szalamandra Játszóház

Természetismereti játszóház és speleobox (kúszva végigjárható műbarlang).

Helyszín: Aggtelek, Baradla-barlang fogadótérsége, Információs Iroda előtt.

Részvételi díj: díjmentes.

Információ: Információs Iroda - Aggtelek, +36 48 503 000, informacio@anpi.hu, www.anp.hu

Május 20-26. Magyar Nemzeti Parkok Hete

Kedvezményes barlangtúrák (naponta induló túrák esetében 20 % kedvezmény a felnőtt jegyárból) és egyéb kedvezmények.

Május 20. 10.00 Barangolás a Baradla-barlang tetején

Miközben mészkőhegységek belsejében barlangok alakulnak ki, a felszínen nem változik semmi? Hova tűnt az Aggteleki-tó? Miért pont Aggteleken szántottak ördögök? Hazánkban Aggtelek környékén tanulmányozhatóak legjobban az ún. karsztjelenségek.

Helyszín: Aggtelek, Baradla-tető.

Találkozó: Aggtelek, Baradla-barlang fogadótérsege, jegypénztár előtt.

Hossza, időtartama: 3 km, 1,5-2 óra.

A túra előzetes bejelentkezéssel (legkésőbb május 19.) indul. Min. 5 egész jegy megváltása esetén indítunk túrát. A részt vevők maximális létszáma 30 fő.

Részvételi díj: 800 Ft/fő

Információ: Információs Iroda - Aggtelek, tel: +36 48 503 000, informacio@anpi.hu, www.anp.hu

Május 26. Gyermeknap Aggteleken

8.00-16.00 Gyermeknap kedvmény a Kincskereső ösvényen

A Kincskereső ösvény izgalmas felfedezésre várja a gyermekeket, de a felnőttek sem fognak unatkozni! Az időszakos kincskereső útvonalat sikeresen végigjárók garantált ajándékban részesülnek.

Helyszín: Aggtelek.

Túraindulás: Aggtelek, Baradla-barlang fogadótérsege, Információs Iroda.

Hossza, időtartama: 1 km, 1 óra.

Részvételi díj: 750 Ft/kincskereső felszerelés.

Információ: Információs Iroda - Aggtelek, +36 48 503 000, informacio@anpi.hu, www.anp.hu

10.30 Baradlamanó túra

Hallottál már arról, hogy létezik egy elvarázsolt, föld alatti Meseország? Ha kíváncsi vagy arra, hogyan keletkeztek a barlangok, milyen – sokszor emberi szem számára láthatatlan – élőlények laknak itt, akkor tarts velünk ezen a barlangtúrán. Kifürkészheted a mélység titkait, zenét hallgatva csodálhatod meg a szebbnél szebb cseppköveket.

Helyszín: Aggtelek, Baradla-barlang.

Túraindulás: Aggtelek, Baradla-barlang jegypénztára.

A túra előzetes bejelentkezéssel (legkésőbb május 25-ig) indul, min. 5 fő jelentkezése esetén. A részt vevők maximális létszáma 30 fő.

Részvételi díj: 1500 Ft/fő (teljes árú és kedvezményes), 1000 Ft/fő óvodás (3-6 éves korig). 3 év alatt a részvétel díjmentes.

Információ: Információs Iroda - Aggtelek, +36 48 503 000, informacio@anpi.hu, www.anp.hu

JÚNIUS

Június 1. 10.00 Környezetvédelmi Világnap

Az éltető természeti élőhelyeket fenntarthatatlan mértékben átalakítottuk, sokféle vegyszerrel, hulladékainkkal szennyezzük, túlfogyasztunk, túlterjeszkedünk...Változtatnunk kell. Gábor Dénes Nobel-díjas fizikus szavaival: „Az ember eddig a természettel küzdött, most pedig a saját természetével kell megküzdenie.” A láprétek, vizes élőhelyek visszaszorulásával számos élőlény eltűnt, mások meggritkultak. Mindezt a dekoratív szibériai nőszirmo példáján keresztül saját magunk is megtapasztalhatjuk túránk során.

Helyszín: Aggtelek környéke

Találkozó: Baradla-barlang aggteleki jegypénztára

Hossza, időtartama: 3 km, 2 óra.

A túra előzetes bejelentkezéssel (legkésőbb május 31-ig) indul, min. 5 egész jegy megváltása esetén. A részt vevők maximális létszáma 30 fő.

Részvételi díj: 1500 Ft/fő - teljes árú, 1200 Ft/fő - kedvezményes

Információ: Információs Iroda - Aggtelek, +36 48 503 000, informacio@anpi.hu, www.anp.hu

Június 6. 09.00 Környezetvédelmi Világnap

Felszíni túra, kézműves foglalkozás.

Helyszín: Jósvafő, Kúria Oktatóközpont

Részvételi díj: 1000 Ft/fő

Jegyvásárlás: Baradla-barlang jósvafői jegypénztára

Előzetes jelentkezés szükséges, határidő: június 3.

Információ: E-mail: oktatokozpont@anpi.hu Tel.: 48/350-056.

Június 8. Barlangok Világnapja

Barlangtúra régész vezetésével, speleobox, Szalamandra játszóház

Helyszín: Baradla-barlang és a barlang aggteleki fogadótérsége

Részvételi díj: díjmentes. A túrára bejelentkezést kérünk. A részt vevők maximális létszáma 30 fő.

Információ, bejelentkezés: Információs Iroda - Aggtelek, +36 48 503 000, informacio@anpi.hu, www.anp.hu

Június 22. FAFF TT 7.00 „Föld Alatt és Föld Felett Teljesítménytúrák” – Csillagvizsgáló 10, Baradla 20, Kecő 30, Szelce 50

Teljesítménytúra részben a Baradla-barlang vörös-tői szakaszán keresztül.

A Vasutas Természetjáró Baráti Kör (Bánréve) és az Aggteleki Nemzeti Park Igazgatóság közös szervezése.

Helyszín: Aggteleki-karszt, Galyaság.

A programra előzetes bejelentkezést kérünk. Regisztrációs felület címe később!

A résztvevők maximális száma 360 fő. A barlangi szakaszra 200 fő jelentkezhet!

Nevezési díj: Egyeztetés alatt.

Információ: Vasutas Természetjáró Baráti Kör – Tóth Ferenc Attila: +36 30 919 77 44, bringa350@gmail.com, www.anp.hu

Június 25. 10.00 Kézműves délelőtt a Kúriában

Nemezélés, földfestés, dekupázsolás igény szerint.

Helyszín: Jósvafő, Kúria Oktatóközpont

Részvételi díj: 2000 Ft/fő

Jegyvásárlás: Baradla-barlang jósvafői jegypénztára

Előzetes jelentkezés szükséges, min. 3 nappal előtte!

Információ: E-mail: oktatokozpont@anpi.hu Tel.: 48/350-056.

Június 27. 10.00 Családi Nap

Vízi parányok. Kiselőadás a vízi makrogerinctelenekről, vízvizsgálat, mikroszkópos vizsgálódás.

Helyszín: Jósvafő, Kúria Oktatóközpont

Részvételi díj: 3000 Ft/család

Jegyvásárlás: Baradla-barlang jósvafői jegypénztára

Előzetes jelentkezés szükséges, min. 3 nappal előtte!

Információ: E-mail: oktatokozpont@anpi.hu Tel.: 48/350-056.

Június 29. 20.00 Éjszaka a karszton – szentjánosbogarak nyomában

Naplemente után új szereplők lépnek a természet színpadára. A szentjánosbogár-rajzás fő időszakában apró lámpások világítják meg utunkat.

Helyszín: Aggtelek térsége.

Találkozó: Aggtelek, Baradla-barlang fogadótérsége, jegypénztár előtt.

Hossza, időtartama: 2 km, 1,5-2 óra.

A túra előzetes bejelentkezéssel (legkésőbb június 28-ig) indul, min. 5 egész jegy megváltása esetén. A túraindulás pontos dátuma a rajzás függvénye! A részt vevők maximális létszáma 30 fő.

Részvételi díj: 3000 Ft/fő - teljes árú, 2400 Ft/fő - kedvezményes

Információ: Információs Iroda - Aggtelek, +36 48 503 000, informacio@anpi.hu, www.anp.hu

JÚLIUS

Július 1-5. Természetismereti Tábor (részletek később)

Július 6. 10.00-12.00 Búvárkodjunk? Természetesen! – a lepkék világa

Csapongóak, színesek, változatosak, elragadóak...A lepkék világa igazán különleges. A program részeként interaktív előadáson és játékos foglalkozáson vehetünk részt, valamint megismerkedhetünk a környék néhány lepkéjével.

Helyszín: Jósvafő, Kúria Oktatóközpont

A program előzetes bejelentkezéssel (legkésőbb július 5-ig) indul, min. 3 család jelentkezése esetén. A részt vevők maximális létszáma 30 fő.

Részvételi díj: 3000 Ft/család.

Jegyvásárlás: Baradla-barlang jósvafői jegypénztára

Információ: Információs Iroda - Aggtelek, +36 48 503 000, informacio@anpi.hu, www.anp.hu

Július 9. 10.00 Kézműves délelőtt a Kúriában

Nemezelés, földfestés, dekupázsolás igény szerint.

Helyszín: Jósvafő, Kúria Oktatóközpont

Részvételi díj: 2000 Ft/fő

Jegyvásárlás: Baradla-barlang jósvafői jegypénztára

Előzetes jelentkezés szükséges, min. 3 nappal előtte!

Információ: E-mail: oktatokozpont@anpi.hu Tel.: 48/350-056.

Július 11. 10.00 Családi Nap

Vízi parányok. Kiselőadás a vízi makrogerinctelenekről, vízvizsgálat, mikroszkópos vizsgálódás.

Helyszín: Jósvafő, Kúria Oktatóközpont

Részvételi díj: 3000 Ft/család

Jegyvásárlás: Baradla-barlang jósvafői jegypénztára

Előzetes jelentkezés szükséges, min. 3 nappal előtte!

Információ: E-mail: oktatokozpont@anpi.hu Tel.: 48/350-056.

Július 13. 9.00 Barangolás a Baradla-barlang tetején

Miközben mészkőhegységek belsejében barlangok alakulnak ki, a felszínen nem változik semmi? Hova tűnt az Aggteleki-tó? Miért pont Aggteleken szántottak ördögök? Hazánkban Aggtelek környékén tanulmányozhatóak legjobban az ún. karsztjelenségek.

Helyszín: Aggtelek, Baradla-tető.

Találkozó: Aggtelek, Baradla-barlang fogadótérsége, jegypénztár előtt.

Hossza, időtartama: 3 km, 1,5-2 óra.

A túra előzetes bejelentkezéssel (legkésőbb július 12.) indul. Min. 5 egész jegy megváltása esetén indítunk túrát. A részt vevők maximális létszáma 30 fő.

Részvételi díj: 1500 Ft/fő - teljes árú, 1200 Ft/fő - kedvezményes

Információ: Információs Iroda - Aggtelek, tel: +36 48 503 000, informacio@anpi.hu, www.anp.hu

Július 20. 18.30 Naplemente túra

A Baradla-tető Aggtelek térségének magaslata. A nappali forróság után enyhébb időben, a naplemente fényeivel színezve gyönyörködhetünk az Aggtelek környéki tájban és ismerkedhetünk annak történetével, élővilágával, néprajzával.

Helyszín: Aggtelek, Baradla-tető.

Találkozó: Aggtelek, Baradla-barlang fogadótérsége, jegypénztár előtt.

Hossza, időtartama: 4 km, 2 óra.

A túra előzetes bejelentkezéssel (legkésőbb július 19-ig) indul, min. 5 egész jegy megváltása esetén. A részt vevők maximális létszáma 30 fő.

Részvételi díj: 3000 Ft/fő - teljes árú, 2400 Ft/fő - kedvezményes

Információ: Információs Iroda - Aggtelek, +36 48 503 000, informacio@anpi.hu, www.anp.hu

Július 23. 10.00 Kézműves délelőtt a Kúriában

Nemezelés, földfestés, dekupázsolás igény szerint.

Helyszín: Jósvafő, Kúria Oktatóközpont

Részvételi díj: 2000 Ft/fő

Jegyvásárlás: Baradla-barlang jósvafői jegypénztára

Előzetes jelentkezés szükséges, min. 3 nappal előtte!

Információ: E-mail: oktatokozpont@anpi.hu Tel.: 48/350-056.

Július 25. 10.00 Családi Nap

Túra Gergés-lápára.

Helyszín: Jósvafő, Kúria Oktatóközpont

Részvételi díj: 3000 Ft/család

Jegyvásárlás: Baradla-barlang jósvafői jegypénztára

Előzetes jelentkezés szükséges, min. 3 nappal előtte!

Információ: E-mail: oktatokozpont@anpi.hu Tel.: 48/350-056.

Július 27. 9.00 Hegyek ormán, völgyek mélyén

Nyitott, füves, sziklakibúvásokkal tarkított szakaszoktól a zárt erdőkig többféle élőhelytípuson áthaladunk, bepillantást kapunk azok növény- és állatvilágába. Többféle láthatjuk a mészégetés nyomait. Utunk egy részét a Kecső-patak csobogása kíséri.

Útvonal: Aggtelek, Baradla-völgy – Kecső-völgy – Karu-völgy – Baradla-oldal.

Találkozó: Aggtelek, Baradla-barlang fogadótérsége, jegypénztár előtt.

Hossza, időtartama: 6,5 km, 3-4 óra.

A túra előzetes bejelentkezéssel (legkésőbb július 26-ig) indul, min. 5 egész jegy megváltása esetén. A részt vevők maximális létszáma 30 fő.

Részvételi díj: 3000 Ft/fő - teljes árú, 2400 Ft/fő - kedvezményes

Információ: Információs Iroda - Aggtelek, +36 48 503 000, informacio@anpi.hu, www.anp.hu

Július 30. 10.00 Kézműves délelőtt a Kúriában

Nemezelés, földfestés, dekupázsolás igény szerint.

Helyszín: Jósavfő, Kúria Oktatóközpont

Részvételi díj: 2000 Ft/fő

Jegyvásárlás: Baradla-barlang jósavfői jegypénztára

Előzetes jelentkezés szükséges, min. 3 nappal előtte!

Információ: E-mail: oktatokozpont@anpi.hu Tel.: 48/350-056.

AUGUSZTUS

Augusztus 1. 10.00 Családi Nap

Vízi parányok. Kiselőadás a vízi makrogerinctelenekről, vízvizsgálat, mikroszkópos vizsgálódás.

Helyszín: Jósavfő, Kúria Oktatóközpont

Részvételi díj: 3000 Ft/család

Jegyvásárlás: Baradla-barlang jósavfői jegypénztára

Előzetes jelentkezés szükséges, min. 3 nappal előtte!

Információ: E-mail: oktatokozpont@anpi.hu Tel.: 48/350-056.

Augusztus 5-9. Napközis Tábor (részletek később)

Augusztus 10. 18.00 Naplemente túra

A Baradla-tető Aggtelek térségének magaslata. A nappali forráság után enyhébb időben, a naplemente fényeivel színezve gyönyörködhetünk az Aggtelek környéki tájban és ismerkedhetünk annak történetével, élővilágával, néprajzával.

Helyszín: Aggtelek, Baradla-tető.

Találkozó: Aggtelek, Baradla-barlang fogadótérsége, jegypénztár előtt.

Hossza, időtartama: 4 km, 2 óra.

A túra előzetes bejelentkezéssel (legkésőbb augusztus 9-ig) indul, min. 5 egész jegy megváltása esetén. A részt vevők maximális létszáma 30 fő.

Részvételi díj: 3000 Ft/fő - teljes árú, 2400 Ft/fő - kedvezményes

Információ: Információs Iroda - Aggtelek, +36 48 503 000, informacio@anpi.hu, www.anp.hu

Augusztus 13. 10.00 Kézműves délelőtt a Kúriában

Nemezelés, földfestés, dekupázsolás igény szerint.

Helyszín: Jósavfő, Kúria Oktatóközpont

Részvételi díj: 2000 Ft/fő

Jegyvásárlás: Baradla-barlang jósvafői jegypénztára

Előzetes jelentkezés szükséges, min. 3 nappal előtte!

Információ: E-mail: oktatokozpont@anpi.hu Tel.: 48/350-056.

Augusztus 15. 10.00 Családi Nap

Túra a Gergés-lápára.

Helyszín: Jósvafő, Kúria Oktatóközpont

Részvételi díj: 3000 Ft/család

Jegyvásárlás: Baradla-barlang jósvafői jegypénztára

Előzetes jelentkezés szükséges, min. 3 nappal előtte!

Információ: E-mail: oktatokozpont@anpi.hu Tel.: 48/350-056.

Augusztus közepe – október vége Bódva-völgyi Madárgyűrűző Állomás

Helyszín: Aggteleki Nemzeti Park, Szalonna: Kőszvényes-kút

Információ: Huber Attila, +36 48 506 000, +36 30 63 11 724, huber.attila@anpi.hu,

www.anp.hu

Augusztus 17. Túra a Martonyi Pálos Kolostorromhoz

Az Esztramos egykori bányáitól a Szalonnai-hegység bronzkori erődítményének nyomait érintve jutunk el a pálosok kolostorának romjaihoz.

Helyszín: Esztramos, Szalonnai-hegység

Találkozó: Bódvarákó, Esztramos jegypénztár épülete (48.521546, 20.749801)

Jegyváltás: Baradla-barlang jósvafői jegypénztára

Hossza, időtartama: 12 km, 4 óra

A túra előzetes bejelentkezéssel (legkésőbb augusztus 16-ig) indul, min. 5 egész jegy megváltása esetén. A részt vevők maximális létszáma 30 fő. Részvételi korhatár 6 év.

Részvételi díj: 3000 Ft/fő - teljes árú, 2400 Ft/fő - kedvezményes

Információ: Információs Iroda - Aggtelek, +36 48 503 000, informacio@anpi.hu,

www.anp.hu

Augusztus 17-20. Nyárbúcsúztató a Kincskereső ösvényen

A Kincskereső ösvény izgalmas felfedezésre várja a gyermekeket, de a felnőttek sem fognak unatkozni! Az időszakos kincskereső útvonalat sikeresen végigjárók garantált ajándékban részesülnek.

Helyszín: Aggtelek.

Túraindulás: Aggtelek, Baradla-barlang fogadótérsége, Információs Iroda.

Hossza, időtartama: 1 km, 1 óra.

Részvételi díj: 750 Ft/kincskereső felszerelés.

Információ: Információs Iroda - Aggtelek, +36 48 503 000, informacio@anpi.hu,

www.anp.hu

Augusztus 22. 10.00 Családi Nap

Vízi parányok. Kiselőadás a vízi makrogerinctelenekről, vízvizsgálat, mikroszkópos vizsgálódás.

Helyszín: Jósvafő, Kúria Oktatóközpont

Részvételi díj: 3000 Ft/család

Jegyvásárlás: Baradla-barlang jósvafői jegypénztára

Előzetes jelentkezés szükséges, min. 3 nappal előtte!

Információ: E-mail: oktatokozpont@anpi.hu Tel.: 48/350-056.

SZEPTEMBER

Szeptember 14., 17.00 Szarvasünnep

A túrán szakvezetővel járhatjuk be a környék erdeit, hallgatva az éjszaka hangjait, különös tekintettel a gímszarvasok nászának kiemelkedő eseményére, a szarvasbögésre. A Szádvár magaslati pontján minden irányból eljut hozzánk az őszi szimfónia, és tiszta idő esetén varázslatos kilátásban is részünk lehet! A túra végén a Szalamandra Ház udvarán tábortűz mellett a szarvas hiedelmekben betöltött szerepéről esik szó, zenehallgatással egybekötve. Közös sütögetésre is lehetőség nyílik, hozott alapanyagból

Helyszín, találkozó: Szögliget, Szalamandra Ház

Hossza, időtartama: 4 km, 3 óra.

A túra előzetes bejelentkezéssel indul (legkésőbb szeptember 13-ig), min. 5 egész jegy megváltása esetén. A részt vevők maximális létszáma 30 fő. A sütögetéshez a résztvevőknek maguknak kell hozni alapanyagot, a nemzeti park igazgatóság ezt nem biztosítja.

Részvételi díj: 4000 Ft/fő - teljes árú, 3200 Ft/fő - kedvezményes

Információ: Információs Iroda - Aggtelek, +36 48 503 000, informacio@anpi.hu, www.anp.hu

Szeptember 19. 09.00 Takarítási Világnap

Szemétszedés a Fűrész ösvényen.

Helyszín: Jósvafő, Kúria Oktatóközpont

Előzetes jelentkezés szükséges, határidő: szeptember 15.

Információ: E-mail: oktatokozpont@anpi.hu Tel.: 48/350-056.

Szeptember 21. 10.00-12.00 Búvárkodjunk? Természetesen! – lebontók, a természet takarítói

Miért nem látunk a természetben nagy hulladékkupacokat? A fák lehullott levelei, az elhalt növényi részek, az elpusztult állatok tetemei előbb-utóbb mind-mind eltűnnek a lebontó szervezetek munkájának köszönhetően. A lebontók nagy része számunkra láthatatlan, így nem is gondolnánk, hogy milyen sok élőlény nyüzsög a talajban! A program részeként interaktív előadáson és játékos foglalkozáson vehetünk részt, valamint megismerkedhetünk néhány lebontó szervezettel.

Helyszín: Jósvafő, Kúria Oktatóközpont

A program előzetes bejelentkezéssel (legkésőbb szeptember 20-ig) indul, min. 3 család jelentkezése esetén. A részt vevők maximális létszáma 30 fő.

Részvételi díj: 3000 Ft/család.

Jegyvásárlás: Baradla-barlang jósvafői jegypénztára

Információ: Információs Iroda - Aggtelek, +36 48 503 000, informacio@anpi.hu, www.anp.hu

OKTÓBER

Október 3. 09.00 Állatok Világnapja

Felszíni túra a Gergés-lápára, a hucul méneshez.

Helyszín: Jósvafő, Kúria Oktatóközpont

Részvételi díj: 1000 Ft/fő

Jegyvásárlás: Baradla-barlang jósvafői jegypénztára

Előzetes jelentkezés szükséges, határidő: szeptember 30.

Információ: E-mail: oktatokozpont@anpi.hu Tel.: 48/350-056.

Október 5. 11.00 Állatok Világnapja – megemlékezés és SzalamandraFutam

Assisi Szent Ferenc a természet védőszentje. Aggtelektől mintegy 2 kilométerre Jósmafő felé található az út mellett egy szerény kis kőépület, egy neki szentelt kápolna. A Szent Ferencről szóló megemlékezést követően játékos ügyességi feladatok segítségével ismerkedhetnek a résztvevők az év fajaival. A SzalamandraFutamot teljesítők garantált ajándékban részesülnek.

Megemlékezés helyszíne, SzalamandraFutam kiindulópontja: Assisi Szent Ferenc kápolna (GPS-koordináták: 48.468743, 20.529513)

SzalamandraFutam célja: vörös-tói látogatóközpont

Időtartama: 2-3 óra

SzalamandraFutam útvonalának hossza: 1,2 km

A program előzetes bejelentkezéssel (legkésőbb szeptember 30-ig) indul, min. 6 csapat jelentkezése esetén. 4 fős csapatok (családok, baráti társaságok) jelentkezését várjuk. Alsó korhatár 6 év, felső korhatár nincs.

Részvételi díj: 3000 Ft/csoport.

Jegyvásárlás: Baradla-barlang vörös-tói jegypénztára

Információ: Információs Iroda - Aggtelek, +36 48 503 000, informacio@anpi.hu, www.anp.hu

Október 5-6. Európai Madármegfigyelő Napok

Az ANPI és az MME Helyi Csoportja által szervezett gyűrűzőállomáson gyűrűzési bemutató és madármegfigyelés várja az érdeklődőket.

Helyszín: Madárgyűrűző állomás, Szalonna.

Időpont: egész nap.

A részvétel díjmentes.

Információ: Huber Attila, +36 30 63 11 724, www.anp.hu

Október 12. 10.00 Geotóp Nap az Aggteleki Nemzeti Parkban

Az Országos Geotóp Napok keretében, geológus szakember által vezetett túra. A túrára túracipő és terepi felszerelés ajánlott.

Helyszín: Aggteleki-karszt.

Találkozó: Egyeztetés alatt.

Hossza, időtartama: Egyeztetés alatt.

Részvételi díj: 1500 Ft/fő

Információ, jelentkezés: Veres Zsolt geológus - +36 20 327 75 55, vereszolti@gmail.com, www.foldtan.hu; www.anp.hu

Október 19. 10.00 Táj Nemzetközi Világnapja

A jelenlegi Aggteleki Nemzeti Park területén az emberi letelepedés több ezer éves nyomait találjuk, tehát a táj arculatának kialakulása hosszú múltra tekint vissza.

Helyszín: Tornakápolna környéke.

Hossza, időtartama: 2 km, 1,5-2 óra.

Jegyváltás: Baradla-barlang jósvafői jegypénztára

Találkozó: Tornakápolna, falu előtti híd.

A túra előzetes bejelentkezéssel (legkésőbb október 18-ig) indul, min. 5 egész jegy megváltása esetén. A részt vevők maximális létszáma 30 fő.

Részvételi díj: 1500 Ft/fő - teljes árú, 1200 Ft/fő - kedvezményes

Információ: Információs Iroda - Aggtelek, +36 48 503 000, informacio@anpi.hu, www.anp.hu

NOVEMBER

November 2. 10.00 Ember és természet

Az Aggteleki Nemzeti Park területének nagy része átfed az Aggteleki Bioszféra Rezervátum területével. A bioszféra rezervátumok az ember és a természet hosszú távú, fenntartható együttélésének mintaterületei. 2022-től az UNESCO döntése alapján november 3. a bioszféra rezervátumok nemzetközi napja, melyet mi ezzel a különleges túrával ünneplünk meg.

Helyszín: Haragistya és környéke.

Hossza, időtartama: 15 km, 4-5 óra.

Jegyváltás: Baradla-barlang jósvafői jegypénztára.

Találkozó: Jósvafő, Kúria Oktatóközpont és Lovasbázis.

A túra előzetes bejelentkezéssel (legkésőbb november 1-ig) indul, min. 5 egész jegy megváltása esetén. A részt vevők maximális létszáma 30 fő. A túrát hosszúsága miatt nem javasoljuk 10 év alatti gyermekeknek.

Részvételi díj: 3000 Ft/fő - teljes árú, 2400 Ft/fő - kedvezményes

Információ: Információs Iroda - Aggtelek, +36 48 503 000, informacio@anpi.hu, www.anp.hu

DECEMBER

November 30. – december 8. Mikulástúra a Baradla-barlangban

A Baradla-barlangot ismét meglátogatja a Mikulás.

Helyszín: Baradla-barlang jósvafői szakasza.

Hossza, időtartama: 1,4 km, 1 óra.

Időpontok: csoportoknál 9:00, 11:00, 12:30, 14:00, családoknál 10:00, 11:30, 14.00.

Hétköznapokon gyermekcsoportok, hétvégén (november 30. és december 1., 7., 8.) családok jelentkezését várjuk. A túrákra a csoportoktól előzetes bejelentkezést kérünk legkésőbb november 22-ig. A hétvégi családi túrára 1 nappal a túranap előttig várjuk a jelentkezéseket. Időpontfoglalás jelentkezési sorrendben. A részt vevők maximális létszáma csoportoknál 30, családokból álló túránál 40 fő.

Részvételi díj: egyeztetés alatt

Információ, bejelentkezés: Baradla-barlang jósvafői jegypénztára, +36 48 506 009, www.anp.hu

December 30. 16.00 Óévbúcsúztató Operettgála

A Világörökség részét képező Baradla-barlang különleges „díszletei” között csendülnek fel az örökzöld melódiák.

Helyszín: Aggtelek, Baradla-barlang, Hangversenyterem.

Időtartam: kb. 1,5 óra.

Részvételi díj: egyeztetés alatt

Információ: Információs Iroda - Aggtelek, +36 48 503 000, informacio@anpi.hu, www.anp.hu

VI. sz. melléklet: Idegenhonos inváziós fajokkal kapcsolatos gyakorlati tevékenységek részletezése

A szakmai beszámoló tartalomjegyzékének 5.5 pontjához

(Az 1143/2014/EU rendelet hatálya alá eső IAS fajok)

tudományos név	magyar név	előfordulási terület	kezelési tevékenység	megjegyzés
<i>Asclepias syriaca</i> L.	Selyemkóró	A teljes működési területen előfordul.	Egyes esetekben vegyszeres kezelés/monitorozás.	Szaporodása robbanásszerű. Védekezési terv kialakítás alatt. Az elterjedésének monitorozása folyamatos. 2023-ban 69 helyről került elő.
<i>Heracleum mantegazzianum</i> Somm. et Lev.	Kaukázusi medvetalp	Korábbi előfordulás Zempléni TK.	monitorozás	Esetleges ismételt megtelepedés megakadályozására
<i>Impatiens glandulifera</i> Royle	Bíbor nebáncsvirág	Bódva-völgye Sajó-völgy Zempléni TK	monitorozás	Korábbi előfordulási helyek ellenőrzése. További terjedés megakadályozása. 2023-ban előkerült a Sajó-völgy több pontjáról.

Egyéb idegenhonos inváziós növényfajokkal kapcsolatos tevékenységek:

tudományos név	magyar név	előfordulási terület	kezelési tevékenység	megjegyzés
<i>Solidago canadensis</i> L.	Kanadai aranyvessző	A teljes működési területen gyakori.	Az ANP területén mechanikus gyengítés és vegyszeres kezelés.	Állami védekezés keretében. A pontpermetezés kiterjesztve a gyepek szegélytől számított cca. 20 m-es szélességében.
<i>Fallopia sectio Reynoutria</i>	Ártéri japánkeserűfű	A működési terület vízfolyásai mentén néhol tömegesen fordul elő.	Az ANP területén vegyszeres kezelés.	Irtási kísérlet kidolgozása folyamatban.
<i>Amorpha fruticosa</i> L.	Cserjés gyalogakác	A működési területen ártereken tömeges. Az ANP területén az aggteleki tó-hegyen gyakori.	A Zempléni Tájegység területén mechanikus visszaszorítás zajlik.	Nagy területű szárazságok, legeltetési kezelések. Vegyszeres irtási protokoll kidolgozása folyamatban, fedett illetve fedetlen karsztra.